

FONETICĂ ȘI ORTOGRAFIE (PHONÉTIQUE ET ORTOGRAPHE)

Alfabetul fonetic internațional (L'alphabet phonétique international)

1. Vocale (voyelles)

A. Vocale orale (voyelles orales)

a) *simple și nerotunjite* (simples et non-arrondies)

[i]	joli
[e] e închis (fermé)	été
[ɛ] e deschis (ouvert)	mère
[a] a anterior (antérieur)	papa

b) *simple și rotunjite* (simples et arrondies)

[a] a posterior (postérieur)	pas
[o] o deschis (ouvert)	or
[o] o închis (fermé)	zéro
[u] u	jour

c) *compuse și rotunjite* (composées et arrondies)

[y] i rotunjit (arrondi)	sur
[ø] e închis rotunjit (fermé arrondi)	deux
[œ] e deschis rotunjit (ouvert arrondi)	neuf
[] e mut sau surd (muet ou sourd)	petit

B. Vocale nazale (voyelles nasales)

a) *simple și nerotunjite* (simples et non-arrondies)

[ɛ̃] e deschis nazal	matin
----------------------	-------

b) *simple și rotunjite* (simples et arrondies)

[ɑ̃] a posterior nazal	vent
[ɔ̃] o deschis nazal	bon

c) *compuse și rotunjite* (composées et arrondies)

[œ̃] e deschis rotunjit nazal	brun
-------------------------------	------

2. Semivocale (sémi-voyelles ou sémi-consonnes)

[j] i consonne – numit și yod

ped

[y] y consonne

lui

[w] u consonne

oui

3. Consoane (consonnes)

[b] robe

[p] père

[d] dur

[r] rue

[f] feu

[s] sur

[g] gare

[t] tête

[j] je

[v] vous

[k] sac

[z] zéro

[l] bal

[ʃ] chat

[m] mer

[n] campagne

[n] nous

Sunetele și literele limbii franceze

(Les sons et les lettres de la langue française)

Sunetele

(Les sons)

4. Limba franceză are 36 de sunete, dintre care 16 vocale, 17 consoane și 3 semivocale.

A. Vocalele

(Les voyelles)

După modul de articulare a lor, vocalele limbii franceze se grupează în: orale, nazale.

5. *Vocalele orale*, numite astfel fiindcă se rostesc numai cu ajutorul cavității bucale, sunt *simple și compuse*:

a) *simple și nerotunjite*, alcătuite dintr-un singur sunet:

[i] se rotește ca i din limba română și este redat în limba franceză prin:

i lit, si, finis

y style, stylo, dactylo, lycée.

[e] se rotește ca e din cuvântul românesc a repeta și este redat prin:

é thé, été, année, opéra;

er, ier (finale): berger, écolier

- terminația verbelor din grupa I: donner, chanter

es: în cuvintele les, des, ces, mes, tes

ez (final): nez, fez

în terminația persoanei a II-a plural: parlez, donnez, alliez

ied, ef (final): pied, clef

[ɛ̃] se rotește mai deschis decât e din limba română și este redat în limba franceză prin:

è: mère, père, crème, rivière

ê: tête, être, fenêtre, forêt

ai, aî: mais, fait, portrait, connaître, paraître

precum și în terminațiile indicativului imperfect și ale condiționalului prezent: je parlais, je finirais.

ai final: balai, essai, vrai

Excepții: gai, quai(e), precum și în terminațiile persoanei I sing. a perfectului simplu și viitorului I: je parlai, je finirai.

ay: rayon, crayon

ei: treize, Seine, baleine

eil, -eille: soleil, vieille, appareil, Marseille

el: appel, bel, nouvel, culturel

ès final: après, congrès, progrès, succès

et final: ticket, paquet, ballet.

e (urmat de o consoană dublă, sau de două consoane, dar a doua să nu fie l sau r): belle, nouvelle, prennent, verrai, terre, allumette, bicyclette, sept, directeur, concert, veston.

e+consoană în silabă accentuată: bec, fer

ay: rayon, crayon

[a] se rotește ca a din limba română: parte, table, sac, bras, dame, papa, malade.

[a] nu are corespondent în limba română; se articulează în partea posterioară a cavității bucale: pas, pâte, âne, bas.*

[o] se rotește puțin mai închis decât o din limba română și este redat prin:

o (final) sau +cons.nepronuțată: zéro, stylo, matelot, mot, repos.

o + [z]: rose, chose, Berlioz.

ô: diplôme, fantôme, tôt, le nôtre.

au: chaud, au, chaussée, animaux.

eau: esau, beau, chapeau, oiseau.

o+(tion): émotion, notion.

[] se rotește puțin mai deschis decât o din limba

română și este redat prin:

o (cons. pronunțată): or, horloge, sport, soldat, violon, homme, somme, bonne, notre, octobre, photographie, poste.

au: Paul, restaurant.

u+m final: rhum, sanatorium, minimum, aluminium.

[u] se rotește ca în limba română și este redat prin:

ou: ou, nous, jour, bijou, rouge.

aou: aouit.

b) compuse și rotunjite, alcătuite din combinarea a două sunete vocale:

[y] se obține prin pronunțarea lui **i** cu buzele rotunjite ca la rostirea lui **u** și este redat în limba franceză prin:

u: tu, mur, murmure, une, du, lune.

û: mûre, sûr.

eu: în forme ale verbului avoir: participiul trecut **eu**, perfectul simplu **j'eus**, conj.imperf. (que **j'eusse**) etc.

[ø] se obține prin pronunțarea lui **e** cu buzele rotunjite ca la rostirea lui **o** și este redat prin:

eu final sau urmat de consoană nepronunțată: jeu, deux, yeux.

eu + t,k,z: mente, Polyeucte, heureuse.

œu: noeud, oeufs (pl), boeufs (pl).

ez final: nez, chez.

[œ] se obține prin pronunțarea lui **ε** cu buzele rotunjite ca la **o** și este redat prin:

eu + consoană nepronunțată (în afară de t,k,z): heure, neuf, seul, jeune, fleuve.

œu + consoană pronunțată: œeur, œuf (sing), bœuf (sing), œuvre.

oe: œil.

[] **nu** se rotește sau se rotește ca **e** rotunjit și este redat prin:

e: le, de, me, te, se, ce, je, devant, premier, demi, genou, regarde.

* Astăzi se face din ce în ce mai puțin deosebirea între aceste două feluri de a.

6. Vocalele nazale, numite astfel fiindcă la rostirea lor o parte a aerului este eliberat prin fosele nazale, sunt simple și compuse.

a) simple și nerotunjite:

[ɛ] este redat în limba franceză prin:

in, im urmate de o consoană (alta decât n, m) sau finale: cinq, matin, quinze, institut, simple, timbre.

yn, ym urmate de consoană sau finale: syndicat, syntaxe, synthèse, symbole.

aim: faim.

ain urmate de consoană sau final: main, train,

craindre, pain, vaincre.

ein urmat de consoană sau final: teint, peintre, ceinture.

ien: mien, tien, sien, bien, mécanicien.

b) simple și rotunjite

[â] este redat în limba franceză prin:

an, am, urmate de consoană (alta decât n, m) sau finale: an, banc, dans, cadran, jambe, chambre, vendre, ample.

en, em urmat de consoană (alta decât m, n): entendre, vendre, prendre, novembre, temple.

aon: faon, paon, taon, Laon.

[ô] este redat prin:

on, om urmat de consoană (alta decât m, n) sau finale: on, non, mon, long, garçon, rond, honte, front, compte, tombe, trompe, rompre.

[œ] este redat în limba franceză prin:

un urmat de consoană sau final: un, brun, aucun, chacun, lundi.

um urmat de consoană: humble.

um final: parfum.

B. Semivocalele

(Les semi-voyelles)

7. Semivocalele sunt sunete intermediare între consoane și vocale, care se rostesc împreună cu alte vocale într-o singură emisiune și la producerea cărora se fac simțite vibrațiile coardelor vocale. Ele mai sunt numite și *semiconsoane* (semi-consonnes).

[w] se rotește ca **u** din limba română urmat de o altă vocală și este redat în limba franceză prin:

ou: oui, ouest, ouate, alouette, jouer.

oi: noir, trois, mois, armoire, toilette.

ua: square, équilibreur.

oe, ôe: moelle, poêle.

[y] se rotește ca **y** (rotunjit) urmat de o altă vocală și este redat în limba franceză prin:

u: lui, huit, suis, nuit, cuisine.

[j] (yod) se rotește ca **i** din limba română urmat de altă vocală și este redat în limba franceză prin:

i: pied, cahier, édiant, Pierre, chien, lien.

y: yeux, yatagan, yole

il final, **il**: fusil, sourcil, fille, bille, famille, paille, travail, chandail.

C. Consoanele

(Les consonnes)

8. După modul și locul lor de articulare, consoanele limbii franceze se grupează astfel:

Modul de articulare	Loc de articulare (buze, dinți, cerul gurii)	Surde (fără vibrarea coardelor vocale)	Sonore (cu vibrarea coardelor vocale)	Nazale (cu expirarea aerului prin fosele nazale)	Observații
Ocluzive	labiale dentale palatale velare	p t - k	b d - g	m n gn	- - - La rostirea lor cavitatea bucală se închide mai întâi, pentru ca apoi să se deschidă brusc

<i>Fricative</i>	labio-dentale	f	v	-	-	La rostirea lor, prin strâmtarea cavității bucale se produce o frecare a aerului expirat
	dentale	s	z	-	-	
	palatale	ch	j	-	-	
<i>Lichide</i>	alveolare	-	-	-	l r	La rostirea lor, aerul expirat se scurge ușor prin părțile laterale ale limbii
	velare	-	-	-		

[b] bébé, barbe, robe.
[d] dire, mardi, candidat.
[f] *este redat prin:*
f: fil, défiler, coiffeur, bref.
ph: photo, Philippe, téléphone.
[g] *este redat prin:*
g gare, joug
gu: guérir, guichet, guidon
gh: ghetto
c: second, seconder, secondaire
[ʒ] se rostește ca j românesc și *este redat prin:*
j jambe, joli, bijou, joujou
g+e: génie, geste, danger, language
g+i: agile, girafe, énergie
g+y: gymnase, gymnastique, gymnaste
[k] se rostește asemenea lui c românesc și *este redat prin:*
c café, concours, bec
k: kilo, kaki, képi
q: coq, cinq
qu qui, république, qualité, quel
x: excès, excursion, expression
dar: exact [ɛgzakt], exercice, exiger, exister
ch: *în cuvinte ca:* écho, orchestre, archéologie, technique
[l] livre, joli, bal, ballon
[m] mari, pomme, fromage
[n] nappe, manière, banane
[p] papa, patrie, étape, grappe
[r] radio, mur, carré, béret

[s] *se pronunță ca s din limba română și este redat prin:*
s (*inițial și s+consoană*): sucre, stade, esprit
ss: classe, glisser, poisson
sce, sci: scène, science
c+e,i,y: cercle, bracelet, civil, merci, cycle
ç+a,o,u: français, garçon, reçu
t+i+altă vocală: nation, démocratie
x: six, dix, soixante
[t] *este redat prin:*
t: tirer, rôti, pilote
th: thé, théâtre, thème
[v] *este redat prin:*
v: ville, avion
w: wagon
[z] *este redat prin:*
z: zéro, horizon, gaz
s intervocalic: prose, base, grise, désert
x: sixième, dixième, dix-huit, dix-neuf
[ʃ] *se rostește ca ș din limba română și este redat prin:*
ch: chat, chien, pêcher
sch: schéma, schiste
[nʲ] *se rostește ni și este redat prin:*
gn: signe, agneau, gagner
dar g-n în cuvinte ca: stagnant, diagnostique

Literele (Les lettres)

9. Pentru a reda în scris aceste sunete, limba franceză se folosește de 26 de litere – 6 vocale și 20 de consoane – care formează *alfabetul limbii franceze*:

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
(a)	(be)	(se)	(de)	(œ)	(ɛf)	(je)	(aș)	(i)	(ji)
K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T
(ka)	(ɛl)	(ɛm)	(ɛn)	(o)	(pe)	(ky)	(ɛr)	(ɛs)	(te)
U	V	W	X	Y	Z				
(y)	(ve)	(dublve)	(iks)	(igrɛk)	(zed)				

Obs.: 1. Alfabetul francez cuprinde trei litere care nu există în alfabetul român: **q, w, y**, nu cunoaște însă literele **ă, â, î, ș, ț** din alfabetul limbii române.

2. Litera **h** nu reprezintă nici un sunet. Totuși se deosebesc două feluri de **h**:

h mut – înaintea căruia se face eliziunea (l'homme, l'héroïne) și care permite legătura cu cuvântul care-l precedă (les hommes, les héroïnes).

h aspirat – înaintea căruia nu se face eliziunea (le

héros, la halte) și care nu îngăduie legătura cu cuvântul care-l precede (les héros, les haltes).

Atenție: Cuvintele care încep cu h aspirat sunt marcate în dicționare printr-un asterisc (*): *héros.

3. Literele alfabetului francez nu redau toate sunetele limbii franceze. De aceea se folosesc accentele, grupurile de vocale (**ai, ei, au, eau, ou, eu**) de vocale și consoane (**an, en, in**) sau de consoane (**ch, gn, tz**).

Semnele ortografice ale limbii franceze
(*Les signes orthographiques de la langue française*)

A. Accentele

(*Les accents*)

10. Accentele limbii franceze sunt:

- accentul ascuțit (l'accent aigu)
- accentul grav (l'accent grave)
- accentul circumflex (l'accent circumflexe)

1. Accentul ascuțit

(*L'accent aigu*)

11. Accent ascuțit primește numai vocala e (*é*). El marchează un e închis [e] asemănător lui e din cuvintele românești general, vegetal.

Accent ascuțit poate primi:

e final pronunțat [e], chiar dacă este urmat de *e* mut sau de semnul pluralului *s*: thé, chanté, matinée, musée, beauté.

e inițial dacă formează singur silabă: é-gal, é-norme, é-toffe, é-quipe.

e în interiorul cuvântului dacă se găsește la sfârșit de silabă și este pronunțat e închis [e]: gé-né-ral, vé-gé-tal, pré-fé-rer, o-pé-ra.

Vocala e nu primește accent:

a) când reprezintă un e mut, deși se află la sfârșit de silabă: de-voir, ve-nir, de-ve-nir, re-nard, pre-mier.

b) când este urmată de:

1) o consoană dublă: ef-fort, ré-el-le, en-ne-mi, dres-ser.

2) două consoane: der-nier, es-prit.

3) consoana x (care reprezintă de fapt două consoane: cs, gz): examen, exercice, excepter, expert.

Notă: În acest caz, *e* reprezintă un e deschis [ɛ]

Obs.: Vocala e primește însă accent:

a) dacă a doua consoană este o lichidă (l, r): é-clat, é-cran, é-troit, ré-gler.

b) dacă cele două consoane reprezintă un singur sunet (ch, ph, th, gn): é-chec, télé-phone, é-ther, ré-gner.

2. Accentul grav

(*L'accent grave*)

12. Accent grav primesc vocalele: è, à, ù

è

Accentul grav marchează un e deschis [ɛ]

Vocala e primește accent grav când este urmată de o silabă care conține un e mut: poè-me, ouvriè-re, élè-ve, frè-re.

Obs. Întâlnim de asemenea accent grav pe e într-o serie de cuvinte terminate în ès:

a) **substantive:** abcès, accès, décès, procès, excès, cyprès, succès.

b) **adverbe:** très, près, auprès.

c) **prepoziții:** dès, après, ès.

d) **adjectivul:** exprès (feminin expresse).

E deschis [ɛ] nu primește accent grav:

a) când este urmat de o consoană dublă: vaisselle, ils viennent, pierre, cigarette.

b) când este urmat de x sau de două consoane (cu condiția ca acestea să nu reprezinte un singur sunet sau ca a doua consoană să nu fie l, r): ferme, herbe, insecte, sept, veste, exemple, examen.

à

primește accent grav în:

- prepoziția à, spre a o deosebi de pers. a III-a singular a verbului avoir: il a;

- adverbele çà și là spre a le deosebi de pronumele demonstrativ çà (forma familiară a lui *cela*) și de articolul hotărât sau pronumele personal la;

- compusele acestor adverbe: deçà, delà;

- adverbul déjà;

- prepoziția voilà;

- interjecția holà.

ù

primește accent grav în adverbul sau pronumele relativ où (*unde, în care*), spre a se deosebi de conjuncția ou (*sau, ori*).

3. Accentul circumflex

(*L'accent circumflexe*)

13. Accent circumflex primesc toate vocalele. El marchează dispariția unei litere (în special s) sau a unui grup de litere și indică de regulă o vocală lungă: âge, fête, gîte, drôle, mûr.

Cele mai frecvente cuvinte care conțin vocale marcate cu accent circumflex sunt următoarele:

â âge, âme, âne, bâtir, bâton, blâme, château, crâne, gâteau, grâce, lâche, mâle, pâle, âques, pâte, tâche, tâcher, théâtre.

ê bête, chène, être, extrême, fenêtre, fête, forêt, frère, gêner, intérêt, mêler, même, pêche, pêcheur, poêle, prêter, prêtre, rêve, tempête, tète, vêtement.

î boîte, chaîne, épître, fraîche, gîte, maître, rafraîchir, presqu'île.

ô aussitôt, bientôt, contrôle, côte, diplôme, dôme, drôle, fantôme, hôpital, hôte, hôtel, impôt, plutôt, pôle, rôle, rôti, tôt.

û aouit, brüller, coûter, flût, goût, mûr, sùr, sûrement.

Obs.: accentul circumflex mai poate fi întâlnit:

a) **la perfectul simplu** (pe vocala ce precede terminația persoanei I și a II-a plural): nous chantâmes, vous chantâtes, nous sortîmes, vous sortîtes, nous voulûmes, vous voulûtes.

b) **la conjunctivul imperfect** (persoana a II-a singular): qu'il eût, qu'il fût, qu'il chantât, qu'il sortît, qu'il voulût.

c) **la prezentul indicativului** (pers. a III-a sing.), **viitorul și condiționalul** verbelor care se termină în -aître, -oître: il connaît, il croît, je connaîtrai, tu connaîtras, je connaîtrais, tu connaîtrais...

d) **la prezentul indicativ** (persoana a III-a sing), al verbelor plaire, complaire, déplaire: il plaît, il complaît, il déplaît.

e) **la participiul trecut masculin** al verbelor croître, devoir, mouvoir: crû, dû, mû.

f) **la pronumele posesive:** le (la) nôtre, le (la) vôtre, les nôtres, les vôtres.

g) **la substantivele și adjectivele formate cu sufixul -âtre:** blanchâtre, bleuâtre, marâtre, paraître.

B. Alte semne ortografice (D'autres signes orthographiques)

14. Sedila ", " (*la sédille*) se aplică lui [c] înainte de a, o, u pentru a-i păstra sunetul de s: ça, façade, garçon, reçu.

Obs. a) Consoana c urmată de e, i, y nu primește niciodată sedilă: ceci, cela, ciel, cinq, merci, pièce.

b) Pentru folosirea sedilei la verbe, vezi nr.249.

15. Trema "´´´´" (*le tréma*) se pune pe vocalele e, i, u pentru a atrage atenția că vocalele respective se separă de cele care le precedă:

ë – în *aiguë, ambiguë, contiguë*, femininul adjectivelor *aigu, ambigu, contigu*, pentru a păstra pronunția lui u;

- în Noël;

- în nume proprii ca: *Saint-Saëns* (pro.Săs), *Madame de Staël* (pron.Stal);

ï – în: *ambiguïté, contiguïté*, pentru a păstra pronunția lui u;

- în *aïeul, aïeux, faïance, haïr, maïs, naïf, coïncidence, héroïne, égoïste* – pentru a semnala pronunțarea separată a vocalelor a-i, o-i;

- în *ouië, inoui* – pentru a marca existența a două silabe u – i, spre deosebire de *oui* care se pronunță într-o sigură emisiune vocală;

- în nume proprii ca: *Tolstoï, Port-Saïd, Caraïbe, Craïova*.

ü – în Saül.

16. Liniuța de unire "-" (*le trait d'union*) se folosește pentru a lega:

a) elemente care alcătuiesc cuvintele compuse:

timbre-poste, arc-en-ciel, tête-à-tête, grand-mère, basse-cour, sour-muet, franco-roumain, cerf-volant, porte-drapeau, haut-parleur, laissez-passer, va-et-vient, après-demain, avant-hier, au-dessous, au-dessus, c'est-à-dire.

Obs. – unele cuvinte compuse nu sunt legate prin liniuță: *pomme de terre, ver à soie, à peu près*.

b) pronumele subiect inversat și verbul respectiv:

vient-elle?, disait-il, est-ce, dit-on

c) pronumele complement și verb (la imperativ forma afirmativă):

couche-toi, donnez-nous, montrez-les, dites-le-lui, vas-y

d) adverbele de loc *ci* și *là* și cuvântul care le precede sau le urmează:

ce garçon-ci; cette femme-là; ceux-ci; ceux-là; ci-contre; là-bas; par-ci, par-là

e) un pronume personal tonic și adjectivul *même*:

moi-même, toi-même, lui-même, nous-mêmes, vous-mêmes, eux-mêmes

f) adjectivele numerale compuse de la 17 la 99 (cu excepția celor legate prin conjuncția *et vingt et un*):

dix-sept, vingt-trois, quatre-vingt-dix-neuf

g) unele nume geografice:

Grande-Bretagne, États-Unis, Aix-les-Bains, Île-de-France

h) unele nume sau prenume de persoane:

Jeanne-Marie, Marie-Anne, Joliot-Curie, Michel-Ange [Mikël].

Atenție: a nu se confunda liniuța de unire (*le trait d'union*), semn ortografic, cu liniuța de dialog sau cu cea de despărțire (*le tiret*), semn de punctuație.

17. Apostroful ' " (*l'apostrophe*) marchează

eliziune (*l'élision*) vocalei finale (a,e,i) a unui cuvânt înaintea altui cuvânt care începe cu o vocală sau cu ha mut. Eliziunea vocalei finale are loc la:

- articolele hotărâte *le, la*:

L'enfant joue au ballon. – Je vais à l'école.

- pronumele personale atone: *je, me te, se le, la*:

J'aperçois mon ami au loin. – Tu m'as vu au théâtre.

- Pronumele demonstrativ neutru *ce*:

C'était une preuve d'amitié de sa part. Ça été une bonne idée!

- Pronumele relativ *que* (pe care):

Le garçon qu'il a connu était en neuvième.

Atenție: Pronumele relativ-interogativ *qui* nu se elidează niciodată:

Celui qui arrive est mon meilleur ami.

Qui avez-vous vu au cinéma?

Je ne sais qui il attendait.

- Adverbul de negație *ne*:

Il n'a rien dit. Elle n'y viendra pas.

- Conjunțiile următoare:

Si (dacă) numai înaintea pronumelor *il, ils*:

S'il vient, je lui montrerai ma bibliothèque.

Je ne sais pas s'ils arrivent ce soir.

Que (că), *lorsque* (când), *puisque* (fiindcă), *quoique* (deși), înainte de *il, elle, ils, elles, on, un, une, en*:

Je crois qu'il rentrera tôt. – Il faut étudier lorsqu'on est jeune. Quoiqu'elle habite loin, elle arrive toujours à temps.

Prepoziția *jusque* înaintea prepozițiilor *à, en* și a adverbilor *où, ici*:

Je vous conduirai jusqu'à la gare. – Avancez jusqu'ici.

Lisez le fragment jusqu'au bout. – Jusqu'où irez-vous?

- Pronumele nehotărâte *quelqu'un, quelqu'une*:

Y a-t-il quelqu'un là-bas?

- Adverbul *presque* numai în substantivul *presqu'île* (peninsulă):

La presqu'île de Quiberon est située au sud de la Bretagne.

Obs.: *e* final din prepoziția *entre* nu se elidează niciodată:

Entre ces trois il y a toujours une parfaite entente comme entre amis.

- Astăzi se scriu de asemenea fără apostrof cuvintele în care *entre* este prefix: *entracte, entrouvrir, s'entraider*.

Atenție: Apostroful nu se pune niciodată la sfârșitul rîndului !

Despărțirea cuvintelor în silabe (La syllabation)

18. Silaba (*la syllabe*) este sunetul sau grupul de sunete care se rostesc într-o singură emisiune vocală:
é-té, o-pé-ra, é-cri-vain, lieu, paille, pied, lui.

Obs.: O silabă care conține un *e* mut este o silabă mută:
a-te-lier, de-ve-nir, re-nou-ve-ler.

Cuvintele pot fi alcătuite din:

- o sigură silabă (monosilabice):
cri, porc, œil, fin, gant

- două silabe (bisilabice):
ca-deau, a-dieu
- trei sau mai multe silabe (polisilabice):
cho-co-lat, ca-bi-net, in-ter-na-tio-nal

Reguli de despărțire a cuvintelor în silabe

19. 1) O consoană la începutul unui cuvânt sau între două vocale introduce întotdeauna o silabă:

ca-fê, ci-né-ma, na-tu-rel, vé-ri-té, e-xa-men

2) Două consoane care se succedă:

a) la început de cuvânt fac parte din aceeași silabă:
sco-lai-re, sta-de, sta-tue

b) în interiorul cuvântului ele se separă trecând una la sfârșitul primei silabe și alta la începutul silabei următoare:

ar-mée, bon-soir, gron-der

În acest caz intră și consoanele duble (*bb, cc, dd etc.*) care se separă întotdeauna:

ac-cord, sd-di-tion, af-fai-re, bles-ser, im-mo-bi-le, bon-nê-te, rap-port, col-la-bo-rer, ter-rain

Obs.: a) Grupurile de consoane în care a doua consoană este lichidă (**bl, cl, fl, gl, pl, br, cr, dr, fr, gr, pr, tr, vr**) nu se despart niciodată:

agré-a-ble, cré-a-tion, ai-gle, o-bli-ger, li-bre, cer-cle

Atenție: celelalte consoane urmate de l, r se despart: *é-bran-ler*

b) Grupurile de consoane **ch, ph, gn, th** reprezentând un singur sunet, nu se despart niciodată:

cho-co-lat, a-chat, pho-to, mon-ta-gne, thé-â-tre

3) Când trei consoane se succed, două trec, în general, la prima silabă, iar a treia la silaba următoare:

obs-ti-ner, comp-ter, domp-ter, sculp-teur, sculp-tu-re

Obs.: a) Dacă ultimele două consoane sunt *bl, cl, br, cr* etc (v. **obs.** precedentă pct.a), ele rămân, de regulă, în silaba următoare:

cham-bre, com-pren-dre, rec-tan-gle

b) În caz că prima silabă este un prefix, se va ține seama de el:

con-stant, sub-stance, in-struit, trans-por-ter

Atenție: a) Mai multe vocale consecutive nu se despart niciodată la capătul rândului, chiar dacă ele fac parte din două silabe diferite:

boa, lien, jouaient, ci-toyen, poè-te, ou-vriè-re

b) Apostroful nu se desparte niciodată de cuvântul care urmează:

l'em-pi-re, l'é-co-le, l'en-fant

Legătura între cuvinte

(*La liaison*)

20. Prin legătură (*liaison*) se înțelege pronunțarea consoanei finale mute a unui cuvânt împreună cu vocala inițială a cuvântului următor (vocală care poate fi precedată și de *h mut*):

trop aimable, petit hôtel, se pronunță [tro-pemabl], [pti-totel].

Legătura atrage după sine unele modificări de pronunție:

- Vocala orală **e închis** din terminația *-(i)er* se transformă în **e deschis**:

un légér effort, un premier essai

- Vocalele nazale se denazalizează (devin orale):

- în terminațiile:

- **ain, -ein**: *un certain auteur, en plein hiver*

- **ien, -yen**: numai în cuvintele *ancien, moyen, mien, tien, sien*:

ancien ouvrage, le moyen âge, un mien ami

Consoanele surde devin sonore, iar cele sonore devin surde:

- s și x se pronunță z

les enfants, aux habitants

- d se pronunță t

un grand essor

- g se pronunță k (cazuri rare)

- f se pronunță v numai în: *neuf heures, neuf ans*

21. Se face legătura cu:

Articolele:

a) **Hotărâte: les, aux, des** și substantivele sau adjectivele care le precedă.

b) **Nehotărâte: un, des**

Adjectivele:

a) **Posesive: mon, ton, son, mes, tes, ses, nos, vos, leurs.**

b) **Demonstrative: cet, ces**

c) **Calificative: bon, plein, beaux, grande etc.**

Obs.: 1) Se face de asemenea legătura între adjectiv și substantiv în cuvintele compuse: **bonhomme** și **gentilhomme**.

2) Cu adjectivele **court, lourd, fort** (la singular) nu se face legătura.

d) Numerele cardinale: *un, deux, trois, six, dix, vingt, cent* (și cele compuse cu ele).

e) Numerele ordinale: *premier, second*.

Obs.: Se face de asemenea legătura cu *tiers* în *Tiers-État*.

f) Interogative – exclamative: *quels, quelles*

g) **Nehotărâte: aucun, autres, certain, différent(e)s, divers, maint, mêmes, plusieurs, quelques, tel(-les), tout.**

Pronumele

a) **Personale: nous, vous, ils, elles, les**, pronumele nehotărât *on* și verb sau pronumele adverbiale *en, y*.

Atenție: Nu se face legătura când *en* și *y* sunt urmate de infinitiv:

Pouvons-nous en avoir? – Voulez-vous y aller?

b) **Adverbial en** și verb.

c) **Relativ dont** și pronumele personale: *il, elle, ils, elles* sau pronumele nehotărât *on*.

d) **Nehotărât rien** și pronumele adverbial *en, y*, un verb la infinitiv sau participiul trecut, sau prepoziția *à* urmată de infinitiv.

Verbele

a) *Être, avoir* și **participiul trecut** cu care formează timpuri compuse, în special la pers. a III-a.

Atenție: *A se evita* – în special – legătura la pers.a II-a:

Tu as acheté. – Tu es allé. – Tu auras envoyé. – Tu seras entré.

- b) *C'est* și prepoziția care urmează.
- c) *Être* și substantivul sau adjectivul cu funcție de nume predicativ.
- d) *Orice verb* și pronumele *il, elle, on, ils, elles* inversate.

Obs.: La pers. a III-a legătura se face cu eufonie: *Chante-t-elle?*

- e) *Verb* și pronumele adverbial *en* și *y*:
Prenez-en! – Allez-y!

Atenție: Nu se face legătura când sunt urmate de un infinitiv.

Adverbe și cuvintele care urmează, dacă sunt legate prin scris de acestea: **pas, plus, point, tout, beaucoup, très, trop, droit, assez, moins, bien, mieux, jamais.**

Atenție: Nu se face legătura între *avant, après* și pronumele personal *eux*.

Conjunțiile: *quand, donc* și cuvintele pe care le precedă.

Elementele unor expresii consacrate sau ale unor cuvinte compuse.

22. Nu se face niciodată legătura:

- 1. Cu cuvintele care încep cu h aspirat.
- 2. Cu adjectivele *un, une, huit, huitième* (fac excepție **dix-huit, dix-huitième**), *huitain, huitaine, onze, onzième*.

Obs.: Se face legătura cu:

- numeralul **un**: *un un, deux un, trois un*
- pron. nehotărât **uns**: *les uns et les autres*
- numeralul **onze** în: *il était onze heures*.

3. Cu cuvintele de origine străină care încep cu y: **yacht, yack, yaourt, yard, yatagan, yod, yole** etc.

4. Cu substantivul **uhlan**.

5. Cu adverbul de afirmație **oui**, cu interjecțiile **ah!, oh! aïe!, eh!, ouf!**, cu numele vocalelor, cu orice cuvânt citat.

6. Cu conjuncția **et**.

7. Cu prepozițiile: **vers, envers, à travers, hors, hormis, selon**.

8. Cu **s** din terminația persoanei a II-a singular prezent indicativ și conjunctiv.

9. Cu **s** în interiorul cuvintelor compuse:

arcs-en-ciel

10. Cu substantivele a căror consoană finală este mută.

11. Între cuvintele care nu sunt strâns legate prin înțeles, după orice pauză, după un semn de punctuație.

MORFOLOGIE (MORFOLOGIE)

Substantivul (*Le nom*)

*La bergère s'en va, délaissant ses moutons,
Et la fileuse va, délaissant les fuseaux.
Voici que je m'en vais loin de tes bonnes eaux,
Voici que je m'en vais bien loin de nos maisons.*

23. Cuvintele *bergère, moutons, fileuse*, care desemnează ființe, și *eaux, maisons, fuseaux*, care desemnează lucruri, sunt *substantive*.

24. Substantivele se grupează în două categorii:

- concrete (*concrets*), cele care desemnează ființe și lucruri de care putem lua cunoștință cu simțurile noastre: *bergère, mouton, maison*;

- abstracte (*abstraites*), cele care denumesc idei, acțiuni, însușiri: *liberté, départ, intention*.

25. Substantivele sunt de asemenea:

- comune (*communes*), cele care desemnează totalitatea ființelor și lucrurilor de același fel: *l'homme, le cheval, la chaise*;

- proprii (*propres*), cele care denumesc anumite ființe sau lucruri spre a le deosebi de altele de același fel. Acestea pot fi:

- pronume: *Georges, Louise, Riquet*;
- nume de familie: *Thibault, Bergeret*;
- nume de popoare: *les Roumains, les Français, les Italiens*;
- numele locuitorilor unei localități: *les Bucarestois, les Parisiens, les Viennois*;
- denumiri geografice: *la Roumanie, la France, Bucarest, Capri, Paris, les Carpates, les Pyrénées*,

l'Atlantique, le Pacifique, la Méditerranée, la Manche, le Danube, la Seine;

■ instituții, monumente: *l'Athénée, le Louvre, le Panthéon*.

Obs.: Numele proprii se scriu întotdeauna cu literă mare.

26. Din punct de vedere al formei sub care se prezintă, substantivele sunt:

a) simple (*simples*), care sunt formate dintr-un singur cuvânt: *cheval, cerise, école*;

a) simple (*simples*), care sunt formate dintr-un singur cuvânt: *pomme de terre, sac à main*.

La substantive deosebim **genul** și **numărul**.

Genul substantivelor (*Le genre des noms*)

27. Spre deosebire de limba română, în limba franceză substantivul cunoaște numai două genuri: *masculin* și *feminin*. Genul neutru nu există.

Substantivele – *nume de ființe* (persoane, animale, păsări) – prezintă, în general, două genuri, potrivit sexului: **masculin** și **feminin**.

Pierre est un bon garçon.

Louise est une fille appliquée.

Le garçon est sage. – La fillette aide sa maman.

Le coq chante le matin. – La poule pond des œufs.

Le chien est fidèle.

La chienne est dans sa niche.

Obs.: Unele substantive de genul feminin (termeni militari) denumesc ființe de sex bărbătesc: *une recrue* (recrutul), *une ordonnance* (soldatul ordonanță), *une sentinelle*, *une estafette* (ștafetă, curier).

27.b. Substantivele – *nume de lucruri* (obiecte, acțiuni, idei) – nu au decât un gen (masculin sau feminin), care este marcat prin articol sau printr-un determinativ (adjectiv posesiv sau demonstrativ):

masculine: *le livre (ce livre, mon livre), le retour, le progrès.*

feminine: *la chaise (cette chaise, ma chaise), la marche, la paix.*

Atenție: Genul substantivelor din limba franceză nu corespunde întotdeauna cu cel din limba română.

28. Genul substantivelor, nume de lucruri, poate fi indicat de terminație sau de sufix.

Sunt de **genul masculin** cea mai mare parte a substantivelor terminate în:

- a** un agenda, le camélia, le choléra, le cobra, le dahlia, le magnolia, le mimosa, un opéra, le panorama, le phylloxéra, le plasma, le pyjama, le schéma, le sofa, le tréma etc.
- age** un âge, le fromage, un orage, un ouvrage, le visage etc.
- aire** un anniversaire, un annuaire, le dictionnaire, le vocabulaire etc.
- ard, -art** le brancard, le buvard, le départ, le regard, le retard etc.
- as** le lilas, le matelas, le repas, le tas etc.
- at** un achat, le chocolat, le climat, le combat, un éclat etc.
- eau** le chapeau, le gâteau, le morceau, le roseau, le rideau. *Excepție:* l'eau.
- ège** le collège, le cortège, le manège, le solfège etc.
- er** un hiver, le plancher, le rocher, le verger, le dîner etc.
- ier** un encrier, un escalier, le métier, le papier etc.
- et** le béret, le bracelet, le briquet, le filet, le gilet etc.
- ème** le chrysantème, le problème, le thème, le stratagème, le théorème etc.
- gramme** le diagramme, le monogramme, le radiogramme, le télégramme;
de asemenea: le drame, le mélodrame.
Excepție: une épigramme.
- il** le fusil, un outil, le sourcil etc.
- isme** le classicisme, le romantisme, le prisme.
- ment** le bâtiment, le changement, le jugement, le mouvement.
- oin** le besoin, le soin, le coin, le témoin etc.
- oir** un arrosoir, un espoir, le miroir, le mouchoir, le soir etc.
- ôme** un arôme, le diplôme, le fante etc.
- eu** un aveu, le feu, le jeu, le vœu etc.

- ou** le bijou, le chou, le joujou, le trou etc.
- ir** le cuir, le désir, le plaisir etc.
- in** le jardin, le matin, le moulin, le patin etc.
- is** le colis, le commis, le logis etc.

29. Sunt de asemenea de genul **masculin** numele de:

- *arbori* – de pădure: le chêne, le pin, le sapin etc.
- fructiferi: le pommier, le poirier, le cerisier etc.
- *metale:* l'argent, le cuivre, le fer, le platine etc.
- *corpuri chimice:* l'arsenic, le brome, le chlore etc.
- *anotimpuri:* le printemps, l'été, l'automne, l'hiver.
- *zile:* lundi, mardi, mercredi, jeudi etc.
- *limbi:* le roumain, le français, l'italien etc.
- *provenite din verbe:*
 - *infinitive:* le dîner, le devoir, l'être.
 - *participii prezente:* le passant, le vivant
 - *participii trecute:* le passé.

Obs.: O serie de substantive de genul masculin în limba franceză sunt de genul feminin în limba română. Iată câteva din cele mai des întâlnite: un art, le balai (*mătura*), le banc, le cacao, le café, le canapé, le casque, le centime, le champagne, le chiffre, le crime, le désordre, le dogme, le doute, un encrier, le légume, le livre, le macaroni, le masque, le marbre, le merle, le meuble, le monastère, le monde, le narcisse, le navire, un ongle, un orchestre, le pain, le pair, le parachute, le parapluie, le pays, le pétale, le phoque, le poêle, le récit, le rôti, le séjour, le sel, le sépale, le sort, le souci, le sulfamide, le travail, le zébre etc.

30. Sunt de **genul feminin** cele mai multe substantive terminate în:

- ade** la colonnade, la façade, la parade etc.
- aille** la marmaille (*ceată de copii*), la trouvaille, la volaille.
- aison** la combinaison, la maison, la saison etc.
- aine** la fontaine, la graine, la plaine etc.
- ance** une alliance, la balance, la confiance etc.
- ence** une absence, la conscience, la conférence etc.
- anse, -ense** la danse, la défense, la récompense etc.
- ée** une année, la fumée, la journée, la matinée etc.
Excepții: un apogée, un lycée, un musée etc.
- eille** la corbeille, une oreille etc.
- erie** la boulangerie, une épicerie, la lingerie etc.
- esse** la faiblesse, la jeunesse, la politesse etc.
- ette** une allumette, la bicyclette, la serviette etc.
- ie** la maladie, la mélancolie, la sympathie, la scie etc.
Excepție: un parapluie etc.
- ille** une aiguille, la lentille, la grille, la famille etc.
- ine** la benzine, la cuisine, la poitrine etc.
- ise** la chemise, la surprise, la valise etc.
- ite** la bronchite, la conduite, la réussite etc.
- itude** la certitude, une habitude, la solitude etc.
de asemenea: une étude
- sion** une excursion, la commission, la profession etc.
- tion** une admiration, la description, la nation etc.
- xion** une annexion, la connexion, la réflexion etc.
- té** la beauté, la bonté, la liberté etc.
- ure** la ceinture, la figure, la mesure etc.
Excepții: compuşii chimici: le bromure, le carbure, le chlorure etc.
- ue** une avenue, la revue, la statue etc.

31. Sunt de asemenea de **genul feminin** numele de:

- *fructe* – la cerise, la griotte, la pêche, la pomme, la poire etc.

Excepție: un abricot, le citron, le coing, le melon, le raisin etc.

- *științe:* la chimie, la physique, l'histoire.

Excepție: le droit.

- *arte:* l'architecture, la danse, la gravure, la peinture etc.

- *sărbători religioase:* la Saint-Nicolas, la Saint-Sylvestre.

Obs.: O serie de substantive de genul feminin în

limba franceză sunt de genul masculin în limba română. Iată câteva dintre cele mai des întâlnite: une âme, une affiche, une annonce, une apostrophe, une armoire, une attaque, une auto, une automobile, la bague, la boîte, la carotte, la chaîne, la charre, la chose, la cloche, la compote, la côtelette, la coutume, la culotte, la danse, la dent, la douche, une écurie, une enveloppe, une épaule, une épingle, une épithète, une étable, la foire, la gorge, la grappe, la guerre, une horloge, la jambe, la joue, la marche, la minute, la montagne, la mosaïque, la montre, une omoplate, la pantoufle, la pêche (*pescuitul*), la poche, la pomme, la pomme de terre, la purée, la radio, la rivière, la route, la tente (*cortul*), la terre, la tête, la tour (*turnul*), la valse, la vendange, la ville, la vitre etc.

32. Formarea femininului (nume de ființe)

(La formation du féminin)

Modificări ce intervin	Masculin	Feminin	
		cu modificări	după regula generală
<i>Regula generală</i>	<i>UN</i>	<i>UNE</i>	<i>UNE</i>
masc. + e mut	ami, fiancé		amie, fiancée
a) cu pronunțarea consoanelor finale -d, -t, -s	marchand, candidat, Français		marchande, candidate, Française
b) cu denazalizarea vocalei ce precedă pe <i>n</i> an → ane	artisan, faisan courtisan, sultan partisan, Persan		artisane, faisane courtisane, sultane partisane, Persane
<i>dar</i>	paysan	paysanne	
ain → aine	souverain		souveraine
<i>dar</i>	copain (<i>prieten, fam.</i>)	copine	
in → ine	cousin, voisin		cousine, voisine
a) cu deschiderea vocalei <i>e</i> (i)er → (i)ère	boulangier, berger, écolier, ouvrier	boulangère, bergère, écolière, ouvrière	
<i>Dublarea consoanei finale</i> (i)en → (i)enne	gardien, citoyen	gardienne, citoyenne	
<i>cu denazalizare</i> (i)on → (i)onne	lycéen baron, lion, patron	lycéenne baronne, lionne, patronne	
<i>dar</i>	champion	championne	
eau, el → elle	compagnon chameau, jumeau	compagne chamelle, jumelle	
at → atte	colonel	colonelle	
et → ette	chat	chatte	
<i>dar</i>	cadet	cadette	
ot → otte	préfet	préfète	
<i>dar</i>	sot	sotte	
<i>Modificările consoanei finale</i> x → se	idiot, machot		idiote, machote
p.f → ve	curieux, époux	curieuse, épouse	
<i>Modificări grafice fără schimbarea sunetului</i>	loup, veuf, serf Turc, Grec	louve, veuve, serve Turque, Greque	

<i>Modificarea sunetului</i> eur → euse <i>dar</i>	vendeur, coiffeur gouverneur	vendeuse, coiffeuse gouvernante	
eur → esse <i>dar</i>	chasseur, vengeur, pêcheur, enchanteur, demandeur mineur, majeur, inférieur, supérieur	chasseresse, vengeresse, pêcheresse, enchante- resse, demanderesse	mineure, majeure, inférieure, supérieure
teur → trice <i>atenție</i> <i>dar</i>	acteur, lecteur ambassadeur empereur docteur serviteur chanteur	actrice, lectrice ambasadrice impératrice doctoresse (femme docteur) servante chanteuse (<i>cântăreață de muzică ușoară</i>) cantatrice (<i>cântăreață de operă</i>)	
Cu sufix special e → esse	nègre, tigre maître, traître prêtre, mulâtre comte, hôte poète âne, diable prince Suisse, type abbé, duc dieu (<i>zeu</i>)	négrresse, tigresse maîtresse, traîtresse prêtresse, mulâtresse comtesse, hôtesse poétesse ânesse, diablesse princesse Suisse, typesse abbesse, duchesse déesse	
<i>Adjective substantivate</i> <i>Cazuri speciale</i>	pauvre, sauvage Andalou, favori Maure, roi speaker, tsar héros, vieillard	pauvresse, sauvagesse Andalouse, favorite Mauresque, reine speakerine, tsarine héroïne, vieille	

33. Substantive cu forme speciale pentru feminin

a) membri de familie (grade de rudenie)

l'homme - la femme	le frère - la sœur
le père - la mère	le gendre - la bru
le mari - la femme	l'oncle - la tante
le fils - la fille	le neveu - la nièce
le garçon - la fille	le parrain - la marraine

b) nume de animale

le mouton - la brebis (le bélier)	le cerf - la biche
le bœuf - la vache (le taureau)	le lièvre - la hase
le cheval - le jument mule (l'étalon)	le mulet - la
le porc - la truie (le verrat)	le veau - la génisse
le bouc - la chèvre	le gendre - la bru
le sanglier - la laie	

le singe - le guenon
le chevreuil - la chevrette

b) nume de păsări

le coq	- la poule	le jars	- l'oie
le canard	- la cane		
le dindon	- la dinde		
le perroquet	- la peruche		
le pigeon	- la colombe		

34. Substantive cu o singură formă pentru ambele genuri

un (une) élève	un (une) enfant
un (une) camarade	un (une) libraire
un (une) patriote	un (une) propriétaire
un (une) secrétaire	un (une) touriste
un (une) locataire	un (une) violoniste
un (une) bibliothécaire	un (une) pensionnaire
un (une) concierge	un (une) adversaire
un (une) artiste	un (une) collègue
un (une) esclave	un (une) pianiste

35. Substantive fără formă de feminin

Aceste substantive denumesc, în general, profesii exercitate în trecut exclusiv de bărbați. Femininul acestora se precizează cu ajutorul substantivului **femme**:

un auteur	- une femme auteur
un écrivain	- une femme écrivain
un médecin	- une femme médecin
un juge	- une femme juge
un magistrat	- une femme magistrat
un ingénieur	- une femme ingénieur
un sculpteur	- une femme sculpteur
un professeur	- une femme professeur

36. Substantive cu un singur gen

Aceste substantive denumesc *păsări* și *animale*. Genul acestora se precizează cu ajutorul substantivelor *femelle* și *mâle*:

un éléphant	- un éléphant <i>femelle</i>
un moineau	- un moineau <i>femelle</i>
une girafe	- une girafe <i>mâle</i>
une alouette	- une alouette <i>mâle</i>

37. Substantive omonime de gen diferit

le critique – criticul	la critique - critica
le garde - paznicul	la garde – garda, paza
le livre – cartea	la livre – livra (1/2 kg)
le manche – mânerul	la manche - mâneca
le mémoire – memoriul	la mémoire - memoria
le mode – modul	la mode - moda
le page – pajul	la page - pagina
le parallèle – paralela (comparația)	la parallèle – linia paralelă
le pendule – pendulul	la pendule - pendula
le poêle – soba	la poêle - tigaia
le souris – surâsul	la souris - șoarecele
le tour – strungul - înconjurul - turul	la tour – turnul
le trompette – gornistul	la trompette - goarna
le vase – vasul	la vase – nămolul, mătul

Genul substantivelor proprii

(*Le genre des noms propres*)

38.1. Pronumele de persoane

Unele pronume de persoane au o singură formă:

- *pentru bărbați*: Arthur, Édouard, Gaston, Maurice, Raoul;

- *pentru femei*: Alice, Anne, Monique, Odile.

Altele derivă forma feminină din cea masculină:

- prin adăugarea unui *e mut*:

Armand – *Armande* *François* – *Françoise*

Simon – *Simone* *Louis* – *Louise*

René - *Renée*

- prin dublarea consoanelor finale:

Adrien – *Adrienne* *Jean* – *Jeanne*

Daniel – *Danielle* *Marcel* – *Marcelle*.

- prin adăugarea unui sufix special:

Antoine - *Antoinette* *Yves* – *Yvonne*

Henri – *Henriette* *Jacques* – *Jacqueline*

Émil – *Émilie* *Victor* - *Victorine*

Obs.: Unele prenume se folosesc atât pentru bărbați, cât și pentru femei: *Jean-Marie*, *Marie-Jeanne*, *Jean-Claude*, *Claude-Irène*.

38.2. Denumiri geografice

Substantivele nume de țări și de provincii terminate în *e mut* sunt de genul feminin:

la Roumanie, **la France**, **la Modavie**, **l'Italie**, **la Bretagne**, **l'Égypte** etc.

Excepții: **le Mexique**, **le Cambodge**.

Substantivele terminate în altă vocală (a,i,o,u,y) ca și cele terminate în consoană sunt de genul masculin:

le Canada, **le Chili**, **le Congo**, **le Pérou**, **le Danemark**, **le Paraguay**, **le Portugal**, **le Japon**, **le Brésil**, **le Maroc**, **le Banat**, **le Languedoc**.

Excepție: **l(a)'Alaska**.,

Substantivele nume de orașe sunt, în general, de genul masculin:

Paris, *Bucarest*, *Lille*, *Marseille* etc.

Paris est beau, *Marseille est grand*.

a) Numele de orașe terminate în *e mut*, aparținând altor țări decât Franței, sunt, în general, de genul feminin:

Rome, *Barcelone*, *Séville*, *Venise*, *Prague*, *Varsavie*, *Genève* etc.

Rome est belle.

Excepție: **Belgrade** care este de genul masculin.

b) Numele de orașe care sunt însoțite de obicei de articol au genul precizat:

Le Havre, *La Rochelle*, *Le Caire*, *La Plata*, *La Haye*, *Le Ferté-Milon*, *Le Mans*, *La Paz*, *La Havana*, *La Nouvelle-Orléans*.

c) În cazul substantivelor al căror gen este greu de precizat se poate folosi cuvântul **ville** urmat de prepoziția **de**:

La ville de Londres est grande.

Substantivele nume de munți sunt, în general, de genul masculin:

le Jura, **le Mont-Blanc**, **le Vesuve**, **l'Etna**, **le Caucase**, **les Balkans**, **les Apennins**.

Sunt însă de genul feminin: **les Alpes**, **les Carpates**, **les Cévennes**, **les Cordillères**, **les Vosges**.

Substantivele nume de cursuri de ape pot fi:

- masculine: **le Rhin**, **le Danube**, **le Tibre** etc.

- feminine: **la Seine**, **la Loire**, **la Tamise**, **la Dâmbovița** etc.

39. Formarea pluralului substantivelor

(La formation du pluriel des noms)

Modificări ce intervin	Singular	Plural	
		cu modificări -X	după regula generală
<i>Regula generală</i>	<i>UN (UNE)</i>	<i>DES</i>	<i>DES</i>
sing. - s	enfant, fillette		enfants, fillettes
- s sing. - x invariabil - z	corps, bras, fils prix, noix, voix fez, gaz, nez	prix, noix, voix fez, gaz, nez	corps, bras, fils
sing. $\begin{cases} \text{au} \rightarrow \text{aux} \\ \text{eau} \rightarrow \text{eaux} \\ \text{eu} \rightarrow \text{eux} \end{cases}$ <i>dar</i>	noyau, tuyau chapeau, manteau feu, jeu landau bieu pneu	noyaux, tuyaux chapeaux, manteaux feux, jeux	landaus bieus pneus
sing. ou → oux (7 substantive) celelalte - s	bijou, caillou, chou, genou, hibou, joujou, pou clou, cou, fou, sou, trou, verrou	bijoux, cailloux, choux, genoux, hiboux, joujoux, poux	clous, cous, fous, sous, trous, verrous
<i>Modificări în finalul cuvântului</i> sing. -al → -aux <i>dar:</i>	cheval, signal bal, carnaval, chacal, festival, récital, cal, pal	chevaux, signaux	bals, carnivals, chacals, festivals, récitals, cals, pals
<i>Atenție:</i>	idéal	idéaux	
sing. -ail → -aux celelalte -s <i>Atenție</i>	bail, corail, émail, travail, vitrail, soupirail, vantail rail, détail, chandail, éventail bétail (fără plural)	baux, coraux, émaux, travaux, vitraux, soupiraux, vantaux bestiaux (fără singular)	rails, détails, chandails, éventails
<i>Substantive cu două forme de plural</i>	aïeul (<i>bunic</i>) ciel œil aïl (<i>usturoi</i>)	aïeux (<i>strămoși</i>) cieux (<i>bolta cerească în totalitatea ei</i>) yeux aulx	aïeuls (<i>bunici</i>) ciels (<i>în pictură, aspecte ale cerului</i>) œils (<i>în cuvinte compuse</i>) ails (mai des folosit)

Pluralul substantivelor compuse (Le pluriel des noms composés)

40. Substantive care se scriu într-un singur cuvânt. Substantivele care se scriu într-un singur cuvânt formează pluralul ca și substantivele simple, primind un -s sau -x la forma de singular:
un passeport – des passeports, un gendarme – des gendarmes, un portefeuille – des portefeuilles, un portmanteau – des portmanteaux.

Obs.: a) la substantivele *bonhomme* și *gentilhomme* amândouă elementele care le compun primesc semnul pluralului: *bonshommes, gentilshommes*, iar *s* din interiorul acestor cuvinte se citește *z*;

b) substantivele: *monsieur, madame, mademoiselle* fac la plural: *messieur, mesdames, mesdemoiselles.*

Atenție: substantivele *madame* și *mademoiselle* se folosesc atunci când ne adresăm persoanelor respective sau când sunt însoțite de numele de familie. În celelalte cazuri, ele sunt înlocuite prin *dame* și *demoiselle*:

Bonjour **madame** (**mademoiselle**).

Mademoiselle Gauche demeurait ici.

dar: J'ai vu une dame et une demoiselle qui regardaient les vitrines d'un magasin.

41. Substantive care se scriu în două sau mai multe cuvinte

(Noms qui s'écrivent en un ou plusieurs mots)

1. Amândouă elementele primesc semnul pluralului la substantivele compuse din:

a) două substantive:

<i>un chef-lieu</i>	- <i>des chefs-lieux</i>
<i>un chou-fleur</i>	- <i>des choux-fleurs</i>
<i>une machine-outil</i>	- <i>des machines-outils</i>
<i>un oiseau-mouche</i>	- <i>des oiseaux-mouches.</i>

b) un adjectiv și un substantiv:

<i>une basse-cour</i>	- <i>des basses-cours</i>
<i>un beau-frère</i>	- <i>des beaux-frères</i>
<i>un petit-fils</i>	- <i>des petits-fils</i>
<i>un coffre-fort</i>	- <i>des coffres-forts</i>

Obs.: Adjectivul *grand* primește semnul pluralului numai la masculin:

des grands-pères, des grands-parents

La feminin rămâne invariabil:

<i>une grand-mère</i>	- <i>des grand-mères</i>
<i>une grand-rue</i>	- <i>des grand-rues</i>

c) două adjective:

<i>un sourd-muet</i>	- <i>des sourds-muets</i>
<i>un clair-obscur</i>	- <i>des clairs-obscurs</i>

2. Numai un singur element primește semnul pluralului la substantivele compuse din:

a) două substantive legate printr-o prepoziție (exprimată sau nu):

<i>un chef-d'œuvre</i>	- <i>des chefs-d'œuvre</i>
<i>un arc-en-ciel</i>	- <i>des arcs-en-ciel</i>
<i>un ver-à-soie</i>	- <i>des vers-à-soie</i>
<i>une pomme de terre</i>	- <i>des pommes de terre</i>
<i>un wagon-poste</i>	- <i>des wagons-poste</i>
<i>un timbre-poste</i>	- <i>des timbres-poste</i>
<i>un bain-marie</i>	- <i>des bains-marie (de Marie)</i>

Obs.: La unele substantive sensul cere ca amândouă elementele să rămână la singular: *un tête-à-tête, des tête-à-tête.*

b) adjectivul *demi* și un substantiv, numai substantivul primește semnul pluralului:

<i>un demi-cercle</i>	- <i>des demi-cercles</i>
<i>une demi-heure</i>	- <i>des demi-heures</i>

c) un radical de substantiv sau de adjectiv terminat în o sau i și un substantiv, numai substantivul primește semnul pluralului:

<i>un Gallo-Romain</i>	- <i>des Gallo-Romains</i>
<i>un Anglo-Saxon</i>	- <i>des Anglo-Saxons</i>
<i>un électro-aimant</i>	- <i>des électro-aimants</i>
<i>une tragi-comédie</i>	- <i>des tragi-comédies</i>

d) un verb și un substantiv, numai substantivul primește semnul pluralului:

<i>un tire-bouchon</i>	- <i>des tire-bouchons</i>
<i>un cure-dent</i>	- <i>des cure-dents</i>

Obs.: În cuvintele compuse cu *garde*, acesta primește semnul pluralului când desemnează persoana care face acțiunea (substantiv):

<i>un (une) garde-malade</i>	- <i>des gardes-malades</i>
<i>un (une) garde-barrière</i>	- <i>des gardes-barrières</i>

Rămân neschimbate cele care au în componența

lor un substantiv la plural:

<i>un porte-allumettes</i>	- <i>des porte-allumettes</i>
<i>une casse-noisettes</i>	- <i>des casse-noisettes</i>
<i>un porte-avions</i>	- <i>des porte-avions</i>
<i>un presse-papiers</i>	- <i>des presse-papiers</i>
<i>un port-cigarettes</i>	- <i>des port-cigarettes</i>

e) un cuvânt invariabil (prepoziție, adverb) și substantiv, numai substantivul primește semnul pluralului:

<i>un avant-porte</i>	- <i>des avant-portes</i>
<i>une avant-garde</i>	- <i>des avant-gardes</i>
<i>une arrière-garde</i>	- <i>des arrière-gardes</i>
<i>un en-tête</i>	- <i>des en-têtes</i>
<i>un haut-parleur</i>	- <i>des haut-parleurs</i>
<i>une arrière-pensée</i>	- <i>des arrière-pensées</i>

3. Nici un element nu primește semnul pluralului la substantivele compuse din verbe și cuvinte invariabile:

<i>un laissez-passer</i>	- <i>des laissez-passer</i>
<i>un va-et-vient</i>	- <i>des va-et-vient</i>
<i>un oui-dire</i>	- <i>des oui-dire</i>
<i>un passe-partout</i>	- <i>des passe-partout</i>

Obs.: Rămân de asemenea invariabile substantivele compuse dintr-un verb și un substantiv al cărui sens este de singular:

<i>un abat-jour</i>	- <i>des abat-jour</i>
<i>un perce-neige</i>	- <i>des perce-neige</i>
<i>un brise-glace</i>	- <i>des brise-glace</i>
<i>un coup-papier</i>	- <i>des coup-papier</i>
<i>un gratte-ciel</i>	- <i>des gratte-ciel</i>

Pluralul substantivelor de origine străină (le pluriel des noms d'origine étrangère)

42. 1) Unele substantive de origine străină fac pluralul în s:

<i>un agenda</i>	- <i>des agendas</i>
<i>un baza</i>	- <i>des bazars</i>
<i>un meeting</i>	- <i>des meetings</i>
<i>un plano</i>	- <i>des planos</i>
<i>un opéra</i>	- <i>des opéras</i>

2) Altele păstrează forma pluralului din limba din care provin:

<i>un condottiere</i>	- <i>des condottieri</i>
<i>un gentleman</i>	- <i>des gentlemen</i>
<i>un sportsman</i>	- <i>des sportsmen</i>
<i>un désiratun</i>	- <i>des désirata</i>

3) O serie de substantive, alături de forma de plural păstrează și forma de plural din limba din care provin:

<i>un minimum</i>	- <i>des minimums</i>	- <i>des minima</i>
<i>un maximum</i>	- <i>des maximums</i>	- <i>des maxima</i>
<i>un sanatorium</i>	- <i>des sanatoriums</i>	- <i>des sanatoria</i>
<i>une lady</i>	- <i>des lady</i>	- <i>des ladies</i>
<i>un match</i>	- <i>des matchs</i>	- <i>des matches</i>
<i>un sandwich</i>	- <i>des sandwiches</i>	- <i>sandwiches</i>

Substantive folosite numai la plural

43. Dintre substantivele folosite numai la plural menționăm:

annales
appointements (retribuție anuală sau lunară)

archives, échecs (jocul de șah)
 environs (împrejurimi)
 fiançailles (logodnă)
 frais (cheltuieli)
 honoraires (onorariu)
 mathématiques (matematică)
 mœurs (moravuri)
 funérailles, obsèques (funeralii)
 pierreries (pietre prețioase), représailles
 semailles (semănături)
 ténèbres (întuneric)
 vacances, vivres (alimente, provizii)

Pluralul substantivelor proprii (Le pluriel des noms propres)

46. Primesc semnul pluralului numele proprii:

- de familii istorice:

les Graques, les Horaces, les Curiaces, les Scipions,
 les Bourbons, les Condés etc.

Excepție: **Bonaparte**.

Rămân însă la singular substantivele de origine străină ca: les Borgia, les Habsbourg, les Visconti etc.

- de familie, care, luate în sens comun, desemnează tipul;

- de opere de artă denumite cu numele personajelor pe care le reprezintă;

- de grupuri de țări, de provincii, care poartă același nume: les Gaules, les Flandres;
 - de lanțuri de munți: les Carpates, les Alpes;
 Excepție: les Himalaya
 - de arhipelaguri: les Antilles, les Baléares.
 - de popoare: les Romains, les Roumains, les Français, les Italiens, les Danois.

Nu primesc semnul pluralului, ci numai articolul plural, numele proprii:

- de familii (în afară de cele istorice): les Thibault, les Conta, les Rougon-Maquart, les Deleanu.

- de familii, când desemnează indivizii, pe unii din membrii lor:

Les deux Corneille sont nés à Rouen.

- de familii, folosite cu sens emfatic (pluralul reprezentând de fapt o singură persoană);

- de familii, când desemnează opere literare sau de artă prin numele autorului lor (metonimie);

- de orașe, în care se pot distinge mai multe părți: les deux Vienne.

- de mașini, de aparate, automobile: les Renault, les Leica etc.

- de titluri de ziare, reviste, cărți: J'ai deux **Henriade** dans ma bibliothèque (exemplare din...)

Articolul (L'article)

În limba franceză sunt trei feluri de articole: articol hotărât, articol nehotărât și articol partitiv.

Articolul hotărât (L'article défini)

Le papillon libéré voltigea quelques tours, effleura du but de son aile la joue rose de l'enfant, puis monta vers la lumière, porté par les vagues du vent.

45. Cuvintele: **le** (papillon), **la** (joue), **les** (vagues), **du** (vent), **de l'** (enfant), care introduc în frază substantive al căror sens este determinat sunt articole hotărâte.

46. Formele articolului hotărât sunt:

Numărul	Genul	Formele	Exemple
Singular	Masculin	LE + consoană sau ha aspirat L' + vocală sau h mut	LE frère, LE héros L'enfant, L'homme
	Feminin	LA + consoană sau h aspirat L' + vocală sau h mut	LA sœur, LA harpe L'école, L'héroïne
Plural	Masculin și feminin	LES	LES frères, LES héros LES enfants, LES hommes LES sœurs, LES harpes LES école, LES héroïnes

Obs.: Articolul hotărât în limba franceză este așezat:

a) înaintea substantivului și formează un cuvânt aparte, în timp ce în limba română el stă la sfârșitul substantivului cu care face corp comun:

le papillon fluturele
 la lumière lumina

b) înaintea unui cuvânt care începe cu o vocală sau cu h mut, articolele **le**, **la** pierd vocalele **e**, **a** care sunt înlocuite prin apostrof:

l'enfant, l'homme, l'école, l'héroïne

Atenție: Eliziunea (l'élision) nu se produce însă:

- înaintea cuvintelor care încep cu h aspirat: *le héros, la harpe*.

- înaintea:

adverbului de afirmație *oui* (substantivat);

adjectivelor numerice *un, une, huitième, onze, onzième*.

substantivelor de origine străină: *le uhlan, le yatan, le yacht, la yole*.

Obs.: înaintea substantivului *ouate* eliziunea este facultativă:

J'ai acheté de la ouate (de l'ouate).

c) între articolul plural *les* și cuvântul următor care **începe** cu o vocală sau cu h mut se face legătura (*la liaison*).

Această legătură nu are loc atunci când cuvântul începe cu h aspirat.

47. Contractarea articolelor hotărâte

Precedate de prepozițiile **de** sau **à**, articolele **le, les** se contractă cu acestea, după cum urmează:

de + le = du **de + les = des**
à + le = au **à + les = aux**

Formele **du, des, au, aux** se numesc articole contractate.

Obs.: Contractarea nu se produce cu articolul feminin singular **la**, nic cu cel elidat **l'**:

de la, de l', à la, à l'

Notă: Din contractarea prepoziției *en* cu articolul *les* a rezultat *ès*, care se întâlnește în titluri, ca: *bachelier ès lettres, licencié ès lettres, docteur ès sciences, maître ès arts*.

Atenție: Se spune însă: *licencié en droit, docteur en médecine* (substantivul fiind la singular).

Valorile articolului hotărât (*Les valeurs de l'article défini*)

48. În anumite situații, articolul hotărât capătă următoarele valori:

- 1) De adjectiv demonstrativ:
L'affaire est urgente (cette affaire).
- 2) De adjectiv posesiv:
J'ai mal à la tête (à ma tête).

Obs.: Când substantivul este însoțit de un determinant, se folosește adjectivul posesiv.

Comparați: *Il tendit sa main* și *Il me tendit sa main glacée.*

- 3) De adjectiv nehotărât:
Les pommes coûtent cent lei le kilo (chaque kilo).

Întrebuințarea articolului hotărât (*L'emploi de l'article défini*)

49. Articolul hotărât se întrebuințează:

- Înaintea substantivelor comune:
J'avais l'habitude de la discussion.
- În exprimarea datei:
Le 14 juillet est la fête du peuple français.
- La formarea superlativului relativ al adjectivelor și adverbelor corespunzând articolelor adjectivale **cel, cea, cei, cele** din limba română:
C'est la plus belle toile de l'exposition.
- La formarea pronumelor posesive, corespunzând articolelor posesive (genitivale) **al, a, ai, ale** din limba română:

Mes cahiers sont aussi propres que les tiens.

- La formarea numeralelor ordinale având drept

corespondent în limba română:

- fie articolul hotărât: **le premier** (primul), **la première** (prima);
- fie articolul posesiv: **le deuxième** (al doilea).
Marie était la première de sa classe, lui, le troisième.
- Înaintea unui numeral cardinal, corespunzând, în cazul acesta, articolelor adjectivale **cei, cele** din limba română:

Les deux amis se rencontraient tous les jours.

- În exprimarea orelor (indicate cu aproximație):
Vers une heure je serai de retour.

- Înaintea oricărei părți de vorbire substantivată:

Le rouge, le jaune et le bleu sont des couleurs.

Întrebuințarea articolului hotărât înaintea numelor proprii

49. *Nume proprii de persoane:*

În general, pronumele și numele proprii de persoane nu primesc articol:

Georges, Louise, Camus, Proust.

Sunt însoțite de articol o serie de nume proprii formate din substantive comune sau adjective:

La Fontaine, La Bruyère, Le Brun, Le Nôtre, Le Naïm.

Atenție: Articolul acestor nume proprii nu se contractă cu prepoziția:

Les jardins de Versailles furent réalisés d'après les plans de le Nôtre.

Primesc însă articol:

- Când sunt precedate de un **adjectiv** (sau de un alt substantiv-atribut);
- Când exprimă totalitatea membrilor unei familii;
- Când reprezintă mari personalități cu nuanță admirativă;
- Când desemnează popoare.
Primesc de asemenea articol:
- Numele proprii de scriitori și artiști italieni: *le Tasse.*

Obs.: De asemenea, prenumele *le Dante, le Titzien* sunt însoțite de articol.

- Numele unor celebre actrițe, cântărețe, dansatoare:

la Duse, la Patti, la Béjart.

- Numele proprii geografice:

- continente: *l'Europe, l'Afrique, l'Asie*
- țări: *la Roumanie, la France, l'Italie*
- provincii: *la Transylvanie, la Provence*
- oceane: *le Pacifique, l'Atlantique*
- mări: *la Méditerranée, la Mer Noire*
- fluvii: *le Danube, la Seine, la Loire*
- râuri: *la Garonne, la Dordogne*
- lacuri: *le Léman*
- munți: *les Carpates, les Alpes*

Atenție: Înaintea numelor de țări de genul masculin care încep cu o consoană și care sunt precedate de prepozițiile

de, à, se face contractarea: *Aller au Canada (au Brésil); -Rentrer du Canada (du Mexique).*

Numele de țări de genul feminin, precum și cele masculine care încep cu o vocală se construiesc cu prepozițiile **en** și **de**, fără articol:

Aller en France (en Italie); - Rentrer de France.

Contractarea prepozițiilor **à**, **de** are loc și înaintea numelor de țări precedate de articolul plural **les**:

Aller aux Indes. – Rentrer des États-Unis.

Obs.: nu primesc articol: *Cuba, Ceylon, Chypre, Malte, Madagascar, Saint-Hélène.*

Numele de orașe, în general, nu primesc articol:

Bucarest, Paris, Londres, Rome.

Obs.: Sunt însă însoțite de articol câteva nume de orașe: *Le Havre, le Mans, la Rochelle, la Ferté-Million, le Caire, la Haye, la Plata, la Havane.*

Înaintea celor de genul masculin are loc contractarea prepozițiilor **de** și **à** cu articolul:

Je vais au Havre. – Il rentre du Caire.

Numele de orașe primesc de asemenea articol când sunt precedate de un adjectiv sau determinate de un substantiv atribut:

Connaissez-vous le vieux Paris?

Articolul nehotărât

(L'article indéfini)

Enfin, **un** jeudi, vous serez dans **un** coin **d'un** petit café attendant les résultats...

51. Cuvintele **un, une, des** sunt articole nehotărâte. Ele precedă, în general, substantive al căror înțeles este nedeterminat și corespund articolelor **un, o, niște** din limba română:

J'ai lu un roman (un roman oarecare).

J'ai acheté des livres (niște cărți).

52. Formele articolului nehotărât sunt:

Gen Număr	Masculin	Feminin	Exemple
Singular	un	une	<i>Un homme parle Une femme chante</i>
Plural	des		<i>Des hommes et des femmes passent dans la rue</i>

57. Formele articolului partitiv sunt:

Număr	Gen	Forme	Exemple
Singular	Masculin	<i>DU + cons. sau h aspirat DE L' + vocală sau h mut</i>	<i>DU pain, DU hublon DE L'or, DE L' humus</i>
	Feminin	<i>DE LA + cons. sau h aspirat DE L' + vocală sau h mut</i>	<i>DE LA viande DE L'eau, DE L'huile</i>

Obs.: a) Articolul partitiv nu are formă propriu-zisă de plural;

b) Substantivul însoțit de articol partitiv are în general funcție de *complement direct*. El nu are corespondent în limba română și se traduce printr-un substantiv nearticulat:

Je mange du pain et de la salade (Mănânc pâine și

Atenție: A nu se confunda articolele nehotărâte un, une:

J'ai rencontré un(e) ami(e)

cu adjectivul numeral cardinal **un, une:**

J'ai un frère et une sœur.

Întrebuințarea articolului nehotărât

(L'emploi de l'article indéfini)

53. În afară de sensul său nedeterminat, articolul nehotărât se folosește:

a) cu sens emfatic: *Tu as un courage!*

b) cu sens admirativ sau peiorativ (precedat de prepoziția *de*): *Mon père est d'une probité!*

c) înaintea numelor proprii luate cu sens comun:

C'est un Harpagon!

Înlocuirea articolului nehotărât

singular cu de

(Remplacement de l'article indéfini singulier par de)

54. Articolele nehotărâte **un, une** se înlocuiesc cu prepoziția *de* în propoziții negative:

Comparați:

J'ai un frère și Je n'ai pas de frère.

Il ne lui posa pas de question.

Articolul nehotărât **des** se înlocuiește cu **de** în aceleași cazuri ca și articolul partitiv.

Articolul partitiv

(L'article partitif)

Chaque matin, maman sert le petit déjeuner. Elle offre **du** café au lait, **du** lait sucré et **du** thé. Nous mangeons aussi **du** pain avec **du** beurre ou **de la** marmelade et **du** jambon...

55. Cuvintele **du, de la** sunt articole. Ele însoțesc nume de lucruri ce nu se pot număra, pentru a exprima o cantitate oarecare, o parte nedeterminată și se numesc articole partitive.

56. Rezultate din combinarea prepoziției **de** – cu nuanță partitivă – și a articolelor **le, la, les**, articolele partitive sunt identice ca formă cu articolele hotărâte, iar ca sens, se apropie de articolele nehotărâte.

salată).

*Atenție: A nu se confunda articolele partitive **du, de la, de l'**, care introduc, în general, un complement direct, cu formele asemănătoare ale articolului hotărât, care introduc un atribut sau un complement circumstanțial.*

Comparați:

Tu as acheté du beurre (art.partitiv)

Quel est le prix du beurre (art.hotărât)

Întrebuințarea articolelor partitive

(*L'emploi des articles partitifs*)

58. Articolul partitiv se folosește:

1) Înaintea substantivelor nume de lucruri (în general de materii) care nu pot fi numărate:

- Alimente, feluri de mâncare: **du** *fromage*, **du** *rôti*, **du** *chocolat*, **du** *jambon*, **de la** *viande*, **de la** *purée*.

- Cereale: **du** *blé*, **du** *maïs*, **de l'***avoine*, **du** *seigle*, **du** *houblon*, **de l'***orge*.

- Lichide (băuturi): **de l'***eau*, **de la** *liqueur*, **du** *thé*, **du** *café*, **du** *vin*, **de la** *bière*, **du** *champagne*.

- Metale, minerale: **de l'***or*, **de l'***argent*, **du** *fer*, **du** *plomb*, **du** *cuivre*, **de la** *platine*, **du** *nikel*.

- Țesături: **de la** *toile*, **du** *velours*, **du** *coton*, **du** *satin*.

2) Înaintea unor substantive abstracte care denumesc:

- Însușiri, stări sufletești: **du** *talent*, **du** *génie*, **de la** *bonté*, **de la** *joie*, **de la** *tristesse*, **de la** *tendresse*, **de la** *douceur*.

- Activități (precedate de verbul **faire**): **faire** **du** *ski*, **faire** **du** *sport*, **faire** **du** *patinage*, **faire** **de la** *littérature*, **faire** **de la** *musique*.

3) Înaintea numelor unor animale, pentru a denumi carnea acestora ca aliment: **du** *mouton*, **du** *lapin*, **du** *poisson*.

4) Înaintea numelor proprii de scriitori, compozitori, artiști plastici, când desemnăm opera cu numele autorului:

lire **du** *Balzac*, *jouer* **du** *Beethoven*, *réciter* **du** *Prévert*, *voir* **du** *Rubens*.

Înlocuirea articolului partitiv și a articolului nehotărât des cu de

(*Réduction de l'article partitif et de l'article indéfini des a la forme de*)

59. Articolele partitive **du**, **de la** **de l'** și articolul nehotărât **des** se înlocuiesc cu **de**:

1) În propoziția negativă (când negația este absolută):

Comparați:

Je mange **du** *pain* *Je ne mange pas* **de** *pain*.

Je bois **de la** *bière* *Je ne bois pas* **de** *bière*.

J'achète **des** *livres* *Je n'achète pas* **de** *livres*.

J'ai tort de m'obstiner, *je n'ai jamais eu* **de** *chance*.

Après on n'aurait plus trouvé **de** *billets*.

Obs.: Se folosește însă articolul:

a) după **que**, cu sensul restrictiv de "decât", ca și după **ne...pas que**, cu sensul de "nu...numai", propoziția fiind de fapt afirmativă;

Il n'a bu **que** *du sirop* = *Il a bu* **seulement** *du sirop*.

Nous **ne** *mangeons* **pas que** *du poisson*.

b) după verbul *être* la forma negativă:

Ce n'était pas **du** *lapin* *qu'il avait trouvé*.

c) când complementul respectiv este urmat de o determinare:

Je n'ai pas mangé **des** *fruits* *que tu m'as apportés* (din fructele...)

2) Când substantivul este precedat de:

- un adverb de cantitate: *beaucoup* (*de*), *plus* (*de*), *trop* (*de*), *peu* (*de*), *un peu* (*de*), *moins* (*de*), *tant* (*de*), *autant* (*de*), *combien* (*de*), *que* (*de*), cu sensul exclamativ de *combien*, *assez* (*de*).

- sau de o expresie cantitativă: *un paquet* (*de*), *une boîte* (*de*), *un bouquet* (*de*), *une foule* (*de*), *une tasse* (*de*), *un groupe* (*de*), *un verre* (*de*), *une paire* (*de*), *un kilo* (*de*), *un morceau* (*de*).

Comparați:

Il a de l'argent. Il a beaucoup d'argent.

J'ai reçu des lettres. J'ai reçu autant de lettres que toi.

Atenție: După adverbul de cantitate *bien* (mult, multe) se folosește însă articolul:

Elle a bien **du** *courage* (**du** *mérite*).

Comparați:

Il a fait **beaucoup** *de voyages*.

Il a fait **bien des** *voyages*.

3) Când substantivul este precedat de adjectiv:

Comparați:

Il a cueilli **des** *fleurs*. *Il a cueilli* **de** *belles fleurs*.

Elle regardait **de** *petits oiseaux* *dans l'air*.

Obs.: a) Articolul partitiv se folosește din ce în ce mai frecvent înaintea substantivelor precedate de adjective:

J'ai mangé **de la** *bonne viande*. *J'ai bu* **du** *bon vin*.

b) De asemenea, se folosește articolul dacă adjectivul formează cu substantivul pe care îl precedă un cuvânt compus:

J'ai vu **des** *jeunes gens* *de tous les pays* *ici*.

Suprimarea articolului

(*L'omission de l'article*)

60. Articolul se suprimă în următoarele cazuri:

1. Când substantivul este precedat de un adjectiv determinativ care îi ia locul:

- Posesiv: **Mon** *ami* *part pour Paris*.

- Demonstrativ: **Cet** *enfant* *parle bien le français*.

- Interogativ: **Quelles** *fleurs* *aimez-vous?*

- Nehotărât: **Chaque** *homme* *doit travailler*.

2. Înaintea unui substantiv cu funcție de nume predicativ:

Moi, je suis **élève**, *mon frère* *est* **ingénieur**.

Ce jeune homme *est* **né** *poète*.

Obs.: Se folosește însă articolul când substantivul este determinat:

Êtes-vous **le** *professeur* *de nos enfants?*

3. Înaintea unui substantiv în cazul vocativ:

Allons, **enfants** *de la patrie!*

Notă: În limbaj familiar se folosește însă articolul:

Eh bien, **les** *enfants*, *comment ça va?*

4. În unele proverbe, dictoane, expresii:

Plus fait douceur que violence.
À cœur vaillant rien d'impossible.

Il travaillait nuit et jour.

Pierre qui roule n'amasse pas mousse.

5. În locuțiuni verbale ca:

avoir faim, avoir soif, avoir besoin, avoir chaud,
faire appel, faire attention, faire face, faire plaisir
aller à pied, aller à cheval, aller à bicyclette
prendre part, prendre garde, prendre soin
porter bonheur, porter malheur, porter plainte
demander pardon, livrer bataille, tenir tête.

6. În afișe, anunțuri, firme, în stilul telegrafic:

Maison à vendre. Chambre à louer.
Chapeaux pour dames. Bureau de tabac.

7. În adrese:

15, *rue de la Paix.*

8. În titluri:

Grammaire française. Causeries du lundi.

9. În unele enumerări pentru a imprima mai multă vioiciune stilului:

Hommes, femmes, enfants, tous se dirigeaient vers la Bastille.

11. Înaintea substantivelor complemente directe legate prin conjuncțiile **ni... ni**:

Il ne mange ni beurre ni salami.

12. Înaintea numelor proprii de persoane și localități:

Georges est un bon garçon. Bucarest est une grande métropole.

Notă: Sunt câteva nume de orașe care primesc articol (v.33).

Adjectivul (L'adjectif)

Adjectivul calificativ (L'adjectif qualificatif)

Il s'approcha: c'était un *petit* paysan. Il était *brun*, avec un *fin* visage *provençal*, des yeux *noirs* et de *longs* cils de fille.

61. Cuvintele *petit*, *brun*, *fin*, *provençal*, *longs*, care exprimă însușiri ale ființelor și lucrurilor desemnate de substantivele pe care le însoțesc, sunt *adjective calificative*.

Adjectivele calificative se acordă în gen și număr cu substantivele pe care le însoțesc:

Le paysan était brun. Il portait une chemise brune.

Formarea femininului adjectivelor calificative (La formation du féminin des adjectifs qualificatifs)

62. Femininul adjectivelor se formează prin adăugarea unui *e mut* la forma masculină.

Marcel est un garçon poli. Louise est une fille polie.

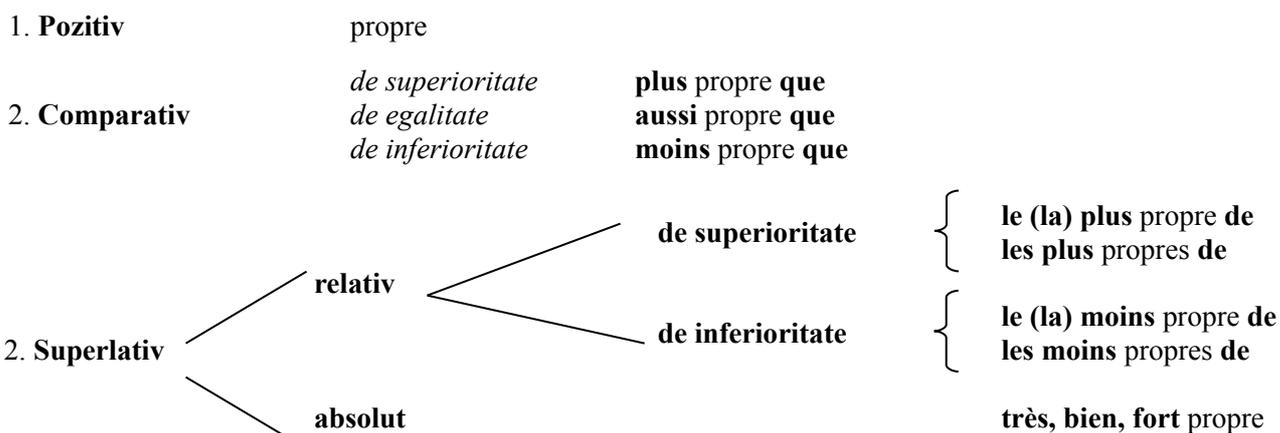
63. La feminin, unele adjective suferă modificări:
 - de pronunție;
 - de scriere

Formarea femininului (La formation du féminin)

Modificări ce intervin	Masculin	Feminin	
		cu modificări	fără modificări
<i>Regula generală</i> masc + e mut			
1. Fără modificarea pronunției masc. în <i>e mut</i> → invariabile	<i>clair, gai, joli, bleu, pointu, carré</i> <i>propre, libre, aimable</i>		<i>claire, gaie, jolie, bleue, pointue, carrée</i> <i>propre, libre, aimable</i>
2. Cu modificarea pronunției: a) <i>pronunțarea și sonorizarea consoanei finale d, t, s</i> b) <i>denazalizarea vocalei care precede pe n:</i> -an, -ain, -ein, -in, -un c) transformarea lui <i>e</i> închis în <i>e</i> deschis -(i)er → -(i)ère	<i>grand, rond, petit, vert, gris, français, clos, confus</i> <i>plan, prochain, plein, fin, brun</i> <i>léger, ranger, entier, dernier</i>		<i>grande, ronde, petite, verte, grise, française, close, confuse</i> <i>plane, prochaine, pleine, fine, brune</i> <i>légère, rangère, entière, dernière</i>

<p>3. Cu modificări grafice:</p> <p>a) <i>dublarea consoanei finale</i>:</p> <p>-el → -elle -eil → -eille</p> <p><i>de asemenea</i>:</p> <p>Obs.: cele în -al, -il nu dublează cons. finală</p> <p><i>Atenție</i>:</p> <p>-eau (el) → -elle -ou (ol) → -olle -et → -ette</p> <p><i>dar</i></p> <p>-et → -ète</p> <p>-ot → -otte</p> <p><i>cu deschiderea vocalei o</i></p> <p><i>dar</i></p> <p>-ot → -ote</p> <p>-s → -sse</p> <p><i>dar</i></p> <p>b) <i>denazalizarea vocalei care precede pe n</i>:</p> <p>-(i)en → -(i)enne</p> <p>-on → -onne</p> <p>c) <i>cu modificarea consoanei finale</i>:</p> <p>- <i>cu modificarea sunetului</i></p> <p>-f → -v -c → -che -x → -se</p> <p><i>Excepții</i>:</p> <p>- <i>fără schimbarea sunetului</i>:</p> <p>-c → -que</p> <p><i>Atenție</i>:</p> <p>- <i>cu sonorizarea consoanei finale</i></p> <p>-g → -gue</p> <p><i>Modificarea sufixului</i></p>	<p>réel, culturel, fraternel pareil, vermeil vieux (vieil) amical, national, civil gentil nul beau (bel), nouveau (nouvel), jumeau fou (fol), mou (mol) coquet, muet, net complet, incomplet, discret, indiscret, concret, inquiet, secret, désuet sot, pâlot maigriot, vieillot manchot, idiot bas, gras, las, gros, épais, exprès, métis tiers, frais ancien, aérien, moyen, païen bon, mignon actif, bref, naïf, neuf, vif blanc, franc, sec joyeux, heureux, précieux, jaloux faux, roux, doux caduc, franc, public, turc grec long</p>	<p>réelle, culturelle, fraternelle pareille, vermeille vieille gentille nulle belle, nouvelle, jumelle folle, molle coquette, muette, nette complète, incomplète, discrète, indiscrete, concrète, inquiète, secrète, désuète sotte, pâlotte maigriotte, vieillotte manchote, idiote basse, grasse, lasse, grosse, épaisse, exprèsse, métisse tierce, fraîche ancienne, aérienne, moyenne, païenne bonne, mignonne active, brève, naïve, neuve, vive blanche, franche, sèche joyeuse, heureuse, précieuse, jalouse fausse, rousse, dousse caduque, franque, publique, turque grecque longue</p>	<p>amicales, nationale, civile</p>
--	---	--	------------------------------------

Tabloul gradelor de comparație

Adjective cu grade de comparație neregulate

67.

Pozitiv	Comparativ	Superlativ	Exemple
m. Bon f. Bonne	de super. <i>meilleur(e) que</i> de egalitate <i>aussi bon(ne) que</i> de infer. <i>moins bon(ne) que</i>	relativ: - le (la) meilleur(e) de - le (la) moins bon(ne) de absolut: - très bon(ne)	<i>Paul est meilleur que Jean</i> <i>Il est le meilleur de sa classe</i>
m. Mauvais f. Mauvaise	de sup. { - plus mauvais(e) que - pire que de egal. <i>aussi mauvais(e) que</i> de inf. <i>moins mauvais(e) que</i>	relativ { s { - le (la) plus mauvais(e) de - le (la) pire i { - le (la) moins mauvais(e) de absolut très mauvais(e)	<i>Le mensonge est pire que la méchanceté.</i> <i>L'hypocrisie est un des pires défauts.</i>
m. Petit f. Petite	de sup. <i>plus petit(e) que</i> <i>moindre que</i> de egal. <i>aussi petit(e) que</i> de inf. <i>moins petit(e) que</i>	relativ { s { - le (la) plus petit(e) de - le (la) moindre i { - le (la) moins petit(e) de absolut très petit(e)	<i>Il a un petit défaut.</i> <i>Le défaut de sa sœur est moindre que le sien.</i> <i>C'est le moindre de ses défaut.</i>

Obs.: Formele *pire*, *moindre* se folosesc pentru compararea substantivelor abstracte și în proverbe.

Acordul adjectivului calificativ (L'accord de l'adjectif qualificatif)

68. Adjectivul calificativ se acordă în gen și număr cu substantivul (sau pronumele) a cărui însușire o exprimă:

*le lendemain le ciel était **libre et clair**.*

*J'écoutais les chansons de la **vieille** Lorraine.*

*J'aime bien mes amis parce qu'ils sont très **gentils**.*

Obs.: Când se referă la pronumele de politețe *vous* reprezentând o singură persoană, adjectivul rămâne la singular:

*Êtes-vous **capable** de faire une pareille chose?*

Când adjectivul se referă la mai multe substantive, el trece la plural după cum urmează:

- La masculin plural, dacă substantivele sunt de genul masculin:

*Pierre et Jean sont **appliqués**.*

- La feminin plural, dacă substantivele sunt de genul feminin:

*Marie et Louise sont **affectueuses**.*

- La masculin plural, dacă substantivele sunt de gen diferit:

*Pierre et Louise sont **appliqués**.*

În funcție de sens, adjectivul se poate acorda cu amândouă substantivele sau numai cu ultimul, dacă se referă numai la acesta:

*On nous a offert un gâteau et de la crème **fraîche**.*

Tot în funcție de sens se face acordul și în cazul când un substantiv este determinat de altul:

*Maman m'a acheté un chandail de laine **gris**.*

*Mon frère porte lui aussi un chandail de laine **grise**.*

Acordul adjectivelor compuse (L'accord des adjectifs composés)

69. La cele compuse din două adjective, ambele elemente se acordă, dacă fiecare în parte exprimă o însușire a ființei sau lucrului pe care îl califică:

*Les enfants **sourds-muets** étudient dans des écoles spéciales.*

Obs.: Se acordă de asemenea amândouă elementele la adjectivele *premier-né, dernier-né*:

Les enfants premier-nés étaient des garçons.

Se acordă numai ultimul element:

1. Dacă primul este un adjectiv cu valoare adverbială:

*Les enfants **nouveau-nés** sont très bien soignés.*

Obs.: Adjectivele *frais, grand, large, nouveau* (cu excepția lui *nouveau-né*) se acordă chiar când au valoare adverbială:

*Je leur ai offert des fleurs **fraîches** cueillies.*

2. Dacă primul element este un adjectiv terminat în **o** sau **i**:

gallo-romain, franco-roumain, tragi-comique.

3. Dacă primul element este un cuvânt invariabil (prepoziție sau adverb):

*De nos jours, on accorde beaucoup d'attention aux peuples **sous-développés**.*

4. Dacă primul element este unul din adjectivele **demi, nu, mi, semi**, cu valoare adverbială sau de prefix:

*Une rouille verte couvrait le marronnier jusqu'à **mi**-hauteur.*

Obs.: Așezat în urma substantivului, **demi** se acordă numai în gen, nu și în număr:

*Il avait mis deux heures et **demie** pour arriver au but.*

*Les enfants marchaient **pieds nus** sur le sable.*

Acordul adjectivelor de culoare

(L'accord des adjectifs de couleur)

70. Ele se acordă, în general, cu substantivele pe care le califică:

*Ma sœur porte une robe **blanche**.*

*Mon frère cadet a des yeux **verts**.*

Rămân însă invariabile:

1. Când sunt două adjective, dintre care unul precizează nuanța de culoare:

*Ce chat a des yeux **vert clair**.*

2. Când nuanța de culoare este precizată de un substantiv: *bleu ciel, bleu marine, vert pomme, gris perle, jaune paille*:

*Louise a mis ce matin sa jupe **bleu marine**.*

3. Când adjectivul de culoare este însoțit de un substantiv de care este legat prin conjuncția **et**:

*Elle avait des rubans **bleu et or**.*

4. Când nuanța de culoare este exprimată printr-un substantiv folosit ca adjectiv de culoare: *cerise, citron, marron, olive, orange, paille*:

*On nous avait montré des manteaux **marron**, des robes **citron**, des bouses **orange**, des rubans **cerise**.*

Obs.: Substantivele **pourpre, rose, violette**, intrate

definitiv în categoria adjectivelor, se acordă ca orice alt adjectiv:

*Prenez, s'il vous plaît, ces fleurs **roses**.*

Locul adjectivului calificativ

(La place de l'adjectif qualificatif)

71. Adjectivul calificativ cu funcție de *epitet* poate sta fie înaintea, fie în urma substantivului pe care îl califică:

Înainte substantivului:

1) Adjectivele formate din una sau două silabe: *bon, beau, grand, gros, jeune, joli, long, petit, vieux*:

*Devant notre maison il y a un **beau** jardin.*

2) Adjectivele care însoțesc substantivele urmate de o determinare:

*J'ai lu un **agréable** roman d'aventures.*

În urma substantivului:

1) Adjectivele de culoare:

*Cette élève porte une jupe **bleue** et une blouse **blanche**.*

2) Adjectivele care exprimă forma:

*Nous étions assis devant une table **ronde**.*

3) Adjectivele care indică naționalitatea:

*Le peuple **roumain** lutte pour le maintien de la paix.*

4) Adjectivele *de origine verbală* (participiul trecut sau prezent):

*L'enfant **blesé** a été transporté d'urgence à l'hôpital.*

*Nous avons fait un voyage **fatigant**.*

5) Adjectivele derivate din substantive:

*Notre industrie de produits **chimiques** se développe sans cesse.*

6) Adjectivele precedate de un adverb:

*Nous avons traversé une forêt **extrêmement grande**.*

7) Adjectivele urmate de o determinare:

*Notre capitale a bien des immeubles **hauts de plus de sept étages**.*

8) Adjectivele formate din mai multe silabe care însoțesc substantive monosilabice:

*La natation est un sport **admirable**.*

Adjective care își schimbă sensul după locul pe care îl ocupă față de substantiv

(Adjectifs qui changent de sens selon la place qu'ils occupent par rapport au nom)

72. *C'est un bon professeur* (capabil). *Notre professeur est bon* (bun).

Quel gentil garçon (drăguț). *Ce garçon est bien gentil* (politic).

C'est un ancien chateau (fost). *J'étudie l'histoire ancienne* (veche).

C'est la dernière leçon (ultima). *Je l'ai vu la semaine dernière* (trecută).

Paul est un brave garçon (cumsecade). *Pierre est un garçon brave* (viteaz).

Ce pauvre homme, il est malade (biet). *Candide a*

vu un homme **pauvre** (sărac).

Hugo a été un **grand** homme (de seamă). Mon oncle est un homme **grand** (înalt).

C'était un **petit** artisan (mărunt). Mon père est un homme **petit** (scund).

Dors, mon **cher** enfant! (drag). J'ai acheté un livre **cher** (scump).

Voilà un **curieux** écrivain! (ciudad). Georges est un enfant **curieux** (curios).

J'ai lu un **certain** livre (oarecare). C'est une nouvellet **certaine** (sigură).

J'ai mon **propre** mouchoir (proprie). Mon mouchoir est **propre** (curată).

C'est un **triste** personnage (jalnic). C'est un personnage **triste** (trist).

Adjectivul posesiv (L'adjectif possessif)

Bonjour *mes* amis bonjour
Prenez prenez *ma* colombe
Portez-la c'est *votre* tour
Ma colombe *ma* colombe
Portez-la c'est *votre* tour
Ma colombe ô *mes* amours.

73. Cuvintele **ma**, **mes**, **votre**, care precedă substantivele *amis*, *colombe*, *tour*, exprimă ideea de apartenență; ele sunt *adjective posesive*.

74. Formele adjectivului posesiv sunt:

Posesori	Un singur obiect (subst. la sing.)		Mai multe obiecte (subst. la plural) masculin și feminin
	masculin	feminin	
un posesor	mon (frère) ton son	ma (sœur) ta sa	mes (frères, sœurs) tes ses
mai mulți posesori	notre (frère, sœur) votre leur	nos (frères, sœurs) vos leurs	nos (frères, sœurs) vos leurs

Întrebuințarea adjectivelor posesive (L'emploi des adjectifs possessifs)

75. Adjectivele posesive se așează înaintea substantivelor pe care le determină (sau înaintea adjectivului care precede substantivul): **ma** chambre, **ta** nouvelle maison, **sa** classe, **mon** bon ami, **tes** frères, **nos** camarades.

Obs.: Înaintea substantivelor precedate de adjective posesive, articolul se suprimă: **le** stylo – **mon** stylo, **la** gomme – **ma** gomme, **les** livres – **mes** livres.

Atenție la folosirea prepozițiilor **de** și **à**, care rămân neschimbate înaintea adjectivelor posesive, atât la singular cât și la plural:

de la chambre	- de ma chambre
de l' enfant	- de mon enfant
du garçon	- de ton garçon
des amis	- de ses amis
à la voisine	- à notre voisine
à l' ami	- votre ami
au garçon	- à leur garçon
aux élèves	- à nos élèves

74. Înaintea substantivelor *feminine* (sau înaintea adjectivelor care le precedă) începând cu o vocală sau cu **h** mut se folosesc formele de masculin (**mon**, **ton**, **son**) în locul celor de feminin (**ma**, **ta**, **sa**) pentru a se evita întâlnirea a două vocale (hiatul):

*Je me souviens de **mon** enfance.*

*Nous avons salué **ton** excellente idée.*

Atenție: Folosirea acestor forme este determinată numai

de inițiala cuvântului care urmează:

mon école **ma** belle école
ma voisine **mon** aimable voisine.

Notă: Fac excepție de la această regulă cuvintele: *huitane*, *huitième*, *yole*, *onzième*, care sunt însoțite de formele feminine ale adjectivului posesiv:

*J'ai gagné ce concours avec **ma** yole.*

*Il vient de finir **sa** huitième.*

77. Adjectivul posesiv *se repetă* înaintea fiecărui substantiv:

*Il a prit **son** chapeau et **son** manteau de pluie.*

Obs.: Adjectivul posesiv nu se repetă:

a) dacă substantivele se referă la aceeași persoană sau la același obiect:

***Mon** ami et collègue arrivera ce soir à Bucarest.*

b) când substantivele sunt strâns legate între ele, formând un tot:

*Nos ancêtres ont conservé avec piété **leurs** us et coutumes* (datini și obiceiuri).

c) când însoțește adjective care se referă la aceleași substantive:

*J'aime de tout mon cœur **ma** bonne et douce mère.*

Notă: Dacă adjectivele exprimă idei opuse, adjectivul posesiv se repetă:

*Je connais très bien et **ses** bonnes et **ses** mauvaises habitudes.*

78. Adjectivele posesive **votre** și **vos** se folosesc și ca forme de politețe:

*Monsieur, **votre** attitude a été très correcte.*

79. Adjectivul posesiv se înlocuiește cu articolul hotărât când suprimarea lui nu ar putea da loc la confuzii (în special când este vorba de substantive care denumesc părți ale corpului):

J'ai mal à l'estomac. Tu as mal à la tête. Il lui tendit la main.

Obs.: Adjectivul posesiv nu se suprimă însă:

a) dacă substantivul este însoțit de un *determinant*:

Il lui tendit sa main froide.

b) dacă este vorba de un fapt devenit obișnuit:

Je vais boire mon café au lait.

80. Adjectivele posesive pot fi întărite cu pronumele personale (**moi, toi, lui, elle, vous, eux, elles**) de aceeași persoană, precedate de prepoziția *à*:

82. Formele adjectivelor demonstrative sunt:

Numărul	Genul	Formele	Exemple
Singular	Masculin	ce + consoană sau h aspirat cet + vocală sau h mut	Ce crayon est rouge J'aime ce héros Cet enfant est sage Regardez cet homme!
	Feminin	cette	Cette femme est très aimable
Plural	Masculin	ces	Ces mouchoirs sont blancs. Ces petites filles sont gentilles.
	Feminin		

Întrebuințarea adjectivelor demonstrativ (*L'emploi des adjectifs démonstratifs*)

83. Adjectivul demonstrativ stă întotdeauna înaintea substantivului pe care îl determină: *ce bois, ces feuilles, cet homme, cette femme.*

Obs.: Înaintea substantivelor precedate de adjective demonstrative, articolul se suprimă:

Le béret – ce béret. L'enfant – cet enfant.

Atenție la folosirea prepozițiilor **de** și **à** care rămân neschimbate înaintea adjectivelor demonstrative, atât la singular cât și la plural:

*de la ville – de cette ville à la fille – à cette fille
de l'enfant – de cet enfant à l'enfant – à cet enfant*

84. La masculin singular, adjectivul are două forme:

CE, care se folosește când substantivul (sau adjectivul care precede substantivul) începe cu consoană sau h aspirat:

Ce garçon va à l'école. Avez-vous connu ce héros?

CET, care se folosește când substantivul (sau adjectivul care precede substantivul) începe cu vocală sau h mut:

*Cet enfant ira à la montagne.
Cet aimable monsieur est mon père.*

Atenție: Folosirea acestor forme este determinată numai de inițiala cuvântului care urmează:

*cet enfant – ce bon enfant
ce garçon – cet excellent garçon.*

Atenție: La plural nu există decât o singură formă pentru ambele genuri, și anume **ces**:

Ces hommes et ces femmes travaillent bien.

C'est mon stylo à moi. C'est sa cravatte à lui.

Adjectivul demonstrativ (*L'adjectif démonstratif*)

Il y avait dans **ce** bois, dans **ces** fleurs, dans **ces** feuilles, dans tout **cet** être qui ressuscitait un tel abandon que Christophe ne sentait plus sa oppression.

81. Cuvintele **ce, ces, cet**, care determină substantive, arătând ființele sau lucrurile despre care este vorba, sunt *adjective demonstrative*.

85. Adjectivele demonstrative se întăresc cu ajutorul adverbilor de loc **ci** (din **ici** – aici), pentru a arăta apropierea, și **là** (acolo), pentru a arăta depărtarea:

- În spațiu:

Ce garçon-ci est sage. Ce garçon-là est désobéissant.

- În timp:

Cette fois-ci nous avons tout compris.

L'hiver, cette année-là avait été terrible.

Adverbele **ci** și **là** se așază în urma substantivului, de care se leagă prin liniuță.

Obs.: Formele întărite se folosesc și pentru a deosebi două obiecte care se găsesc la egală distanță de cel care vorbește:

Ce chapeau-ci est beau, mais je préférerais ce chapeau-là.

86. Adjectivul demonstrativ se folosește de asemenea pentru:

a) A reaminti ființa sau lucrul despre care s-a vorbit:

J'aime beaucoup mon père, cet homme si correct et si bon.

b) A anunța ființa sau lucrul despre care se va vorbi:

Racontez-moi cette histoire que je voulais connaître depuis longtemps.

87. El poate servi și pentru a insista asupra unei ființe sau a unui lucru deja exprimat printr-un pronume (mai ales în limba vorbită):

Elle viendra nous voir, cette femme.

Tu l'obtiendras, ce prix (tant désiré)

88. Adjectivul demonstrativ se repetă înaintea fiecărui substantiv:

Ce lion, cet ours, cette giraffe, tous ces animaux, on les voit au cirque.

Ce garçon et cette fille vont ensemble au cinéma.

Obs.: Adjectivul demonstrativ nu se repetă însă:

a) când însoțește substantive care desemnează același obiect sau aceeași persoană:

Cet ami et collègue est venu me voir.

b) când însoțește adjective care se referă la același substantiv, cu condiția ca aceste adjective să nu se opună ca sens:

Cette bonne et douce femme aime beaucoup les enfants. Nous avons visité cette grande et belle vile.

Atenție: Să nu se confunde:

CE adjectiv demonstrativ care precede un substantiv:

Ce chien ne morde pas.

cu **CE** pronume demonstrativ neutru, care însoțește un verb sau un pronume relativ:

Je pense que ce doit être intéressant.

Je ne comprends pas ce que tu dis.

Adjectivul interogativ – exclamativ (L'adjectif interrogatif-exclamatif)

Ils revenaient dans la nuit les deux enfants ensemble, le vieux et le petit. **Quelle** belle nuit!
Quel calme clair de lune! Ils se taisaient... **À quel** autre retour songeai-ils?

89. Cuvintele **quel, quelle**, care folosesc la formularea interogației directe sau indirecte, sau la exprimarea unei exclamații, se numesc *adjective interogativ-exclamative*.

90. Formele adjectivului interogativ-exclamativ sunt:

Numărul	Singular	Plural
Genul		
masculin	quel	quels
feminin	quelle	quelles

Sensul	Singular		Plural	
	masculin	feminin	masculin	feminin

Întrebuințarea adjectivelor interogative (L'emploi des adjectifs interrogatifs)

91. Adjectivul interogativ se folosește:

1) Ca atribut, așezat înaintea substantivului, spre a formula o întrebare:

Quel tram prenez-vous maintenant?

Quelle heure est-il?

2) Ca nume predicativ, așezat înaintea verbului être, când dorim să precizăm identitatea, numele persoanei, conținutul, destinația obiectului despre care este vorba:

Quel est cet enfant? – C'est mon ami Georges.

(cine este acest copil?)

Quelle est cette revue? – C'est une revue

(cine este acest copil?) *scientifique.*

92. Adjectivul interogativ se poate întrebuința și cu sens exclamativ pentru a exprima un sentiment de:

- bucurie: *Quel plaisir de vous voir!*

- admirație: *Quel beau caractère!*

- surpriză: *Quelle nouvelle extraordinaire!*

- durere: *Quelle triste nouvelle!*

- indignare: *Quelle audace de sa part!*

- dispreț: *Quel odieux personnage!*

- groază: *Quelle horreur que cette guerre!*

Adjectivele nehotărâte (Les adjectifs indéfinis)

Il mêlait l'image de son ami à sa propre vie, et cette image prenait une **telle** douceur...

93. Cuvintele **tel, certain, chaque**, care exprimă mai mult sau mai puțin precis cantitatea sau calitatea ființelor și a lucrurilor desemnate de substantivele sau pronumele la care se referă sunt *adjective nehotărâte*.

94. Foarte diferite ca formă și ca sens, uneori greu de definit, adjectivele nehotărâte prezintă dificultăți în clasificare. Pentru înlesnirea însușirii lor, ținând seama de sens, le vom grupa după cum urmează:

A. Cantitative	aucun*	aucune*	-	-
1. <i>Cantitate nulă</i>	nul*	nulle*	-	-
	pas un*	pas une*	-	-
2. <i>Cantitate parțială</i>	certain	certaine	certains*	certaines*
	quelque		quelques	
	quelconque		quelconques	
	maint	mainte	maints	maintes
	-	-	plusieurs*	
3. <i>Cantitate integrală</i>	chaque		-	-
	tout		-	-
	tout*	toute*	tous*	toutes*
A. Calitative	même*		mêmes*	
1. <i>De identitate</i>	autre*		autres*	
2. <i>De diversitate</i>				
3. <i>Demonstrative (comparative)</i>	tel*	telle*	tels*	telles*

*Aceste adjective se pot folosi și ca pronume nehotărâte.

Întrebuințarea adjectivelor nehotărâte (*L'emploi des adjectifs indéfinis*)

A. Adjectivele nehotărâte cantitative:

1) Cantitate nulă

95. AUCUN, AUCUNE (nici un, nici o)

- Însoțit de negația **NE**:

Aucun son ne sortait de sa gorge.

Elle ne devait recevoir aucune visite.

- Însoțit de negația **SANS**:

Il ronfle exprès, sans aucun doute.

Ils se séparèrent sans avoir prise aucune résolution.

Obs.: a) Prezența lui **aucun** în propoziția negativă atrage după sine suprimarea negației **pas, point**:

Vous n'aviez réellement aucune connaissance?

b) **Aucun, aucune** capătă valoare pozitivă (vreun vreo, oricare):

- în propoziții dubitative:

Je doute qu'il ait oublié aucune règle de grammaire.

- în propoziții interogative:

Y a-t-il aucun élève qui puisse résoudre ce problème?

- în propoziții comparative:

Il s'y connaît mieux qu'aucun autre élève.

96. NUL, NULLE (nici unul, nici una):

- Însoțit de negația **NE**:

Nul enfant n'était allé au cinéma.

- Singur, în propoziții eliptice:

Dans sa réponse, nulle hésitation, nulle confusion.

- Însoțit de negația **SANS**:

Je viendrai vous voir sans nul doute.

Obs.: a) Prezența lui **nul** în propoziția negativă atrage după sine suprimarea negației **pas, point**:

Il n'avait nul besoin de cette lettre de recommandation.

b) Forma feminină se folosește cu deosebire în locuțiunea adverbială **nulle part** (nicăieri):

Il ne pouvait se fixer nulle part.

c) Situat după substantiv, **nul** devine adjectiv calificativ cu sensul de "nul, nulă, fără valoare" și se acordă cu substantivul pe care îl determină în gen și număr:

Son intervention avait été nulle.

97. **PAS UN, PAS UNE** (nici un, nici o) se folosesc numai la singular:

Pas un souffle ne venait de la cour.

Pas une idée ne me passait par la tête.

2) Cantitate parțială

98. **CERTAIN, CERTAINE, CERTAINS, CERTAINES** (un, o oarecare, unii, unele):

- *La singular*, precedat, de regulă, de articolul nehotărât **UN, UNE** (*un, o oarecare, un, o anumit, -ă*):
C'est charmant, dit-il enfin, avec un certain embarras.

Elle le considéra avec un certain fraideur.

- *La plural*, neînsoțit de articol (*unii, unele, anumiți, anumite*):

Annette reconnaissait certains noms de son monde.

Elle ne voulait pas faire certaines commissions.

Obs.: Așezat în urma substantivului sau folosit ca nume predicativ, **certain** devine adjectiv calificativ cu sensul de *sigur, cert*:

Il avait appris cette nouvelle d'une source certaine.

Il arrivera ce soir. Tu peux même en être certain.

99. QUELQUE, QUELQUES:

- *La singular* înlocuiește articolul nehotărât **UN** și are următoarele sensuri:

vreun, vreo:

Peut-être quelque voyageur lit-il mon livre.

Il doit souffrir de **quelque** affection cachée.
câteva:

La plénitude d'impression qu'il avait depuis **quelque** temps avait enrichi son goût pour la peinture.

oarecare:

C'était une mesure qui demandait à être appliquée avec **quelque** discernement.

- La plural, **quelque** are sensul de câțiva, câteva:

Le petit garçon fait **quelques** pas.

Au bout de **quelques** jours, vous vous déciderez.

Quelque poate fi precedat și de un articol hotărât, de un adjectiv posesiv sau de un adjectiv demonstrativ (plural):

Il avait mangé **les quelques** gâteaux qui étaient sur la table. Je passerai **mes quelques** jours de vacances à la montagne.

Obs.: a) Înaintea unui numeral, QUELQUE devine adverb cu sensul de "circa, vreo, cam, aproximativ" și este invariabil:

Ils sont rentrés il y a **quelque** trois semaines.

Dans notre classe il y a **quelque** trente-cinq élèves.

b) În locuțiunea concesivă *quelque... que*, însoțind un adjectiv, QUELQUE este de asemenea adverb deci invariabil; are sensul de "oricât de" și se construiește cu conjunctivul:

Quelque intelligent **que** tu sois, tu dois travailler.

Quelque pressés **que** vous soyez, fermez la porte.

c) Când însă însoțește un substantiv, el rămâne adjectiv, cu sensul de "orice" și se acordă cu substantivul respectiv:

Chaque jour, **quelque** temps qu'il fasse, elles se promènent.

d) QUEL QUE, scris în două cuvinte și însoțind de obicei verbul *être*, are sensul de "oricare", se acordă cu subiectul în gen și număr și se construiește cu conjunctivul: **Quel que** soit le sujet qu'il traite, il reste identique à soi-même.

Quel que soient l'heure et la saison, c'est toujours un lieu sans pareil que ces jardins de Versailles.

100. QUELCONQUE, QUELCONQUES (oarecare) stau în general după substantiv:

Pour un motif **quelconque** elle inspire des pensées qui ne viendraient pas à tout autre.

J'ai accepté trois places **quelconques** pour le spectacle de ce soir.

101. PLUSIEURS (mai mulți, mai multe) se folosește numai la plural și fără articol, având aceeași formă pentru ambele genuri:

La force capricieuse disparaissait pour **plusieurs** jours.

Il y a dans mon porte-cartes **plusieurs** photos.

Obs.: A nu se confunda cu adverbul de cantitate **plus** urmat de prepoziția **de** și care implică ideea de comparație:

Il a **plus de** livres que moi. Il a **plusieurs** livres.

102. MAINT, MAINT, MAINTS, MAINTES (mai mulți, mai multe, nenumărate).

Se folosește mai ales în expresii ca: *mainte(s) fois, en mainte occasion, en maintes circonstances, en maints endroits, à mainte(s) reprise(s)*.

Maintes fois je me suis indigné contre moi-même.

Il a attiré notre attention à **mainte(s)** reprises.

103. CHAQUE (*fiecare*) se folosește numai la singular, având aceeași formă pentru ambele genuri:

Sur **chaque** main qui se tend

J'écris ton nom Liberté.

Chaque homme doit faire son devoir.

Obs.: A nu se confunda adjectivul nehotărât *chaque* care însoțește un substantiv:

Chaque homme travaille pour le bien commun,

cu pronumele nehotărât *chaque* care este urmat de un verb:

Chacun travaille pour le bien commun.

104. TOUT, TOUTE, TOUS, TOUTES (*tot, toată, toți, toate*)

- însoțind un substantiv precedat de:

➤ articol hotărât:

Tout le jour se passe en silence, **toute** la nuit.

Sur **toutes** les pages blanches j'écris ton nom Liberté.

➤ adjectiv posesiv:

Elle faisait appel à **tout** son courage.

Pendant **toute** ma lecture, j'avais le cœur serré.

➤ adjectiv demonstrativ:

Toutes ces bâtisses avaient un mystérieux air de fête.

Obs.: Formele de plural *tous, toutes*, însoțite de substantive care exprimă diviziuni ale timpului sau diferite unități de măsură, capătă sensul de "**fiecare**", "**la fiecare**": *toutes les deux semaines; tous les trois quarts d'heure; tous les deux jours; tous les cent mètres.*

*Nous allons au théâtre **tous** les dimanches.*

- **Tout, toute**, însoțind un substantiv precedat de articolul nehotărât *un, une*, are sensul de "întreg, întregă".

*C'est **tout** un bouleversement dans sa petite existence de chien.*

*Ce qui est intéressant, c'est le type, c'est la synthèse de **toute** une race, de **toute** une classe.*

- **Tout, toute, tous, toutes**, însoțind un substantiv, fără articol, are sensul de "orice, fiecare".

*Avez-vous perdu **tout** esprit critique?*

*En **tout** pays il y a des lois.*

Obs.: Cu același sens, *tout* formează o serie de locuțiuni care se pot folosi atât la singular cât și la plural, ca: *à tout moment (à tous moments), de toute sort (de toutes sorts) etc.*

Notă: A nu se confunda **tout** adjectiv cu **tout** adverb, care are sensul de "foarte", "cu totul" și care precedă adjective sau adverbe:

*Ce sont des garçons blonds, **tout** pareils.*

*Ce sont des immeubles **tout** neufs.*

*Attendez... attendez... dit-elle **tout** bas.*

În acest caz, înaintea unui adjectiv feminin care începe cu consoană sau cu h aspirat, **tout** devine variabil:

***Toute** honteuse, elle n'osait plus regarder dans les yeux de sa mère.*

*Ce sont des femmes **toutes** dévouées à leurs familles.*

B. Adjectivele nehotărâte calitative.

1) De identitate

105. MÊME, MÊMES (*același etc, însumi etc, chiar*)

- Așezat înaintea substantivului și precedat de articolul hotărât (uneori de la articolul nehotărât, de un adjectiv posesiv sau demonstrativ) el are sensul de "același, aceeași, aceeași, aceleași":

C'était le même soleil, la même lumière sur le même sable.

Nous sentions que nous étions alliés par une même tache.

Christophe repassait à son tour par les mêmes étapes.

- Așezat în urma unui substantiv, a unui pronume personal – formă accentuată – sau a unui pronume demonstrativ, el precizează persoana sau lucrul de care este vorba și se traduce prin "însuși, însăși, înșiși, însele, chiar":

Nous partîrons ce jour même pour Sinaïa.

L'inspiration se montre dans le travail même.

Obs.: a) Așezat în urma unui pronume personal accentuat, *même* se leagă de acesta prin linioară: **moi-même, toi-même, lui-même, elle-même, nous-mêmes, vous-mêmes, eux-mêmes, elles-mêmes, soi-même.**

b) Când urmează după pronumele de politețe *vous* (*dumneavoastră*), dacă ne adresăm unei singure persoane, **même** rămâne la singular:

Pourquoi vous-même montrez-vous tant de dévouement?

c) a nu se confunda adjectivul **même** cu adverbul **même** care este invariabil și se traduce prin "chiar":

Ici, même les automobiles ont l'air d'être anciennes.

În acest din urmă caz, când **même** se află în urma substantivului, adjectivul se poate confunda cu adverbul:

Les élèves mêmes (înșiși) jouent du piano.

Les élèves mêmes (chiar) jouent du piano.

2) De diversitate

106. AUTRE, AUTRES (*alt, altă, alți, alte*)

Folosit pentru a deosebi o ființă sau un lucru de altă ființă sau de alt lucru, el poate fi însoțit de:

- Un articol nehotărât (*alt, altă, alți, alte*):

Un siècle finit, un autre siècle commence.

Il est inutile de chercher une autre explication.

- Un articol hotărât (*celălalt, cealaltă, ceilalți, cealalte*):

Sur l'autre rive débutent les beaux quartiers.

La beauté mettait celle-ci bien au-dessus des autres fêtes.

Obs.: Ca atribut, **tout** se folosește fără articol:

Mon intention était autre.

Tout autre fut la fin de Raoul Rivière.

Adjectivul nehotărât **autre** poate fi însoțit de **l'un**, de care se leagă cu ajutorul conjuncțiilor *et, ou, ni*. În acest sens, substantivul rămâne la singular, în timp ce verbul trece la plural (când *l'un et l'autre* au funcție de subiect):

L'un et l'autre garçon font du ski.

L'un et l'autre solution conduisent au même résultat.

Il n'a choisi ni l'un ni l'autre livre.

- Un adjectiv demonstrativ, posesiv, nehotărât, numeral:

Vous allez prendre cette autre rue à droite (astălaltă).

J'accepterai toute autre proposition.

Je vous apporterai, en échange, deux autres livres (alte două).

Obs.: În acest ultim caz, în limba română adjectivul nehotărât este așezat înaintea numeralului: alte două cărți.

3) Demonstrative sau comparative

107. TEL, TELLE, TELS, TELLES

Însoțit sau nu de articol nehotărât, el se acordă în gen și număr cu substantivul pe care îl determină și poate avea diferite valori:

a) Valoare demonstrativă:

Dans une telle compagnie le respecte lui fermait la bouche.

Tel était le plan de l'expédition (acesta era...)

Tels furent très exactement les propos de cette femme.

b) Valoare comparativă:

- **tel** repetat sau urmat de articolul nehotărât, de pronumele relativ **que**, de un verb:

Ils sont assis à leurs places, tels des écoliers sages (ca niște, asemenea unor).

c) Valoarea de adjectiv nehotărât propriu-zis (*cutare*):

Il tâchait engager une conversation avec tel ou tel membre de notre personnel.

Ils se rencontreront tel jour à telle heure.

d) Valoare de adjectiv calificativ (*așa de mare, atât de mare*).

În acest caz, el este urmat de pronumele relativ **que** și introduce o propoziție consecutivă:

Ce lac a une telle étendue qu'on n'aperçoit pas ses bords.

Tel maître, tel valet. (Cum e turcul, și pistolul).

Les avions faisait un tel bruit qu'on n'entendait plus rien autour.

Prenez les hommes tels qu'ils sont.

- **Tel quel, telle quelle, tels quels, telles quelles** (așa cum este, așa cum sunt):

Je vous ai raconté l'histoire telle quelle.

J'apprécie ces enfants tels quels.

Adjectivele numerale

(*Les adjectifs numéraux*)

La tour Eiffel a plus de **trois cents** mètres de haut, expliqua le maître. Son poids est de **neuf millions** de kilos. La **première** plate-forme est à **cinquante** mètres de haut, la **seconde** à **cent quinze**, la **troisième** à **deux cent soixante-seize**.

108. Cuvintele **trois cents, neuf millions, la première, cinquante, la seconde, cent quinze, la troisième, deux cent soixante-seize** sunt adjective numerale.

109. Adjectivele numerale sunt cardinale (care denumesc numerele) și ordinale (care exprimă ordinea, locul pe care îl ocupă ființele sau lucrurile într-un șir).

Adjectivele numerale cardinale
(*Les adjectifs numéraux cardinaux*)

110. Adjectivele numerale cardinale sunt:

1	un	11	onze	21	vingt et un	51	cinquante et un
2	deux	12	douze	22	vingt-deux	60	soixante
3	trois	13	treize	23	vingt-trois	61	soixante et un
4	quatre	14	quatorze	30	trente	70	soixante-dix
5	cinq	15	quinze	31	trente et un	71	soixante et onze
6	six	16	seize	32	trente-deux	72	soixante-douze
7	sept	17	dix-sept	40	quarante	73	soixante-treize
8	huit	18	dix-huit	41	quarante et un	74	soixante-quatorze
9	neuf	19	dix-neuf	42	quarante-deux	75	soixante-quinze
10	dix	20	vingt	50	cinquante	76	soixante-seize
77	soixante-dix-sept			500	cinq cents		
78	soixante-dix-huit			501	cinq cent un		
79	soixante-dix-neuf			502	cinq cent deux		
80	quatre-vingts			600	six cents		
81	quatre-vingt-un			601	six cent un		
82	quatre-vingt-deux			602	six cent deux		
90	quatre-vingt-dix			700	sept cents		
91	quatre-vingt-onze			701	sept cent un		
92	quatre-vingt-douze			702	sept cent deux		
100	cent			800	huit cents		
101	cent un			801	huit cent un		
102	cent deux			802	huit cent deux		
110	cent dix			900	neuf cents		
111	cent onze			901	neuf cent un		
120	cent vingt			902	neuf cent deux		
170	cent soixante-dix			1.000	mille		
180	cent quatre-vingts			1.001	mille un		
190	cent quatre-vingt-dix			1.011	mille onze		
200	deux cents			1.100	mille cent		
201	deux cent un			1.101	mille cent un		
202	deux cent deux			1.200	mille deux cents		
300	trois cents			1.201	mille deux cent un		
301	trois cent un			2.000	deux mille		
302	trois cent deux			10.000	dix mille		
400	quatre cents			100.000	cent mille		
401	quatre cent un			1.000.000	un million		
402	quatre cent deux			1.000.000.000	un milliard		

111. Ca formă, adjectivele numerale cardinale sunt *simple* și *compuse*:

1. *Simple* (formate dintr-un singur numeral) sunt numeralele: *un, deux, trois, etc., seize, vingt, trente, quarante, cinquante, soixante, cent, mille*.

2. *Compuse* (formate din mai multe numerale prin adunare, înmulțire, sau înmulțire și adunare în același timp):

dix-sept (10 + 7), *quatre-vingt* (4 x 20), *quatre-vingt-un* (4 x 20 + 1).

Obs.: a) Numeralesle compuse – până la 99 – se scriu, în general, cu linioară: *dix-sept, vingt-deux, soixante-dix-neuf, quatre-vingt-dix-neuf*.

b) Se scriu fără linioară și legate prin conjuncția *et* numeralesle compuse cu *un* și *onze*, de la 25 la 71 inclusiv:

vingt et un, trente et un... soixante et onze.

c) Se scriu fără conjuncție, dar cu linioară, 81 și 91:

quatre-vingt-un, quatre-vingt-onze.

d) Se scriu fără conjuncție și fără linioară:

cent un, cent onze, mille un, mille onze.

Notă: Se spune însă **Mille et une nuits**, **Mille et un jours**, folosindu-se conjuncția *et* și numeralul *un (une)*.

e) Numeralesle de la 100 la 1000 se pot exprima în două feluri: **mille cent** sau **onze cents**, **mille deux cent** sau **douze cents**, **mille trois cent** sau **treize cents**, **mille neuf cent** sau **dix-neuf cents**.

Atenție: în limba română numeralesle *o sută, o mie* sunt precedate de numeralul feminin *o*, în limba franceză se spune **cent**, **mille** fără alt numeral.

112. Adjectivele numerale cardinale sunt invariabile. Fac excepție numai: **un, vingt, cent**.

UN face la feminin **une**.

Je vois un garçon, une fille et trois hommes.

Obs.: Rămâne însă invariabil când este vorba de:

- Pagina unei cărți: *Page un, page trente et un*.

- Strofa unei poezii: *Lisez encore une fois, la strophe un, trente et un*.

- Scena unei piese de teatru: *Répétez la scène un.*
- Notă: *Regardez (confrontez) la note un.*

VINGT și **CENT** primesc semnul pluralului (s) atunci când sunt precedate de un adjectiv numeral care le multiplică:

Il tira quatre-vingts lei de sa bourse.

La bibliothèque de notre classe compte trois cents volumes.

dar rămân invariabile și se scriu fără s:

a) Dacă sunt urmate de un alt numeral:

Il avait quatre-vingt-deux ans.

Vous lui devez deux cent quinze lei.

b) Dacă înlocuiesc numerele ordinale:

Nous étions restés à la page quatre-vingt (deux cent).

On était vers l'an quatre cent (quatre-vingt).

MILLE este invariabil; el nu primește niciodată semnul pluralului:

Nous avons empoché trois mille lei.

Cette ville compte trente mille habitants.

Obs.: Pentru a exprima anii erei noastre, de la 1001 la 1999, se folosește de preferință **mil**:

Nous sommes en mil (sau mille) neuf cent quatre-vingt-quatorze.

Notă: Se scrie însă întotdeauna **mille**:

- de la 2000 în sus: *l'an deux mille*;

- dacă marchează ani dinaintea erei noastre: *l'an mille deux cents avant notre ère.*

Atenție: Să nu se confunde numeralul **mille** – întotdeauna invariabil – cu substantivul masculin **mille** (milă), unitate de măsură pentru distanțe, care primește semnul pluralului:

Les marins ont parcouru cinq milles en bateau.

Million, milliard, billion, fiind substantive, primesc semnul pluralului; ele sunt urmate de prepoziția *de*:

Notre pays compte plus de vingt millions d'habitants.

On a dépensé des milliards de lei pour le développement de notre économie nationale.

113. Câteva observații asupra pronunțării unor numere:

CINQ

- înainte de consoană sau de h aspirat [se~]: *cinq pupitres, cinq hangars*;

- înainte de vocală sau h mut, singur sau la sfârșit de propoziție [se~k]: *cinq élèves, cinq hommes, ils sont cinq.*

SIX și DIX

- înainte de consoană sau de h aspirat [si], [di]: *six (dix) cahiers, six (dix) héros*;

- înainte de vocală sau h mut [siz], [diz]: *six (dix) étudiants, dix hommes, six enfants.*

- singur sau la sfârșit de propoziție [sis], [dis]: *Ils étaient six, nous, nous étions dix.*

SEPT se pronunță [set]

HUIT

- înainte de consoană [yi]: *huit livres*;

- înainte de vocală sau h mut, singur sau la sfârșit de propoziție [yit]: *huit enfants, huit hommes; nous étions huit.*

NEUF

- se pronunță [nœf]: *neuf camarades, neuf enfants*

- se pronunță [nœv] în: *neuf heures, neuf ans.*

DIX-HUIT (x=z) [dizyit]

DIX-NEUF (x=z) [diznœf]

VINGT

- singur sau la sfârșit de propoziție [veⁿ]: *Nous sommes vingt.*

- în numerele de la 22 la 99 se pronunță și t: *vingt-deux*;

- în numeralul *vingt-et-un* se face legătura cu conjuncția *et*.

Obs.: La numerele *quatre-vingt-un, quatre-vingt-onze, cent un, cent onze* nu se face legătura.

Întrebuințarea adjectivelor numerele cardinale

(*L'emploi des adjectifs numériques cardinaux*)

114. Adjectivele numerele cardinale se folosesc în primul rând pentru a exprima numărul precis de ființe sau de lucruri desemnate de substantiv:

Cet élève a acheté un crayon, deux livres, cinq dossiers et dix cartes postales illustrées.

115. Unele adjective numerele cardinale ca: **deux, quatre-vingt, trente-six, cinquante, cent, mille** se folosesc de asemenea pentru a exprima un număr nedeterminat, o cantitate nedefinită:

Je lui ai dit d'attendre deux secondes.

Mon meilleur ami habite à quatre pas d'ici.

Je vous ai raconté cent fois cette histoire!

116. Adjectivele numerele cardinale se folosesc de asemenea în locul adjectivelor numerele ordinale când este vorba de:

- Orele din zi:

Il est cinq heures. Il est une heure.

- Zilele lunii (data), în care caz este însoțit de articolul hotărât:

Nous sommes le dix janvier.

Obs.: Face excepție ziua de întâi care se exprimă prin adjectivul numeral ordinal:

Le Premier Janvier, c'est le jour de l'An.

- Ani:

l'année mil neuf cent soixante-huit

l'an deux de la République..

- Regi, împărați, papi:

Louis XIV (quatorze) fut nommé par la postérité le "Roi Soleil".

Napoléon III (trois), empereur des Français; le pape Pie IX (neuf).

Obs.: Pentru întâiul se folosește adjectivul numeral ordinal **premier**.

C'est pendant le règne de François Ier (Premier) que fut fondé Le Collège de France.

- Volumul, cartea, capitolul, paragraful, pagina unei cărți:

Tom IV (quatre), livre III (trois), chapitre 15 (quinze), paragraphe 25 (vingt-cinq), page 235 (deux cent trente-cinq).

Notă: În cazul acesta, numerele **vingt** și **cent** rămân de regulă invariabile:

Atenție: - *page un, note un* (numeralul întotdeauna

la masculin);

- pentru celelalte se poate spune: *tome (chapitre, paragraphe) un sau premier*;

- numărul casei: *J'habite au numéro 17 (dix-sept)*.

Locul adjectivului numeral cardinal (La place de l'adjectif numéral cardinal)

117. Adjectivul numeral cardinal stă:

- înaintea substantivului la care se referă:

J'ai trois amis.

- înaintea adjectivului care precedă substantivul:

Je connais deux bons garçons.

- între articol și substantiv:

Vous êtes quatre, nous sommes deux.

Atenție: - între articol și numeralul ordinal (spre deosebire de limba română):

J'ai déjà reçu les trois premiers chapitres du cours (primele trei).

Obs.: Adjectivul numeral cardinal se situează după substantiv când ține locul adjectivului numeral ordinal:

l'année mil neuf cent treize; les années trente; Charles XII (douze); tome V (cinq); page 20 (vingt) etc.

Excepție: În exprimarea datei, adjectivul numeral precede substantivul: *le 4 février.*

Adjectivele numerale ordinale (Les adjectifs numériques ordinaux)

118. Adjectivele numerale ordinale – în afară de *premier* și *second* – se formează din adjectivele numerale cardinale corespunzătoare la care se adaugă sufixul **-ième**: **deuxième, troisième** etc.

1	premier(s) – première(s)	10	dixième	19	dix-neuvième
2	deuxième (second,-e)	11	onzième	20	vingtième
3	troisième	12	douzième	21	vingt et unième
4	quatrième	13	treizième	22	vingt-deuxième
5	cinquième	14	quatorzième	23	vingt-troisième
6	sixième	15	quinzième	30	trentième
7	septième	16	seizième	31	trente et unième
8	huitième	17	dix-septième	32	trente-deuxième
9	neuvième	18	dix-huitième	40	quarantième
41	quarante et unième	90	quatre-vingt-dixième	300	trois centième
42	quarante-deuxième	91	quatre-vingt-onzième	301	trois cent unième
50	cinquantième	92	quatre-vingt-douzième	302	trois cent deuxième
51	cinquante et unième	100	centième	400	quatre centième
52	cinquante-deuxième	101	cent (et) unième	500	cinq centième
60	soixantième	102	cent deuxième	1.000	millième
61	soixante et unième	110	cent dixième	10.000	dix millièmes
62	soixante-deuxième	150	cent cinquantième	1.000.000	millionième
70	soixante-dixième	170	cent-soixante-dixième	10 ⁹	milliardième
71	soixante et onzième	180	cent-quatre-vingtième		
72	soixante-douzième	190	cent quatre-vingt-dixième		
80	quatre-vingtième	200	deux centième		
81	quatre-vingt-unième	201	deux cent unième		
82	quatre-vingt-deuxième	202	deux cent deuxième		

Obs.: a) adjectivele numerale cardinale care se termină în *e* mut pierd această vocală înaintea sufixului **-ième**:

quatre – quatrième, trente – trentième, mille – millième.

b) *cinq* primește un *u* înaintea sufixului **-ième**:

cinquième.

c) *neuf* transformă pe *f* în *v*: *neuvième.*

Întrebuințarea adjectivelor numerale ordinale (L'emploi des adjectifs numériques ordinaux)

119. Pentru *întâiul*, *primul* există forma **premier (-ère)**; forma *unième* se folosește numai în numeralele ordinale compuse:

vingt et unième, cent unième.

120. Pentru *al doilea*, în afară de forma regulată **deuxième**, există și forma **second(e)**, aceste două forme se pot folosi astăzi una în locul alteia:

J'habite au second sau j'habite au deuxième.

Notă: în numeralele compuse nu se folosește decât forma *deuxième* și niciodată *second*: **vingt-deuxième.**

121. La numeralele ordinale compuse, numai ultimul număr primește sufixul **-ième**: *dix-septième, soixante-dix-septième.*

Obs.: Când adjectivele numerale ordinale urmează unul după altul, numai ultimul primește sufixul **-ième**:

Il se décida à la cinq ou sixième visite.

122. Numeralele ordinale primesc, de regulă, articolul hotărât:

Georges est le premier de son groupe.

Marie est la deuxième de sa classe.

123. Articolul hotărât poate fi înlocuit de un articol nehotărât sau de un adjectiv (posesiv, demonstrativ):

Avez-vous lu cette deuxième scène?

Il a remporté une troisième victoire.

124. Adjectivele numerale ordinale se acordă în număr cu substantivul la care se referă; numeralele **premier** și **second** se acordă și în gen:

Le premier s'est présenté.

Demain nous aurons une première épreuve écrite.

J'ai lu les premiers chapitres.

Înainte de **huitième** și **onzième**, articolul hotărât (**la, la**) nu se elidează:

Il est arrivé au but le huitième.

Elle était la onzième de sa classe.

Cuvinte cu valoare de numeral

(Mots qui, par le sens, se rapprochent des adjectifs numériques)

125. Pentru a exprima o fracțiune dintr-un întreg se folosesc, până la o pătrime: **demi** (1/2), **tiers** (1/3), **quart** (1/4), iar de la o cincime în sus numeralele ordinale sunt însoțite de:

- articolul hotărât masculin: **le cinquième, le sixième...**

- articolul nehotărât masculin: **un septième (1/7), un huitième (1/8)...**

- adjectiv numeral cardinal: **deux neuvièmes (2/9), trois dixièmes (3/10)...**

- numeral cardinal precedat de articol hotărât: **les trois cinquièmes.**

Obs.: În ultimele două cazuri, numeralul ordinal primește semnul pluralului.

126. Frația 1/2 se exprimă în două moduri și anume prin:

Demi (vezi nr.41.2)

Moitié: substantiv urmat de un atribut substantival genitival.

À la moitié du XVIII-e siècle parut le premier

volume de l'Encyclopédie.

Il nous a rendu la moitié de la somme.

127. Frația 1/3 se exprimă prin **un (le) tiers** substantiv:

Avez-vous reçu le tiers de la somme?

128. Frația 1/4 se exprimă prin substantivul **un (le) quart**:

Il est six heures et quart (moins le quart).

129. Pentru a exprima de câte ori se mărește o cantitate, se folosesc cuvintele cu sens multiplicativ: **double, triple, quadruple, quintuple, décuple, centuple**, care pot fi adjective sau substantive:

Un effort double était nécessaire (adj).

Il prétendait le double de la somme (subst).

130. Pentru a exprima o cantitate aproximativă se folosesc substantive formate din numerale cardinale cărora li se adaugă sufixul **-aine**; ele sunt precedate de articol (hotărât, nehotărât) sau de un adjectiv determinativ și sunt urmate de prepoziția **de**:

Il y avait une centaine de personnes devant le cinéma.

Obs.: Au însă un sens precis: **huitaine, douzaine, quinzaine, trentaine, soixantaine, centaine**:

- **huitaine** și **quinzaine** când se referă la zile:

Il rentrera dans la huitaine (peste opt zile).

- **douzaine** și **demi-douzaine**:

Maman a acheté une douzaine d'œufs, moi, je n'en ai trouvé qu'une demi-douzaine.

- de la **trentaine** la **soixantaine** când se referă la vârstă:

Il a passé la quarantaine (are peste 40 de ani).

Notă: Lui **mille** îi corespunde **millier**:

Des milliers de citoyens attendaient sur l'aéroport.

PRONUMELE

(Le pronom)

Pronumele personale

(Les pronoms personnels)

Personne ne **te** comprend mieux que **moi**. Souvent, **tu** l'as remarqué, **je** commence une phrase que **tu** allais dire. Ou **nous la** disons ensemble.

131. Cuvintele îngroșate sunt pronume personale. Ele țin locul unor nume de ființe (pers.I, II, III) sau de lucruri (numai la pers.III) și au forme diferite în

132. Iată formele pronumelor personale:

Tabelul pronumelor personale

Singular

Pers. și gen	I		II		III	Exemple
	M și F	M și F	Masc.	Fem.		
Caz și funcție						
Nominativ (subiect)	je (moi)	tu (toi)	il (lui)	elle (elle)		Moi, je chante Toi, tu chantes

funcție de gen, număr, persoană, caz:

Je commence une phrase (je – pers.I sing.masc., nominativ).

Nous sommes amis (nous – pers.I pl., masc., nominativ).

Je te confie toutes mes histoires (te – pers.II sing., masc., dativ).

Nous la disons ensemble (la phrase) (la – pers.III sing., fem., acuzativ).

				Lui, il chante Elle, elle chante.
Dativ (complement indirect)	me (à moi)	te (à toi)	lui (à lui) (à elle)	<i>Tu me parles, à moi</i> <i>Je te parle, à toi</i> <i>Je lui parle, à lui (à elle).</i>
Acuzativ (complement direct)	me (moi)	te (toi)	le (lui) la (elle)	<i>Tu me vois, moi</i> <i>Il te voit, toi</i> <i>Je le vois, lui</i> <i>Je la vois, elle</i>
Complement cu prepoziție <i>avec, chez, par, sur, pour etc.</i>	<i>chez moi</i> etc.	<i>avec toi</i> etc.	<i>sur lui</i> <i>pour elle</i> etc. etc.	<i>Tu viens chez moi</i> <i>Il parle avec toi</i> <i>Comptez sur lui</i> <i>Je chante pour elle.</i>

Plural

Pers. și gen Caz și funcție	I	II	III	Exemple
	M și F	M și F	Masc. Fem.	
Nominativ (subiect)	nous (nous)	vous (vous)	ils (eux) elles (elles)	Nous, nous chantons Vous, vous chantez Eux, ils chantent Elles, elles chantent.
Dativ (complement indirect)	nous (à nous)	vous (à vous)	leur (à eux) (à elles)	<i>Tu nous parles, à nous</i> <i>Je vous parle, à vous</i> <i>Je leur parle, à eux (à elles).</i>
Acuzativ (complement direct)	nous (nous)	vous (vous)	les (eux) (elles)	<i>Tu nous vois, nous</i> <i>Il vous voit, vous</i> <i>Je les vois, eux (elles).</i>
Complement cu prepoziție <i>avec, chez, par, sur, pour etc.</i>	<i>chez nous</i> etc.	<i>avec vous</i> etc.	<i>sur eux</i> <i>pour elles</i> etc. etc.	<i>Tu parles avec nous</i> <i>Je chante pour vous</i> <i>Comptez sur eux (elles).</i>

Notă: La aceste forme se pot adăuga pronumele personal **on** nehotărât (vezi nr.210), pronumele reflexive **se, soi** (vezi nr.151, 152) și pronumele adverbiale **en, y** (vezi nr.153).

Întrebuințarea pronumelor personale (L'emploi des pronoms personnels)

133. Pronumele personale pot îndeplini în propoziție funcție de subiect, nume predicativ sau complement.

1. Pronumele personale subiecte (Les pronoms personnels sujets)

134. **Je, tu, il, elle, nous, vous, elles** însoțesc verbul la modurile personale (cu excepția imperativului) pentru a preciza persoana despre care este vorba. Folosirea lor este obligatorie, pentru a deosebi formele verbale care se scriu sau se pronunță la fel:

Je parle; tu parles; il parle; ils parlent.
Nous irons; ils iront.

Pronumele **je, tu, il, ils** nu se folosesc **niciodată** *singure*, ci numai însoțite de verb: *je regarde, il regarde* etc.

Pronumele **il** se folosește și cu sens neutru (vezi nr.148).

135. Pronumele **nous** se folosește în locul lui **je**:
- În limbaj administrativ:
Nous, le maire de Bucarest, ordonnons ce qui suit.

- Cu nuanță de modestie:

Nous voyons dans cette étude un instrument de formation intellectuelle de premier ordre.

136. Pronumele **vous** se folosește ca pronume de politețe cu sensul de *dumneavoastră, dumneata*.

Atenție: Atunci când **vous** se referă la o singură persoană, numele predicativ sau participiul trecut al verbului respectiv rămân la singular:

Marie, vous êtes gentille.
Pierre, vous êtes étudiant?

137. Pronumele personale pot fi:

- tonice (*toniques*) sau accentuate, atunci când accentul vorbirii cade pe ele;

- atone (*atones*) sau neaccentuate, atunci când accentul vorbirii nu cade pe ele;

Pronumele **moi, toi, soi, eux** sunt întotdeauna tonice:

Attendez-moi! Lave-toi! On est bien chez soi.
Formele **je, me, te, se** sunt întotdeauna atone:
Je te vois. Je me lave. Il se promène.

Formele **tu, il, elle, lui, la, le, nous, vous, ils, elles, leur, les** pot fi tonice sau atone, în funcție de poziția pe care o ocupă:

Tu dors. Dors-tu? Il chante. Chante-t-il?

Obs.: Pronumele **je, me, te, se, le, la** pierd vocala și se

elidează înaintea unui verb care începe cu vocală sau cu h mut, precum și înaintea pronomelor adverbiale **en** și **y**:

J'accepte. Tu l'écoutes. Il t'appelle. Je l'honore. Il s'en va. Je ne m'y attendais pas.

Locul pronumelui personal subiect (La place du pronom personnel sujet)

138. Pronumele personal subiect precede, în general, verbul:

Je pars. Tu es sorti. Il viendra.

Obs.: Pronumele subiect poate fi separat de verb prin:

- Negația *ne*:

Il ne parle pas. Tu n'as pas chanté.

- Pronumele complement:

Tu le vois. Il nous aime. Je lui réponds.

- Negația *ne* și pronumele complemente:

Je ne l'ai pas rencontré(e). Il ne me l'a pas donné.

139. Pronumele subiect se așază în urma verbului (în urma auxiliarului, la timpurile compuse) și întotdeauna legat de verb prin liniuță (vezi inversiunea subiectului, nr.346).

2. Pronumele personale complemente (Les pronoms personnels compléments)

140. Pronumele personale complemente (direct și indirect) de persoana I și a II-a au forme identice, atât la singular (**me**, **me** și **te**, **te**) cât și la plural (**nous**, **nous** și **vous**, **vous**)

Complement indirect (dativ)

Il me prête son livre (mie, îmi)

Je te montre mon stylo (ție, îți)

Tu nous donnes des conseils (nouă, ne)

Ils vous demandent pardon (vouă, vă)

Complement direct (acuzativ)

Il me regarde (pe mine, mă)

Je te félicite (pe tine, te)

Il nous attend (pe noi, ne)

Elles vous apprécie (pe voi, vă)

141. La persoana a III-a, pronumele personale complemente indirecte (**lui**, **leur**) au forme diferite de cele ale complementului direct (**le**, **la**, **les**):

Complement indirect

Je lui dis bonjour (lui, ei)

Tu leur écris une lettre (lor)

Complement direct

Je le prends par la main (pe el, îl)

Il la rencontre souvent (pe ea, o)

Nous les admirons (pe ei, pe ele).

Obs.: a) Formele pronumelui personal complement direct de persoana a III-a (**le**, **la**, **les**) sunt identice cu cele ale articolului hotărât (*le*, *la*, *les*). Primele însoțesc verbul, celelalte însoțesc substantivul:

Articles

Pronume

Je vois le garçon.

Je le vois.

Tu cherches la gomme.

Tu la cherches.

Il salue les professeurs.

Il les salue.

J'aime les fleurs.

Je les aime.

b) Forma pronumelui complement indirect de persoana a III-a plural (**leur**) este identică cu aceea a adjectivului posesiv (**leur** livre) și cu cea a pronumelui posesiv (*le leur*, *la leur*).

În timp ce adjectivul și pronumele posesiv pot primi semnul pluralului (*leurs livres*, *les leurs*), pronumele personal **leur**, care însoțește verbul, rămâne neschimbat (*je leur parle*).

Locul pronumelui personal complement (La place du pronom personnel complément)

142. Un singur pronume personal complement se așază înaintea verbului (înaintea auxiliarului, la timpurile compuse), cu excepția imperativului, forma afirmativă:

a) complement indirect (dativ), cu verbul la un timp simplu:

Forma verbală	1	2	3 C.ind.	4	5	6
Afirmativă	tu		lui	parles		
Negativă	tu	ne	lui	parles		pas
Interogativă			lui	parles	tu?	
Inter. negativă		ne	lui	parles	tu	pas?

cu verbul la un timp compus:

Forma verbală	1	2	3 C.ind.	4	5	6	7
Afirmativă	il		nous	a			parlé
Negativă	il	ne	nous	a		pas	parlé
Interogativă			nous		a-t-il		parlé?
Inter. negativă		ne	nous		a-t-il	pas	parlé?

a) *complement direct (acuzativ), cu verbul la un timp simplu:*

Forma verbală	1	2	3 C.ind.	4	5	6
Afirmativă	nous		le	regardons		
Negativă	nous	ne	le	regardons		pas
Interogativă			le	regardons – nous?		
Inter. negativă		ne	le	regardons – nous?		pas?

cu verbul la un timp compus:

Forma verbală	1	2	3 C.ind.	4	5	6	7
Afirmativă	vous		m'	avez			regardé(e)
Negativă	vous	ne	m'	avez		pas	regardé(e)
Interogativă			m'	avez	- vous		regardé(e)?
Inter. negativă		ne	m'	avez	- vous	pas	regardé(e)?

Obs.: În limba vorbită, la forma interogativă (și interogativ-negativă) se folosește locuțiunea **est-ce que** fără inversarea pronumelui subiect:

Est-ce que tu lui parles? **Est-ce qu'**il ne l'a pas vu (vue)?

Atenție: În limba română, la timpurile compuse, pronumele complement direct de persoana a III-a feminin, singular, se așază în urma participiului trecut; în limba franceză, el își păstrează locul înaintea auxiliarului.

Nous l'avons admirée. Noi am admirat-o.

Obs.: Participiul trecut se acordă cu pronumele complement direct care se află înaintea verbului, în gen și număr (*Acordul participiului trecut* vezi nr.303).

La modul imperativ, forma afirmativă, ca și în limba română, pronumele complement se așază în urma verbului și se leagă de acesta prin liniuță:

Prends ces fleurs et offre-les à ta sœur!

Montrez-lui vos lunettes fumées.

În acest caz, pronumele atone **me, te** sunt înlocuite prin cele tonice **moi, toi**:

Faites-moi ce plaisir! Attends-moi devant la piscine!

Lave-toi les mains! Cache-toi derrière cet arbre!

cu verbul la un timp simplu:

Forma verbală	1	2	3 C.ind.	4 C. direct	5	6	7
Afirmativă	nous		vous	les	montreron		
Negativă	nous	ne	vous	les	s		pas
Interogativă			vous	les	montreron		
Inter. negativă		ne	vous	les	s		pas?
					montrérons-nous?		
					montrérons-nous		

cu verbul la un timp compus:

Forma verbală	1	2	3 C.indirect	4 C. direct	5	6	7	8
Afirmativă	ils		nous	l'	ont			apporté(e)
Negativă	ils	ne	nous	l'	ont		pas	apporté(e)
Interogativă			nous	l'	ont	-ils		apporté(e)
Inter. negativă		ne	nous	l'	ont	-ils	pas	apporté(e)

b) Când cele două pronume sunt de aceeași persoană (a II-a), complementul direct (**le, la, les**) precede complementul indirect (**lui, leur**):

Il avait besoin de ce dictionnaire, je le lui ai prêté (i l-am împrumutat).

Notre nouvelle maison, nous la leur montrerons (le-o vom arăta).

Les valises, maman les lui prépare avec soin (i le pregătește).

Obs.: Dacă verbul la imperativ este la forma negativă, pronumele complement își reia locul înaintea verbului, iar pronumele **moi, toi** devin atone **me, te**:

Comparați: Cherche-le! Ne le cherche pas!

Regardez-les! Ne les regardez pas!

Attendez-moi! Ne m'attendez pas!

143. Două pronume complemente

Când verbul este însoțit de două complemente, unul direct (de persoana a III-a – **le, la, les**) și altul indirect, ele se așază după cum urmează:

a) C2nd cele două pronume sunt de persoane diferite (I și III sau II și III), complementul indirect precede complementul direct, ca și în limba română:

Regardez ces fleurs, je vous les offre (**vi le** ofer).

Il a acheté un beau manteau et il me l'a montré (**mi l-a** arătat).

La valise, je te la rendrai demain (**ți-o** voi restitui).

Notă: În limba română și în acest caz, complementul indirect precede complementul direct: *i-l dau*.
 cu verbul la un timp simplu:

Forma verbală	1	2	3 C.ind.	4 C. direct	5	6	7
Afirmativă	vous		la	leur	offre		
Negativă	vous	ne	la	leur	offre		pas
Interogativă			la	leur	offrez-vous?		
Inter. negativă		ne	la	leur	offrez-vous		pas?

cu verbul la un timp compus:

Forma verbală	1	2	3 C.indirect	4 C. direct	5	6	7	8
Afirmativă	tu		le	lui	as			offert
Negativă	tu	ne	le	lui	as		pas	offert
Interogativă			le	lui	as-	tu		offert?
Inter. negativă		ne	le	lui	as-	tu	pas	offert?

cu verbul la imperativ

Persoane diferite	Forma afirmativă			Forma negativă			
	Verb	C.direct	C. ind.		C. ind.	C. direct	Verb
	offre	- le	- moi	ne	me	l'	offre pas
Aceași persoană	Verb	C.direct	C. ind.		C. ind.	C. direct	Verb
	offre	- la	- lui	ne	la	lui	offre pas

Obs.: La imperativ forma afirmativă, spre deosebire de limba română, pronumele complement direct precede pronumele complement indirect, chiar dacă cele două pronume sunt de persoane diferite:

Montrez-**la-leur** (Arată-le-o).

cu verbul la infinitiv

Pronumele complement precede infinitivul:

Je veux **le** voir. Je ne veux pas **le** voir.
 Tu vas **me le** dire. Tu ne vas pas **me le** dire.
 Après **l'**avoir vu...

Obs.: Dacă infinitivul urmează după unul din verbele **laisser, faire, envoyer** sau **voir, entendre, sentir** (care exprimă o acțiune a simțurilor), pronumele complement se așază înaintea acestor verbe:

Je **l'**entends chanter. Je **l'**ai entendu chanter.
 Je **le** fais venir. Je **l'**ai fait venir.

cu verbul la gerunziu

Pronumele complement precede verbul:
 En **le** voyant, il se mit à rire.
 En **me** le disant, tu me rends un grand service.

Locul celor două pronume complemente

Schemă

a) persoane diferite (I și a III-a sau a II-a și a III-a)
 complement indirect complement direct

1		2
me		
te	le	lui
se	la	
nous	les	leur
vous	1	2
se		

Subiect

Predicat

Întrebuințarea pronumelor personale tonice (L'emploi des pronoms personnels toniques)

144. Pronumele personale tonice **moi, toi, lui, elle, nous, vous, eux, elles** sunt folosite în următoarele situații:

145. Subiecte:

a) Urmate de o apozitie:

Toi, homme intelligent, comment as-tu pu faire acela?

Lui, lecteur passionné était devenu enragé.

b) Urmate de un adjectiv:

Moi, malade, jamais de ma vie!

c) Urmate de un pronume relativ:

Vous, qui parlez, qui êtes-vous?

d) Cu expresia de prezentare **c'est... qui, ce sont...**

și cu sens pasiv:

Ce matin, les fruits se vendaient à bon marché.

Locul pronumelui personal reflexiv (*La place du pronom personnel réfléchi*)

151. Folosit la formarea conjugării pronominale, pronumele reflexiv se așază înaintea verbului (înaintea auxiliarului **être** la timpurile compuse), cu excepția imperativului afirmativ:

Timp simplu	Timp compus
Afirmativ: <i>tu te laves</i>	<i>tu t'es lavé(e)</i>
Negativ: <i>tu ne te laves pas</i>	<i>tu ne t'es pas lavé(e)</i>
Interogativ: <i>te laves-tu?</i>	<i>t'es-tu lavé(e)?</i>
Inter.neg.: <i>ne te laves-tu pas?</i>	<i>ne t'es pas lavé(e)?</i>
Imperativ negativ: <i>Ne te lave pas!</i>	

Obs.: a) La imperativ forma afirmativă, pronumele reflexiv se așază după verb: *lavons-nous! lavez-vous!*

b) Forma atonă este înlocuită cu forma tonică **toi**:

Comparați: *tu te laves* și *lave-toi!*

Folosirea formei tonice soi (*L'emploi de la forme tonique soi*)

152. Forma tonică **SOI** precedată de prepoziție sau de *que*, se folosește:

a) Când subiectul (nume de persoană este exprimat printr-un pronume nehotărât: *on, nul, personne, quiconque, chacun, aucun, tel*:

On a souvent besoin d'un plus petit que soi.

Chacun travaille à la foi pour soi et pour tous.

Obs.: Când subiectul este determinat, se folosește pronumele personal **lui**:

Comparați: *Personne n'est tout à fait content de soi* și

Pierre n'est tout à fait content de lui.

b) Când substantivul este exprimat printr-un substantiv luat în sensul general, reprezentând tipul:

Un (l')égoïste ne pense qu'à soi et ne vit que pour soi.

Obs.: Când însă subiectul este individualizat (determinat), se folosește pronumele personal **lui**:

Comparați: *L'avare (în general) n'amasse que pour soi* și

Cet avare (determinat) n'amasse que pour lui.

c) După un verb la forma impersonală (sau un infinitiv cu subiect neexprimat):

Il ne faut être indulgent vers soi.

Il faut avoir de la confiance en soi.

d) Când subiectul determinat este un nume de lucru:

La loi en soi est bien souvent dure mais nécessaire.

e) În expresia invariabilă **soi-disant** (*așa-zis, chipurile, zice-se*):

Il est venu soi-disant par hasard.

Pronumele adverbiale (*Les pronoms adverbiaux*)

EN, Y

- Je croyais que vous vouliez vous écarter de la réalité.

- Mon romancier voudra s'en écarter, mais moi, je l'y ramènerai sans cesse.

153. Cuvintele **en** și **y** – adverbe la origine – care

țin locul complementelor *de la réalité* se numesc pronume adverbiale. După cum se vede:

- **en** înlocuiește un substantiv precedat de prepoziția **de**:

Il voudra s'en écarter (de la réalité).

- **y** înlocuiește un substantiv precedat de prepoziția **à**:

Je l'y ramènerai (à la réalité).

Întrebuințarea pronumelor adverbiale (*L'emploi des pronoms adverbiaux*)

EN

154. **En** are valoare de adverb atunci când ține locul unui adverb de loc (*de là* – de acolo):

Venez-vous de là-bas? – Oui, j'en viens (de là).

Est-ce qu'il sortait d'ici? – Oui, il en sortait (d'ici).

155. Ca pronume corespunzând pronumelor de persoana a III-a precedate de prepoziția **de** (*de lui, d'elle, d'eux, d'elles, de cela*) se folosește – în general – pentru lucruri și înlocuiește un substantiv care îndeplinește în propoziție următoarele funcții:

a) Complement circumstanțial de loc (valoare adverbială) introdus prin prepoziția **de**:

Est-elle rentrée de l'école? – Oui, elle en est rentrée.

b) Complement indirect introdus prin prepoziția **de** (după verbe ce se construiesc cu prepoziția **de**, ca: *avoir besoin de, parler de etc*):

Es-tu sûr de la réussite? – Oui, j'en suis sûr.

c) Complement direct (cu valoare partitivă) precedat de articolul partitiv **du, de la** sau de articolul **des** cu sens partitiv sau nehotărât:

Avez-vous bu du café? – Oui, j'en ai bu.

Je vous ai apporté des fruits. Prenez-en.

Notă: Uneori se folosește și pentru persoane:

Il a des amis et il en aura toujours.

Obs: Dacă substantivul este precedat de articol hotărât, pronumele **en** se înlocuiește cu pronumele personal **le, la, les**:

Avez-vous mangé des fruits? – Oui, je les ai mangé.

d) Complement direct (cu valoare partitivă) însoțit de:

- Articolul hotărât **un, une**:

A-t-il reçu des lettres? – Oui, il en a reçu une.

- Un numeral cardinal:

As-tu acheté des cravates? – Oui, j'en ai acheté une.

Notă: Se poate folosi și pentru persoane:

Avez-vous des frères? – Oui, j'en ai trois.

- Un adverb de cantitate sau o expresie cantitativă:

Cet enfant aime le chocolat et il en mange beaucoup.

Notă: Se poate folosi și pentru persoane:

Avez-vous rencontré des élèves? – Oui, j'en ai rencontré une foule.

Et des malades, vous en avez beaucoup?

- Un pronume nehotărât:

J'ai reçu des pommes et j'en ai mangé plusieurs.

Notă: Se poate folosi și pentru persoane:

J'ai vu des touristes français. J'en ai connu quelques-uns.

Obs.: În cazul acesta, **en** poate substitui și:

- un nume predicativ:

Vous vouliez connaître mes sœurs. Voilà, celle-ci en est une.

- un subiect real al unui verb impersonal:
Y avait-il des spectateurs au théâtre? – Oui, i yl en avait beaucoup.

e) Complement de agent introdus prin prepoziția **de**:

J'aime mes parents et j'en suis aimé.

f) Complement circumstanțial de cauză:

Il a eu une grippe et il en a beaucoup souffert.

g) Complement circumstanțial instrumental:

J'ai un stylo et je m'en sers journellement.

h) Atribut (cu valoare posesivă), introdus prin prepoziția **de**:

Nous avons choisi cette carrière et nous en connaissons les risques.

Atenție: În acest caz **en** nu se poate folosi pentru persoane; el este înlocuit cu adjectivul posesiv:

Comparați:

J'ai vu la peinture de Voronetz; j'en ai admiré les couleurs (de la peinture) și Voyez-vous cet homme? J'ai toujours apprécié ses qualités (de cet homme).

156. Pronumele **en** poate înlocui chiar o propoziție (sau un infinitiv introdus prin prepoziția **de**). În acest caz, el este neutru și corespunde lui *de cela*:

Où est-il? Je n'en sai rien (de cela = où il est).

157. Pronumele **en** se întâlnește de asemenea într-o serie de expresii, ca: *en être* (a ajunge), *s'en aller* (a se duce, a pleca), *en vouloir à quelqu'un* (a avea pică pe cineva), *c'en est fait* (s-a zis, s-a sfârșit), *en finir* (a pune capăt), *en avoir assez* (a se sătura de), *c'en est trop* (asta-i prea de tot, prea mult), *s'en tenir* (a se mulțumi cu...), *n'en pouvoir plus* (a nu mai suporta), *s'en prendre à quelqu'un* (a face răspunzător pe cineva).

Dans trois jours au plus tard je m'en vais.

Tu ne m'en veux pas de t'avoir rappelé ces mauvaises minutes.

Y

158. **Y** are valoare de adverb atunci când ține locul unui adverb de loc (là – acolo):

N'allez pas là: il y fait froid (y = là).

a) cu verbul la un timp simplu:

Forma verbală	1	2	3	4	5	6
Afirmativă	tu		en	veux		
Negativă	tu	n'	en	veux		pas
Interogativă			en	veux-tu?		
Interog. – Negativă		n'	en	veux-tu		pas?

1	2	3	4	5	6
tu		y	penses		
tu	n'	y	penses		pas
		y	penses-tu?		
	n'	y	penses-tu		pas?

b) cu verbul la un timp compus (înaintea auxiliarului):

Forma verbală	1	2	3	4	5	6	7
Afirmativă	il		en	a			mangé
Negativă	il	n'	en	a		pas	mangé
Interogativă			en		a-t-il		mangé?
Interog. – Negativă		n'	en		a-t-il	pas	mangé?

Forma verbală	1	2	3	4	5	6	7
Afirmativă	il		y	a			pensé
Negativă	il	n'	y	a		pas	pensé

Est-il ici? – Oui, il y est (y = ici).

159. Ca pronume corespunzând pronumelor de persoană a III-a precedate de prepoziția **à** (*à lui, à elle, à eux, à cela*) se folosește – în general – pentru lucruri și înlocuiește un substantiv care îndeplinește următoarele funcții:

a) Complement circumstanțial de loc (valoare adverbială) introdus prin prepozițiile **à, dans, sur, sous**:

Il allait à Cahors, une vieille ville et il comptait y travailler quelques jours (y = à Cahors).

Il revenait dans sa librairie et n'y trouvait personne à l'attendre.

b) Complement indirect introdus prin prepoziția **à** (după verbe ce se construiesc cu prepoziția **à**, ca: *penser à, s'intéresser à etc*):

Penses tu à ton avenir? – Oui, j'y pense toujours.

Obs: **Y** nu se folosește în locul substantivelor nume de persoană decât cu unele verbe ca: *penser; se fier; croire, s'intéresser*:

C'est un hypocrite, ne vous y fiez pas!

Deci, pentru persoane se vor folosi pronumele personale *à lui, à elle, à eux, à elles*.

160. Pronumele **y** poate înlocui chiar o propoziție. În acest caz, el este neutru și corespunde lui **à cela**:

Rentrons dans la réalité. Oh, comme depuis toujours j'y aspire!

161. Pronumele **y** se întâlnește de asemenea într-o serie de expresii ca: **y avoir** (a fi, a exista), **il y va de** (este în joc), **s'y connaître** (a se pricepe), **s'y prendre** (a proceda) etc.

Locul pronumelor adverbiale

(La place des pronoms adverbiaux)

162. Pronumele adverbiale se așază întotdeauna imediat înaintea verbului (la timpurile compuse înaintea auxiliarului), cu excepția imperativului forma afirmativă.

Interogativă			y	a-t-il		pensé?
Interog. – Negativă		n'	y	a-t-il	pas	pensé?

c) cu verbul la imperativ

Negativ (înaintea verbului)

n'en prends pas! n'y pense pas

n'en prenez pas! n'y pensez pas

Afirmativ (după verb)

prends-en penses-y

prenez-en pensez-y

d) cu un alt pronume complement și verbul la un timp simplu:

Forma verbală	1	2	3	4	5	6	7
Afirmativă	tu		m'	en	donnes		
Negativă	tu	ne	m'	en	donnes		pas
Interogativă			m'	en	donnes-tu?		
Interog. – Negativă		ne	m'	en	donnes-tu		pas?

Forma verbală	1	2	3	4	5	6	7
Afirmativă	il		s'	y	attendait		
Negativă	il	ne	s'	y	attendait		pas
Interogativă			s'	y	attendait-il?		
Interog. – Negativă		ne	s'	y	attendait-il		pas?

e) cu un alt pronume complement și verbul la un timp compus:

Forma verbală	1	2	3	4	5	6	7	8
Afirmativă	tu		m'	en	as			donné
Negativă	tu	ne	m'	en	as		pas	donné
Interogativă			m'	en	as-tu			donné?
Interog. – Negativă		ne	m'	en	as-tu		pas	donné?

Forma verbală	1	2	3	4	5	6	7	8
Afirmativă	il		s'	y	est			habitué
Negativă	il	ne	s'	y	est		pas	habitué
Interogativă			s'	y	est-il			habitué?
Interog. – Negativă		ne	s'	y	est-il		pas	habitué?

f) cu verbul la imperativ

Negativ

ne m'en parle pas! ne t'y attends pas!

ne m'en parlez pas! ne vous y attendez pas!

Afirmativ

donne-m'en! mène-m'y! (Litré)

donnez-moi en! habituez-vous y!

Obs.: La imperativ afirmativ, formele tonice *moi, toi* sunt înlocuite prin cele atone *me, te (m', t')*:

Atenție: formele *m'y, t'y* după imperativ se evită în general și se preferă *y-moi, y-toi*:

Méneez-y-moi!

Préparez-y-toi!

sau o altă formulare:

Je vous prie de m'y mener.

Je te conseille de t'y préparer.

Când sunt amândouă pronumele adverbiale, **y** precede pe **en**, îndeosebi în expresia *il y a*:

Il y en avait etc.

Il n'y en a pas.

Y en a-t-il?

Pronumele posesive (Les pronoms possessifs)

- Ah! soupirait Paul, quand j'aurai ma chambre...
- Et moi, **la mienne**.
- Elle sera propre, ta chambre?
- Plus propre que **la tienne**.

163. Cuvintele **la mienne, la tienne**, care înlocuiesc, în același timp, și numee obiectelor posedate și pe cele ale posesorilor, se numesc *pronume posesive*.

Pronumele posesive au forme diferite în funcție de persoana și numărul posesorilor, genul și numărul obiectelor posedate.

164. Formele pronumelui posesiv sunt:

Număr	P ers	Un singur obiect		Mai multe obiecte	
		masculin	feminin	masculin	feminin

Un posesor	1	le mien	la mienne	les miens	les miennes
	2	le tien	la tienne	les tiens	les tiennes
	3	le sien	la sienne	les siens	les siennes
Mai mulți posesori	1	le nôtre	la nôtre	les nôtres	
	2	le vôtre	la vôtre	les vôtres	
	3	le leur	la leur	les leurs	

Obs.: a) În timp ce adjectivul posesiv însoțește substantivul pe care îl determină (**ma** chambre), pronumele posesiv înlocuiește un substantiv precedat de un adjectiv posesiv (**la mienne** – înlocuiește pe **ma** chambre).

b) Pronumele posesive sunt precedate de articolele hotărâte (**le, la, les: le mien, la nôtre, les leurs**). Ele capătă numărul și genul obiectelor posedate indiferent de genul posesorilor:

La chambre de Jean – **la sienne**.

Les cravates de Paul – **les siennes**.

c) La persoanele I și a II-a plural, fie că este vorba de un singur obiect, fie că este vorba de mai multe obiecte posedate, pronumele posesiv are o singură formă (în ultimul caz primind numai semnul pluralului s):

le (la) **nôtre** – les **nôtres**

le (la) **vôtre** – les **vôtres**

în timp ce adjectivul posesiv are două:

notre (frère) – **nos** (frères)

votre (sœur) – **vos** (sœurs)

d) Pronumele posesive le (la) **nôtre**, le (la) **vôtre** primesc accent circumflex pe *ô*, în timp ce adjectivele posesive **notre**, **votre** nu primesc acest accent.

e) Să nu se confunde pronumele posesiv **le leur** (precedat de articol) cu adjectivul posesiv **leur** (valise), care însoțește un substantiv, sau cu pronumele personal **leur** (**je** leur **parle**), care însoțește un verb. Acesta din urmă nu primește niciodată semnul pluralului.

f) Prin contractarea prepozițiilor **à** și **de** cu articolele **le** și **les** se obțin următoarele forme:

au mien, au tien, au sien, au nôtre, au vôtre, au leur
du mien, du tien, du sien, du nôtre, du vôtre, du leur
aux miens (miennes), aux tiens (tiennes), aux siens
(siennes), aux nôtres, aux vôtres, aux leurs
des miens (miennes), des tiens (tiennes), des siens
(siennes), des nôtres, des vôtres, des leurs

Întrebuințarea pronumelui posesiv (L'emploi du pronom possessif)

165. Pronumele posesiv înlocuiește, în general, un substantiv deja exprimat, precedat de un adjectiv posesiv:

Mon père est professeur, **le tien** est ingénieur (ton père).

Ce ne sont pas ses pensées, ce sont les nôtres que le poète fait chanter en nous (nos pensées).

166. Pronumele poate înlocui și un substantiv care n-a fost exprimat mai înainte:

a) La masculin plural, cu sensul de părinți, prieteni, tovarăși de idei, de luptă:

Lui aussi parle fort, comme presque tous les miens.

Les nôtres étaient partis depuis longtemps.

b) La masculin singular, cu sensul de proprietate, de bunuri ce ne aparțin:

Il ne revendiquait que le sien (ce era al său).

À chacun le sien (fiecărui ce este al său, ce i se cuvine).

167 Pronumele posesiv poate îndeplini, în propoziție, următoarele funcții:

-Subiect: *Ton ami part pour la montagne, le mien ira à la mer.*

-Nume predicativ: *La valise qu'il apportait était la vôtre.*

-Complement direct: *Donne-moi ton stylo; j'ai oublié le mien à la maison.*

-Complement indirect: *Je parlerai à vos amis ainsi qu'aux leurs.*

-Complement circumstanțial: *Dans ma serviette il y a beaucoup de choses; dans la tienne il n'y a presque rien.*

-Atribut: *Les chambres de leur appartement et de nôtre sont grandes.*

Pronumele demonstrative (Les pronoms démonstratifs)

Monsieur Thibault avait conservé toutes les lettres d'Antoine, toutes **celles** de Jacques et il les rangeait sous une rubrique commune: Lettres des enfants... Jenny regarda sa mère et comprit que **celle-ci** souhaitait une explication... Ne soyez pas comme **ceux** qui se croient quittés parce qu'ils ont fait face à un devoir difficile, et négligent le devoir immédiat, **celui** qui est tout près d'eux.

168. Cuvintele **celles** (acelea), **celle-ci** (aceasta), **ceux** (aceia), **celui** (acela), care țin locul substantivelor *lettres, mère, hommes, devoir*; deosebindu-se de altele, sunt pronume demonstrative.

169. Forme: pronumele demonstrative prezintă două rânduri de forme: *simple* și *compuse*.

Forma	Singular			Plural	
	masculin	feminin	neutru	masculin	feminin
<i>Simple</i>	ce lui	c elle	ce (c')	c eux	c elles
Compuse < de apropiere	celui-ci celui-là	celle-ci celle-là	ceci cela (ça)	ceux-ci ceux-là	celles-ci celles-là

Obs.: a) Pronumele demonstrative simple au în componența lor formele tonice ale pronumelui personal de persoana a III-a (*lui, elle, eux, elles*): *celui, celle, ceux,*

celles.

b) Pronumele demonstrative compuse se formează din cele simple, întărite cu adverbele de loc **ci** (*ici* – aici) și **là**

(acolo), de care sunt legate prin liniuță.

c) În formele compuse neutre, adverbele **ci** și **là** fac corp comun cu pronumele: **ceci, cela**.

d) În pronumele neutru **cela**, adverbul își pierde accentul grav.

Întrebuințarea pronumelor demonstrative (*L'emploi des pronoms démonstratifs*)

Forme simple:

170. Pronumele demonstrative simple nu pot fi întrebuințate singure. Ele sunt întotdeauna urmate, fără a fi legate prin liniuță, de:

1) Un pronume relativ (*qui, que, don't*):

Nous ne sommes plus avec ceux qui veulent posséder le monde, mais avec ceux qui veulent le changer (aceia care).

Ce n'était pas moi celui dont on parlait.

Obs.: Când pronumele demonstrativ este întărit de cuvintele **seul** sau **même**, sau este despărțit de pronumele relativ printr-un fragment de propoziție, se folosesc formele compuse ale pronumelui demonstrativ:

Celle-là seule qui sera sage aura pour récompense une poupée.

Ce roman este celui-là même que je cherchais.

2) De prepoziția **de** (mai rar de alte prepoziții):

L'art grec n'est pas un art de solitude, mais celui d'une communion avec le cosmos.

Les chambres des enfants se trouvaient tout en haut; au dessous, la chambre de ma tante et celle de mon oncle.

Obs.: a) În limba franceză contemporană, pronumele demonstrativ poate fi urmat chiar de un adjectiv sau de un participiu (prezent sau trecut):

Voilà deux gros souliers pareils à ceux trouvés là-haut.

b) Când se referă la un substantiv exprimat, pronumele demonstrativ se folosește numai pentru persoane, cu sensul de "omul, oamenii":

Celui qui ne voit s'appelle aveugle.

Ceux qui vivent ce sont ceux qui luttent.

Forme compuse:

171. Pronumele demonstrative compuse se folosesc:

1) Pentru a desemna ființe și lucruri ce se află în fața ochilor noștri, pe care le putem arăta și care se găsesc:

- La distanțe diferite (marcând apropierea și depărtarea):

Cet enfant est plus sage que celui-là (cet enfant-là).

De ces deux maisons, celle-ci est plus belle que celle-là.

De tous les élèves de cette classe, ceux-ci sont les plus appliqués (cet enfant-là).

- La distanță egală (marcând preferința, alegerea):

J'aime toutes ces chemises, mais je préfère celle-ci.

De tous ces chapeaux, je choisis celui-là.

Când exprimă alegerea, pronumele de apropiere și cel de depărtare se pot folosi unul în locul altuia.

2) Pentru a desemna ființe și lucruri ce nu se află în fața noastră; în acest caz, adverbul **ci** marchează ultimul termen menționat în frază, iar **là**, pe cel exprimat înainte:

L'ouvrier et le paysan sont utiles à la société: celui-ci (le paysan) travaille la terre, celui-là (l'ouvrier) travaille dans l'usine.

Obs.: a) Folosit independent, pronumele demonstrativ poate avea și sensul de "acesta din urmă":

La mère avait fait tant de reproches à l'enfant que celui-ci n'avait pu rien dire.

b) Când nu se referă la o ființă sau la un lucru anumit, pronumele demonstrative capătă sensul de *Unul (unii), altul (alții)*:

Ceux-ci viennent, ceux-là s'en vont (unii... alții).

Întrebuințarea pronumelor demonstrative neutre (*L'emploi des pronoms démonstratifs neutres*)

172. Forma simplă: CE (C') reprezentând un lucru, o ființă, o propoziție, se folosește:

A – Singur, ca subiect al verbului *être*: *c'est, ce sont, ce fut, ce furent, ce sera, ce seront etc.*, având ca nume predicativ un substantiv, un adjectiv, un pronume:

C'est merveilleux. C'est admirable. C'est splendide.

Ce sont mes livres. C'est le livre de Victoire.

C'est moi (toi, lui, elle, nous, vous). Ce sont eux (elles).

Ca subiect al verbului *être* el se poate folosi de asemenea:

a) Pentru a relua un subiect exprimat (de regulă printr-un infinitiv):

Vivre, c'est agir, après tout.

Défendre sa patrie, c'est un devoir.

Créer, c'est tuer la mort.

b) Pentru a anunța subiectul care urmează (în acest caz intervine și **que**):

C'est une chance que se rencontrer.

Obs.: a) Pronumele **ce** se elidează în fața unei vocale: *c'est, c'était*:

C'est bon! C'était la même chose. C'en est fait de nous (s-a sfârșit cu noi, s-a zis cu noi).

Dacă vocala care urmează este **a**, se va scrie cu sedilă **ç**:

Ç'a été plus fort que moi.

Ç'aurait été très bien.

b) Pronumele **ce** poate fi subiect și altor verbe, ca: *devoir être, pouvoir être, sembler*:

Ce doit être notre train. Ce doit être vrai.

Ce peut être utile.

Il n'y a rien à remarquer, ce me semble.

B – Însoțit de un pronume relativ cu care formează un tot: **ce qui, ce que, ce dont** (ceea ce):

Ce qui m'intéresse, c'est d'être un homme.

C'est drôle ce que tu m'as dit à propos de Richard.

Il faut faire ce dont on a été chargé (acel lucru cu care...)

173. Pronumele neutru **ce** se mai folosește și în expresii ca: *ce disant* (spunând aceasta), *sur ce* (zicând acestea, după aceasta).

Et sur ce, le renard s'en fut (se duse) *en remuant sa longue queue.*

Et ce disant, dame hirondelle s'enfuit alors à tire-d'aile (ca vântul).

C'EST... QUI și C'EST... QUE

174. Locuțiunea **c'est** întărită de pronumele relativ **qui, que** se folosește pentru a scoate în evidență părți

ale propoziției:

1. **C'EST... QUI, CE SONT... QUI** scot în evidență subiectul propoziției plasat între cele două elemente ale expresiei:

Paul va à l'école. – C'est Paul qui va à l'école.

Dacă subiectul este exprimat printr-un pronume personal, se vor folosi formele tonice în locul celor atone:

Je fais le ménage. → C'est moi qui fait le ménage.

Tu iras à la gare. → C'est toi qui ira à la gare.

Il apprend le français. → C'est lui qui apprend...

Locuțiunea **c'est** rămâne neschimbată chiar dacă subiectul este la plural:

Nous allons au cinéma. → C'est nous qui allons...

Vous avez raison. → C'est vous qui avez raison.

Când însă subiectul este exprimat printr-un substantiv la plural sau printr-un pronume personal de persoana a III-a plural, **c'est** devine **ce sont**:

Les élèves écrivent → Ce sont les élèves qui écrivent.

Ils viennent chez nous. → Ce sont eux qui viennent.

Elles jouent au piano → Ce sont elles qui jouent au piano.

Obs.: Verbul se va acorda întotdeauna cu subiectul respectiv în număr și persoană: *C'est moi qui vais à la gare. C'est nous qui allons à la poste.*

2. **C'EST... QUE, CE SONT... QUE** scot în evidență un complement:

J'aime mon frère. → C'est mon frère que j'aime.

Il offre une fleur à sa mère. → C'est à sa mère qu'il offre une fleur.

Vous le conduirez à la gare. → C'est à la gare que vous le conduirez.

Nous parlions de votre ami. → C'est de votre ami que

nous parlions.

Il viendra demain. → C'est demain qu'il viendra.

Când complementul este exprimat printr-un substantiv la plural sau printr-un pronume personal de persoana a III-a plural, **c'est** se schimbă în **ce sont**:

J'attends mes amis. → Ce sont mes amis que j'attends.

Tu les rencontreras au théâtre. → Ce sont eux (elles) que tu rencontreras au théâtre.

Obs.: În limba română, reliefaarea subiectului sau a complementului se realizează, de regulă, prin intonație și prin trecerea părții de vorbire la începutul frazei:

C'est lui qui a apporté le paquet. – El a adus pachetul.

C'est à lui que j'ai donné le livre. – Lui i-am dat cartea.

Forme compuse: CECI, CELA

175. Formele compuse ale pronumelui demonstrativ *neutru* se folosesc fără nici un determinativ:

1) Pentru a desemna, opunându-le, două lucruri sau două idei:

Ceci (cette chose-ci) est à toi, cela est à lui (cette chose-là).

Obs.: Când este vorba de un singur lucru, se folosește mai frecvent formula **cela**:

Tu ne t'attendais pas à cela, hein?

Je suis content que cela vous plaise.

2) Pentru a anunța ceea ce urmează (*ceci*) sau

pentru a aminti ceea ce s-a spus (*cela*):

Retiens bien ceci: il faut être prudent.

Il faut être prudent; retiens bien cela.

Obs.: a) În limbajul familiar, **cela** se folosește sub forma prescurtată **ça**:

Oui, c'est ça. Comment ça va? Ça y est! Ça suffit!

Combien est-ce que ça me coûterait?

Ça serait le comble!

Ça nu se elidează niciodată înaintea unei forme verbale care începe cu o vocală:

Ça allait bien. Ça arrive. Ça ira.

b) Să nu se confunde pronumele **ça** (fără accent) cu adverbul de loc **çà** (cu accent):

Il allait çà et là! (ici-colo, de colo, colo) sau cu interjecția **ça**:

Ça, revenons à nos moutons! (Ei bine... hai...)

Pronumele relative

(*Les pronoms relatifs*)

Il s'approche du banc de bois sur **lequel** il avait coutume de s'asseoir dans la belle saison, à l'heure **où** les oiseaux se taisent dans les arbres, et **dont** il avait plus d'une fois parragé le repos avec son ami, sous le bel orme **qui** entendait leurs graves entretiens.

176. Cuvintele **lequel, où, dont, qui**, care țin locul substantivelor *banc, heure, orme*, exprimate înaintea lor (antecedente) stabilind în același timp legătura (relația) între aceste substantive și propozițiile care urmează (propoziții relative), se numesc **pronume relative**.

177. Formele pronumelor relative:

Pronumele relative prezintă două rânduri de forme:

1) *Simple*: **QUI, QUE, QUOI, DONT, OÙ**.

Aceste forme sunt invariabile, indiferent de genul și numărul antecedentului (substantiv sau pronume) pe care îl reprezintă:

Les voitures (les trams) qui passent roulent à grande vitesse.

Les garçons (les fillettes) que nous attendons vont arriver.

Obs.: a) Verbul propoziției relative introduse prin **qui** se acordă cu antecedentul în număr și persoană (Vezi nr.352).

b) În propozițiile relative introduse prin **que** (complement direct), participiul trecut al verbelor conjugate cu **avoir** se acordă cu acesta:

J'ai reçu la lettre que tu m'as envoyée.

2) *Compuse*: **LEQUEL, LAQUELLE, LESQUELS, LESQUELLES**

Aceste forme sunt alcătuite din adjectivele interogative **quel, quelle, quels, quelles**, precedate de articolele hotărâte **le, la, les**.

Variabile, ele se acordă în gen și număr cu antecedentul respectiv:

Donne-moi le verre dans lequel tu as versé de l'eau.

Voilà la table devant laquelle il était assis.

Precedate de propozițiile **de** și **à**, **lequel, lesquels, lesquelles** se contractă dând naștere formelor **duquel, desquels, de laquelle, desquelles**.

auquel, desquels etc.:

Êtes-vous contents des spectacles **auxquels** vous avez assisté?

Singular		Plural	
masc.	fem.	masc.	fem.
lequel	laquelle	lesquels	lesquelles
duquel	de laquelle	desquels	desquelles
auquel	à laquelle	auxquels	auxquelles

Obs.: Toate aceste forme se scriu într-un singur cuvânt, cu excepția celor de feminin singular **de laquelle**, **à laquelle**, la care prepoziția nu face corp comun cu pronumele.

Întrebuintarea pronumelor relative simple (L'emploi des pronoms relatifs simples)

178. **QUI** (*Care*) se folosește atât pentru ființe cât și pentru lucruri, cu și fără antecedent.

A. *Cu antecedent* (substantiv, pronume demonstrativ sau nehotărât) el îndeplinește în propoziție următoarele funcții:

1) *Subiect (care)*:

L'homme (la femme) qui parle est notre professeur.

Les écolier (écolières) qui jouent du violon sont nos amis.

Il y a quelque chose qui ne va pas.

2) *Complement* cu prepoziție, referindu-se, în general, la persoane (**à qui, de qui, avec qui, sur qui, sans qui, par qui, chez qui** etc.):

C'étaient deux pensionnaires à qui ma mère, le soir, trempait la soupe.

Elle ressemblait à son père pour qui elle avait de la sympathie.

Obs.: a) În acest caz, **qui** poate fi înlocuit cu **lequel**:

Les paysans chez qui (chez lesquels) nous sommes restés quelques jours étaient des amis.

b) Forma **de qui** poate fi înlocuită cu **dont, duquel** etc.:

L'élève de qui (sau duquel, sau dont) vous parliez était en dixième.

c) În limba română, pronumele relativ în dativ este reluat printr-un pronume personal în același caz: *căruia (căreia) îi, cărora le*; în limba franceză, acest al doilea pronume nu se exprimă. Comparați:

Iată copilul *căruia (îi)* dau o carte – *Voici l'enfant à qui je donne un livre*

Atenție:

căruia (căreia) îi	à qui
cărora le...	

B. *Fără antecedente*: **qui** poate fi:

1) *Subiect* (cu sensul de *celui qui* – acela care), mai ales în proverbe și maxime:

Qui va à la chasse perd sa place.

Qui dort dine.

Qui veut aller loin, ménage sa monture.

2) *Complement direct* (pe cine), cu unele verbe ca: **pouvoir, savoir, vouloir**:

Choisissez qui vous voudrez. Amenez qui vous pourrez.

179. **QUE** (*pe care, ce*):

Se folosește atât pentru ființe cât și pentru lucruri, cu și fără antecedent:

A. *Cu antecedent* (substantiv, pronume demonstrativ) el îndeplinește, de regulă, funcția de:

1) *Complement direct*:

Regarde le ballon (la poupée) que je t'apporte!

Ils ont choisi les places qu'ils préféreraient.

On m'a offert des fleurs, mais ce n'étaient pas celles que je désirais.

Obs.: a) **Que** se elidează înaintea unei vocale:

Sa main jouait avec le petit agenda qu'il portait sur lui.

b) În limba română, pronumele relativ în acuzativ este reluat printr-un pronume personal în același caz: *pe care îl (o, îi, le)*; în limba franceză, acest al doilea pronume nu se exprimă. Comparați:

Salut pe	omul pe care (îl) văd
	femeia pe care (o) văd
	oamenii pe care (îi) văd
	femeile pe care (le) văd

Je salue	<i>l'homme que je vois</i>
	<i>la femme que je vois</i>
	<i>les hommes que je vois</i>
	<i>les femmes que je vois</i>

Atenție:

pe care	<i>îl, l</i>	que
	<i>o</i>	
	<i>îi, i</i>	
	<i>le</i>	

2) *Complement circumstanțial de timp (când, în care)*:

Je vous ai reconnu du moment que je vous ai vu (în care).

3) *Nume predicativ (care, ce)*:

Et vous croyez tout cela, enfant que vous êtes!

L'homme que j'étais, l'homme que je suis encore.

B) *Fără antecedent* (ceea ce), el reprezintă de fapt pronumele neutru **ce** neexprimat și se întâlnește în expresii ca: *advienne que pourra!* (fie ce-o fi!), *coûte que coûte* (orice ar fi):

Vaille que vaille! (oricât ar face!)

J'ai fait mon devoir, advienne que pourra!

180. **QUOI** (*ce*)

Pronume neutru, se folosește numai pentru lucruri, cu antecedent sau fără antecedent, și îndeplinește funcția de complement cu prepoziție:

a. *Cu antecedent* (pronumele **ce**, pronumele nehotărâte **rien, quelque chose**, o prepoziție):

C'est justement ce à quoi je pensais.

C'était quelque chose à quoi il n'aurait jamais songé.

Obs.: **Quoi** nu poate avea niciodată antecedent un substantiv și nu îndeplinește niciodată funcția de complement direct. În acest caz, el este înlocuit prin **ce que**:

Je sais ce que vous voulez.

B. *Fără antecedent*, după *voici, voilà, c'est*, referindu-se la pronumele **ce** neexprimat:

Voilà à quoi je faisais allusion (ce à quoi).

Voici de quoi il s'agit.

C'est par quoi je commencerai.

181. **DONT** (*de care, despre care, al căruia, ale căroră, ai căroră, a căreia*). Se folosește atât pentru ființe cât și pentru lucruri (ambele genuri, singular și plural) și corespunde formelor precedate de prepoziția **de**: **de qui, duquel, de laquelle, desquels,**

desquelles.

El are întotdeauna un antecedent (substantiv, pronume demonstrativ) și îndeplinește în propoziție următoarele funcții:

1) *Complement indirect* al verbului din propoziția relativă (de care, despre care):

Je vous confie ces enfants dont vous vous occuperez (de ces enfants).

C'est ce dont vous avez besoin (de cela).

2) *Atribut* (al, a, ai, ale cărui, căror):

a) Al subiectului propoziției relative:

Je connais ce poète dont les œuvres viennent de paraître (les œuvres de ce poète).

b) Al complementului direct din propoziția relativă:

Il endossa sur sa blouse d'écolier un des grands manteaux dont il reléva le collet plissé (le collet du manteau).

c) Al numelui predicativ din propoziția relativă, exprimat prin:

- Substantiv (al, a, ai, ale cărui etc):

J'aime le professeur dont je suis le disciple (le disciple du professeur).

- Adjectiv (de care):

Il nous a montré le travail dont il était fier (fier de son travail).

Atenție: În cazul în care **dont** este atribut al complementului direct sau al numelui predicativ exprimat printr-un substantiv, ordinea cuvintelor diferă de cea din limba română:

Dont este întotdeauna urmat de subiectul propoziției relative:

Comparați:

Le professeur a loué l'élève dont il a corrigé le devoir.

Profesorul a lădat pe elevul **a cărui** temă a corectat-o.

J'ai lu la poésie dont tu es l'auteur.

Am citit poezia **al cărei** autor ești.

Obs.: a) **Dont** capătă valoare partitivă când are ca antecedent un substantiv la plural, iar subiectul sau complementul direct din propoziția relativă sunt exprimate printr-un adjectiv numeral sau printr-un pronume nehotărât:

J'ai vu un groupe de jeunes filles dont quelques-unes étaient étudiantes.

Tu lui as donné un demi-kilo de pommes dont il a mangé la moitié.

b) **Dont** nu poate fi folosit niciodată după un substantiv precedat de prepoziție; în acest caz, el este înlocuit cu formele compuse: **duquel, de laquelle, desquels, desquelles** sau cu **de qui** (când se referă la persoane):

Lisez ce livre dans les pages duquel vous trouverez les souvenirs de l'enfance de l'auteur.

Il a lu la pièce à la fin de laquelle son héros préféré triomphe.

c) **Dont** poate fi neutru când are ca antecedent pronumele **ce** sau un pronume nehotărât (**rien, quelque chose**):

Je me suis procuré ce dont j'avais besoin.

182. OÙ (în care, când)

Adverb de loc, **où** se folosește și ca pronume relativ, numai pentru lucruri, îndeplinind în propoziție funcția de complement circumstanțial:

1) De loc (*dans lequel, dans laquelle, dans lesquels, dans lesquelles*):

Je portai à mes élèves une cuillerée de thé où (dans laquelle) j'avais laissé s'amolir un morceau de

gâteau.

Le jardin où (dans lequel) nous nous promenons est plein de fleurs.

2) De timp (*pendant lequel, laquelle, lesquels, lesquelles*):

Vous souvenez-vous du moment où vous avez eu cette révélation?

Nous avons reçu sa lettre le soir où nous sommes allés au cinéma.

Obs.: a) **OÙ** poate fi precedat de prepozițiile **de, par, jusque**:

Il y a une baie d'où l'on voit la mer briller au loin.

Nous étions parvenus à la petite porte du potager par où je l'avais vue sortir.

Notă: Să nu se confunde pronumele relativ **où** (*unde, în care*):

J'aime la chambre où je travaille

cu adverbul interogativ **où?** (*unde*):

Où travaillez-vous?

b) Însoțit de verbe care exprimă originea, proveniența, **d'où** este înlocuit cu **dont**, când este vorba de descendența unor persoane:

La famille dont il descendait avait pris part à la révolution.

Notă: **Dont** se folosește uneori și dacă este vorba de lucruri:

Qu'il est beau le jardin dont vous venez de sortir!

Întrebuințarea pronumelor relative compuse

(*L'emploi des pronoms relatifs composés*)

183. Pronumele relative compuse **lequel, laquelle, lesquels, lesquelles** se folosesc atât pentru ființe cât și pentru lucruri. Ele au întotdeauna un antecedent cu care se acordă și pot îndeplini în propoziție următoarele funcții:

1) Complement indirect (în special pentru lucruri și animale) în locul lui **qui**:

Elle essaierait d'écrire le roman auquel elle pensait depuis longtemps.

Le professeur lui a posé une question à laquelle il a très bien répondu.

2) Complement circumstanțial cu prepoziție:

Il revit son banc, le dossier sur lequel il avait coutume de s'appuyer.

La beauté du lieu le saisit et lui procura un moment de paix pendant lequel elle oublia ses soucis.

3) Atribut al unui substantiv precedat de o prepoziție, în acest caz, formele compuse **duquel, de laquelle, desquels, desquelles** înlocuiesc pe **dont**:

Nous avons assisté au match à la fin duquel notre équipe a remporté la victoire.

Il contemplait la montagne au sommet de laquelle il y avait un chalet.

Obs.: a) Ca subiect este folosit rar:

- În limbaj judecătoresc și administrativ:

Devant nous a comparu le témoin, lequel a déclaré...

- Pentru a insista, a-l scoate în evidență:

Des silhouettes courbées, avec un bras hallant, lequel tenait un instrument très court.

- Pentru a preciza antecedentul, atunci când pronumele este precedat de două substantive de genuri diferite și când folosirea lui **qui** ar putea crea confuzii:

J'aime l'enfant de notre voisine, lequel est très appliqué

b) Când pronumele relative compuse se referă la persoane, ele pot fi înlocuite cu cele simple (**qui**):

L'ouvrier auquel (à lui) tu t'es adressé, était mon père.

C'était sa sœur la fillette à laquelle (à qui) il avait

parlé.

c) Formele **duquel, de laquelle** etc. pot fi înlocuite prin **de qui** sau **dont**:

Le garçon (duquel) dont (de qui) nous nous occupons est très intelligent.

Pronumele interogative (Les pronoms interrogatifs)

Qui est là? **Qui** êtes-vous? **Qu'**est-ce qu'il y a?
Eh bien **quoi**? **Que** cherchez-vous? **Laquelle**?

184. Cuvintele **qui, que, quoi, laquelle**, care înlocuiesc nume de ființe sau de lucruri, servind în același timp la formularea unei întrebări asupra acestor ființe sau lucruri, se numesc **pronume interogative**.

185. Pronumele interogative prezintă două rânduri de forme:

1) Simple: **QUI? QUE? QUOI?**

Aceste pronume sunt invariabile indiferent de genul și numărul substantivului la care se referă:

Qui chante? (un garçon, une fillette, des garçons, des fillettes).

2) Compuse: **LEQUEL? LAQUELLE? LESQUELS? LESQUELLES?**

Formele compuse sunt alcătuite din adjectivele interogative **quel, quelle, quels, quelles**, precedate de articolele hotărâte **le, la, les**. Variabile, ele se acordă în gen și număr cu substantivele pe care le înlocuiesc și pot fi exprimate înaintea sau în urma acestora:

Lequel de ces livres préférez-vous?

Des fleurs que je vous montre, laquelle choisissez-vous?

În fața prepozițiilor **de** și **à**, pronumele **lequel, lesquels, lesquelles** se contractă, dând naștere formelor **duquel, auquel, desquels, quuxquelles** etc.:

Singular	Plural
----------	--------

masc.	fem.	masc.	fem.
Lequel?	Laquelle?	Lesquels?	Lesquelles?
Duquel?	De laquelle?	Desquels?	Desquelles?
Auquel?	À laquelle?	Auxquels?	Auxquelles?

Obs.: Toate aceste forme se scriu într-un singur cuvânt (**duquel, auquel, desquels** etc.), cu excepția celor de feminin singular **de laquelle, à laquelle**, în care prepozițiile nu fac corp comun cu pronumele.

Pronumele interogative – simple sau compuse – sunt întărite, în limba vorbită, cu ajutorul expresiilor **est-ce qui** (pentru subiect) și **est-ce que** (pentru celelalte părți de propoziție). În acest caz, nu mai are loc inversiunea subiectului:

Subiect

Qui chante? (cine?)

Qui est-ce qui chante?

Que se passe-t-il? (ce?)

Qu'est-ce que se passe?

Complement

Qui attendez-vous? (pe cine?) *Qu'est-ce que se passe?*

Lequel choisissez-vous? (pe care?) *Qu'est-ce que se passe?*

A quoi pensez-vous? (la ce?) *Qu'est-ce que se passe?*

Întrebuințarea pronumelor interogative

(L'emploi des pronoms interrogatifs)

A. Forme simple:

186. QUI ? (cine?) – se folosește numai pentru persoane și poate îndeplini următoarele funcții sintactice:

Funcții sintactice	Interogativă directă	Interogativă indirectă
Subiect (cine)	Qui chante? Qui est-ce qui chante?	Dites-moi, s'il vous plaît, <i>qui</i> chante.
Nume predicativ (cine?)	Qui êtes-vous? Qui est-ce que vous êtes?	Je ne sais (pas) <i>qui</i> vous êtes.
Complement direct (pe cine)	Qui attendez-vous? Qui est-ce que vous attendez?	Je demande <i>qui</i> vous attendez.
Complement cu prepoziție <i>à qui</i> (cui?) <i>de qui</i> (de, despre cine?) <i>avec qui</i> (cu cine?) <i>chez qui</i> (la cine?) <i>sur qui</i> (pe cine?) <i>par qui</i> (de cine?) <i>pour qui</i> (pentru cine?) etc.	À qui écrit-il? À qui est-ce qu' il écrit? De qui parlez-vous? De qui est-ce que vous parlez? Chez qui habites-tu? Chez qui est-ce que tu habites? Sur qui comptez-vous? Sur qui est-ce que vous comptez? Par qui seras-tu nommé? Par qui est-ce que tu seras nommé? De qui attendez-vous la réponse? De qui est-ce que vous attendez la réponse? Avec qui partiras-tu? Avec qui est-ce que tu partiras? Pour qui travaille-t-elle? Pour qui est-ce qu' elle travaille?	J'ignore <i>à qui</i> il écrit. Je demande <i>de qui</i> vous parlez. Dis-moi, <i>chez qui</i> tu habites. Je demande <i>sur qui</i> vous comptez. Je veux savoir <i>par qui</i> tu seras nommé. Je ne sais (pas) <i>de qui</i> vous attendez la réponse. Dis-moi, <i>avec qui</i> tu partiras. Je veux savoir <i>pour qui</i> elle travaille.

Obs.: a) **Qui** subiect este întotdeauna însoțit de un verb la persoana a III-a singular:

Qui chante? Qui écrit? Qui dort?

b) După **qui** subiect nu are loc inversiune:

Qui travaille dans cet atelier?

c) Când **qui** are altă funcție, subiectul verbului se inversează:

Qui cherchez-vous? (pe cine?) À qui avez-vous parlé? (cui?)

d) În propoziția interogativă directă construită cu

formele întărite ale pronumelui interogativ, ca și în propoziția interogativă indirectă, inversiunea pronumelui subiect nu are loc:

Qui est-ce que vous regardez?

Je vous demande qui vous regardez.

187. QUE ? (ce? cât?): neutru singular, se folosește pentru animale și lucruri și poate îndeplini următoarele funcții sintactice:

Funcții sintactice	Interogativă directă	Interogativă indirectă
Complement direct (ce)	Que regardez-vous? Qu'est-ce que vous regardez?	Je voudrais savoir <i>ce que</i> vous regardez.
Nume predicativ (ce?)	Qu'est-il devenu? Qu'est-ce qu'il est devenu? Qu'est-ce? Qu'est-ce que c'est?	Je ne sais (pas) <i>ce qu'il</i> est devenu. Je demande <i>ce que</i> c'est.
Subiect (ce)	Qu'est-il arrivé? Qu'est-ce qui est arrivé?	Je voudrais savoir <i>ce qui</i> est arrivé.
Complement circumstanțial (cât, la ce, pentru ce?)	Que coûte ce manteau? Que sert de courir? Que tardes-tu?	Dites-moi, s'il vous plaît, <i>ce que</i> coûte ce manteau.

Obs.: a) Funcția cea mai frecventă a pronumelui interogativ **que** este aceea de complement direct:

Que cherchez-vous? (ce?)

b) **Que** este subiect numai în propoziții care conțin un verb *impersonal*; pronumele **il** (neutru) este subiect aparent:

Que se passe-t-il? Que manque-t-il? Que vous faut-il?

Forma întărită a pronumelui negativ, în acest caz, este: *qu'est-ce qui*:

Qu'est-ce qui se passe? Qu'est-ce qui manque?

Fac excepție *qu'est-ce qu'il y a?* și *qu'est-ce qu'il faut?*, care se construiesc cu forma întărită *qu'est-ce que*.

c) În propoziție interogativă indirectă **que** devine **ce qui, ce que**:

Comparați:

Que se passe-t-il? și Je veux savoir ce qui se passe (subiect).

Que voulez-vous? și Je demande ce que vous voulez (complement).

Notă: Să nu se confunde pronumele interogative **ce qui** și **ce que**, în care cele două cuvinte formează un tot inseparabil, cu pronumele relative *qui, que*, precedate de pronumele demonstrativ neutru *ce*:

Je ne suis pas d'accord avec ce qui se passe ici.

Je n'accepterai pas ce que vous dites.

d) **Que** nu se folosește niciodată cu prepoziții. În cazul acesta apare pronumele interogativ **quoi** care este considerat ca formă tonică a lui *que*:

À quoi pensez-vous?

188. QUOI ? (ce?) se folosește pentru lucruri sau idei, de cele mai multe ori însoțit de prepoziții, și poate îndeplini următoarele funcții sintactice:

Funcții sintactice	Interogativă directă	Interogativă indirectă
Complement cu prepoziție (à, sur, de, avec, par, en etc.)	À quoi rêvez-vous? (la ce?) À quoi est-ce que vous rêvez? En quoi puis-je vous être utile? (cu ce...?) En quoi est-ce que je puis vous être utile? Sur quoi comptez-vous? (pe ce...?) Sur quoi est-ce que vous comptez? De quoi vous occupez-vous? (cu ce?) De quoi est-ce que vous vous occupez? Par quoi est-il troublé? (de ce?) Par quoi est-ce qu'il est troublé?	Je ne sais <i>à quoi</i> vous rêvez. Dites-moi, s'il vous plaît, <i>en quoi</i> je puis vous être utile. Je me demande <i>sur quoi</i> vous comptez. Je veux savoir <i>de quoi</i> vous vous occupez. Je me demande <i>par quoi</i> il est troublé.
Subiect (ce?)	Quoi de nouveau? Quoi de plus beau?	Dites-moi, <i>ce qu'il y a</i> de nouveau.
Nume predicativ (ce?)	Quoi devenir?	Je ne sais <i>quoi</i> devenir.
Compl. direct (ce?)	Quoi faire?	Je ne sais <i>quoi</i> faire.

Obs.: a) Ca subiect, pronumele interogativ **quoi** se întâlnește în propoziții eliptice de verb (predicat) și este

întotdeauna urmat de un adjectiv precedat de prepoziția *de*:
Quoi de plus extraordinaire?

b) În propozițiile interogative indirecte **quoi** devine **ce que**:

Je demande ce qu'il peut y avoir de plus extraordinaire.

c) Ca nume predicativ sau complement direct **quoi** este însoțit de un verb la infinitiv:

Quoi devenir? Quoi répondre?

d) În propoziții interogative indirecte, după verbele *avoir*, *pouvoir*, *savoir*, la forma negativă, urmate de un infinitiv, el poate fi înlocuit cu **que**:

Je ne sais quoi (que) répondre.

B. Forme compuse

Funcții sintactice	Interogativă directă	Interogativă indirectă
Subiect (care?)	Lequel de ces enfants a accepté votre proposition?	Je demande <i>lequel</i> de ces enfants a accepté votre proposition.
Complement direct (pe care?)	Laquelle de ces deux cravates préférez-vous?	Dites-moi, s'il vous plaît, <i>laquelle</i> de ces deux cravates vous préférez.
Complement cu prepoziție (<i>à, par, de, avec, dans</i>)	Auquel (<i>cârui</i>) des enfants donneras-tu ce livre? Dans laquelle de ces boîtes gardez-vous les bonbons? Pour laquelle de ces deux langues optez-vous? Avec laquelle de ces poupées aimes-tu jouer?	Je ne sais <i>auquel</i> des enfants tu donneras ce livre. Je vous demande dans <i>laquelle</i> de ces boîtes vous gardez les bonbons. Dites-moi, pour <i>laquelle</i> de ces deux langues vous optez. Aje veux savoir avec <i>laquelle</i> de ces poupées tu aimes jouer.

Pronumele nehotărâte (*Les pronoms indéfinis*)

Quelques-uns de ces établissements de bienfaisance sont utiles et rendent des services. Mais la bienfaisance universelle, c'est que **chacun** vive de son travail et non du travail d'**autrui**. La charité humaine c'est le concours de **tous** dans la production et le partage des fruits.

189. Pronumele interogative compuse **lequel?**, **laquelle?** etc. reprezintă nume de ființe sau de lucruri exprimate înaintea sau în urma lor și cu care se acordă în gen și număr:

Laquelle de ces deux paires de gants préférez-vous?

De tous ces tableaux, lesquels choisissez-vous?

Pronumele interogative se folosesc, de regulă, pentru a exprima o preferință, o alegere între două sau mai multe ființe sau lucruri și pot îndeplini următoarele funcții sintactice:

190. Cuvintele **quelques-uns**, **chacun**, **autrui**, **tous**, care țin locul unor nume de ființe sau lucruri, exprimând vag cantitatea sau calitatea acestora, se numesc pronume nehotărâte.

191. Prezentând, ca și adjectivele, dificultăți de clasificare, pentru înlesnirea însușirii lor le vom grupa, după sens, astfel:

Sensul	Singular		Plural		Neutru
	masculin	feminin	masculin	feminin	
I. CANTITATIVE					
A. <i>de cantitate nulă</i>	aucun* nul* pas un*	aucune* nulle* pas une*	---	---	---
	personne		---	---	rien
B. <i>de cantitate parțială</i>	l'un quelqu'un ---	l'une quelqu'une ---	les uns quelques-uns certains*	les unes quelques-unes certaines*	quelque chose
			plusieurs*		
C. <i>de cantitate totală</i>	chacun ---	chacune ---	-- tous*	-- toutes*	--- tout*
II. CALITATIVE					
A. <i>cu nuanță de demonstrativ</i>	tel*	telle*	---	---	---
B. <i>de identitate</i>	même*		mêmes*		---
C. <i>de diversitate</i>	autre*		autres*		---
D. <i>relative</i>	quiconque		---	---	---
E. <i>personale</i>	on	---	---	---	---

* Aceste pronume se pot folosi și ca adjective nehotărâte.

Întrebuințarea pronumelor nehotărâte (*L'emploi des pronoms indéfinis*)

A. Pronumele nehotărâte cantitative

1) Cantitate nulă

192. AUCUN, AUCUNE (*nici unul, nici una*)

Însoțit de negația **ne** și desemnând, în general, un substantiv exprimat, **aucun**, la singular, se folosește atât pentru ființe cât și pentru lucruri:

Aucun des voyageurs n'avait eu mal au cœur durant ce premier voyage.

De toutes ces cravates, aucune n'est à mon goût.

Aucune de ces questions ne recevait jamais de réponse qui fût pleinement satisfaisante.

Obs.: Prezența lui **aucun** în frază atrage după sine suprimarea negației **pas** (point):

Les élèves étaient là; aucun n'y manquait.

Fără a fi însoțit de negația **ne**:

- În propoziții eliptice, în răspunsuri:

Ont-ils accepté quelqu'une de vos propositions?

- **Aucune.**

- După prepoziția **sans**:

L'autobus était arrivé sans aucun de nos invités.

Obs.: **Aucun** capătă sens pozitiv (*vreunul, vreuna*):

- În propozițiile interogative:

Croyez-vous qu'aucun des élèves connaisse son adresse?

- În propoziții dubitative:

Je doute qu'aucun de nous puisse répondre à cette question.

- După o propoziție negativă:

Je ne pense pas qu'aucun le sache.

- După **sans** și **sans que**, *avant que*:

Il est parti sans qu'aucun de nous le sache.

Elle se déplaçait sans faire aucun bruit.

- După *que* introducând o propoziție comparativă:

Il se débrouille tout seul mieux qu'aucun autre.

193. NUL, NULLE (*nici unul, nici una, nimeni*), folosit îndeosebi în limba literară.

- Când nu se referă la un substantiv, se folosește numai pentru persoane și numai la singular; este întotdeauna însoțit de negația **ne** și are întotdeauna funcția de subiect (nimeni):

Nul (personne) ne l'entendra plus jamais.

Nul n'est prophète dans son pays.

Obs.: Prezența lui **nul** în frază determină suprimarea negației **pas** (point):

Nul près de moi ne me questionnait.

- Când se referă la un substantiv plural sau la un pronume exprimat, se folosește la ambele genuri atât pentru ființe, cât și pentru lucruri (*nici unul, nici una*):

Tous les élèves sont à leurs places. Nul ne manque.

On m'a montré bien des chemises; nulle n'était en soie naturelle.

Obs.: a) Așezat în urma substantivului ca atribut adjectival sau având funcția de nume predicativ, **nul** devine adjectiv calificativ, cu sensul de "nul, nulă", fără nici o valoare":

C'est un document nul.

Du point de vue dramatique, cette pièce est nulle.

b) **Nul** capătă sens pozitiv (*vreunul*) în fraze de tipul:

Si nul d'entre vous fait un geste, il sera perdu.

194. PAS UN, PAS UNE (*nici unul, nici una*).

Se folosește întotdeauna la singular, însoțit de

negația **ne**:

Ils avaient tous dit la vérité; pas un n'avait menti.

Chaque automne, les hirondelles quittent notre pays; pas une ne reste chez nous pendant l'hiver.

195. PERSONNE (*nimeni*)

- Însoțit de negația **ne**, se folosește numai pentru persoane și îndeplinește diferite funcții în propoziție:

Personne ne peut mieux te comprendre que moi.

Tu n'as jamais haï personne, cela se voit à tes yeux.

Tu n'iras chez personne et tu ne le diras à personne.

Obs.: Prezența lui **personne** în frază atrage după sine suprimarea negației **pas** (point):

Je n'en parlerai à personne.

- Fără a fi însoțit de negația **ne**:

În propozițiile eliptice de predicat, în răspunsuri:

Personne dans toute la maison.

Qui est resté en arrière? - Personne.

Obs.: **Personne** capătă sens pozitiv și se traduce cu *cineva*:

- În propoziții interogative:

Y a-t-il personne qui le sache?

- În propoziții dubitative:

Je doute que personne connaisse la solution du problème.

- După **sans que**, *avant que*, *trop... pour que*:

Je suis entré dans la chambre sans que personne s'en aperçoive.

Ce problème est trop difficile pour que personne puisse le résoudre.

- În propoziții cu sens comparativ:

Il savait se débrouiller mieux que personne. (oricine, oricare, nimeni altul)

196. RIEN (*nimic*)

- Însoțit de negația **ne**, **rien** pronume neutru, se folosește numai pentru lucruri și poate îndeplini diferite funcții în propoziție:

Rien ici ne s'est passé dans l'ombre.

Qu'est-ce que cela? Tout cela n'est rien.

Ce n'est pas ta faute, parce que tu ne sais rien.

À ce moment-là, il ne pensait à rien.

Elle ne se doute de rien, ne désire rien, j'en ai la certitude.

Obs.: Prezența lui **rien** în propoziție atrage după sine suprimarea negației **pas** (point):

Je ne veux rien dire.

La timpurile compuse, **rien** ocupă locul lui **pas** între auxiliar și participiul trecut:

Je ne t'ai rien dit.

- Fără a fi însoțit de negația **ne**:

Qu'est-ce que tu veux? - Rien.

Rien à déclarer.

Rien capătă sens pozitiv (*ceva*):

- În propoziții interogative:

Avez-vous rien mangé?

- În propoziții dubitative:

Je doute qu'il ait rien de plus beau.

- După **sans**, **sans que**, *avant de*, *avant que*, *trop... pour que*:

Je demeurais ébloui sans rien dire.

Songez bien aux conséquences avant de **rien** entreprendre.

Obs.: Adjectivul sau participiul trecut care urmează după **rien** este întotdeauna precedat de prepoziția *de*:

*Il n'y a **rien** de plus beau qu'un honnête homme.
Rien de neuf sous le soleil.*

Locuțiunea **rien que** se traduce prin "numai":
*Craiquebille avait dit la vérité, **rien que** la vérité.
Donnez-moi une pomme, **rien qu'une** pomme.*

2) Cantitate parțială

197. UN, UNE (*unul, una*)

- Însotind un complement cu valoare partitivă, **un, une** reprezintă atât ființe cât și lucruri:

*Prenez **un** de ces mouchoirs.*

*On avait besoin de chercheurs; on en avait trouvé **un**.*

*Acceptez **une** de ces fleurs.*

*Mon chat ne mange pas les souris. Il n'en attrape **une** que pour jouer.*

Obs.: Uneori, în special când complementul este exprimat prin pronume personal, **un** este însoțit de articolul hotărât (*l'un*):

*L'**un** de nous va leur téléphoner.*

*L'**un (l'une)** de vous devra y aller.*

- Fără complement, însoțind un pronume relativ, se folosește numai pentru persoane (cineva):

*Il parlait comme **un** (quelqu'un) qui s'y connaissait bien.*

***Une** que j'apprécie beaucoup c'est Lucie.*

Obs.: a) **Un** poate avea și valoare de neutru (*una, un lucru*):

*Promettre est **un**, tenir est autre chose.*

b) A nu se confunda pronumele nehotărât **un** cu **un** adjectiv numeral sau articol hotărât:

*J'ai deux livres: voulez-vous que je vous en donne **un**?*
(pronume nehotărât).

*J'ai **un** livre, tu en as deux* (adj.numeral);

*J'ai acheté **un** beau livre* (art.nehotărât);

c) **L'un** (les uns) se poate asocia cu *l'autre* (les autres).

198. QUELQU'UN (UNE), QUELQUES-UNS (UNES) (*cineva, unii, unele, câțiva, câteva*). La singular (*cineva*) se folosește îndeosebi la masculin, numai pentru persoane și îndeplinește diferite funcții în propoziție:

Quelqu'un viendra nous voir.

Je n'ai jamais éprouvé le besoin de blesser quelqu'un.

Il y a bien quelqu'un qui s'occupe du petit?

J'avais la sensation d'être regardé par quelqu'un.

a) Când are funcția de nume predicativ, el capătă sensul de "persoană însemnată, personaj important":

Il n'était rien; il est devenu quelqu'un.

b) Sub forma de **quelqu'un d'autre** înseamnă "altcineva":

Est-ce que tu attends ton frère? – Non, j'attends quelqu'un d'autre.

Je voudrais montrer ce livre à quelqu'un d'autre avant de le ranger dans un tiroir.

La plural, **quelques-uns, quelques-unes** (*unii, unele, câțiva, câteva*) se folosesc atât pentru ființe cât

și pentru lucruri:

Quelques-uns sont utiles et rendent des services.

J'ai revu quelques-unes de ces photos.

Quelques-unes avaient des bâtons pour la marche.

Venez, je vais vous présenter à quelques-uns de mes intimes.

Obs.: Adjectivul sau participiul trecut care însoțesc pronumele **quelqu'un (une), quelques-uns (unes)** sunt precedate de prepoziția *de*:

Parmi les élèves de notre classe il y a quelques-uns de très appliqués.

Parmi mes amis, il y a quelques-uns de très aimables.

Quelqu'un d'intelligent agirait de toute autre manière.

199. QUELQUE CHOSE (*ceva*)

Pronumele neutru **quelque chose** se folosește pentru a desemna lucruri și are diferite funcții în propoziție:

Quelque chose lui était arrivé qui le dépassait.

J'entends quelque chose comme vous diriez le vent de la montagne.

Obs.: Adjectivul sau participiul trecut care urmează după **quelque chose** este întotdeauna precedat de prepoziția *de*:

Il y a quelque chose d'inattendu dans cette rencontre.

Je vous avouerai même quelque chose de plus grave.

Il y avait quelque chose de changé dans Christophe.

200. CERTAINS, CERTAINES (*unii, unele*)

- Când nu se referă la un substantiv exprimat, se folosește numai la masculin plural și numai pentru persoane:

Certains déclaraient qu'ils n'accepteraient pas la transaction.

Cela aurait pu donner certains.

- Când se referă la un substantiv exprimat, se folosește la ambele genuri, atât pentru ființe, cât și pentru lucruri:

Certains de nos amis passeront leurs vacances à la montagne.

Parmi les photos que vous avez réalisées, certaines sont de véritables œuvres d'art.

201. PLUSIEURS (*nimic*)

Se folosește numai la plural, atât pentru ființe cât și pentru lucruri, având aceeași formă pentru ambele genuri și îndeplinind diferite funcții în propoziție:

Plusieurs de vos amis ont pris part à cette compétition.

Maman nous a apporté des pommes; j'en ai mangé plusieurs.

3) Cantitate totală

202. CHACUN, CHACUNE (*fiecare, oricine, toată lumea*)

- Când nu se referă la un substantiv exprimat, se folosește numai la masculin singular și numai pentru persoane:

Chacun doit faire son devoir (tout le monde – toată lumea).

C'est la fin du jour et chacun écoute ses pensées.

- Când se referă la un substantiv exprimat, se folosește și pentru ființe, și pentru lucruri și se acordă cu substantivul pe care-l reprezintă:

Il y eut un instant de silence, après quoi **chacun** des enfants se releva.

Chacune de ces difficultés, je l'expose, je l'étudie.

Obs.: a) Adjectivul posesiv care se referă la **chacun** poate fi:

- *son, sa, ses*, dacă se adresează lui **chacun**:

Chacun a son droit. Chacun a ses opinions.

- *leur, leurs*, dacă se adresează unui substantiv sau pronume la plural:

Les élèves ont eu chacun leur part.

b) A nu se confunda pronumele **chacun** care ține locul unui substantiv:

Chacun se tenait bien à sa place.

cu adjectivul *chaque* care însoțește un substantiv:

Chaque enfant se tenait bien à sa place.

203. TOUT, TOUS, TOUTES

TOUT (*totul, orice*) la singular are valoare de neutru și se folosește numai pentru lucruri:

Tout pour les amis, vivent les camarades.

Il est capable de tout.

Les rues, les arbres, les toits des maisons, tout était couvert de neige.

Obs.: În acest din urmă caz, rezumând o serie de nume de ființe sau de lucruri, se poate folosi și pentru persoane, cu sensul de "toată lumea":

Femmes, moines, vieillards, tout était descendu.

TOUS, TOUTES (*toți, toate*) la plural se referă la un substantiv sau pronume exprimat, se folosesc atât pentru ființe cât și pentru lucruri și îndeplinesc diferite funcții în propoziție:

Tous ils m'aiment... *Et tous je les aime.*

J'aime ces histoires; toutes me semblent très intéressantes.

Ils sont tous, tous, heureux de ma victoire.

TOUS se folosește numai la masculin plural și numai pentru persoane cu sensul de "toți oamenii, toată lumea" când nu se referă la un substantiv exprimat, sau când rezumă o serie de nume:

La charité humaine, c'est le concours de tous dans la production et le partage des fruits.

Hommes, femmes, enfants, tous se dirigeaient vers la Bastille.

B. Pronumele nehotărâte calitative

1) Cu nuanță de demonstrativ

204. TEL... QUI (*acela care*)

Se folosește numai la singular și numai pentru persoane:

Tel qui rit vendredi, dimanche plurera.

Tel est pris qui croyait prendre.

Sub forma **tel... tel** (*unul, altul*):

Tel le grand, tel le récompense: qui a tort?

În locuțiunile **tel et tel, tel ou tel** (*cutare*):

Il ne s'agit pas de tel ou tel personnage.

Obs.: Precedat de articolul nehotărât **un, une** (*cutare, un oarecare, cineva*), desemnează o persoană pe care nu putem sau nu vrem s-o precizăm; substituie, în acest caz, chiar un nume propriu de persoană:

Un tel, dit-on, a remporté le prix.

Monsieur **un tel** disait qu'il ne le connaissait pas (*Domnul cutare*).

Madame **une telle** soutenait la cause de mon ami.

2) De identitate

205. MÊME (*le même, la même, les mêmes*): *același, aceeași, aceiași, aceleași.*

Referindu-se atât la ființe cât și la lucruri, pronumele nehotărât **même** reprezintă un substantiv deja exprimat, marcând identitatea:

Ce gâteau m'a beaucoup plu; je prendrai toujours le même.

J'aime la cravate que tu as achetée; j'aurais choisi la même.

Ces enfants-ci sont les mêmes.

Les fautes d'orthographe que vous faites sont toujours les mêmes.

Même este de asemenea pronume când este însoțit de un pronume relativ (*qui*), fără a se referi la un substantiv exprimat:

Ce sont toujours les mêmes qui travaillent consciencieusement.

Obs.: La masculin singular are valoare de neutru și se întâlnește în expresii ca:

Cela revient au même (este același lucru).

3) De diversitate

206. AUTRE, AUTRES (*alt, alta, alții, altele*)

- Însoțit, în general, de articolul hotărât sau nehotărât, de un pronume personal (*nous, vous*), sau de un numeral cardinal, pronumele **autre** se folosește atât pentru ființe cât și pentru lucruri, având aceleași forme pentru ambele genuri:

Un autre, une autre (plural **d'autres**) (*altul, alta, alții*), însoțesc, în general, un complement cu valoare partitivă, de cele mai multe ori pronumele adverbial **en**:

Voilà un garçon très sage; je ne connais un autre plus sage.

C'est une solution; en voyez-vous une autre?

Fără a se referi la un subiect exprimat, are sensul de "un altul, o alta, altcineva":

Je laisse ce soin à un autre.

Vous allez le dire à un autre.

Pluralul **d'autres** (*alții, altele*):

Certains se tenaient tranquilles à leurs places, d'autres causaient.

Vous direz cela à d'autres (altora).

Obs.: **Autre chose** (*altceva*), cu valoare neutră, este întotdeauna la singular:

Comment pourrais-je vouloir pour un autre chose que la vérité?

Je m'enforçais de penser à autre chose.

207. L'AUTRE, LES AUTRES (*celălalt, cealaltă, ceilalți, celelalte*)

Se folosește atât pentru ființe cât și pentru lucruri și îndeplinește diferite funcții în propoziție:

Aimes-tu cet enfant? – Oui, mais j'aime encore mieux l'autre.

Ne veux-tu pas acheter ces chaussettes? – Non, je préfère les autres.

Il croyait devoir expliquer aux autres ses pensées.

L'autre (*les autres*) se poate asocia cu l'un (les uns) pentru a exprima diferite raporturi și anume:

- Opoziția:

(unul... altul, una... alta)

L'un chante, l'autre joue du piano.

Les uns mangeaient des gâteaux, les autres préféraient des fruits.

- Reciprocitatea unul (-a) pe altul (-a), unii (unele) pe alții (altele):

Nous nous étions tant de fois reconduits l'un l'autre jusqu'au petit jour.

- Succesiunea în grup unul (-a) după altul (-a):

On entendait les portes se fermer l'une après l'autre.

- Asocierea amândoi, amândouă):

L'un et l'autre ont donné de bons réponses.

Je les apprécie l'un et l'autre.

Obs.: În cazul când îndeplinește funcția de complement cu prepoziție, prepoziția se repetă:

Je parlerai à l'un et à l'autre.

Il s'intéresse de l'un et de l'autre.

Il est toujours prêt à se sacrifier pour les uns et pour les autres.

- Excluderea (parțială): **l'un (l'une) ou l'autre** (unul sau altul):

a) Ca subiect se construiește cu verbul la singular:

L'un ou l'autre a commis la faute.

dar: *Ils ont commis la faute.*

b) în cazul când îndeplinește funcția de complement cu prepoziție, prepoziția respectivă se repetă:

Je vais m'adresser à l'un ou à l'autre.

Tu iras le chercher chez les uns ou chez les autres.

- Excluderea (totală): **ni l'un ni l'autre**

În acest caz, este însoțit întotdeauna de negația **ne**:

Ca subiect, poate avea verbul fie la singular, fie la plural:

Ni l'un ni l'autre n'avait raison.

Ni l'un ni l'autre ne sont arrivés à temps.

Obs.: Când urmează după verb, acesta va fi întotdeauna la plural:

Ils ne sont rentrés ni l'un ni l'autre.

Când îndeplinește funcția de complement cu prepoziție, prepoziția respectivă se repetă:

Il ne compte ni sur l'un ni sur l'autre.

Il ne se fie ni à l'un ni à l'autre.

Je n'irai ce soir ni chez l'un ni chez l'autre.

- Situația în spațiu:

Il s'était assis l'un à côté de l'autre (l'un devant l'autre, l'un derrière l'autre etc).

208. AUTRUI (*alții, ceilalți oameni*)

Invariabil, având o întrebuințare restrânsă, **autrui** se folosește numai pentru persoane, îndeosebi cu funcție de complement cu prepoziție:

*Ne fais pas à **autrui** ce que tu ne voudrais pas que'on te fit.*

*La bienfaisance universelle, c'est que **chacun** vive*

de son travail et non du travail d'autrui.

*Un avocat devrait savoir ne pas interrompre **autrui**.*

4) Relative

209. QUICONQUE (*acela care, oricine, cine*)

Folosit numai la singular și numai pentru persoane, **quiconque** este deseori precedat de prepoziția **à**:

Quiconque est coupable doit être puni.

*Je te défends de le dire à **quiconque**.*

5) Personale

210. ON (*cineva, se etc.*)

Derivat din cuvântul latinesc **homo** (om), pronumele **on** se folosește numai pentru persoane, îndeplinește întotdeauna în propoziție funcția de subiect însoțit de un verb la persoana a III-a singular și reprezintă:

1) Una sau mai multe persoane nedeterminate, a căror identitate nu vrem să o precizăm (*cineva, se*):

On a frappé à la porte (cineva).

On dit que cet été sera chaud (anumite persoane spun, se spune...)

On crie au secours.

2) Oamenii, în general (se traduce de regulă cu persoana I plural sau a II-a singular):

On n'est pas seul (nu suntem singuri) quand on a des souvenirs.

Comme on fait son lit, on se couche.

On ne doit pas céder aux enfants quand il pleurent

3) Persoane determinate. În cazul acesta substituie pronume personale: **je, tu, il, elle, nous, vous, ils, elles** și are o valoare afectivă (de familiaritate, afecțiune, dispreț, ironie, modestie):

Il y a longtemps qu'on ne vous a vu (on = je).

Non, on n'a pas raison, fit le vieillard (on = tu).

On est homme de conscience, on va par le droit, on ne cause avec personne (on = nous).

On se sépara avec de grands coups de chapeaux (on = ils).

Obs.:) **On** este de genul masculin. Dacă însă se referă la substantiv feminin sau la plural, numele predicativ se acordă în gen și număr:

On est trop petits pour qu'il puisse s'occuper de nous.

Ma petite Paule! Douze ans qu'on ne s'est pas vues!

b) Când în propoziție este un complement direct, verbul însoțit de pronumele **on** se poate traduce și prin dialeza pasivă:

On nous attend; la place est retenue (sunteți așteptat).

On transporta l'élève dans la loge du concierge.

c) Pronumele **on** poate fi însoțit de articolul hotărât (*l'on*), mai ales în scris, când urmează după *ou, où, qui, que, quoi, si*:

Une porte ouvrait sur un cabinet où l'on pénétrait aussi par le vestibule.

Il ne comprend pas que l'on rie par santé.

VERBUL

(Le verbe)

La classe *a commencé* comme toujours. Le maître d'école *marqua* les absents. "*Viens* ici, Blanche, et *récite* la poésie". Elle *était* au fond de la classe.

Allons! – Je suis contents, tu *sais* la leçon.

Cuvintele *a commencé, marqua, viens, récite, allons, suis, sais* sunt verbe.

211. Verbul, parte de vorbire (*partie du discours*) flexibilă, exprimă:

- o acțiune săvârșită ori suportată de subiect: (la classe) *a commencé*, (un camarade) *a été interrogé*;

- starea sau existența unui subiect: (elle) *était* (au fond de la classe), "*je pense donc je suis*".

Obs.: Când un verb unește subiectul cu numele său predicativ (l'attribut), poartă numele de verb copulativ (copule)¹.

¹ În afară de être sunt socotite copulative și alte verbe ca: *demeurer* (a rămâne), *devenir* (a deveni), *se faire* (a se face), *se montrer* (a se arăta) etc.

Locuțiuni verbale (Locutions verbales)

Faites attention!

En 1918, l'armée roumaine *a tenu tête* aux envahisseurs.

Tu *as beau* dire non, tu peux tomber, *prends garde*; tu dois *tenir compte* de mes conseils.

J'ai besoin d'un beau livre.

Grupurile de cuvinte *faites attention, a tenu tête, as beau, prends garde, tenir compte, ai besoin* sunt locuțiuni verbale.

212. Locuțiunile verbale, grupuri de cuvinte care, luate împreună, au valoarea unui verb, sunt de obicei formate dintr-un:

verb și un	substantiv	: <i>avoir envie</i>
	adjectiv	: <i>tenir bon</i>
	alt verb	: <i>faire croire</i>

Iată câteva locuțiuni verbale:

Locuțiune verbală	Verbul care-i corespunde	Sensul
<i>Avoir l'air</i>	paraître	a părea
<i>Avoir peur</i>	craindre	a-i fi teamă (frică)
<i>Faire attention</i>	être attentif	a băga de seamă a fi atent
<i>Faire grâce (d'une dette)</i>	pardonner à	a ierta pe cineva de...
<i>Faire savoir</i>	montrer	a arăta
<i>Faire venir</i>	amener	a aduce

Mettre fin terminer a termina a pune capăt

Prendre garde à veiller a fi atenta la, a lua seama

Rendre compte exposer a da seama de a expune

Rendre grâce remercier a mulțumi

Tenir

}	<i>bon</i>	résister	a rezista
	<i>ferme</i>		
	<i>tête</i>		

Verbe tranzitive și intransitive (Verbes transitifs et intransitifs)

Enfants, *aimez* vos parents, *honorez-les*. *Choisissez* à vos maîtres, *prouvez-leur* votre reconnaissance. Et puis ne *remettez* jamais votre travail au lendemain. L'homme qui *jouit* d'une bonne santé *possède* un vrai trésor. Les chiens *aboient*, la caravane *passé*. *Restez* fidèles à vos amis. *Amassez* des connaissances utiles.

213. În frazele de mai sus, verbele *aimer, honorer, remettre, posséder* au complemente directe, verbele *jouir, obéir, prouver* au complemente indirecte. Toate aceste verbe sunt numite tranzitive.

Verbele *aboyer, rester* nu au nici complemente directe, nici complemente indirecte; ele sunt intransitive.

1. Verbe tranzitive sunt:

- Directe și se construiesc fără prepoziție: *Il dessine la carte de notre partie*.

- Indirecte și se construiesc, în general, cu prepozițiile *à* sau *de*: *Jamais Fabrice ne parla de Clélia. Ce garçon pense à sa mère*.

Obs.: 1. Unele verbe tranzitive se construiesc cu două complemente (unul direct și unul indirect):

Je ne l'ai pas dit à Hector. Il veut se rendre aux Grecs. Père, je vous le demande.

2. Verbe intransitive exprimă acțiuni care nu se exercită asupra nici unui obiect. Ele nu au complemente directe sau indirecte, ci pot avea doar complemente circumstanțiale:

Le soleil brille.

Ces élèves reviennent de l'école (compl.circ. de loc).

Ils ont bien travaillé (compl.circ. de mod).

Ils sont rentrés à temps (compl.circ. de timp).

Obs.: a) Unele verbe tranzitive ca *attendre, boire, chanter, écouter, manger, regarder, savoir* ș.a. pot fi folosite fără complement:

Je chante. Tu manges. Elle regarde.

b) Alte verbe, intransitive, întrebuințate în expresii ca: **dormir don dernier sommeil, courir un danger, vivre un moment pénible**, devin tranzitive:

Il a beaucoup pleuré son grand-père. (L-a regretat mult pe bunicul său).

- Verbele tranzitive se conjugă la timpurile compuse cu auxiliarul *avoir*:

Nous avons fait notre devoir.

- Cele mai multe verbe intransitive se conjugă de asemenea cu *avoir* la timpurile lor compuse: **débuter, dormir, marcher, vivre** etc.

Cet acteur a débuté dans "le Cid". Paul a marché très vite pour ne pas être en retard.

Verbele intransitive care urmează se conjugă (la timpurile compuse) cu auxiliarul *être*:

Aller (a merge, în sensul de a se duce) și *s'en aller* (a se duce);

Il est allé à l'école. Il s'en est allé.

Arriver (a sosi): *Ces étrangers sont arrivés hier.*

Partir (a pleca): *Nous sommes partis.*

Repartir (a pleca din nou): *Il est venu et puis il est reparti.*

Venir¹ (a veni) și compusele lui: *Elles sont venues.*

Naître (a se naște): *A. Camus est né en Algérie.*

Décéder (a deceda): *Ma grand-mère est décédée il y a une semaine.*

Mourir (a muri): *Elle est morte.*

Rester (a rămâne): *Nous sommes restés à Sinaïa tandis qu'elle nous attendait à Predeal.*

Échoir (a expira, a-i reveni, a ajunge la termen): *Le gros lot lui est échu.*

Éclorre (a se deschide – pentru flori): *Ces fleurs sont écloses cette nuit.*

Demeurer (a rămâne): *Il est demeuré muet.*

¹ Compusele lui **venir**: **Contrevenir** (a contraveni), **convenir** (a admite), **devenir** (a deveni), **parvenir** (a parveni), **provenir** (a proveni), **redevenir** (a redeveni), **(se) souvenir** (a-și aminti), **survenir** (a veni pe neașteptate), ș.a. se conjugă cu auxiliarul *être*. **Convenir** cu sensul de *a-i plăcea, a-i conveni*, **prevenir** (a preveni), **subvenir** (a veni în ajutor), se conjugă cu auxiliarul *avoir*.

Verbele intransitive *entrer* (a intra), *rentrer* (a se reîntoarce), *tomber* (a cădea), *sortir* (a ieși) se conjugă cu auxiliarul *être*:

Marie est rentrée dans sa chambre.

Elle est sortie à huit heures et est rentrée à midi.

Ce garçon est tombé sur la glace.

Aceste verbe pot fi însă folosite în mod tranzitiv și atunci se conjugă cu *avoir*, luând următoarele sensuri:

Entrer (a băga): *Il a entré ce piano par la fenêtre.*

Rentrer (a pune la adăpost): *Le berger a rentré ses moutons dans la bergerie.*

Tomber (a doborî): *Il a tombé son adversaire (la box).*

Sortir (a scoate): *Marie a sorti son mouchoir.*

Obs.: Uneori, unul și același verb își schimbă sensul după cum este întrebuințat ca tranzitiv sau intransitiv. Astfel: **commander, manquer, prétendre** etc.:

L'argent manque (intransitiv) – lipsesc banii.

Je ne manque pas l'école (tranzitiv direct) – nu lipsesc de la școală.

Né manque pas à ta parole (tranzitiv direct) – ține-te de cuvânt.

Unele verbe sunt tranzitive când arată acțiunea și intransitive când indică sfârșitul acțiunii (starea care

rezultă din ea). În primul caz, ele se conjugă cu **avoir**, în al doilea cu **être**.

accourir – a veni în grabă

alunir – a aseleniza

apparaître – a apărea

atterir – a ateriza

augmenter – a mări

grandir – a mări

cesser – a înceta

changer – a schimba

paraître – a apărea

vieillir – a îmbătrâni

etc.

Les souffrances l'ont grandi. Il est grandi.

Verbele **descendre** (a coborî), **monter** (a urca, a se urca), **passer** (a trece) ș.a. pot fi folosite ca tranzitive și atunci se conjugă cu **avoir**, sau ca tranzitive și, în acest caz, se conjugă cu **être**.

Il a monté sa valise dans la voiture.

Il est monté sur la montagne.

Tu as passé le pont.

Tu es passé de l'autre côté de la rivière.

Ils ont descendu l'escalier.

Ils sont descendus de la montagne.

Radical și terminație

(Radical et terminaison)

214. Verbele franceze au, de regulă, un radical și o terminație. La verbele *aimer, finir, parler, vendre, pouvoir: aim(er), fin(ir), parl(er), vend(re), pouv(oir)* sunt radicale, iar *(aim)er, (fin)ir, (parl)er, (vend)re, (pouv)oir* sunt terminații.

Radicalul este partea relativ stabilă a verbului, iar terminația (desinența) este partea care se modifică în funcție de persoană, număr, mod, timp și, uneori, gen (la part.trecut).

Je cherche tu cherches nous cherchons

Je cherchais il cherchait vous cherchez

Je suis sorti elle est sortie

Obs.: La verbele neregulate ca *aller, avoir, dire, être, faire, pouvoir, valoir, vouloir*, etc., radicalul însuși suferă modificări:

Aller: Je vais, nous allons, j'irai, que j'aille...

Pouvoir: Je peux, n. pouvons, je pourrai, que je puisse

Être: Je suis, nous sommes, je serai, que je sois...

Faire: Je fais, je ferai, je fis, que je fasse...

Categoriile gramaticale ale verbului

(Les catégories du verbe)

Allons, *dépêche-toi*, tu vas être en retard, me *disait* autrefois ma mère. Aujourd'hui personne *n'était* là pour me presser. J'avais vingt-trois ans, *j'étais* le maître de mes désirs. Moi qui *voulais* présenter à mes élèves un visage net, je leur *offrais* une balafre...

215. După cum se vede din textul de mai sus, verbele au forme diferite în funcție de persoana (I, a II-a, a III-a) care face lucrarea, de numărul (singular sau plural) la care se află subiectul, precum și de mod, timp și diateză. Acestea sunt **categoriile verbului**.

216. Persoană și număr.

Verbul suferă schimbări:

1) În funcție de persoana care vorbește, căreia i se vorbește sau despre care se vorbește:

Je me dépêche, dépêche-toi, il se dépêche.

2. În funcție de număr (singular sau plural):

Je ne suis pas l'esclave de la mode. Nous ne sommes jamais les esclaves de la mode.

Moduri și timpuri (Modes et temps)

*Dis-moi qui tu hantes, je te dirai qui tu es.
Il n'est point de sot métier.
Fais ce que dois, advienne que pourra.*

Verbele subliniate sunt la diferite moduri, după felul acțiunii pe care o exprimă.

Modul arată felul în care este prezentată acțiunea: reală, eventuală, probabilă, supusă unei condiții etc.

Există **moduri personale** (modes personnels) și **moduri impersonale** (modes impersonnels).

217. Modurile personale sunt:

Indicativul (l'indicatif): *Tu hantes, je dirai, tu es.*

Indicativul (l'indicatif): *Tu hantes, je dirai, tu es.*

Conjunctivul (le subjonctif): *qu'une porte soit ouverte ou fermée.*

Condiționalul (le conditionnel): *On pourrait faire une ronde.*

Imperativul (l'imperatif): *Dis-moi, fais...*

Timpurile arată că o acțiune:

Se petrece	Exemple	Traducerea în limba română
1. În prezent	Ja travaille à côté de lui.	Lucrez alături de el.
2. În trecut	J'ai travaillé à côté de lui J'arrivai au lycée à sept heures et demie. J'ai changé alors, ils l'ont compris.	Am lucrat alături de el. Sosii la liceu la 7 1/2. Am schimbat atunci, ei au înțeles-o.
3. În viitor	Je travaillerai pour ma patrie, pour ma famille et pour moi.	Voi munci pentru patria mea, pentru familia mea și pentru mine

Obs.: Timpurile arată de asemenea că o acțiune se poate petrece:

a) Înaintea unei alte acțiuni (anterioară):

*Il m'a montré que tu avais fini ton travail.
El mi-a arătat că tu ți-ai sfârșit lucrul.*

b) După o altă acțiune (posterioră):

*Ton père m'a dit que tu viendrais me voir.
Tatăl tău mi-a spus că vei veni să mă vezi.*

c) În același timp cu altă acțiune (simultană):

*Quand son père est entré chez elle, elle lisait.
Când tatăl său a intrat la ea, ea citea.*

Timpurile sunt **simple** (temps simples) și **compuse** (temps composés):

220 Timpurile simple. Când verbul se conjugă fără ajutorul vreunui auxiliar, timpurile respective sunt simple:

Je devinais la douceur du soir. Nous chanterons une chanson. Une hirondelle ne fait pas le printemps.

221. Timpurile compuse sunt alcătuite:

a) Dintr-un timp simplu al auxiliarului *avoir* sau *être* și din participiul (trecut) al verbului de conjugat la diateza activă:

J'ai regardé la salle. J'ai rencontré les regards du journaliste. Je n'avais pas cherché Marie.

b) Dintr-un timp simplu sau compus al lui *être* și din participiul (trecut) al verbului de conjugat, la

218. Modurile nepersonale sunt:

Infinitivul (l'infinitif): *Bien faire, laisser dire.*

Participiul* (le participe passé): *Chose promise, chose due.*

Gerunziul (le participe présent și, când este precedat de *en*, le gérondif): *Venant, en forgeant.*

* Modul numit *le participe passé* corespunde participiului din limba română, iar modul numit *le participe présent* corespunde gerunziului.

Timpurile (Les temps)

Pourtant, l'heure déclinait au dehors et la chaleur était moins forte. J'ai regardé la salle. Cela m'a donné à penser que je n'avais pas cherché Marie du regard pendant tout le procès.

219. Verbele *déclinait, était, ai regardé, n'avais pas cherché*, sunt folosite la diferite timpuri, exprimând acțiuni petrecute sau pe cale de a se petrece.

diateza pasivă:

Je suis aimé par ma mère. Aimez que vous soyez conseillé et non pas que vous soyez loués.

c) Dintr-un timp simplu al lui *être* și din participiul (trecut) al verbului de conjugat însoțit de pronumele **me, te, se, nous, vous, se**, la diateza pronominală: *Pierre s'est habillé. Nous nous sommes levés de bonne heure.*

Obs.: În vorbire se folosesc uneori așa-zisele timpuri "surcomposés" (supracompuse). Ele se formează dintr-un timp compus al verbului *avoir* (câteodată *être*) și din participiul trecut al verbului de conjugat.

J'ai eu mangé.

J'avais eu mangé.

J'aurai eu mangé.

J'aurais eu mangé.

Que j'aie eu mangé.

Cele trei grupe ale verbelor

(Les trois groupes des verbes)

222. Verbele au terminații diferite la modul infinitiv.

După terminațiile infinitivului, ca și după terminațiile persoanelor I, a II-a și a III-a singular ale indicativului prezent, verbele franceze se împart în trei grupe (conjugări):

Grupa	Terminația infinitivului	Terminațiile pers.I, a II-a, a III-a prez.ind.	Exemple	
I	-er	e, es, e	Infinitiv travailler	Prezent je tu travaill il e es e
II	-ir cu -iss în temă	is, is, it	finir	je tu fin il is is it
III	-ir (fără -iss) -oir -re	s, s, t (sau -)	partir: je pars, tu pars, il part recevoir: je reçois, tu reçois, il reçoit rendre: je rends, tu rends, il rend (rompre) (il rompt)	

Obs.: Primele două grupe (aproximativ 4.000 și respectiv 360 de verbe) se îmbogățesc mereu. Verbe noi, ca *téléphoner, pasteuriser, téléviser, radiodiffuser, amerrir, atterrir, alunir* etc. aparțin acestor două grupe.

Verbele de grupa a III-a (aproximativ 150 de verbe) se împuținează mereu. În limba modernă ele tind a fi înlocuite cu verbe mai noi: *clore* cu *fermer*, *faillir* cu *manquer*, *émouvoir* cu *émotionner*, *résoudre* cu *solutionner*, *choire* cu *tomber*, *quérir* cu *chercher*, *vêtir* cu *habiller* etc.

Formarea timpurilor (La formaton des temps)

A. Timpurile simple (Les temps simples)

Prezentul indicativului (L'indicatif présent)

*J'aime l'âne si doux
Marchant le long des houx.
Il prend garde aux abeilles
Et bouge les oreilles.
Il réfléchit toujours
Ses yeux sont en velours.*

223. Verbele (*j'*)*aime*, (*il*) *prend*, *bouge*, (*il*) *réfléchit* sunt la prezentul indicativului.

În general, prezentul indicativului se formează din radicalul verbului plus terminațiile:

gr.I în -er	-e -es -e	-ons	-ez	-ent
gr.II în -ir	-is -is -it	(iss)- ons	(iss)- ez	(iss)- ent
gr.III în -ir -oir -re	-s -s -t (sau -)	-ons	-ez	-ent

Obs.: Unele verbe din gr.a III-a ca *couvrir, offrir, ouvrir, souffrir* primesc terminațiile grupei I de verbe (vezi nr.232).

Parler		
Je	parle	le français
Tu	parles	le français
Il (Elle)	parle	le français
Nous	parlons	le français
Vous	parlez	le français

Ils (Elles)	parlent	le français
<i>Finir</i>		
Je	finis	mon devoir
Tu	finis	ton devoir
Il (Elle)	finit	son devoir
Nous	finissons	notre devoir
Vous	finissez	votre devoir
Ils (Elles)	finissent	leur devoir

<i>Vendre</i>		<i>Rompre</i>	
Je	vends	des fruits	romps
Tu	vends	des fruits	romps
Il (Elle)	vend	des fruits	rompt
Nous	vendons	des fruits	rompons
Vous	vendez	des fruits	rompez
Ils (Elles)	vendent	des fruits	rompent

Obs.: 1) Astfel se formează prezentul indicativului mai ales la verbele grupelor I și a II-a, ce sunt, în general, regulate. Cea mai mare parte a verbelor din grupa a III-a fiind neregulate, își modifică și radicalul:

Sortir je sors... *Recevoir* je reçois... nous recevons...

Prendre je prends... nous prenons... etc.

2) La verbele din gr. a II-a ca *finir, remplir, blanchir* etc., infixul -iss- se așază între radical și terminație.

3) La unele verbe din gr. a III-a (în -dre) -t dispăre la pers. a III-a singular:

Descendre il descend.

Imperfectul (L'imparfait)

224. Imperfectul se formează, în general, prin adăugarea terminațiilor -ais, -ais, -ait, -ions, -iez, -aient la radicalul obținut prin înlăturarea terminației -ont de la persoana I plural a indicativului prezent:

Infinitiv	Ind.prez.pl. pers.I	Imperfect
Travailler	nous travaill ons	Je travaill ais
Finir	nous finiss ons	Je finiss ais
Recevoir	nous recev ons	Je recev ais

Perfectul simplu
(*Le passé simple*)

La grupa I	-ai	-as	-a	-âmes	-âtes	-èrent	Je chantai, tu chantas...
La grupa a II-a	-is	-is	-it	-îmes	-îtes	-irent	Je finis. tu finis...
La grupa a III-a	-us	-us	-ut	-ûmes	-ûtes	-urent	Je sus, tu sus...
	-is	-is	-it	-imes	-ites	-irent	Je vendis, tu vendis...

Aceste terminații se adaugă, de obicei, radicalului verbului.

	<i>Parler</i>	
Je	parlai	avec toi
Tu	parlas	avec moi
Il (Elle)	parla	avec nous
Nous	parlâmes	avec toi
Vous	parlâtes	avec moi
Ils (Elles)	parlèrent	avec moi

	<i>Finir</i>	
Je	finis	mes leçons
Tu	finis	tes leçons
Il (Elle)	finit	ses leçons
Nous	finîmes	nos leçons
Vous	finîtes	vos leçons
Ils (Elles)	finirent	leur leçons

	<i>Vendre</i>	
Je	vendis	des fruits
Tu	vendis	des fruits
Il (Elle)	vendit	des fruits
Nous	vendîmes	des fruits
Vous	vendîtes	des fruits
Ils (Elles)	vendirent	des fruits

	<i>Vouloir</i>	
Je	voulus	voir le musée
Tu	voulus	voir le musée
Il (Elle)	volut	voir le musée
Nous	voulûmes	voir le musée
Vous	voulûtes	voir le musée
Ils (Elles)	voulurent	voir le musée

Obs.: Verbele neregulate care, în conjugare, își schimbă radicalul, deși au aceleași terminații, își formează perfectul simplu în mod diferit:

Avoir	<i>j'eus, tu eus...</i>
Être	<i>je fus, tu fus...</i>
Venir (tenir)	<i>je vins (tins), tu vins (tins)...</i>
Savoir	<i>je sus, tu sus...</i>
Mettre	<i>je mis...</i>
Prendre	<i>je pris...</i>
Pouvoir	<i>je pus...</i>

Viitorul
(*Le futur*)

226. Viitorul la verbele terminate în **-er** și **-ir** se formează din infinitiv plus terminațiile:

	-ai, -as, -a, -ons, -ez, -ont	
<i>Parler</i>	<i>Finir</i>	<i>Partir</i>
Je parlerai	je finirai	je partirai

La verbele terminate în **oir** și **re**, viitorul se formează, în general, din radical, la care se adaugă terminațiile:

225. Perfectul simplu are **terminațiile**:

-rai, -ras, -ra, -rons, -rez, -ront			
Recevoir	<i>je recevrai;</i>	rompre	<i>je romprai</i>
Obs.: La verbele neregulate ca <i>aller; avoir; être, pouvoir</i> ș.a., viitorul se formează cu ajutorul aceluiași terminații, dar ele se adaugă unor radiale diferite:			
Aller	<i>-j'irai</i>	Pouvoir	<i>-je pourrai</i>
Acquérir	<i>-j'acquerrai</i>	Savoir	<i>-je saurai</i>
Asseoir	<i>-j'assièrai</i>	Tenir	<i>-je tiendrai</i>
Avoir	<i>-j'aurai</i>	Valoir	<i>-je vaudrai</i>
Envoyer	<i>-j'enverrai</i>	Voir	<i>-je verrai</i>
Faire	<i>-je ferai</i>	Venir	<i>-je viendrai</i>

Condiționalul prezent
(*Le conditionnel présent*)

227. Condiționalul prezent se formează în același mod în care se formează viitorul, dar cu terminațiile imperfectului:

-ais, -ais, -ait, -ions, -iez, -aient

<i>Parler</i>	<i>Finir</i>	<i>Partir</i>
Je parlerais	je finirais	je partirais
<i>Recevoir</i>	<i>Vendrer</i>	
Je recevrais	je vendrais	

Imperativul prezent
(*L'impératif présent*)

228. Imperativul prezent are numai trei persoane: a II-a singular, I și a II-a plural. La verbele regulate și la un mare număr de verbe neregulate, imperativul se formează din prezentul indicativului. În formarea imperativului nu se folosește pronumele personal.

La persoana a II-a singular a verbelor în **-er**, terminația este aceea a persoanei a II-a singular a indicativului prezent fără **s**. **Iată terminațiile imperativului prezent:**

	<i>Pers.</i>	<i>Pers.</i>	<i>Pers.</i>
	<i>a II-a</i>	<i>I</i>	<i>a II-a</i>
	<i>sing</i>	<i>pl.</i>	<i>pl.</i>
La verbe în -er	-e	-ons	-ez
La verbe în -ir (cu iss)	-is	-(iss)ons	-(iss)ez
La verbe în -ir; -oir; re	-s	-ons	-ez

Chanter: *chante bien! chantons bien! chantez bien!*
Choisir: *choisis un livre! choisissons un livre!*

choisissez un livre!

Descendre: *descends l'escalier! descendons l'escalier! descendez l'escalier!*

La diateza pronominală se vor adăuga pronumele complement care la forma afirmativă stau după verb, iar la forma negativă înaintea lui:

Se laver: *Lave-toi bien! Ne te lave pas vite!*
Lavons-nous Ne nous lavons pas bien! vite!
Lavez-vous Ne vous lavez pas bien! vite!

Conjunctivul prezent (Le subjonctif présent)

229. Conjunctivul prezent se formează în general, de la persoana a III-a plural a indicativului prezent, prin înlocuirea terminației **-ent** cu terminațiile conjunctivului: **-e, -es, -e, -ions, -iez, -ent**. (Se poate forma și din gerunziu – *participe passé* – prin înlocuirea terminației **-ant** cu terminațiile conjunctivului).

Remplir *ils remplissent que je remplisse*

Recevoir *ils reçoivent que je reçoive*

La persoanele I, a II-a și a III-a singular și a III-a plural, terminațiile sunt cele ale indicativului prezent de la verbele de grupa I:

-e, -es, -e, -ent;

La persoana I și a II-a plural sunt cele ale imperfectului:

-ions, -iez

I.s. a II-a s. a III-a s. a III-a pl.

Ind. je parle, tu parles, il parle ils parlent
prez.

I pl. a II-a pl.

Imperf.ind. nous parlions vous parliez

Conj.prez. que je parle, que tu parles, qu'il parle, que nous parlions, que vous parliez, qu'ils parlent.

Obs.: 1) La conjunctiv, în general, verbele sunt precedate de conjuncția **que**, corespunzând conjuncției **să** din limba română.

2) Pentru formarea conjunctivului la unele verbe neregulate (*faire, vouloir, pouvoir* ș.a.) ca și la *être* și *avoir* vezi nr.256.

Imperfectul conjunctivului (L'imparfait du subjonctif)

230. Imperfectul conjunctivului se formează de la persoana a II-a singular a perfectului simplu al indicativului, prin eliminarea terminației **-s** și înlocuirea ei cu terminațiile:

-sse, -sses, --(â) (î) (û) t, -ssions, -ssiez, -ssent

<i>Infinitiv</i>	<i>Perfectul simplu pers. a II-a sing.</i>	<i>Imperfectul conjunctivului</i>
Parler	tu parlas que je parlasse... qu'il	

			parlât
Finir	tu finis	que je finisse...	qu'il finît
Connaître	tu connus	que je connusse...	qu'il connût
Prendre	tu pris	que je prisse...	qu'il prît
Être	tu fus	que je fusse...	qu'il fût
Avoir	tu eus	que j'eusse...	qu'il eût

Obs.: Verbele *venir* și *tenir* al căror perfect simplu este *je vins, tu vins, je tins, tu tins* vor face la imperfectul conjunctivului:

que je vinsse (tinsse), que tu vinses (tinsse), qu'il vînt (tînt) etc.

Participiul prezent (gerunziul) (Le participe présent)

231. Participiul prezent (gerunziul) are terminația **-ant** care se adaugă la radicalul verbului:

Chanter – *chantant*, recevoir – *recevant*, vendre – *vendant*.

Verbele din grupa a II-a, de tipul *finir*, primesc **-iss-** între radical și terminație:

Finir – finissant; remplir – remplissant

La unele verbe neregulate ca și la *être* și *avoir*, terminația **-ant** se alipește la radicale diferite:

être – étant; avoir – ayant; voir – voyant; faire – faisant etc.

Participiul trecut (Le participe passé)

232. Participiul trecut se formează în general din radicalul verbului obținut prin înlăturarea terminației infinitivului și terminația participiului trecut:

Gr.	Infinitiv	Radical	Term part trecut	Exemplu
I	<i>parler</i>	parl	é	parlé
II	<i>finir</i>	fin	i	fini
III	<i>partir</i>	part	i	parti
	<i>recevoir</i>	reç	u	reçu
	<i>conduire</i>	condui	t	conduit
	<i>prendre</i>	pri	s	pris

Participiul trecut al verbelor auxiliare *être* și *avoir*, ca și al multor verbe neregulate, se formează din radicale diferite:

pouvoir – pu; savoir – su; naître – né; être – été; avoir – eu.

TERMINAȚIILE TIMPURILOR SIMPLE ALE CELOR TREI GRUPE DE VERBE

a. Moduri personale

Pers	Grupa I -er	Grupa a II-a -ir (cu -iss-)	Grupa a III-a	-ir -oir -re		Pers	Grupa I -er	Gr. a II-a -ir	Grupa a III-a	-ir -oir -re	
Indicativ prezent (<i>Indicatif présent</i>)						Condițional prezent (<i>Conditionnel présent</i>)					
sing	<i>e</i> ¹	<i>is</i>	<i>s(x)</i> ²			Sing	(er)ais	(ir)ais	(r)ais		
	<i>es</i>	<i>is</i>	<i>s(x)</i>				(er)ais	(ir)ais	(r)ais		
pl.	<i>e</i>	<i>it</i>	<i>t</i> ³ (sau-)			Pl	(er)ais	(ir)ais	(r)ais		
	<i>ons</i>	(iss)ons	<i>ons</i>				(er)ions	(ir)ions	(r)ions		
	<i>ez</i>	(iss)ez	<i>ez</i>				(er)iez	(ir)iez	(r)iez		
pl.	<i>ent</i>	(iss)ent	<i>ent</i>			Pl	(er)aient	(ir)aient	(r)aient		
Imperfect (<i>Imparfait</i>)						Imperativul prezent (<i>L'impératif présent</i>)					
sing	<i>ais</i>	<i>is</i>	<i>ais</i>			Sing	---	---	---	---	
	<i>ais</i>	<i>is</i>	<i>ais</i>				<i>e</i>	<i>is</i>	<i>s</i>	<i>e</i>	
	<i>ait</i>	<i>it</i>	<i>ait</i>				---	---	---	---	
pl.	<i>ions</i>	(iss)ons	<i>ions</i>			Pl	<i>ons</i>	(iss)ons	<i>ons</i>	<i>ons</i>	
	<i>iez</i>	(iss)ez	<i>iez</i>				<i>ez</i>	(iss)ez	<i>ez</i>	<i>ez</i>	
	<i>aient</i>	(iss)ent	<i>aient</i>				---	---	---	---	
Perfectul simplu (<i>Passé simple</i>)						Conjunctivul prezent (<i>Subjonctif présent</i>)					
sing	<i>ai</i>	<i>is</i>	<i>is</i> ⁴	<i>us</i>		Sing	<i>e</i>	(iss)e	<i>e</i>		
	<i>as</i>	<i>is</i>	<i>is</i>	<i>us</i>			<i>es</i>	(iss)es	<i>es</i>		
	<i>a</i>	<i>it</i>	<i>it</i>	<i>ut</i>			<i>e</i>	(iss)e	<i>e</i>		
pl.	<i>âmes</i>	<i>îmes</i>	<i>îmes</i>	<i>ûmes</i>		Pl	<i>ions</i>	(iss)ions	<i>ions</i>		
	<i>âtes</i>	<i>îtes</i>	<i>îtes</i>	<i>ûtes</i>			<i>iez</i>	(iss)iez	<i>iez</i>		
	<i>èrent</i>	<i>irent</i>	<i>irent</i>	<i>ûrent</i>			<i>ent</i>	(iss)ent	<i>ent</i>		
Viitorul I (<i>Futur simple</i>)						Imperfectul conjunctivului (<i>L'imparfait du subjonctif</i>)					
sing	(er)ai	(ir)ai	(r)ai			Sing	(a)sse	(i)sse ⁵	(i)sse	(u)sse	
	(er)asi	(ir)asi	(r)asi				(a)sses	(i)sses	(i)sses	(u)sses	
	(er)a	(ir)a	(r)a				(â)t	(i)t	(i)t	(û)t	
	(er)ons	(ir)ons	(r)ons				(a)ssion	(i)ssions	(i)ssions	(u)ssions	
pl.	(er)ez	(ir)ez	(r)ez			Pl.	<i>s</i>				
	(er)ont	(ir)ont	(r)ont				(a)ssiez	(i)ssiez	(i)ssiez	(u)ssiez	
						(a)ssent	(i)ssent	(i)ssent	(u)ssent		

1 Primesc aceste terminații și verbele: *assaillir, couvrir, cueillir, défailir, offrir, souffrir* și *tressaillir*.

2 Primesc *x* la pers. I și a II-a singular verbele: *Pouvoir – je peux, tu peux; vouloir – je veux, tu veux; valoir – je vau, tu vau*

3 Verbele în *dre* (afară de cele în *-indre* și *-soudre*) nu primesc *t*.

4 Afară de *venir* și *tenir* și compusele lor) care fac: *je vins, je tins*.

5 Afară de *venir* și *tenir* și compusele lor) care fac: *que je vinsse... que je tinsse* etc.

B. Moduri nepersonale:

Infinitiv prezent (<i>Infinitif présent</i>)		
-er	-ir (cu -iss-)	-ir (fără -iss-) -oir -re
Participiul prezent (<i>Participe présent</i>)		
-ant	(-iss-)-ant	-ant
Participiul trecut (<i>Participe passé</i>)		
-é	-i	-i (-is, -it)

B. Timpurile compuse

(Les temps composés)

233. Aceste timpuri sunt formate din auxiliar și participiul trecut. Deci, spre a forma timpurile compuse ale verbelor, este nevoie să cunoaștem:

a) Participiul trecut al verbului de conjugat:
parlé – (parler), **fini** – (finir), **aperçu** – (apercevoir), **vu** – (voir), **fait** – (faire) etc.

b) Modul și timpul auxiliarului **avoir** sau **être** pe care trebuie să-l folosim.

234. FORMAREA TIMPURILOR COMPUSE

Tabel rezumativ

Modul a	Timpul compus al verbului de conjugat b	Timpul auxiliarului c	Exemple pentru timpurile compuse din col.b d
Indicativ	Perfectul compus (Le passé composé)	Prezentul indicativ	<i>J'ai mangé</i> <i>Je suis venu(e)</i> <i>Je me suis réveillé(e)</i> <i>J'ai été aimé(e)</i>
	1. Perfectul anterior (Le passé antérieur)	Perfectul simplu	<i>J'eus mangé</i> <i>Je fus venu(e)</i> <i>Je m'étais réveillé(e)</i> <i>J'eus été aimé(e)</i>
	Mai mult ca perfectul (Le plus-que-parfait)	Imperfectul	<i>J'avais mangé</i> <i>Je étais venu(e)</i> <i>Je m'étais réveillé(e)</i> <i>J'avais été aimé(e)</i>
	Viitorul anterior (Le futur antérieur)	Viitorul I	<i>J'aurai mangé</i> <i>Je serai venu(e)</i> <i>Je me serai réveillé(e)</i> <i>J'aurai été aimé(e)</i>
Imperativ	Trecut	Prezentul imperativului	<i>Aie mangé</i> <i>Sois venu(e)</i> -nefolosit la forma pronominală -nefolosit la forma pasivă
Condițional	Trecut (prima formă) (Passé 1-ère forme)	Prezentul condiționalului	<i>J'aurais mangé</i> <i>Je serais venu(e)</i> <i>Je me serais réveillé(e)</i> <i>J'aurais été aimé(e)</i>
	2 Trecut (a doua formă) (Passé 2-ème forme)	Imperfectul conjunctivului	<i>J'eusse mangé</i> <i>Je fusse venu(e)</i> <i>Je me fusse réveillé(e)</i> <i>J'eusse été aimé(e)</i>
Conjunctiv	Perfect (Passé)	Prezentul conjunctivului	<i>Que j'aie mangé</i> <i>Que je sois venu(e)</i> <i>Que je me sois réveillé(e)</i> <i>Que j'aie été aimé(e)</i>
	3. Mai mult ca perfect (Plus-que-parfait)	Imperfectul conjunctivului	<i>Que j'eusse mangé</i> <i>Que je fusse venu(e)</i> <i>Que je me fusse réveillé(e)</i> <i>Que j'eusse été aimé(e)</i>
Infinitiv	Perfect (Passé)	Prezentul infinitivului	<i>Avoir mangé</i> <i>Être venu(e)</i> <i>S'être réveillé(e)</i> <i>Avoir été aimé(e)</i>
Participiu	4 Trecut compus (Passé composé)	Participiul prezent	<i>Ayant mangé</i> <i>Étant venu(e)</i> <i>S'étant réveillé(e)</i> <i>Ayant été aimé(e)</i>

Obs.: În exemplele din col.d se va urmări formarea timpurilor compuse ale unui verb conjugat cu *avoir* (manger), ale unui verb conjugat cu *être* (venir), ale unui verb pronominal (*se réveiller*) și ale unui verb pasiv (*être aimé*).

1,2,3,4 – Aceste timpuri nu au corespondent în limba română. Ele se folosesc în limba franceză mai mult în scris. Se vor traduce, în funcție de corespondența lor, cu alte forme verbale.

Notă: Amintim și timpurile numite "surcomposés" (supracompuse).

235. LISTA PRINCIPALELOR VERBE NEREGULATE CLASATE DUPĂ PARTICIPIUL LOR TRECUT

Verbul (la infinitiv)	Participiul trecut	Auxiliarul cu care se conjugă	Exemple
avoir être	eu été	avoir avoir	<i>J'ai eu du succès</i> <i>Tu as été à l'école</i>
é			
aller envoyer naître	allé envoyé né	être avoir être	<i>Elle est allée au théâtre</i> <i>Tu as envoyé une lettre</i> <i>Il est né à la campagne</i>
i			
cueillir dormir partir rire sentir sortir servir suivre	cueilli dormi parti ri senti sorti servi suivi	avoir avoir être avoir avoir être avoir avoir	<i>Nous avons cueilli des fleurs</i> <i>Elle a bien dormi</i> <i>Ils sont partis pour Iassy</i> <i>Il a toujours ri</i> <i>Il aura senti la fatigue</i> <i>Elle est sortie de sa chambre</i> <i>Il m'a servi de guide</i> <i>Ols avaient suivi le cours du fleuve</i>
s			
(s)asseoir mettre prendre	assis mis pris	être avoir avoir	<i>Je me suis assis au coin du feu</i> <i>Il a mis son veston</i> <i>Il a pris la rue à droite</i>
t			
conduire dire faire mourir ouvrir*	conduit dit fait mort ouvert	avoir avoir avoir être avoir	<i>Il a bien conduit l'auto</i> <i>Vous avez dit la vérité</i> <i>Elle aura fait une promenade</i> <i>V.Hugo est mort en 1885</i> <i>Elle a ouvert la porte</i>
* La fel și <i>couvrir</i> – couvert, <i>offrir</i> – offert, <i>souffrir</i> – souffert			
u			
courir tenir venir devoir émouvoir** pleuvoir pouvoir savoir valoir voir vouloir attendre boire connaître croire croître descendre entendre	couru tenu venu dû ému plu pu su valu vu voulu attendu bu connu cru crû descendu entendu	avoir avoir être avoir avoir avoir avoir avoir avoir avoir avoir avoir avoir avoir avoir (être) avoir avoir	<i>J'ai couru un grand danger</i> <i>La maître a tenu sa classe</i> <i>Il sera venu me voir</i> <i>J'ai dû partir</i> <i>Son art m'a ému</i> <i>Il a plu à verse</i> <i>Tu aurait pu voir le lever du soleil</i> <i>Il a su répondre à mes questions</i> <i>Je sais ce que mon geste a valu</i> <i>J'ai vu un beau film</i> <i>Mon père a voulu voir ton ami</i> <i>Le maître a attendu la réponse</i> <i>Les enfants ont bu de l'eau</i> <i>As-tu connu cette personne?</i> <i>J'ai cru à sa parole</i> <i>Le blé a crû presque partout</i> <i>Ils sont descendus de l'escalier</i> <i>Les garçons ont descendu la montagne</i> <i>Je l'ai entendu parler</i>

lire	lu	avoir	<i>Avez-vous lu Ion Creangă?</i>
plaire	plu	avoir	<i>Il s'est plu à chanter</i>
répondre	répondu	avoir	<i>As-tu bien répondu?</i>
se taire	tu	être	<i>Il s'est tu dès que je fus entré</i>
tendre	tendu	avoir	<i>J'ai tendu la main à cet ami</i>
vaincre	vaincu	avoir	<i>Ils ont vaincu toutes les difficultés</i>
vendre	vendu	avoir	<i>Elle m'a vendu du sucre</i>
vivre	vécu	avoir	<i>Elle a vécu 80 ans.</i>

** Folosit mai ales sub forma pronominală: *s'émouvoir*.

Diatezele verbale

(*Les voix*)

Diatezele sunt formele pe care le ia verbul pentru a exprima rolul subiectului în propoziție.

Există trei diateze: **activă**, **pronominală** sau **reflexivă** și **pasivă**.

236. Diateza activă (*la voix active*) arată că subiectul face lucrarea. În *Paul reconnaît sa faute*, verbul *reconnaît* este la diateza activă.

237. Un verb este la **diateza pronominală** (*la voix pronominale*) când, în conjugare, subiectul este însoțit de unul din pronumele **me**, **te**, **se**, **nous**, **vous**, **se**. Aceste pronume sunt de aceeași persoană cu subiectul: *Je me* (lave), *tu te* (laves), *il se* (lave), *nous nous* (lavons), *vous vous* (lavez), *ils se* (lavent).

Instruisez-vous, *on se lasse* sunt verbe la diateza pronominală.

- Există unele verbe pronominale prin natura lor (*essentiellement pronominaux*), ca *s'abstenir* (a se abține), *s'arroger* (a-și aroga), *s'écrier* (a exclama), *s'obstiner* (a se încăpățâna), *se repentir* (a se căi) etc. care nu pot fi folosite decât la diateza pronominală.

- Alte verbe sunt folosite în mod accidental sub formă pronominală, ele provenind din verbe active. Sunt așa-numitele *verbe accidentellement pronominaux*. Ex.: *laver – se laver*; *coucher – se coucher*; *habiller – se habiller*.

Din punctul de vedere al sensului, verbele pronominale sunt reflexive și reciproce:

a) Un verb pronominal este numit reflexiv (*réfléchi*) când acțiunea săvârșită de subiect se reflectă tot asupra lui, pronumele **me**, **te**, **se** etc. jucând rolul unor complemente directe sau indirecte:

Elle se réveille à 7 heures du matin

(**se** complement direct)

Elle se dit que Blanche-Neige est une fée

(**se** complement indirect)

b) Verbele pronominale sunt numite reciproce (*réiproques*) când exprimă acțiuni pe care două sau mai multe subiecte le exercită unul asupra altuia:

Ces enfants se battent. Ils se cherchent dans l'obscurité. Ces fillettes se sont écrit des lettres.

Adesea verbele reciproce sunt întărite de *l'un l'autre*, *les uns les autres* ș.a.

Pierre et Basile se regardent l'un l'autre.

Obs.: Există și unele verbe pronominale, așa-zise *subiective* (*subjectifs*), ca **s'apercevoir** (*a băga de seamă*), **se douter** (*a bănuși*), **s'emparer** (*a pune stăpânire pe*), **s'évanouir** (*a leșina*), **se taire** (*a tăcea*), pronominale prin natura lor. La aceste verbe, pronumele **me**, **te** etc. sunt ca încorporate verbului.

c) Alte verbe pronominale au sens pasiv:

Ces fruits se vendent au marché = Aceste fructe se vând (sunt vândute) la piață.

La tour Eiffel s'aperçoit de loin = Turnul Eiffel se zărește (este zărit) de departe.

Ce roman se lit facilement = Acest roman se citește (este citit) cu ușurință.

238. Diateza pasivă (*la voix passive*) arată că acțiunea săvârșită de un agent exterior este suportată de subiect:

La mère est aimée par son enfant.

J'ai été assailli des souvenirs d'une vie qui ne m'appartenait plus.

Les enfants appliqués sont admirés.*

* Formele pasive sunt adesea înlocuite cu forme active precedate de *on* (subiect), mai ales în vorbire: *On admire les élèves appliqués (on les admire).*

Obs.: În general, numai verbele tranzitive directe pot fi întrebuițate la diateza pasivă:

Pasteur a découvert le vaccin antirabique.

Le vaccin antirabique *a été découvert* par Pasteur.

În această transformare, *le vaccin* (complement direct în prima propoziție) a devenit subiect gramatical în propoziția a doua, iar *Pasteur* (subiect al verbului la diateza activă în prima propoziție) a devenit "complement agent" (subiect logic sau real) în propoziția a doua.

Subiectul logic în propoziția cu verbul la diateza pasivă este legat de verb prin prepoziția **par** (uneori prin **de**):

Elle est soignée par sa mère. Marie est accompagnée de son frère.

De multe ori, subiectul logic poate lipsi:

La marchandise sera vendue.

Obs.: Să nu se confunde un verb intransitiv de categoria verbelor *arriver*; *partir*; *sortir* etc., care se conjugă la timpurile compuse cu auxiliarul *être*:

Il est arrivé. Elle était partie; Elles sont sorties,

cu un verb pasiv al cărui subiect (real) nu este exprimat:

Ce livre est ouverte (par un élève).

Cette porte était ouverte (par l'enfant).

Să nu se confunde de asemenea diateza pasivă: *Cette porte est fermée* (par l'enfant) cu *Cette porte est fermée*, în care avem de-a face cu verbul *est* urmat de numele predicativ (l'attribut) *fermée*.

Verbe auxiliare

(*Les verbes auxiliaires*)

239. Timpurile compuse se alcătuiesc cu *avoir* și *être*.

Aceste două verbe sunt numite auxiliare propriu-zise, deoarece cu ajutorul lor se formează timpurile compuse ale tuturor verbelor.

Însă ele pot fi folosite și în mod independent. În

acest caz, *avoir* arată posesia, iar *être*, în general, arată existența:

Marie a des yeux bleus.

Je pense donc je suis.

Verbul *être* înseamnă uneori "a se găsi", "a se duce" și chiar "a aparține":

Mon frère est dans sa chambre.

Non, l'avenir n'est à personne.

Conjugarea verbelor auxiliare

240. Verbul AVOIR = a avea

Modul indicativ (Le mode indicatif)

Prezentul (Le présent)		Perfectul compus (Le passé composé)		
j'	<i>ai</i>	j'	<i>ai</i>	<i>eu</i>
tu	<i>as</i>	tu	<i>as</i>	<i>eu</i>
il	<i>a</i>	il	<i>a</i>	<i>eu</i>
nous	<i>avons</i>	nous	<i>avons</i>	<i>eu</i>
vous	<i>avez</i>	vous	<i>avez</i>	<i>eu</i>
ils	<i>ont</i>	ils	<i>ont</i>	<i>eu</i>

Imperfectul (L'imparfait)		Mai mult ca perfectul (Le plus-que-parfait)		
j'	<i>avais</i>	j'	<i>avais</i>	<i>eu</i>
tu	<i>avais</i>	tu	<i>avais</i>	<i>eu</i>
il	<i>avait</i>	il	<i>avait</i>	<i>eu</i>
nous	<i>avions</i>	nous	<i>avions</i>	<i>eu</i>
vous	<i>aviez</i>	vous	<i>aviez</i>	<i>eu</i>
ils	<i>avaient</i>	ils	<i>avaient</i>	<i>eu</i>

Perfectul simplu (Le passé simple)		Perfectul anterior (Le passé antérieur)		
j'	<i>eus</i>	j'	<i>eus</i>	<i>eu</i>
tu	<i>eus</i>	tu	<i>eus</i>	<i>eu</i>
il	<i>eut</i>	il	<i>eut</i>	<i>eu</i>
nous	<i>eûmes</i>	nous	<i>eûmes</i>	<i>eu</i>
vous	<i>eûtes</i>	vous	<i>eûtes</i>	<i>eu</i>
ils	<i>eurent</i>	ils	<i>eurent</i>	<i>eu</i>

Viitorul I (Le futur simple)		Viitorul anterior (Le futur antérieur)		
j'	<i>aurai</i>	j'	<i>aurai</i>	<i>eu</i>
tu	<i>auras</i>	tu	<i>auras</i>	<i>eu</i>
il	<i>aura</i>	il	<i>aura</i>	<i>eu</i>
nous	<i>aurons</i>	nous	<i>aurons</i>	<i>eu</i>
vous	<i>irez</i>	vous	<i>irez</i>	<i>eu</i>
ils	<i>auront</i>	ils	<i>auront</i>	<i>eu</i>

Modul condițional (Le mode conditionnel)

Prezentul (Le présent)		Perfectul (1 ^a și a 2 ^a formă) (Le passé)		
j'	<i>aurais</i>	j'	<i>aurais</i>	<i>eu</i>
tu	<i>aurais</i>	tu	<i>aurais</i>	<i>eu</i>
il	<i>aurait</i>	il	<i>aurait</i>	<i>eu</i>
nous	<i>aurions</i>	nous	<i>aurions</i>	<i>eu</i>
vous	<i>iriez</i>	vous	<i>iriez</i>	<i>eu</i>
ils	<i>auraient</i>	ils	<i>auraient</i>	<i>eu</i>

Modul imperativ (Le mode impératif)

Prezentul (Le présent)		Perfectul (Le passé)	
<i>ai</i>		<i>ai</i>	<i>eu</i>
<i>ayons</i>		<i>ayons</i>	<i>eu</i>
<i>ayez</i>		<i>ayez</i>	<i>eu</i>

Modul conjunctiv (Le mode subjonctif)

Prezentul (Le présent)			Perfectul (Le passé)		
que j'	<i>ai</i>		que j'	<i>ai</i>	<i>eu</i>
que tu	<i>aies</i>		que tu	<i>aies</i>	<i>eu</i>
qu'il	<i>ait</i>		qu'il	<i>ait</i>	<i>eu</i>
que nous	<i>ayons</i>		que nous	<i>ayons</i>	<i>eu</i>
que vous	<i>ayez</i>		que vous	<i>ayez</i>	<i>eu</i>
qu'ils	<i>aient</i>		qu'ils	<i>aient</i>	<i>eu</i>

Imperfectul (L'imparfait)		Mai mult ca perfectul (Le plus-que-parfait)		
que j'	<i>eusse</i>	que j'	<i>eusse</i>	<i>eu</i>
que tu	<i>eusses</i>	que tu	<i>eusses</i>	<i>eu</i>
qu'il	<i>eût</i>	qu'il	<i>eût</i>	<i>eu</i>
que nous	<i>eussions</i>	que nous	<i>eussions</i>	<i>eu</i>
que vous	<i>eussiez</i>	que vous	<i>eussiez</i>	<i>eu</i>
qu'ils	<i>eussent</i>	qu'ils	<i>eussent</i>	<i>eu</i>

Modul infinitiv (Le mode infinitif)

Prezentul (Le présent)		Perfectul (Le passé)	
<i>avoir – a avea</i>		<i>avoir eu – a fi avut</i>	

Modul participiu (Le mode participe)

Prezentul (Le présent)		Perfectul (Le passé)	
<i>ayant – având</i>		<i>eu, e – avut</i>	
		<i>ayant eu – avut</i>	

Modul gerunziu (Le mode gérondif)

en ayant – având
241. Verbul ÊTRE = a fi

Modul indicativ (Le mode indicatif)

Prezentul (Le présent)		Perfectul compus (Le passé composé)		
je	<i>suis</i>	j'	<i>ai</i>	<i>été</i>
tu	<i>es</i>	tu	<i>as</i>	<i>été</i>
il	<i>est</i>	il	<i>a</i>	<i>été</i>
nous	<i>sommes</i> avons	nous	<i>avons</i>	<i>été</i>
vous	<i>êtes</i> avez	vous	<i>avez</i>	<i>été</i>
				<i>†</i>
ils	<i>sont</i>	ils	<i>ont</i>	<i>été</i>
				<i>†</i>

Imperfectul (L'imparfait)		Mai mult ca perfectul (Le plus-que-parfait)		
j'	<i>étais</i> avais	j'	<i>avais</i>	<i>été</i>
				<i>†</i>
tu	<i>étais</i> avais	tu	<i>avais</i>	<i>été</i>
				<i>†</i>
il	<i>était</i>	il	<i>avait</i>	<i>été</i>
				<i>†</i>

nous	<i>étavions</i>	nous	avons	<i>étée</i>
vous	<i>étaviez</i>	vous	aviez	<i>étée</i>
ils	<i>étavaient</i>	ils	avaient	<i>étée</i>

<i>Perfectul simplu</i> (Le passé simple)		<i>Perfectul anterior</i> (Le passé antérieur)	
j'	<i>feus</i>	j'	eus
tu	<i>feus</i>	tu	eus
il	<i>feut</i>	il	eut
nous	<i>feûmes</i>	nous	eûmes
vous	<i>feûtes</i>	vous	eûtes
ils	<i>feurent</i>	ils	eurent

<i>Vîitorul I</i> (Le futur simple)		<i>Vîitorul anterior</i> (Le futur antérieur)	
j'	<i>seaurai</i>	j'	aurai
tu	<i>seauras</i>	tu	auras
il	<i>aseura</i>	il	aura
nous	<i>seaurons</i>	nous	aurons
vous	<i>seazurez</i>	vous	aurez
ils	<i>seauront</i>	ils	auront

Modul condițional
(Le mode conditionnel)

<i>Prezentul</i> (Le présent)		<i>Perfectul (1^a și a 2^a formă)</i> (Le passé)	
j'	<i>seaurais</i>	j'	aurais
tu	<i>aseurais</i>	tu	aurais
il	<i>seaurait</i>	il	aurait
nous	<i>seaurions</i>	nous	aurions
vous	<i>aseuriez</i>	vous	auriez
ils	<i>aseuraient</i>	ils	auraient

Modul imperativ
(Le mode impératif)

<i>Prezentul</i> (Le présent)	<i>Perfectul</i> (Le passé)
<i>atesois</i>	aie
<i>soayons</i>	ayons
<i>soayez</i>	ayez

Modul conjunctiv
(Le mode subjonctif)

<i>Prezentul</i> (Le présent)		<i>Perfectul</i> (Le passé)	
que j'	<i>soisai</i>	que j'	aie
que tu	<i>soisais</i>	que tu	aies
qu'il	<i>soait</i>	qu'il	ait
que nous	<i>soayons</i>	que nous	ayons
que vous	<i>soayez</i>	que vous	ayez
qu'ils	<i>soaient</i>	qu'ils	aient

<i>Imperfectul</i> (L'imparfait)		<i>Mai mult ca perfectul</i> (Le plus-que-parfait)	
que j'	<i>feusse</i>	que j'	eusse
que tu	<i>feusses</i>	que tu	eusses
qu'il	<i>feût</i>	qu'il	eût
que nous	<i>feussions</i>	que nous	eussions
que vous	<i>feussiez</i>	que vous	eussiez
qu'ils	<i>feussent</i>	qu'ils	eussent

Modul infinitiv
(Le mode infinitif)

<i>Prezentul</i> (Le présent)	<i>Perfectul</i> (Le passé)
<i>êtreavoir</i> – a <i>fiavea</i>	avoir <i>étéeu</i> – a fi <i>fostavut</i>

Modul participiu
(Le mode participe)

<i>Prezentul</i> (Le présent)	<i>Perfectul</i> (Le passé)
<i>étayant</i> – <i>fiindavând</i>	<i>étéu,-e</i> – <i>fostavut</i> ayant <i>étéeu</i> – <i>fostavut</i>

Modul gerunziu
(Le mode gérondif)

en *étayant* – *fiindavând*

Observatii asupra verbelor
ÊTRE și AVOIR

(Remarques sur les verbes Être et Avoir)

242. Verbele *être* și *avoir* sunt neregulate. În conjugare, ele își schimbă nu numai terminațiile, ci și radicalul:

avoir: *j'ai, nous avons, j'aurai, que tu aies, eu être: je suis, il sera, que je sois, été.*

La imperfectul indicativului ele se formează după regula generală:

j'avais, tu avais...
j'étais, tu étais...

La perfectul simplu, format dintr-un radical diferit

de cel al infinitivului, ele păstrează aceleași terminații:

j'eus, tu eus, il eut...

je fus, tu fus, il fut...

Ca urmare, imperfectul conjunctivului se va forma, prin derivare de la perfectul simplu, în mod regulat:

que j'eusse... que je fusse...

La verbul *avoir* se va vedea că subjonctivul prezent, persoana a III-a singular, are terminația *t* (*qu'il ait*), iar la *être*, cele trei persoane ale singularului de la conjunctivul prezent vor fi terminate în *s, s, t*: *Que je sois, que tu sois, qu'il soit*. Se va remarca de asemenea *y* la persoana I și a II-a plural (conjunctiv): *que nous soyons, que vous soyez; que nous ayions, que vous ayez.*

Întrebuintarea verbelor auxiliare

AVOIR și ÊTRE

(L'emploi des verbes auxiliaires Avoir et Être)

243.1. Cu auxiliarul avoir se conjugă la timpurile compuse:

a) Toate verbele tranzitive (la diateza activă):

Ce jeune homme a acheté un beau chapeau. Nous avons connu les amis de Pierre.

b) Cea mai mare parte a verbelor intransitive:

Tu as marché vite. Il a bien dormi.

c) Verbele impersonale propriu-zise: *falloir, neiger, pleuvoir, tonner, grêler, etc.*

Il a fallu faire son devoir. Il a plu à verse.

d) Verbele auxiliare *avoir* și *être*:

Elle a eu des livres propres. ous avez été content de votre travail.

2. Cu auxiliarul être se conjugă:

a) Verbele pronominale (reflexive): *se lever, s'arrêter, s'agenouiller, s'écrier, se souvenir etc.*

Tu t'es arrêté à temps. Elle s'était levée.

b) Verbele pasive: *être attrapé, être reçu, être aimé etc.:*

Les enfants appliqués sont aimés par leurs professeurs.

c) Un mic număr de verbe intransitive: *aller, arriver, entrer, etc.*

244. Alte verbe folosite ca auxiliare

(D'autres verbes employés comme auxiliaires)

În afară de *être* și *avoir*, auxiliare propriu-zise, sunt folosite ca auxiliare și: *aller, venir de, devoir, faire ș.a.*

Viitorul apropiat

(Le futur proche)

245. Aller, urmat de un infinitiv, exprimă uneori un viitor apropiat în raport cu prezentul sau cu un moment al trecutului. El se întrebuintează deci uneori la prezent, alteori la imperfectul indicativului.

1. Când este la prezentul indicativului urmat de un infinitiv:

Je vais vous le dire (am să ți-o spun de îndată), infinitivul (*dire*) se traduce cu viitorul obișnuit urmat, de obicei, de un adverb de timp: *îndată, numaidecât, imediat.*

În fraza:

Vous allez revenir faire les honneurs, vous allez revenir înlocuiește pe **vous reviendrez bientôt.**

Je vais vous donner quatre sous se poate exprima prin:

Je vous donnerai (immédiatement) quatre sous.

2. Când este la imperfectul indicativului urmat de un infinitiv, verbul **aller** exprimă o acțiune ce urmează a se înlăptui în scurt timp după un trecut:

Il ne m'a même pas dit que j'allais se rencontrer (nu mi-a spus că te voi întâlni). Viitorul apropiat format cu imperfectul acestui verb semiauxiliar se traduce cu *a fi gata să, a urma să, a fi cât pe ce să.*

Trecutul recent

(Le passé récent)

246. Venir însoțit de prepoziția **de** și urmat de un infinitiv este semiauxiliar și formează infinitivul recent. El se folosește fie la prezent, fie la imperfectul indicativului, exprimând:

1. O acțiune trecută, petrecută cu puțin înainte de momentul vorbirii, dacă este la prezentul indicativului:

Je viens d'entrer (am intrat adineauri). *Elle vient de partir* (tocmai a plecat).

2. O acțiune trecută, petrecută cu puțin înaintea unei alte acțiuni trecute, dacă este la imperfectul indicativului:

J'y suivis un serpent qui venait de me mordre (am urmărit un șarpe care mă mușcase).

Obs.: Când *venir* este la prezent, infinitivul care urmează se traduce, de regulă, cu perfectul compus; când el este la imperfect, infinitivul se traduce prin mai mult ca perfect însoțit de un adverb de timp.

Je viens d'apprendre que vous êtes à Bucarest (Am aflat de curând că...)

Mon ami venait de sortir lorsqu'ils firent leur apparition (Prietenul meu tocmai ieșise când...)

247 a) Devoir exprimă uneori o acțiune probabilă, o supoziție, o obligație:

Il doit arriver dans une heure (pentru *il est possible qu'il arrive...*) – trebuie (este posibil) să vină.

Il doit me le dire (pentru *il est obligé de me le dire*) – trebuie (este obligat) să mi-o spună.

Eva a dû se rendre compte de sa position – a trebuit să-și dea seama...

b) **Être** intră în alcătuirea unor locuțiuni verbale ca:

1. *Être en train de* (a fi pe cale să). *Il était en train de nous faire la dictée* – tocmai ne făcea dictarea.

2. *Être sur le point* (a fi pe punctul să). *Le train est sur le point de se mettre en marche.*

3. *Être près de* (a fi gata să). *Il est près de partir.*

c) **Faire** (auxiliar de cauză) exprimă o acțiune determinată de subiect și efectuată de altcineva:

Zadig les fit venir (Zadig îi chemă.)

Faites venir une voiture (aduceți o trăsură)

Mon père s'était fait une maison (tatăl meu își făcuse o casă).

d) **Faillir** (*manquer de*): *Il a failli tomber* – era gata să cadă.

Conjugarea verbelor

1. Diateza activă

A. Grupa I de verbe cu indicativul în *e, es, e*, iar infinitivul în *er*.

248. Parler - a vorbi

FORMES SIMPLES

FORMES COMPOSÉES

FORMES SURCOMPOSÉES

INDICATIF

<i>Présent</i>		<i>Passé composé</i>			<i>Passé surcomposé</i>		
je	parle	j'	ai	parlé	j'	ai	eu parlé
tu	parles	tu	as	parlé	tu	as	eu parlé
il	parle	il	a	parlé	il	a	eu parlé
nous	parlons	nous	avons	parlé	nous	avons	eu parlé
vous	parlez	vous	avez	parlé	vous	avez	eu parlé
ils	parlent	ils	ont	parlé	ils	ont	eu parlé
<i>Imparfait</i>		<i>Plus-que-parfait</i>			<i>Plus-que-parfait surcomposé</i>		
je	parlais	j'	avais	parlé	j'	avais	eu parlé
tu	parlais	tu	avais	parlé	tu	avais	eu parlé
il	parlait	il	avait	parlé	il	avait	eu parlé
nous	parlions	nous	avions	parlé	nous	avions	eu parlé
vous	parliez	vous	aviez	parlé	vous	aviez	eu parlé
ils	parlaient	ils	avaient	parlé	ils	avaient	eu parlé
<i>Passé simple</i>		<i>Passé antérieur</i>			<i>Passé antérieur surcomposé</i>		
je	parlai	j'	eus	parlé	j'	eus	eu parlé
tu	parlas	tu	eus	parlé	tu	eus	eu parlé
il	parla	il	eut	parlé	il	eut	eu parlé
nous	parlâmes	nous	eûmes	parlé	nous	eûmes	eu parlé
vous	parlâtes	vous	eûtes	parlé	vous	eûtes	eu parlé
ils	parlèrent	ils	eurent	parlé	ils	eurent	eu parlé
<i>Futur</i>		<i>Futur antérieur</i>			<i>Futur antérieur surcomposé</i>		
je	parlerai	j'	aurai	parlé	j'	aurai	eu parlé
tu	parleras	tu	auras	parlé	tu	auras	eu parlé
il	parlera	il	aura	parlé	il	aura	eu parlé
nous	parlerons	nous	aurons	parlé	nous	aurons	eu parlé
vous	parlerez	vous	aurez	parlé	vous	aurez	eu parlé
ils	parleront	ils	auront	parlé	ils	auront	eu parlé
<i>Conditionnel</i>		<i>Conditionnel passé</i>			<i>Conditionnel passé surcomposé</i>		
je	parlerais	j'	aurais	parlé	j'	aurais	eu parlé
tu	parlerais	tu	aurais	parlé	tu	aurais	eu parlé
il	parlerait	il	aurait	parlé	il	aurait	eu parlé
nous	parlerions	nous	aurions	parlé	nous	aurions	eu parlé
vous	parleriez	vous	auriez	parlé	vous	auriez	eu parlé
ils	parleraient	ils	auraient	parlé	ils	auraient	eu parlé
		<i>Futur périfrastique</i>					
		je	vais	parler	j'	allais	parler
		tu	vas	parler	tu	allais	parler
		il	va	parler	il	allait	parler
		nous	allons	parler	nous	allions	parler
		vous	allez	parler	vous	alliez	parler
		ils	vont	parler	ils	allaient	parler

IMPÉRATIF

Présent
parle
parlons
parlez

Passé
aie parlé
ayons parlé
ayez parlé

SUBJONCTIF

<i>Présent</i>		<i>Passé</i>			<i>Passé surcomposé</i>		
que je	parle	que j'	aie	parlé	que j'	aie	eu parlé
que tu	parles	que tu	aies	parlé	que tu	aies	eu parlé
qu'il	parle	qu'il	ait	parlé	qu'il	ait	eu parlé

que nous parlions	que nous ayons parlé	que nous ayons eu parlé
que vous parliez	que vous ayez parlé	que vous ayez eu parlé
qu'ils parlaient	qu'ils aient parlé	qu'ils aient eu parlé

Imparfait

que je parlasse
que tu parlasses
qu'il parlât
que nous parlussions
que vous parlassiez
qu'ils parlaissent

Plus-que-parfait

que j' eusse parlé
que tu eusses parlé
qu'il eût parlé
que nous eussions parlé
que vous eussiez parlé
qu'ils eussent parlé

Plus-que-parfait surcomposé

Peu usité

Présent
parler

Passé
avoir parlé

Passé surcomposé
avoir eu parlé

INFINITIF

PARTICIPE

Présent
parlant

Passé
parlé
ayant parlé

Passé surcomposé
ayant eu parlé

GÉRONDIF

en parlant

Particularități în conjugarea verbelor din grupa I

*(Particularités dans la conjugaison des verbes
du I-er groupe)*

249. 1. Verbe în **-cer** și **-ger**

- Verbele terminate la infinitiv în **-cer** (*commencer, placer, avancer etc*) au următoarea particularitate: **c** din radical primește sedilă când această consoană se află înaintea vocalelor **a, o** (pentru a-și păstra pronunțarea de la infinitiv):

Nous commençons. Il commença. Je commençais.

- Verbele terminate la infinitiv în **-ger** (*interroger, manger, ranger etc*) primesc **e** după **g** din radical, înainte de **a** sau **o**, ca să păstreze pronunțarea de la infinitiv:

Je mangeais. Nous mangeons.

2. Verbe în **-oyer, -uyer, -ayer**

- Verbele terminate în **-oyer** (*envoyer, nettoyer etc*) și **-uyer** (*essuyer*) schimbă pe **y** în **i** în fața unui **e** (mut) și revin la **y** când silaba următoare este sonoră:

J'envoie... nous envoyons... ils envoient

J'essuie... nous essuyons... ils essuient.

- Verbele terminate **-ayer** (*payer*) pot înlocui sau nu pe **y** cu **i** în fața unui **e** (mut). Astfel, se va scrie indiferent: **je paye** sau **paie** (pronunțarea fiind însă diferită)

Je mangeais. Nous mangeons.

3. Toate verbele din grupa I de tipul lui *céder, régner, régler, espérer etc.*, care au un **é** în penultima silabă, schimbă acest **é** în **è** (deschis) în fața unei silabe terminate în **e** mut, dar păstrează pe **é** la viitor și la condiționalul prezent:

céder - *je cède, tu cèdes, il cède, nous cédon*s

espérer - *j'espère, nous espérons*
je céderai, nous céderons
j'espérerai, nous espérons.

4. Toate verbele care au un **e** (surd sau mut) în penultima silabă, schimbă acest **e** în **è** (deschis) în fața unei silabe terminate în **e** mut:

lever - *je lève, nous levons, je lèverai*

mener - *je mène, nous menons, je mènerai*

5. Verbele terminate în **-yer** și **-ier** vor mai primi, pe lângă **y** și **i** din radical, încă un **i** la persoana I și a II-a plural de la imperfectul indicativului și la persoana I și a II-a plural de la prezentul conjunctivului:

Prier *nous priions* *que nous priions*
vous priez *que vous priez*

Envoyer *nous envoyions* *que nous envoyions*
vous envoyiez *que vous envoyiez*

6. Cele mai multe verbe terminate în **-eler, -eter** dublează pe **l, t** când silaba următoare conține o vocală mută; altele primesc accent grav pe **e** dinaintea lui **l, t**, în aceeași situație:

jeter *je jette, nous jetons*

s'appeler *je m'appelle, nous nous appelons*

acheter *j'achète, nous achetons*

geler *il gèle*

Iată câteva verbe, dintre cele mai uzuale, care dublează consoanele **l, t** înaintea unei consoane mute:

<i>(s')appeler</i>	<i>ficeler</i>	<i>renouveler</i>	<i>feuilleter</i>
<i>amonceler</i>	<i>grommeler</i>	<i>ruisseler</i>	<i>jeter</i>
<i>atteler</i>	<i>morceler</i>	<i>cacheter</i>	<i>projeter</i>
<i>détaler</i>	<i>museler</i>	<i>cliqueter</i>	<i>rejeter</i>
<i>déniveler</i>	<i>niveler</i>	<i>décacheter</i>	<i>souffleter</i>
<i>étinceler</i>	<i>rappeler</i>	<i>décolleter</i>	<i>tacheter</i>

Iată și verbe în **-eler, -eter** care primesc accent grav pe **e** din penultima silabă, când urmează silabă mută:

<i>celer</i>	<i>geler</i>	<i>regeler</i>
<i>ciseler*</i>	<i>harceler*</i>	<i>acheter</i>
<i>congeler</i>	<i>marteler</i>	<i>crocheter*</i>

<i>déceler</i>	<i>modeler</i>	<i>future*</i>
<i>dégeler</i>	<i>peler</i>	<i>corseter</i>
<i>écarteler</i>	<i>receler</i>	<i>racheter</i>

* dubleză uneori pe **l**, **t**, altelei primesc accent pe **e** din ultima silabă.

Verbe neregulate de grupa I

<i>Inf.prés.</i>	aller
<i>Ind.prés.</i>	Je vais, tu vas, il va
--- ---	Nous allons, vous allez, ils vont
--- <i>imparf.</i>	J'allais, tu allais, nous allions
--- <i>passé s.</i>	J'allai, tu allas, nous allâmes
--- <i>futur</i>	J'irai, tu iras, nous irons
<i>Sub.prés.</i>	Que j'aille, que tu ailles
--- ---	Que nous allions, qu'ils aillent

<i>Impératif</i>	Va, allons, allez
<i>Part.prés.</i>	Allant
<i>Part.passé</i>	Allé, étant allé

<i>Inf.prés.</i>	envoyer
<i>Ind.prés.</i>	J'envoie, tu envoies
--- ---	Nous envoyons, ils envoient
--- <i>imparf.</i>	J'envoyais, nous envoyions
--- <i>passé s.</i>	J'envoyai, nous envoyâmes
--- <i>futur</i>	J'enverrai, nous enverrons
<i>Sub.prés.</i>	Que j'envoie, que nous envoyions
--- ---	Qu'il envoie, qu'ils envoient
<i>Impératif</i>	Envoye, envoyons, envoyez
<i>Part.prés.</i>	Envoyant
<i>Part.passé</i>	Envoyé, ayant envoyé

B. Grupa a II-a de verbe în *-is, -is, -it*, la prezentul indicativ și *-ir* la infinitiv

(cu *-iss-* în radical)

250. Finir - a sfârși

FORMES SIMPLES

FORMES COMPOSÉES

FORMES SURCOMPOSÉES

INDICATIF

<i>Présent</i>		<i>Passé composé</i>			<i>Passé surcomposé</i>		
je	finis	j'	ai	fini	j'	ai	eu fini
tu	finis	tu	as	fini	tu	as	eu fini
il	finit	il	a	fini	il	a	eu fini
nous	finissons	nous	avons	fini	nous	avons	eu fini
vous	finissez	vous	avez	fini	vous	avez	eu fini
ils	finissent	ils	ont	fini	ils	ont	eu fini
<i>Imparfait</i>		<i>Plus-que-parfait</i>			<i>Plus-que-parfait surcomposé</i>		
je	finissais	j'	avais	fini	j'	avais	eu fini
tu	finissais	tu	avais	fini	tu	avais	eu fini
il	finissait	il	avait	fini	il	avait	eu fini
nous	finissions	nous	avions	fini	nous	avions	eu fini
vous	finissiez	vous	aviez	fini	vous	aviez	eu fini
ils	finissaient	ils	avaient	fini	ils	avaient	eu fini
<i>Passé simple</i>		<i>Passé antérieur</i>			<i>Passé antérieur surcomposé</i>		
je	finis	j'	eus	fini	j'	eus	eu fini
tu	finis	tu	eus	fini	tu	eus	eu fini
il	finit	il	eut	fini	il	eut	eu fini
nous	finîmes	nous	eûmes	fini	nous	eûmes	eu fini
vous	finîtes	vous	eûtes	fini	vous	eûtes	eu fini
ils	finirent	ils	eurent	fini	ils	eurent	eu fini
<i>Futur</i>		<i>Futur antérieur</i>			<i>Futur antérieur surcomposé</i>		
je	finirai	j'	aurai	fini	j'	aurai	eu fini
tu	finiras	tu	auras	fini	tu	auras	eu fini
il	finira	il	aura	fini	il	aura	eu fini
nous	finirons	nous	aurons	fini	nous	aurons	eu fini
vous	finirez	vous	aurez	fini	vous	aurez	eu fini
ils	finiront	ils	auront	fini	ils	auront	eu fini
<i>Conditionnel</i>		<i>Conditionnel passé</i>			<i>Conditionnel passé surcomposé</i>		
je	finirais	j'	aurais	fini	j'	aurais	eu fini

tu	finirais	tu	aurais	fini	tu	aurais	eu fini
il	finirait	il	aurait	fini	il	aurait	eu fini
nous	finirions	nous	aurions	fini	nous	aurions	eu fini
vous	finiriez	vous	auriez	fini	vous	auriez	eu fini
ils	finiraient	ils	auraient	fini	ils	auraient	eu fini

Futur périphrastique

je	vais	finir	j'	allais	finir
tu	vas	finir	tu	allais	finir
il	va	finir	il	allait	finir
nous	allons	finir	nous	allions	finir
vous	allez	finir	vous	alliez	finir
ils	vont	finir	ils	allaient	finir

IMPÉRATIF

Présent

finis
finissons
finissez

Passé

aie fini
ayons fini
ayez fini

SUBJONCTIF

Présent

que je finisse
que tu finisses
qu'il finisse
que nous finissions
que vous finissiez
qu'ils finissent

Passé

que j' aie fini
que tu aies fini
qu'il ait fini
que nous ayons fini
que vous ayez fini
qu'ils aient fini

Passé surcomposé

que j' aie eu fini
que tu aies eu fini
qu'il ait eu fini
que nous ayons eu fini
que vous ayez eu fini
qu'ils aient eu fini

Imparfait

que je finisse
que tu finisses
qu'il finît
que nous finissions
que vous finissiez
qu'ils finissent

Plus-que-parfait

que j' eusse fini
que tu eusses fini
qu'il eût fini
que nous eussions fini
que vous eussiez fini
qu'ils eussent fini

Plus-que-parfait surcomposé

Peu usité

INFINITIF

Présent

finir

Passé

avoir fini

Passé surcomposé

avoir eu fini

PARTICIPE

Présent

finissant

Passé

fini
ayant fini

Passé surcomposé

ayant eu fini

GÉRONDIF

en finissant

**Particularități în conjugarea
verbelor de grupa a II-a**

*(Particularités dans la conjugaison
des verbes du I^e groupe)*

251. Bénir, care se conjugă după modelul lui *finir*, are la participiul trecut formele: *béni*, *-e* și *bénit*, *-e*.

Fleurir (a fi în floare, a înflori) are și forma *florir* (a prospera). Această din urmă formă, la imperfect

face *je florissais* etc. și la participiul prezent *florissant*.

Haïr (a urî), al cărui radical este *hai* (cu tremă pe i) nu primește această tremă la cele trei persoane ale prezentului indicativului și nici la persoana a II-a singular a imperativului:

Je hais, tu hais, il hait; hais.

Inf.prés.

haïr

Ind.prés.

Je hais, tu hais, il hais

---	---	Nous haïssons, v. haïssez, ils haïssent
---	<i>imparf.</i>	Je haïssais
---	<i>passé s.</i>	Je haïs
---	<i>futur</i>	Je haïrai
	<i>Sub.prés.</i>	Que je haïsse
---	---	Que nous haïssons
	<i>Impératif</i>	Haïs
	<i>Part.prés.</i>	Haïssant
	<i>Part.passé</i>	Haï

Inf.prés. **fleurir** (*figuré*)

<i>Ind.prés.</i>	Je fleuris	
---	---	Nous fleurissons
---	<i>imparf.</i>	Je florissais
---	<i>passé s.</i>	Je fleuris
---	<i>futur</i>	Je fleurirai
	<i>Sub.prés.</i>	Que je fleurisse
---	---	Que nous fleurissons
	<i>Impératif</i>	Fleuris, Fleurissons, Fleurissez
	<i>Part.prés.</i>	Florissant
	<i>Part.passé</i>	Fleuri

C. Grupa a III-a de verbe 252. Verbele în -ir

<i>Inf.prés.</i>	ouvrir (1)	assaillir (2)	cueillir (3)
<i>Ind.prés.</i>	J'ouvre, tu ouvres	J'assaille, tu assailles	Je cueille, tu cueilles
---	---	Il ouvre	Il cueille
---	---	Nous ouvrons	Nous cueillons
---	---	Ils ouvrent	Ils cueillent
---	<i>imparf.</i>	J'ouvrais	Je cueillais
---	<i>passé s.</i>	J'ouvris	Je cueillis
---	<i>futur</i>	J'ouvrirai	Je cueillirai
	<i>Cond.prés.</i>	J'ouvrirais	Je cueillirais
	<i>Sub.prés.</i>	Que j'ouvre	Que je cueille
---	---	Qu'il ouvre	Qu'il cueille
---	---	Que nous ouvrons	Que nous cueillons
---	---	Qu'ils ouvrent	Qu'ils cueillent
	<i>Impératif</i>	Ouvre, ouvrons, ouvrez	Cueille, cueillons
	<i>Participes</i>	Ouvrant, ouvert	Cueillant, cueilli

(1) La fel: *souffrir, courir*; (2) La fel: *défaillir, tressaillir*; (3) La fel compusele sale.

<i>Inf.prés</i>	acquérir (1)	servir (2)	mentir (3)
.	J'acquiers, tu acquiers	Je sers, tu sers	Je mens, tu mens
<i>Ind.pré</i>	Il acquiert	Il sert	Il ment
s.	Nous acquérons	Nous servons	Nous mentons
---	---	Ils servent	Ils mentent
---	---	Je servais	Je mentais
---	---	Je servais	Je mentis
---	---	Je servirai	Je mentirai
<i>imparf.</i>	J'acquerrais	Je servirais	Je mentirais
---	---	Que je serve	Que je mente
<i>passé s.</i>	Qu'il acquière	Qu'il serve	Qu'il mente
---	---	Que nous servions	Que nous mentions
	<i>Cond.p</i>	Qu'ils servent	Qu'ils mentent
<i>rés.</i>	Acquiers, acquérons	Sers, servons	Mens, mentons
	<i>Sub.pré</i>	Servant, servi	Mentant, menti
s.	---	---	---
---	---	---	---
---	---	---	---
	<i>Impérat</i>	---	---
<i>if</i>	---	---	---
	<i>Partici</i>	---	---
<i>pes</i>	---	---	---

(1) La fel: *conquérir, requérir, s'enquérir*; (2) La fel compusele sale; (3) La fel: *sentir* și compusele sale.

<i>Inf.prés</i>	tenir (1)	dormir (2)	fuir (3)
.	Je tiens, tu tiens	Je dors, tu dors	Je fuis, tu fuis
<i>Ind.pré</i>	Il tient	Il dort	Il fuit

<i>s.</i>	Nous tenons	Nous dormons	Nous fuyons
---	Ils tiennent	Ils dorment	Ils fuient
---	Je tenais	Je dormais	Je fuyais
---	Je tins, nous tînmes	Je dormis	Je fuis
---	Je tiendrai	Je dormirai	Je fuirai
<i>imparf.</i>	Je tiendrais	Je dormirais	Je fuirais
---	Que je tienne	Que je dorme	Que je fuie
<i>passé s.</i>	Qu'il tienne	Qu'il dorme	Qu'il fuie
---	Que nous tenions	Que nous dormions	Que nous fuyions
<i>Cond.p</i>	Qu'ils tiennent	Qu'ils dorment	Qu'ils fuient
<i>rés.</i>	Tiens, tenons	Dors, dormons	Fuis, fuyons
<i>Sub.pré</i>	Tenant, tenu	Dormani, dormi	Fuyant, fui

s.
 --- ---
 --- ---
 --- ---
Impérat

if
Partici

pes

(1) La fel: *venir* și compusele sale; (2) La fel compusele sale; (3) La fel: *s'enfuir*.

<i>Inf.prés</i>	mourir	vétir (1)	courir (1)
<i>s.</i>	Je meurs, tu meurs	Je vêts, tu vêts	Je cours, tu cours
<i>Ind.pré</i>	Il meurt	Il vêt	Il court
---	Nous mourons	Nous vêtons	Nous courons
---	Ils meurent	Ils vêtent	Ils courent
---	Je mourais	Je vêttais	Je courais
---	Je mourus	Je vêtis	Je courus
---	Je mourrai	Je vêtirai	Je courrai
<i>imparf.</i>	Je mourrais	Je vêtirais	Je courrais
---	Que je meure	Que je vête	Que je coure
<i>passé s.</i>	Qu'il meure	Qu'il vête	Qu'il coure
---	Que nous mourions	Que nous vêtions	Que nous courions
<i>Cond.p</i>	Qu'ils meurent	Qu'ils vêtent	Qu'ils courent
<i>rés.</i>	Meurs, mourons	Vêts, vêtons	Cours, courons
<i>Sub.pré</i>	Mourant, mort	Vêtant, vêtû	Courant, couru

s.
 --- ---
 --- ---
 --- ---
Impérat

if
Partici

pes

(1) La fel: compusele sale.

<i>Inf.prés.</i>	partir (1)	sortir (2)	bouillir (3)
<i>Ind.prés.</i>	Je pars, tu pars	Je sors, tu sors	Je bous, tu bous
---	Il part	Il sort	Il bout
---	Nous partons	Nous sortons	Nous bouillons
---	Ils partent	Ils sortent	Ils bouillent
---	Je partais	Je sortais	Je bouillais
---	Je partis	Je sortis	Je bouillis
---	Je partirai	Je sortirai	Je bouillirai
<i>Cond.prés.</i>	Je partirais	Je sortirais	Je bouillirais
<i>Sub.prés.</i>	Que je parte	Que je sorte	Que je bouille
---	Qu'il parte	Qu'il sorte	<i>Inusité</i>
---	Que nous partions	Que nous sortions	<i>Inusité</i>
---	Qu'ils partent	Qu'ils sortent	<i>Inusité</i>
<i>Impératif</i>	Pars, partons	Sors, sortons	Bous, bouillons
<i>Participes</i>	Partant, parti	Sortant, sorti	Bouillant, bouilli

(1) La fel compusele sale în afară de *répartir*; (2) La fel compusele sale în afară de *assortir*; (3) Anumite timpuri puțin folosite.

<i>Inf.prés.</i>	faillir	gésir	saillir (a depăși)
<i>Ind.prés.</i>	<i>Inusité</i>	Je gis, tu gis	<i>Inusité</i>
---	<i>Inusité</i>	Il gît	Il saille
---	<i>Inusité</i>	Nous gisons	<i>Inusité</i>
---	<i>Inusité</i>	Ils gisent	<i>Inusité</i>
---	<i>Inusité</i>	Je gisais	Il saillait
---	Je faillis	<i>Inusité</i>	<i>Inusité</i>

--- futur	Je faillirai
Cond.prés.	Je faillirais
Sub.prés.	<i>Inusité</i>
--- ---	<i>Inusité</i>
--- ---	<i>Inusité</i>
--- ---	<i>Inusité</i>
Impératif	<i>Inusité</i>
Participes	<i>pas de p.prés.</i> , failli

Ces trois verbes sont défectifs.

<i>Inusité</i>
gisant, <i>pas de passé</i>

Il saillera
Il saillerait
<i>Inusité</i>
<i>Inusité</i>
<i>Inusité</i>
<i>Inusité</i>
Saillant, sailli

253. Verbele în -oir

Inf.prés.	décevoir (1)
Ind.prés.	Je déçois, tu deçois
--- ---	Il déçoit
--- ---	Nous décevons
--- ---	Ils déçoivent
--- imparf.	Je décevais
--- passé s.	Je déçus
--- futur	Je décevrai
Cond.prés.	Je décevrais
Sub.prés.	Que je déçoive
--- ---	Qu'il déçoive
--- ---	Que nous devions
--- ---	Qu'ils déçoivent
Impératif	Déçois, décevons
Participes	Décevant, déçu

devoir
Jdois, tu dois
Il doit
Nous devons
Ils doivent
Je devais
Je dus
Je devrai
Je devrais
Que je doive
Qu'il doive
Que nous devions
Qu'ils doivent
Dois, devons
Devant; dû, due

mouvoir (2)
Je meus, tu meus
Il meut
Nous mouvons
Ils meuvent
Je mouvais
Je mus
Je mouvrai
Je mouvrais
Que je meuve
Qu'il meuve
Que nous mouvions
Qu'ils meuvent
Meus, mouvons
Mouvant; mû, mue

(1) La fel: *percevoir, apercevoir, concevoir*; (2) La fel compuşii săi (dar participiile *ému, promu* nu au accent circumflex).

Inf.prés.	savoir
Ind.prés.	Je sais, tu sais
--- ---	Il sait
--- ---	Nous savons
--- ---	Ils savent
--- imparf.	Je savais
--- passé s.	Je sus
--- futur	Je saurai
Cond.prés.	Je saurais
Sub.prés.	Que je sache
--- ---	Qu'il sache
--- ---	Que nous sachions
--- ---	Qu'ils sachent
Impératif	Sache, sachons
Participes	Sachant; su

vouloir
Je veux, tu veux
Il veut
Nous voulons
Ils veulent
Je voulais
Je voulus
Je voudrai
Je voudrais
Que je veuille
Qu'il veuille
Que nous voulions
Qu'ils veuillent
Veuille, voulons
Voulant; voulu

valoir
Je vaux, tu vaux
Il vaut
Nous valons
Ils valent
Je valais
Je valus
Je vaudrai
Je vaudrais
Que je vaille
Qu'il vaille
Que nous valions
Qu'ils vaillent
<i>Inusité</i>
Valant; valu

Inf.prés.	pouvoir
Ind.prés.	Je peux, tu peux
--- ---	Il peut
--- ---	Nous pouvons
--- ---	Ils peuvent
--- imparf.	Je pouvais
--- passé s.	Je pus
--- futur	Je pourrai
Cond.prés.	Je pourrais
Sub.prés.	Que je puisse
--- ---	Qu'il puisse
--- ---	Que nous puissions
--- ---	Qu'ils puissent
Impératif	<i>Inusité</i>
Participes	Pouvant; pu

voir (1)
Je vois, tu vois
Il voit
Nous voyons
Ils voient
Je voyais
Je vis
Je verrai
Je verrais
Que je voie
Qu'il voie
Que nous voyions
Qu'ils voient
Vois, voyons
aVoyant; vu

prévoir (2)
Je prévois, tu prévois
Il prévoit
Nous prévoyons
Ils prévoient
Je prévoyais
Je prévis
Je prévoirai
Je prévoirais
Que je prévoie
Qu'il prévoie
Que nous prévoyions
Qu'ils prévoient
Pévois, prévoyons
Prévoyant, prévu

(1) Şi: *revoir*; (2) Şi: *porvoir* (în afară de passé simple: *je porvus*).

Inf.prés.	asseoir (1)
Ind.prés.	J'assieds, tu assieds
--- ---	Il assied
--- ---	Nous asseyons
--- ---	Ils asseyent
--- imparf.	J'asseyais
--- passé s.	J'assis
--- futur	J'assiérai, sau asseyerai
Cond.prés.	J'assierais, sau asseyerai
Sub.prés.	Que j'asseye

J'assois, tu assois
Il assoit
Nous assoyons
Ils assoient
J'assoiais
J'assis
J'assoirai
J'assoirais
Que j'assoie

surseoir
Je sursois, tu sursois
Il sursoit
Nous sursoyons
Ils sursoient
Je sursoyais
Je sursis
Je surseoirai
Je surseoirais
Que je sursoie

---	---	Qu'il asseye	Qu'il assoie	Qu'il sursoie
---	---	Que nous asseyions	Que nous assoyions	Que nous sursoyions
---	---	Qu'ils asseyent	Qu'ils assoient	Qu'ils sursoient
<i>Impératif</i>		Assieds, asseyons	Assois, assoyons	Sursois, sursoyons
<i>Participes</i>		Asseyant, assis	Assoyant, assis	Sursoyant; sursis

(1) Verb întrebuințat mai des la forma pronominală, ca *rasseoir*.

<i>Inf.prés.</i>	seoir	pleuvoir (1)	falloir (1)
<i>Ind.prés.</i>	<i>Inusité</i>	<i>Inusité</i>	<i>Inusité</i>
---	---	Il sied	Il faut
---	---	<i>Inusité</i>	<i>Inusité</i>
---	---	Ils siéent	<i>Inusité</i>
---	<i>imparf.</i>	Il seyait, ils seyaient	Il fallait
---	<i>passé s.</i>	<i>Inusité</i>	Il fallut
---	<i>futur</i>	Il siéra, ils siéront	Il faudra
<i>Cond.prés.</i>		Il siérait, ils siéraient	Il faudrait
<i>Sub.prés.</i>	<i>Inusité</i>	<i>Inusité</i>	<i>Inusité</i>
---	---	Qu'il siée	Qu'il faille
---	---	<i>Inusité</i>	<i>Inusité</i>
---	---	Qu'ils siéent	<i>Inusité</i>
<i>Impératif</i>	<i>Inusité</i>	<i>Inusité</i>	<i>Inusité</i>
<i>Participes</i>	Seyant, séant; sis	Pleuvant; plu	<i>pas de p.prés.</i> ; fallu

(1) Verbele *pleuvoir*, *falloir* sunt impersonale – *Chaloir* nu are decât ind.prés. *il chaut*.

<i>Inf.prés.</i>	déchoir	choir	échoir
<i>Ind.prés.</i>	Je déchois, tu déchois	Je chois, tu chois	<i>Inusité</i>
---	---	Il déchoit	Il échoit
---	---	<i>Inusité</i>	<i>Inusité</i>
---	---	Ils déchoient	<i>Inusité</i>
---	<i>imparf.</i>	<i>Inusité</i>	<i>Inusité</i>
---	<i>passé s.</i>	Je déchus	Il échut
---	<i>futur</i>	<i>Inusité</i>	Il écherra
<i>Cond.prés.</i>	<i>Inusité</i>	Je choisirai, ou cherrai	<i>Inusité</i>
<i>Sub.prés.</i>	Que je déchoie	Je choisirais, ou cherrais	<i>Inusité</i>
---	---	<i>Inusité</i>	<i>Inusité</i>
---	---	Qu'il déchoie	<i>Inusité</i>
---	---	Qu'ils déchoient	<i>Inusité</i>
<i>Impératif</i>	<i>Inusité</i>	<i>Inusité</i>	<i>Inusité</i>
<i>Participes</i>	<i>Pas de part.prés.</i> ; déchu	<i>Pas de part.prés.</i> ; chu	Échéant; échu

(1) Verbul *hoire* se folosește numai la persoana a III-a.

254. Verbe în -re

<i>Inf.prés.</i>	tendre (1)	vaincre	battre
<i>Ind.prés.</i>	Je tends, tu tends	Je vaincs, tu vaincs	Je bats, tu bats
---	---	Il tend	Il bat
---	---	Nous tendons	Nous battons
---	---	Ils tendent	Ils battent
---	<i>imparf.</i>	Je tendais	Je battais
---	<i>passé s.</i>	Je tendis	Je battis
---	<i>futur</i>	Je tendrai	Je battrai
<i>Cond.prés.</i>	Je tendrais	Je vaincrais	Je battrais
<i>Sub.prés.</i>	Que je tende	Que je vainque	Que je batte
---	---	Qu'il tende	Qu'il batte
---	---	Que nous tendions	Que nous battions
---	---	Qu'ils tendent	Qu'ils battent
<i>Impératif</i>	Tends, tendons	Vaincs, vainquons	Bats, battons
<i>Participes</i>	Tendant; tendu	Vainquant; vaincu	Battant, battu

(1) La fel: *épandre*, *défendre*, *descendre*, *fendre*, *fondre*, *mordre*, *pendre*, *perdre*, *répondre*, *rompre* (dar: *il rompt*) *tondre*, *vendre* și compusele lor.

<i>Inf.prés.</i>	mettre (1)	prendre (1)	moudre
<i>Ind.prés.</i>	Je mets, tu mets	Je prends, tu prends	Je mouds, tu mouds
---	---	Il met	Il moud
---	---	Nous mettons	Nous moulons

---	---	Ils mettent	Ils prennent	Ils moulent
---	<i>imparf.</i>	Je mettais	Je prenais	Je moulais
---	<i>passé s.</i>	Je mis	Je pris	Je moulus
---	<i>futur</i>	Je mettrai	Je prendrai	Je moudrai
	<i>Cond.prés.</i>	Je mettrais	Je prendrais	Je moudrais
	<i>Sub.prés.</i>	Que je mette	Que je prenne	Que je moule
---	---	Qu'il mette	Qu'il prenne	Qu'il moule
---	---	Que nous mettions	Que nous prenions	Que nous moulions
---	---	Qu'ils mettent	Qu'ils prennent	Qu'ils moulent
	<i>Impératif</i>	Mets, mettons	Prends, prenons	Mouds, moulons
	<i>Participes</i>	Mettant; mis	Prenant; pris	Moulant, moulu

(1) La fel compusele lor.

	<i>Inf.prés.</i>	coudre (1)	absoudre (2)	résoudre
	<i>Ind.prés.</i>	Je couds, tu couds	J'absous, tu absous	Je résous, tu résous
---	---	Il coud	Il absout	Il résout
---	---	Nous cousons	Nous absolvons	Nous résolvons
---	---	Ils cousent	Ils absolvent	Ils résolvent
---	<i>imparf.</i>	Je cousais	J'absolvais	Je résolvais
---	<i>passé s.</i>	Je cousis	<i>Inusité</i>	Je résolus
---	<i>futur</i>	Je coudrai	J'absoudrai	Je résoudrai
	<i>Cond.prés.</i>	Je coudrais	J'absoudrais	Je résoudrais
	<i>Sub.prés.</i>	Que je couse	Que j'absolve	Que je résolve
---	---	Qu'il couse	Qu'il absolve	Qu'il résolve
---	---	Que nous cousions	Que nous absolvions	Que nous résolvions
---	---	Qu'ils cousent	Qu'ils absolvent	Qu'ils résolvent
	<i>Impératif</i>	Couds, cousons	Absous, absolvons	Résous, résolvons
	<i>Participes</i>	Cousant; cousu	Absolvant; absous, -te	Résolvant; résolu

(1) La fel compusele sale; (2) La fel: *dissoudre*.

	<i>Inf.prés.</i>	craindre (1)	suivre (2)	vivre (2)
	<i>Ind.prés.</i>	Je crains, tu crains	Je suis, tu suis	Je vis, tu vis
---	---	Il craint	Il suit	Il vit
---	---	Nous craignons	Nous suivons	Nous vivons
---	---	Ils craignent	Ils suivent	Ils vivent
---	<i>imparf.</i>	Je craignais	Je suivais	Je vivais
---	<i>passé s.</i>	Je craignis	Je suivis	Je vécus
---	<i>futur</i>	Je craindrai	Je suivrai	Je vivrai
	<i>Cond.prés.</i>	Je craindrais	Je suivrais	Je vivrais
	<i>Sub.prés.</i>	Que je craigne	Que je suive	Que je vive
---	---	Qu'il craigne	Qu'il suive	Qu'il vive
---	---	Que nous craignions	Que nous suivions	Que nous vivions
---	---	Qu'ils craignent	Qu'ils suivent	Qu'ils vivent
	<i>Impératif</i>	Crains, craignons	Suis, suivons	Vis, vivons
	<i>Participes</i>	Craignant; craint	Suivant; suivi	Vivant; vécu

(1) La fel: *asteindre, atteindre, ceindre, contraindre, enfreindre, éteindre, feindre, geindre, joindre, peindre, plaindre, teindre* și componente le lor; (2) La fel compusele sale.

	<i>Inf.prés.</i>	paraître (1)	naître	croître (2)
	<i>Ind.prés.</i>	Je parais, tu parais	Je nais, tu nais	Je crois, tu crois
---	---	Il paraît	Il naît	Il croît
---	---	Nous paraissions	Nous naissons	Nous croissons
---	---	Ils paraissent	Ils naissent	Ils croissent
---	<i>imparf.</i>	Je paraissais	Je naissais	Je croissais
---	<i>passé s.</i>	Je parus	Je naquis	Je crûs
---	<i>futur</i>	Je paraîtrai	Je naîtrai	Je croîtrai
	<i>Cond.prés.</i>	Je paraîtrais	Je naîtrais	Je croîtrais
	<i>Sub.prés.</i>	Que je paraisse	Que je naisse	Que je croisse
---	---	Qu'il paraisse	Qu'il naisse	Qu'il croisse
---	---	Que nous paraissions	Que nous naissons	Que nous croissons
---	---	Qu'ils paraissent	Qu'ils naissent	Qu'ils croissent
	<i>Impératif</i>	Parais, paraissions	Nais, naissons	Crois, croissons
	<i>Participes</i>	Paraissant; paru	Naissant; né	Croissant; crû

(1) La fel: *connaître* și compuși săi; (2) Și compușii săi, dar *accru* fără accent.

	<i>Inf.prés.</i>	rire (1)	conclure (2)	nuire (3)
	<i>Ind.prés.</i>	Je ris, tu ris	Je conclus, tu conclus	Je nuis, tu nuis
---	---	Il rit	Il conclut	Il nuit
---	---	Nous rions	Nous concluons	Nous nuisons
---	---	Ils rient	Ils concluent	Ils nuisent
---	<i>imparf.</i>	Je riais	Je concluais	Je nuisais
---	<i>passé s.</i>	Je ris	Je conclus	Je nuisis

--- <i>futur</i>	Je rirai	Je concurai	Je nuirai
<i>Cond.prés.</i>	Je rirais	Je conclurais	Je nuirais
<i>Sub.prés.</i>	Que je rie	Que je conclue	Que je nuise
--- ---	Qu'il rie	Qu'il conclue	Qu'il nuise
--- ---	Que nous riions	Que nous concluions	Que nous nuisions
--- ---	Qu'ils rient	Qu'ils concluent	Qu'ils nuisent
<i>Impératif</i>	Ris, riions	Conclus, concluons	Nuis, nuisons
<i>Participes</i>	Riant; ri	Concluant; conclu	Nuisant; nuï

(1) Şi: *sourire*; (2) Şi: *exclure, inclure* (part. passé *inclus*); (3) La fel: *lui*re şi compusele sale.

<i>Inf.prés.</i>	conduire (1)	écrire	croire
<i>Ind.prés.</i>	Je conduis, tu conduis	J'écris, tu écris	Je crois, tu crois
--- ---	Il conduit	Il écrit	Il croit
--- ---	Nous conduisons	Nous écrivons	Nous croyons
--- ---	Ils conduisent	Ils écrivent	Ils croient
--- <i>imparf.</i>	Je conduisais	J'écrivais	Je croyais
--- <i>passé s.</i>	Je conduisis	J'écrivis	Je crus
--- <i>futur</i>	Je conduirai	J'écrirai	Je croirai
<i>Cond.prés.</i>	Je conduirais	J'écrirais	Je croirais
<i>Sub.prés.</i>	Que je conduise	Que j'écrive	Que je croie
--- ---	Qu'il conduise	Qu'il écrive	Qu'il croie
--- ---	Que nous conduisions	Que nous écrivions	Que nous croyions
--- ---	Qu'ils conduisent	Qu'ils écrivent	Qu'ils croient
<i>Impératif</i>	Conduis, conduisons	Écris, écrivons	Crois, croyons
<i>Participes</i>	Conduisant; conduit	Écrivant, écrit	Croyant; cru

(1) La fel: *construire, reconstruire, instruire, cuire* şi verbele terminate în *-duire*.

<i>Inf.prés.</i>	souffire	dire (1)	lire (2)
<i>Ind.prés.</i>	Je suffis, tu suffis	Je dis, tu dis	Je lis, tu lis
--- ---	Il suffit	Il dit	Il lit
--- ---	Nous suffisons	Nous disons, vous dites	Nous lisons
--- ---	Ils suffisent	Ils disent	Ils lisent
--- <i>imparf.</i>	Je suffisais	Je disais	Je lisais
--- <i>passé s.</i>	Je suffis	Je dis	Je lus
--- <i>futur</i>	Je suffirai	Je dirai	Je lirai
<i>Cond.prés.</i>	Je suffirais	Je dirais	Je lirais
<i>Sub.prés.</i>	Que je suddise	Que je dise	Que je lise
--- ---	Qu'il suffise	Qu'il dise	Qu'il lise
--- ---	Que nous suffisions	Que nous didions	Que nous lisions
--- ---	Qu'ils suffisent	Qu'ils disent	Qu'ils lisent
<i>Impératif</i>	Suffis, suffisons	Dis, disons, dites	Lis, lisons
<i>Participes</i>	Suffisant; suffi	Disant; dit	Lisant; lu

(1) La fel: *confire* şi compusele sale. Compuşii lui *dire*, în afară de *maudire* (grupa a II-a) se conjugă precum *dire*, excepţie persoana a II-a plural indicativ prezent: *vous contredisez*, dar: *vous redites*; (2) La fel compusele sale.

<i>Inf.prés.</i>	boire	taire (1)	faire (2)
<i>Ind.prés.</i>	Je bois, tu bois	Je tais, tu tais	Je fais, tu fais
--- ---	Il boit	Il tait	Il fait
--- ---	Nous buvons	Nous taisons	Nous faisons, vous faites
--- ---	Ils boivent	Ils taisent	Ils font
--- <i>imparf.</i>	Je buvais	Je taisais	Je faisais
--- <i>passé s.</i>	Je bus	Je tus	Je fis
--- <i>futur</i>	Je boirai	Je tairai	Je ferai
<i>Cond.prés.</i>	Je boirais	Je tairais	Je ferais
<i>Sub.prés.</i>	Que je boive	Que je taise	Que je fasse
--- ---	Qu'il boive	Qu'il taise	Qu'il fasse
--- ---	Que nous buvions	Que nous taisions	Que nous fassions
--- ---	Qu'ils boivent	Qu'ils taisent	Qu'ils fassent
<i>Impératif</i>	Bois, buvons	Tais, taisons	Fais, faisons, faites
<i>Participes</i>	Buvant; bu	Taisant; tu	Faisant; fait

(1) La fel: *splaire* şi compusele sale; (2) La fel compusele sale.

<i>Inf.prés.</i>	extraire (1)	repaître (2)	sourdre
<i>Ind.prés.</i>	J'extrait, tu extrais	Je repais, tu repais	<i>Inusité</i>
--- ---	Il extrait	Il repaît	Il sourd
--- ---	Nous extrayons	Nous repaissions	<i>Inusité</i>
--- ---	Ils extraient	Ils repaissent	Ils sourdent

--- imparf.	J'extrayais	Je repaissais	<i>Inusité</i>
--- passé s.	<i>Inusité</i>	Je repus	<i>Inusité</i>
--- futur	J'extraurai	Je repâtrai	<i>Inusité</i>
Cond.prés.	J'extraurais	Je repâtrais	<i>Inusité</i>
Sub.prés.	Que j'extraie	Que je repaisse	<i>Inusité</i>
--- ---	Qu'il extraie	Qu'il repaisse	<i>Inusité</i>
--- ---	Que nous extrayions	Que nous repaissions	<i>Inusité</i>
--- ---	Qu'ils extraient	Qu'ils repaissent	<i>Inusité</i>
Impératif	Extrais, extrayons	Repais, repaissions	<i>Inusité</i>
Participes	Extrayant; extrait	Repaissant; repu	<i>Inusité</i>

(1) La fel: *traire, abstraire, braire* (folosit doar la pers.a III-a sing.și pl.), *soustraire*; (2) La fel: *paître* (defectiv).

Inf.prés.	clore	éclore	enclore
Ind.prés.	Je clos, tu clos	<i>Inusité</i>	J'enclos, tu enclos
--- ---	Il clôt	Il éclôt	Il enclôt
--- ---	<i>Pas de</i>	<i>Inusité</i>	<i>Pas de</i>
--- ---	<i>pluriel</i>	Ils éclosent	<i>pluriel</i>
--- imparf.	<i>Inusité</i>	<i>Inusité</i>	<i>Inusité</i>
--- passé s.	<i>Inusité</i>	<i>Inusité</i>	<i>Inusité</i>
--- futur	Je clorai	Il éclora, ils écloront	J'enclorai
Cond.prés.	Je clorais	Il éclorait, Ils écloraient	J'enclorais
Sub.prés.	Que je close	<i>Inusité</i>	Que j'enclose
--- ---	Qu'il close	Qu'il éclore	Qu'il enclose
--- ---	Que nous closions	<i>Inusité</i>	Que nous enclosions
--- ---	Qu'ils closent	Qu'ils éclosent	Qu'ils enclosent
Impératif	<i>Inusité</i>	<i>Inusité</i>	<i>Inusité</i>
Participes	<i>Pas de part.prés; clos</i>	<i>Pas de part.prés; éclore</i>	<i>Pas de part.prés; enclos</i>

Inf.prés.	oindre	poindre (1)	frire (2)
Ind.prés.	J'oins, tu oins	<i>Inusité</i>	Je fris, tu fris
--- ---	Il oint	Il point	Il frit
--- ---	Nous oignons	<i>Inusité</i>	<i>Pas de</i>
--- ---	Ils oignent	<i>Inusité</i>	<i>pluriel</i>
--- imparf.	J'oignais	Il poignait	<i>Inusité</i>
--- passé s.	J'oignis	Il poignit	<i>Inusité</i>
--- futur	J'oindrai	Il poindra	Je frirai
Cond.prés.	J'oindra	Il poindrait	Je frirais
Sub.prés.	Que j'oigne	<i>Inusité</i>	<i>Inusité</i>
--- ---	Qu'il oigne	Qu'il poigne	<i>Inusité</i>
--- ---	Que nous oignons	<i>Inusité</i>	<i>Inusité</i>
--- ---	Qu'ils oignent	<i>Inusité</i>	<i>Inusité</i>
Impératif	Oins, oignez	<i>Inusité</i>	Fris, <i>pas de pluriel</i>
Participes	Oignant; oint	assaillant, <i>pas de passé</i>	<i>Pas de part.prés, frit</i>

(1) *Poindre* nu se conjugă decât la persoana a III-a; (2) *Frire* este defectiv.

255. Particularități în conjugarea verbelor de grupa a III-a

(Particularités dans la conjugaison des verbes du IIIe groupe)

1. Verbe în -ir

Sortir (a ieși) și compusul *ressortir* (a ieși din nou) aparțin grupei a III-a. Dar compusele *assortir* (a se asorta), ca și *ressortir* (a fi de resortul, de competența cuiva), se conjugă după modelul lui *finir*:

Ils s'assortissent, ils ressortissent.

Partir (a pleca) și *repartir* (a pleca din nou) aparțin grupei a III-a, însă *répartir* (a distribui) aparține grupei a II-a și se conjugă după modelul lui *finir*:

Nous répartissons.

Répartir (cu sensul de a răspunde) aparține grupei a III-a, ca și *départir* și se conjugă cu *avoir*.

Verbele *assaillir* (a asalta), *couvrir* (a acoperi), *défaillir* (a leșina), *cueillir* (a culege), *offrir* (a oferi), *ouvrir* (a deschide), *souffrir* (a suferi), *tressaillir* (a

tresări) primesc la prezentul indicativului terminațiile verbelor din grupa I: **e, es, e:**

<i>j'ouvre</i>	<i>tu ouvres</i>	<i>il ouvre</i>
<i>j'offre</i>	<i>tu offres</i>	<i>il offre</i>
<i>je souffre</i>	<i>tu souffres</i>	<i>il souffre</i>

Obs.: Verbul **cueillir**, spre deosebire de **assaillir**, primește **e** la viitor: *je cueillerai* și la condițional *je cueillerais*.

La participiul trecut, verbele *couvrir*, *offrir*, *ouvrir*, *souffrir* fac: *couvert*, *offert*, *ouvert*, *souffert*.

Servir și **desservir** aparțin grupei a III-a, dar *asservir* se va conjuga după modelul lui **finir**:

nous servons, nous desservons,
dar: *nous asservissons.*

Verbele **dormir**, **mentir**, **partir**, **sentir**, **sortir**, **servir** primesc **s, s, t** la cele trei persoane ale singularului de la indicativul prezent și **s** la persoana a II-a singular de la imperativ, după ce au pierdut consoana finală a radicalului (**m, t, v**).

partir	<i>je pars, tu pars</i>	<i>il part</i>	<i>pars</i>
dormir	<i>je dors, tu dors</i>	<i>il dort</i>	<i>dors</i>
servir	<i>je sers, tu sers</i>	<i>il sert</i>	<i>sert</i>

2. Verbe în -oir

a) Verbele **pouvoir** (a putea) **valoir** (a valora) **vouloir** (a voi)

sunt singurele verbe care, la prezentul indicativului, persoana I și a II-a singular, primesc terminația x:

pouvoir	<i>je peux</i>	<i>tu pars</i>	<i>il peut</i>
valoir	<i>je vau</i>	<i>tu vau</i>	<i>il vaut</i>
vouloir	<i>je veux</i>	<i>tu veux</i>	<i>il veut</i>

b) Verbele **apercevoir**, **concevoir**, **décevoir**, **percevoir** se conjugă toate după modelul lui *recevoir*:
La aceste verbe, c primește sedilă înainte de o, u:
reçois, reçu, conçois, conçu, aperçois, aperçu, déçois, déçu

3. Verbe în -re

Maudire (a blestema), compusul lui *dire*, urmează în conjugare pe *finir*:

Je maudis... nous maudissons; je maudissais...

Maudire (a blestema), compusul lui *dire*, urmează în conjugare pe *finir*:

Je maudis... nous maudissons; je maudissais...

Médire (a bârfi), compusul lui *dire*, la persoana a II-a a indicativului prezent și la persoana a II-a plural a imperativului face:

vous médisez, médisez.

La fel și **contredire**, **interdire**, **prédire**, **dédire**:

vous contredisez, vous interdisez, vous prédisez, vous dédisez.

În schimb, **redire** se conjugă la fel ca *dire*:

vous redites, redites.

De observat că *être, dire (redire), faire* (refaire, défaire)*, la persoana a II-a plural primesc **es în loc de ez**:

vous faites, refaites, défaites etc.

vous êtes

vous dites (redites).

* În pronunțarea verbului **faire**, grupul **ai** se schimbă în **e** la prezent persoana I plural (*nous faisons*), la imperfect (*je faisais...*), la imperativ (*faisons*) și la gerunziu (*faisant*).

Verbele terminate în **-andre** (*répandre*), **-endre** (*vendre*), **-ondre** (*répondre*), **-erdre** (*perdre*), **-ordre** (*mordre*), ca și *coudre* (part. *cousu*) păstrează peste tot pe **d** din radical și nu primesc **t** la persoana a III-a singular a indicativului prezent: *il répand, il répond, il vend, il perd, il mord, il coud.*

Cele în **-eindre** (*peindre*)**; **-aindre** (*craindre*)**; **-oindre** (*joindre, poindre*), **-oudre** (*résoudre*) pierd pe **d** și primesc **s, s, t** la cele trei persoane de la singular (indicativ prezent):

Je peins... il peint, je crains... il craint

je joins... il joint, je résous... il résout

** **nd** de la verbele în **-indre** se transformă în **gh** în fața unei vocale: *que je peigne, que je craigne, nous peignons, nous craignons.*

Verbele în **-âtre**, **-ôître** și verbul *plaire*, precum și compusele lor, primesc accent circumflex pe **i** în fața lui **t** din radical:

connaître – *il connaît, ils connaîtront, il connaîtrait*

croître – *il croît, ils croîtront, il croîtrait*

plaire – *il plaît*

Participiul trecut al verbelor *devoir, mouvoir, croître* este: *dû – due, mû – mue, crû – crue* cu accent circumflex pe **u**, pe care îl pierde la feminin și plural.

256. Verbe impersonale (Verbes impersonnels)

257. *Il pleut, il est* (cu înțelesul de *il y a* "există"), *il n'y a pas* (nu există), *il tombe de la neige* (cade zăpadă), *peu importe* (puțin interesează), *n'importe* (nu interesează) sunt forme verbale impersonale.

Verbele impersonale sunt cele care se folosesc la persoana a III-a singular, fără referire la vreun subiect determinat.

1. **Falloir** (a trebui) este verbul impersonal cel mai des folosit în limba franceză:

Il faut que tout le monde travaille.

2. O serie de verbe impersonale propriu-zise exprimă fenomene ale naturii: *pleuvoir* (a ploua), *neiger* (a ninge), *tonner* (a tuna), *grêler* (a cădea grindină), *bruiner* (a bura), *brumer* (a cădea negură), *geler* (a îngheța, a fi ger), *éclairer* (a fulgera).

Aceste verbe nu se întrebunțează decât la modul infinitiv și la persoana a III-a singular de la toate timpurile și modurile, însoțite de pronumele neutru *il*: *il pleut* (plouă), *il neige* (ninge), *il tonne* (tună) etc.

Câteodată de *ce*: *c'était pendant la Révolution.*

Alteori, nici de *ce*, nici de *il*: *n'importe, qu'importe?*

O serie de locuțiuni verbale impersonale se formează cu ajutorul verbului *faire* urmat de un adjectiv sau de un substantiv. Ele exprimă în general starea timpului:

<i>Il fait</i>	<i>beau (temps)</i>	este (timp) frumos
	<i>mauvais (temps)</i>	este (timp) urât
	<i>froid</i>	este frig
	<i>chaud</i>	este cald
	<i>sec</i>	este uscat
	<i>frais</i>	este răcoare
	<i>jour</i>	este ziua
	<i>nuit</i>	este noaptea
	<i>du vent</i>	este vânt

La timpurile compuse, toate verbele impersonale propriu-zise se conjugă cu auxiliarul *avoir*: *il a neigé, il avait plu* etc.

Obs.: În sens figurat, verbele impersonale pot fi folosite ca un subiect real: "Boulets, mitraille, obus... pleuvaient".

Expresiile impersonale *il y a* (se află, există), *il s'agit* (este vorba) și *il est question* (este vorba) sunt foarte des folosite în vorbirea curentă:

Il s'agit d'un honnête homme (este vorba despre un om de treabă)

Il est question d'un exercice d'algèbre (este vorba despre un exercițiu de algebră).

Il n'est pas de sot métier (nu există meserie proastă).

Il n'y a pas de fumée sans feu (până nu faci foc nu iese fum).

Obs.: Formele expresiei *il y a* sunt de fapt cele ale verbului **avoir** folosite la persoana a III-a singular:

Prezent: *Y a-t-il des livres sur la table?* (forma interogativă)

Oui, sur la table il y a des livres (forma afirmativă)

Non, sur la table il n'y a des livres (forma negativă).

Imperfect: *y avait-il?* viitor: *y aura-t-il?* perfect

compus: *y a-t-il eu?* mai mult ca perfect: *y avait-il eu?* condițional prezent: *y aurait-il?* etc. *Il y avait, il y aura* etc.

Notă: Când propoziția începe cu subiectul se folosește verbul *être*, iar când începe cu altă parte (de propoziție) se folosește expresia *il y a*:

La gomme est dans le plumier. Dans le plumier il y a une gomme.

Les fleurs sont dans le jardin. Dans le jardin il y a des fleurs.

Există unele verbe impersonale care, prin transformare, se folosesc sub formă impersonală, în expresii precedate de pronumele neutru *il* (subiect gramatical) și urmate sau nu de un subiect real, la singular sau la plural:

sembler *Il semble* – se pare
convenir *Il convient* – se cuvine
tomber *Il tombe de la neige* – cade zăpadă
souffler *Il souffle un vent du nord* – suflă un vânt dinspre nord
venir *Il venait chaque jour des amis me voir* – veneau în fiecare zi prieteni să mă vadă
permettre *Il n'est pas permis à tout le monde s'avoir des dons pour la musique* – nu este dat întregii lumi să aibă darul muzicii.

Obs.: Se va observa că, oricare ar fi numărul și genul subiectului real, verbul impersonal rămâne neschimbat la singular.

Cu verbul *être* urmat de un adjectiv sau de un substantiv se alcătuiesc expresii impersonale*:

<i>Il est</i>	<i>probable</i>	este probabil
	<i>possible</i>	este posibil
	<i>temps</i>	este timpul
	<i>bon</i>	este bine
	<i>juste</i>	este drept

* *Être* este deci precedat de **il** care nu se traduce, el nefiind decât un subiect gramatical.

Notă: Există și unele expresii impersonale folosite fără neutru **il**: *peu importe* (puțin interesează), *n'empêche* (nu împiedică), *peu s'en faut* (cât pe-acți), *mieux vaut* (mai bine), *reste* (rămâne), (ça) *suffit* (ajunge) etc.

Mieux vaut tard que jamais – Mai bine mai târziu decât niciodată.

258. Verbele impersonale (*Les verbes impersonnels*)

259. Verbele impersonale *neiger* (a ninge), *grêler* (a bate grindina), *geler* (a îngheța, a fi ger), *tonner* (a tuna), se folosesc la aceleași moduri și timpuri ca

falloir și *pleuvoir*, dar sunt verbe regulate.

260. Verbele impersonale se mai numesc și unipersonale, deoarece se folosesc numai la persoana a III-a singular, deși pronumele personal *il* care le însoțește nu reprezintă un subiect determinat:

Il faut (trebuie), *il pleut* (plouă), *il tonne* (tună), *il neige* (ninge), *il grêle* (cade grindină) etc.

Verbe defective (*Verbes défectifs*)

261. Verbele cărora le lipsesc unele timpuri sau unele persoane sunt defective.

Multe dintre ele nu mai sunt folosite astăzi decât în anumite formule tipice sau în locuțiuni:

advenir *Fais ce que doit, advienne que purra* – fă-ți datoria, întâmplă-se ce s-o-ntâmpla
redire *Il trouve à redire* – el găsește de cârtit
ouïr *J'ai ouï dire* – am auzit spunându-se
paître *Envoyer quelqu'un paître* – a expedia pe cineva cu brutatitate
promouvoir *Promouvoir une politique réaliste* – a promova o politică realistă.

262. Câteva verbe defective:

Choir a cădea
Clore a închide
Déchoir a decădea
Distraire a distra; a distrage
Échoir a-i reveni, a ajunge la scadență
Extraire a extrage
Faillir a greși, a fi pe punctul de...
Florir a înflori, a prospera
Gésir a zăcea. Expresia *ci-gît* (aici odihnește) este folosită în epitafe.
Luire a luci
Paître a a paște
Reluire a a luci
Saillir a a țâșni
Seoir - cu sensul de a se potrivi, a șede bine nu este folosit la infinitiv;
Il vous sied mal de parler ainsi – Vă stă rău să vorbiți așa.
- Cu sensul de a fi situat, a-și avea sediul; *Maison sise au centre de la ville* – Casă situată în centrul orașului.
Soustraire a sustrage
Traire a mulge
Tisser a țese
Transir a rebegi.

264. Diateza pronominală (reflexivă)

Se laver - a se spăla

INDICATIF

<i>Présent</i>			<i>Passé composé</i>		
je	me	lave	je	me	suis lavé (e)
tu	te	laves	tu	t'	es lavé (e)
il	se	lave	il	s'	est lavé (e)
nous	nous	lavons	nous	nous	sommes lavés (ées)
vous	vous	lavez	vous	vous	êtes lavés (ées)
ils	se	lavent	ils	se	sont lavés (ées)

<i>Imparfait</i>			<i>Plus-que-parfait</i>			
je	me	lavais	je	m'	étais	lavé (e)
tu	te	lavais	tu	t'	étais	lavé (e)
il	se	lavait	il	s'	était	lavé (e)
nous	nous	lavions	nous	nous	étions	lavés (ées)
vous	vous	laviez	vous	vous	étiez	lavés (ées)
ils	se	lavaient	ils	s'	étaient	lavés (ées)
<i>Passé simple</i>			<i>Passé antérieur</i>			
je	me	lavai	je	me	fus	lavé (e)
tu	te	lavas	tu	te	fus	lavé (e)
il	se	lava	il	se	fut	lavé (e)
nous	nous	lavâmes	nous	nous	fûmes	lavés (ées)
vous	vous	lavâtes	vous	vous	fûtes	lavés (ées)
ils	se	lavèrent	ils	se	furent	lavés (ées)
<i>Futur</i>			<i>Futur antérieur</i>			
je	me	laverai	je	me	serai	lavé (e)
tu	te	laveras	tu	te	seras	lavé (e)
il	se	lavera	il	se	sera	lavé (e)
nous	nous	laverons	nous	nous	serons	lavés (ées)
vous	vous	laverez	vous	vous	serez	lavés (ées)
ils	se	laveront	ils	se	seront	lavés (ées)

CONDITIONNEL

<i>Présent</i>			<i>Passé</i>			
je	me	laverais	je	me	serais (fusse)	lavé (e)
tu	te	laverais	tu	te	serais (fusses)	lavé (e)
il	se	laverait	il	se	serait (fût)	lavé (e)
nous	nous	laverions	nous	nous	serions (fûmes)	lavés (ées)
vous	vous	laveriez	vous	vous	seriez (fûtes)	lavés (ées)
ils	se	laveraient	ils	se	seraient (furent)	lavés (ées)

IMPERATIF

<i>Présent</i>	<i>Passé</i>
lave-toi	Inusité
lavons-nous	
lavez-vous	

SUBJONCTIF

<i>Présent</i>			<i>Passé</i>			
que je	me	lave	je	me	sois	lavé (e)
que tu	te	laves	tu	te	sois	lavé (e)
qu'il	se	lave	il	se	soit	lavé (e)
que nous	nous	lavions	nous	nous	soyons	lavés (ées)
que vous	vous	laviez	vous	vous	soyez	lavés (ées)
qu'ils	se	lavent	ils	se	soient	lavés (ées)
<i>Imparfait</i>			<i>Plus-que-parfait</i>			
que je	me	lavasse	que je	me	fusse	lavé (e)
que tu	te	lavasses	que tu	te	fusses	lavé (e)
qu'il	se	lavât	qu'il	se	fût	lavé (e)
que nous	nous	lavassions	que nous	nous	fussions	lavés (ées)
que vous	vous	lavassiez	que vous	vous	fussiez	lavés (ées)
qu'ils	se	lavassent	qu'ils	se	fussent	lavés (ées)

INFINITIF

<i>Présent</i>	<i>Passé</i>
se laver	s'être lavé

PARTICIPE

Présent
se lavant

Passé
s'étant lavé(e)

GÉRONDIF

en se lavant

Observații asupra verbelor pronominale

(Observations sur les verbes pronominaux)

265. 1. Verbele conjugate la diateza pronominală sunt însoțite, cum am văzut, de două pronume de aceeași persoană:

Je ne (m'), tu te (t'), il (elle) se (s')

Nous nous, vous vous, ils (elles) se (s')

Primul pronume este subiect, al doilea este, în general, complement direct sau indirect.

Je me lave *Je me lave les mains*
(c.d.) (c.ind.)

2. La timpurile compuse, verbele pronominale

(reflexive) se conjugă cu auxiliarul *être*.

Je me suis couché(e), tu t'es couché(e)...

3. Participiul trecut al acestor verbe, în general, se acordă cu subiectul în gen și număr (vezi nr.177).

4. La forma negativă, negația **ne** precede pronumele personale reflexive, negația **pas** se așază după verb la timpurile simple, iar la timpurile compuse înainte de participiul trecut:

Je ne me lave pas vite.

Je ne me suis pas lavé vite.

Diateza pasivă

266. Être aimé (forma afirmativă) – *a fi iubit*

INDICATIF

<i>Présent</i>			<i>Passé composé</i>		
je	suis	aimé	j'	ai	été aimé
tu	es	aimé	tu	as	été aimé
il (elle)	est	aimé(e)	il (elle)	a	été aimé(e)
nous	sommes	aimés	nous	avons	été aimés
vous	êtes	aimés	vous	avez	été aimés
ils (elles)	sont	aimé(e)s	ils (elles)	ont	été aimé(e)s
<i>Imparfait</i>			<i>Plus-que-parfait</i>		
j'	étais	aimé	j'	avais	aimé
tu	étais	aimé	tu	avais	aimé
il (elle)	était	aimé(e)	il (elle)	avait	aimé(e)
nous	étions	aimés	nous	avions	aimés
vous	étiez	aimés	vous	aviez	aimés
ils (elles)	étaient	aimé(e)s	ils (elles)	avaient	aimé(e)s
<i>Passé simple</i>			<i>Passé antérieur</i>		
je	fus	aimé	j'	eus	été aimé
tu	fus	aimé	tu	eus	été aimé
il (elle)	fut	aimé(e)	il (elle)	eut	été aimé(e)
nous	fûmes	aimés	nous	eûmes	été aimés
vous	fûtes	aimés	vous	eûtes	été aimés
ils (elles)	furent	aimé(e)s	ils (elles)	eurent	été aimé(e)s
<i>Futur</i>			<i>Futur antérieur</i>		
je	serai	aimé	j'	aurai	été aimé
tu	seras	aimé	tu	auras	été aimé
il (elle)	sera	aimé(e)	il (elle)	aura	été aimé(e)
nous	serons	aimés	nous	aurons	été aimés
vous	serez	aimés	vous	aurez	été aimés
ils (elles)	seront	aimé(e)s	ils (elles)	auront	été aimé(e)s

CONDITIONNEL

<i>Présent</i>			<i>Passé</i>		
je	serais	aimé	j'	aurais (eusse)	été aimé
tu	serais	aimé	tu	aurais (eusses)	été aimé

il (elle)	serait	aimé(e)	il (elle)	aurait (eusse)	été aimé(e)
nous	serions	aimés	nous	aurions (eussions)	été aimés
vous	seriez	aimés	vous	auriez (eussiez)	été aimés
ils (elles)	seraient	aimé(e)s	ils (elles)	auraient (eussent)	été aimé(e)s

IMPÉRATIF

<i>Présent</i>	<i>Passé</i>
sois aimé	aie été aimé
soyons aimés	ayons été aimés
soyez aimés	ayez été aimez

SUBJONCTIF

<i>Présent</i>	<i>Passé</i>
que je sois aimé	que j' aie été aimé
que tu sois aimé	que tu aies été aimé
qu'il (elle) soit aimé(e)	qu'il (elle) ait été aimé(e)
que nous soyons aimés	que nous ayons été aimés
que vous soyez aimés	que vous ayez été aimés
qu'ils (elles) soient aimé(e)s	qu'ils (elles) aient été aimé(e)s
<i>Imparfait</i>	<i>Plus-que-parfait</i>
que je fusse aimé	que j' eusse été aimé
que tu fusses aimé	que tu eusses été aimé
qu'il (elle) fût aimé(e)	qu'il (elle) eusse été aimé(e)
que nous fussions aimés	que nous eussions été aimés
que vous fussiez aimés	que vous eussiez été aimés
qu'ils (elles) fussent aimé(e)s	qu'ils (elles) eussent été aimé(e)s

INFINITIF

<i>Présent</i>	<i>Passé</i>
être aimé	avoir été aimé

PARTICIPE

<i>Présent</i>	<i>Passé</i>
étant aimé	aimé, e ayant été aimé

Observații asupra verbelor pasive

267. Diateza pasivă se formează din **être** la timpul respectiv, plus participiul trecut al verbului de conjugat.

268. Verbul la diateza pasivă are, ca și în limba română, două subiecte: unul care *suportă* lucrarea, numit subiect gramatical, și unul care *face* lucrarea – subiect logic sau real – numit *complement de agent*.

269. Participiul trecut al verbului la diateza pasivă se acordă, ca și în limba română, cu subiectul gramatical, în gen și număr:

Il est aimé. Elle est aimée. Ils sont aimés. Elles sont aimées.

270. Forma interogativă

În mod obișnuit, la forma interogativă subiectul se așază după verb (se face inversiunea subiectului):

Voulez-vous un gâteau? Parles-tu le français?

1. *e* final la persoana I a verbelor din grupa I primește accent ascuțit la forma interogativă:

Chanté-je – Formă rară astăzi

2. La persoana a III-a, când verbul se termină în *e* sau *a*, între terminație și pronumele subiect, pentru ușurarea pronunției și evitarea hiatului, se intercalează un *t* (eufonic):

Parle-t-il?

Parla-t-elle?

271. Forma interogativă se exprimă și cu locuțiunea *est-ce que (qu')*, fără a mai face inversiunea subiectului, mai ales la persoana I singular:

Est-ce que je chante?

Est-ce que je finis?

272. Uneori nu este nevoie decât de intonație (interogativă) spre a pune întrebarea.

Notă: Numai timpurile indicativului și ale condiționalului pot fi puse la forma interogativă.

273. Conjugarea negativă

1. La timpurile simple, negația **ne** precede verbul, iar **pas** se pune după verb:

Tu n'entres pas. Il ne vient pas.

2. La timpurile compuse, cele două negații încadrează auxiliarul:

Il n'a pas parlé. Tu n'est pas arrivée.

3. La infinitivul prezent, forma negativă, ambele negații preced verbul:

Ne pas fumer. Ne pas se pencher en dehors.

4. Pentru diateza reflexivă (pronominală) vezi nr.264.

5. La diateza pasivă, auxiliarul este încadrat de cele două negații:

Je ne suis pas aimé. Je n'ai pas été aimé (ambele participii stau după **pas**).

274. Conjugarea interogativ-negativă

La timpurile simple, verbul, cu subiect inversat, se așază între cele două negații:

Ne suis-je pas? Ne parles-tu pas?

La timpurile compuse, auxiliarul, cu subiectul inversat, se așază între cele două negații, participiul trecut fiind plasat la sfârșit:

N'ai-je pas parlé? Ne sont-ils pas arrivés?

Întrebuintarea modurilor și a timpurilor (L'emploi des modes et des temps)

275. *Obs.* Modurile și timpurile au unele valori proprii și generale, iar altele particulare și secundare.

Imperfectul (L'imparfait)

La lune se levait... des points lumineux brillaient.

Imperfectul înfățișează anumite caractere fizice sau morale.

Claire avait les yeux bleus transparents comme l'eau d'une fontaine. Elle était belle comme le jour.

L'herbe de la clairière était verte, fleurie.

Perfectul simplu (Le passé simple)

276. Perfectul simplu este un trecut istoric și al povestirii:

Un soldat l'interpella en riant, lui demanda son nom, l'interrogea sur son village.

Perfectul simplu exprimă o acțiune săvârșită o singură dată. Se folosește mai mult în scris, la persoana a III-a, în povestiri istorice și literare:

Il se souleva, sauta sur ses pieds et fit quelques pas.

În conversația curentă din franceza modernă el este înlocuit cu:

a) Imperfectul, pentru acțiunile sau stările care se prelungesc:

Quelqu'un récitait quelque chose

Vers ou prose...

b) Perfectul compus în dialog ca și în acțiunile terminate:

Les élèves sont sortis de l'école, ont pris l'autobus et sont rentrés à la maison.

Perfectul compus (Le passé composé)

277. Perfectul compus exprimă în general o acțiune socotită fie ca un rezultat prezent al unei acțiuni trecute, fie ca o acțiune trecută păstrând un anumit contact cu prezentul:

Il est arrivé à la gare peu avant du départ du train.

C'est fait, j'ai terminé mes leçons.

Perfectul compus, trecut al conversației, se folosește mult în dialoguri:

- Tu as fait tout cela, papa?

- Presque tout cela. J'ai vendu de la fraternité.

Trecutul anterior (Le passé antérieur)

278. Acest timp nu există în limba română. El exprimă o acțiune trecută care a avut loc imediat înaintea altei acțiuni trecute, exprimată, de obicei, prin perfectul simplu. Se traduce în limba română cu perfectul compus. Nu se întrebuintează în conversație. În limba vorbită este înlocuit cu trecutul numit "surcomposé".

În general, trecutul anterior se folosește în propozițiile circumstanțiale de timp care încep cu *après que, aussitôt que, dès que, lorsque, quand* ș.a.

Mai mult ca perfectul (Le plus-que-parfait)

279. Mai mult ca perfectul exprimă o acțiune încheiată înaintea unei acțiuni trecute. Mai mult ca perfectul desemnează o acțiune petrecută înaintea aceleia exprimate de un al doilea verb. Mai frecvent, este în corelație cu imperfectul:

J'avais déjà accompli la mission dont vous me parliez

Dar și cu perfectul compus:

J'ai remarqué que l'agent s'était mépris. Je me suis rappelé ce que vous m'aviez raconté l'an dernier.

Obs.: După *si*, mai mult ca perfectul înlocuiește în propoziția subordonată un condițional perfect:

Si tu l'avais connu, tu l'aurais aimé.

Viitorul (Le futur simple)

280. Viitorul exprimă, în general, o acțiune care va avea loc după momentul vorbirii:

J'irai à la gare.

Obs.: Viitorul poate fi întrebuintat și pentru:

- O afirmație cu caracter general:

Rira bien qui rira le dernier.

- Un sfat, o invitație, un ordin:

Tu feras attention au feu rouge.

- O cerere imperativă atenuată:

Je vous demanderai du respect pour vos parents.

Obs.: O acțiune viitoare apropiată de prezent se exprimă prin verbul *aller* urmat de un infinitiv: *Je vais vous donner quatorze ans.* (v. nr.245)

După *si* care introduce o condiție, nu se va folosi niciodată viitorul, ci prezentul indicativului: *S'il fait beau (demain), j'irai à la campagne.*

Viitorul anterior (Le futur antérieur)

281. Viitorul anterior arată:

1. O acțiune viitoare care va fi încheiată înaintea unei alte acțiuni viitoare (anterioritatea față de o acțiune viitoare):

Quand tu auras reçu mon télégramme, tu prendras le train pour Bucarest.

2. O acțiune care se va termina în viitor la un moment dat:

Venez me voir à dix heures du soir. À cette heure-là je serai déjà rentré.

Obs.: Viitorul anterior mai poate exprima:

a) O afirmație a unui fapt trecut:

J'aurai mal compris ce qu'il m'expliqua.

b) O poruncă, o prescripție, o presupunere, etc:

Vous aurez remarqué sa faute.

B. Modul condițional (Le mode conditionnel)

Ah! *J'oserais* parler si je croyais bien dire.

Tu aurais vu ces enfants qui ont appris à nager tout petits.

Verbele *j'oserais*, *tu aurais vu* sunt la modul condițional.

282. Condiționalul prezintă, în general, un fapt posibil, eventual, a cărui realizare depinde adesea de o condiție exprimată sau subînțeleasă. El se folosește în propozițiile principale din frază și în propozițiile independente¹:

Il lui aurait répondu.

On rirait bien si on voyait un Cendrillon au bal.

Obs.: După un verb la trecut, într-o propoziție subordonată, condiționalul are o valoare temporală și exprimă:

1. Un viitor (simplu²):

Il pensait qu'avant une heure il posséderait et rejeterait Buenos Aires.

Je croyais qu'il viendrait jusqu'à Rouen.

1. Un viitor anterior:

Je savais qu'il serait rentré avant deux heures.

¹ În limba română, condiționalul se folosește și în propozițiile subordonate.

² Este vorba de un viitor văzut dintr-un moment al trecutului (futur du passé).

Prezentul condiționalului (Le présent du conditionnel)

283. Prezentul condiționalului exprimă o acțiune posibilă în viitor sau o acțiune reală, imposibilă în prezent:

Ex.: *S'il faisait beau, je sortirais* (acțiune posibilă).

Si cet oiseau pouvait parler comme les hommes, il dirait des choses merveilleuses (acțiune imposibilă).

Perfectul condiționalului (Le passé du conditionnel)

284. Perfectul condiționalului exprimă o acțiune nerealizată în trecut:

S'il avait fait beau, il serait sorti.

Obs.: În aceste cazuri, acțiunea verbului din propoziția principală este supusă unei condiții exprimate de verbul din propoziția subordonată care stă fie la imperfect (*s'il faisait*), fie la mai mult ca perfectul indicativului (*s'il avait fait*).

În propozițiile independente, condiționalul (prezent sau perfect) poate exprima valori foarte variate:

- O afirmație de politețe atenuată: *Voudriez-vous accepter ma proposition?*

- O dorință: *Je voudrais tant venir avec toi.*

- Un regret: *J'aurais tant désiré la garder!*

- O presupunere: *La récolte aurait détruite par l'orage.*

Obs.: A doua formă a condiționalului perfect (*j'eusse parlé, je fusse arrivé*) nu apare în vorbire, iar în scris se găsește foarte rar. În acest caz, ea înlocuiește fie mai mult ca perfectul indicativului din propoziția subordonată, fie prima formă a condiționalului perfect din propoziția principală:

Il eût été du chinois, du groënlandais s'il eût connu ces langues.

SI condițional (Le SI conditionnel)

Si tu me portes comme la pensée, tu me feras petit,

Si tu me portes comme le vent, tu me seras utile.

Que ferais-tu s'il était vrai?

S'il l'avait aperçu, il l'aurait appelé.

285. Construcția numită scurt "si" condițional ("si" conditionnel) este o construcție specifică limbii franceze. "Si" poate avea însă mai multe sensuri, și anume:

1. Un sens **pozitiv**, cu înțelesul de *când*, *în caz că*, *dacă este adevărat că*³ etc.:

Si vous désirez des sardines à l'huile, je peux vous envoyer.

Si tu avais du courage, tu pouvais vaincre la maladie.

S'il ne vient pas, je pars.

³ **Si** în acest caz înlocuiește pe *quand*, *chaque fois que*, *puisque*, *s'il est vrai que*: *Si je dois y rester, oublie-moi vite* (În caz că rămân acolo... uită-mă repede). După **comme si**, imperfectul și mai mult ca perfectul se pun în locul condiționalului prezent sau perfect: *Il tremble comme s'il avait froid.*

2. Un sens **dubitativ**, cu înțelesul de *dacă*, introducând o idee de îndoială:

Je ne sais pas si c'est plus ou si c'est moins, mais moi j'en veux cent trente.

Je ne sais si les dieux veulent quelque chose.

3. Un sens **condițional**:

Si tu m'aimes... tu redemanderas la fortune à mon neveu.

Obs.: **Si** poate fi adverb interogativ: *Je me demande si tu peux venir*, sau adverb de afirmație:

Ne venez-vous pas? Si.

286. *Regula generală.* După conjuncția condițională **si** (adică după "si" care arată că acțiunea unui verb este subordonată unei condiții), nu se întrebunțează nici viitorul, nici condiționalul prezent sau perfect. În frazele de mai sus:

4. După locuțiunile conjuncționale:

Si tu me portes... verbul este la prezentul

indicativului, dar el are înțeles de viitor: *dacă mă vei purta*
S'il était vrai... verbul este la imperfect, dar el are înțeles de condițional: *dacă ar fi adevărat*
S'il l'avait aperçu... verbul este la mai mult ca perfect, cu înțeles de condițional perfect: *dacă l-ar fi zărit*

Deci după "si" condițional se întrebuințează următoarele timpuri: prezentul, imperfectul și mai mult ca perfectul indicativului.

a) Prezentul indicativului, după "si" condițional, corespunde viitorului din propoziția principală, exprimând ideea unei realizări probabile:

Si je puis, j'irai, Liane.

S'il faut davantage, je vous le dirai.

Vous me trouverez à la maison si vous venez plus vite.

¹ Se poate folosi și viitorul apropiat în locul viitorului 1:

Vous aller me trouver à la maison...

b) Imperfectul indicativului, după "si" condițional, corespunde condiționalului prezent din propoziția principală; realizarea acțiunii este posibilă și uneori chiar imposibilă:

Si vous venez plus vite, vous me trouveriez à la maison.

Si elle était bonne, on ne me la proposerait pas.

Si la lune pouvait parler, elle trahirait beaucoup de secrets.

c) Mai mult ca perfectul după "si" condițional corespunde condiționalului trecut din propoziția principală; realizarea acțiunii este imposibilă (supposition irréalée passée):

Si vous étiez venus plus vite, vous m'auriez trouvé à la maison.

Si tu l'avais connue, tu l'aurais aimée.

Obs.: În acest din urmă caz, în scris, s-ar putea întrebuința condiționalul trecut (a 2-a formă), și în propoziția principală, și în cea subordonată, după "si":

S'il eût mieux travaillé, il eût réussi, sans doute.

Il eût cité du chinois, s'il eût connu cette langue.

Obs.: Uneori, imperfectul înlocuiește mai mult ca perfectul în propoziția subordonată, iar alteori condiționalul prezent înlocuiește condiționalul trecut în propoziția principală, mai ales când într-una din propoziții este un ireal al prezentului, iar în cealaltă un ireal al trecutului:

Si j'avais suivi vos conseils, je serais très content.

Si j'étais en fonds, j'aurais payé mes dettes.

Tablou recapitulativ al principalelor situații ale construcției "si" condițional

Propoziția principală	Propoziția subordonată
Viitorul	Prezentul (cu înțeles de viitor)
<i>Je sortirai (Je vais sortir)</i>	<i>s'il fait beau temps</i>

Condiționalul prezent	Imperfectul indicativului
<i>Je sortirais</i>	<i>s'il faisait beau temps</i>
Condiționalul trecut	Mai mult ca perfectul indicativului
<i>Je serais sorti</i>	<i>s'il avait fait beau temps</i>

C. Modul imperativ (Le mode impératif)

287. Modul imperativ servește la exprimarea:

- Unei porunci:

Ne touchez pas! Ciculez!

- A unei chemări sau invitații:

Ouvrez la porte! Faisons notre devoir!

- A unui sfat:

Ne dépensez pas votre argent avant de l'avoir gagné.

- A unei rugămînți:

Prends ton luth et me donne un baiser.

- A unei cereri:

Passez-moi le sel, s'il vous plaît.

- A unei formule de politețe:

Ayez la bonté de... Faites-moi le plaisir de...

288. Prezentul imperativului (Le présent de l'impératif) indică o acțiune prezentă sau una care urmează a se împlini în viitor:

Venez chez moi, venez demain, venez me voir!

Écoute avec attention, il chante très bien.

Obs.: Imperativul, spre deosebire de limba română, are trei persoane;

pers. a II-a sing. – *viens vite, parle fort, finis ton travail*

pers. I pl. – *venons, parlons, finissons*

pers. a II-a pl. – *venez, parlez, finissez*

Obs.: La imperativ, diateza activă, verbele se folosesc totdeauna fără pronumele subiect:

Passer

passe la rue, feu vert! ne passe pas la rue, feu rouge!

passons la rue ne passons pas la rue

passez la rue ne passez pas la rue

Faire

fais tes devoirs ne fais pas de bruit

faisons nos devoirs ne faisons pas de bruit

faites vos devoirs ne faites pas de bruit

Atenție la persoana a II-a sing. a verbelor de grupa I, care pierd s la indicativ prezent: *passe, parle, chante, marche.*

La diateza pronominală, imperativul se folosește urmat de pronumele *toi, nous, vous*:

lave-toi bien

lavons-nous bien

lavez-vous bien

la forma negativă

ne te lave pas vite

ne nous lavons pas vite

ne vous lavez pas vite

289. Perfectul imperativului (Le passé de l'impératif), folosit mai rar, se referă la o acțiune care va trebui îndeplinită în viitor:

Sois rentré dans une heure. Ayez terminé demain

matin.

Obs.: La persoana a III-a, un ordin sau o chemare se exprimă prin conjunctiv:

Qu'il entre tout de suite!

Qu'il finisse vite! Qu'il ait fini!

Que quatre ou cinq de mes gens prennent des mousquetons pour l'escorter!

D. Modul conjunctiv (Le mode subjonctif)

Tu veux *que j'aille* lire mon journal dans ma chambre. Il faut *qu'on nous trouve* ensemble. Il est douteux *que* ce cocher nous *reconnaisse*.

290. Formele verbale *que j'aille, qu'on trouve, que... reconnaisse* sunt la conjunctiv. Modul conjunctiv se folosește pentru acțiuni și fapte pe care le prezentăm ca voite (*tu veux que j'aille*), legate de o poruncă, o necesitate (*il faut qu'on nous trouve*), îndoielnice (*il est douteux qu'il reconnaisse*) etc.

El se întrebuițează mai frecvent în propozițiile subordonate:

Ex.: *Il arrive que le Français soit passionné au point d'oublier toute logique.*

Dar scriitorii moderni îl folosesc destul de des și în propozițiile principale:

Vienne la nuit, sonne l'heure

Les jours s'en vont

Je demeure. (Guillaume Apollinaire).

Que ton poème soit l'espoir... (L. Aragon).

Acțiunea exprimată de modul conjunctiv este realizabilă în prezent, în viitor sau în trecut:

Il faut que tu te battes... que tu vives.

Je veux qu'il sorte (aujourd'hui ou demain).

Il est possible qu'elle soit arrivée.

Întrebuițarea conjunctivului în propoziții principale și independente

291. În propozițiile independente sau principale, conjunctivul exprimă:

a) O poruncă¹
(o propunere) *"Qu'on fasse l'épreuve, qu'on laisse un roi tout seul..."*
Qu'il sorte vite (pentru: *j'ordonne qu'il sorte...*)

b) O dorință *Qu'il veuille m'écrire, je lui répondrai.*
Qu'il me soit permis de rendre justice à l'administration (Să-mi fie îngăduit a recunoaște meritele administrației).
Vive la Patrie!

c) O exclamație *Que je vous laisse sans escorte?!*
Que tu viennes du ciel ou de l'enfer qu'importe, O Beauté (Fie că vii din cer, fie că vii din infern, ce interesează, O, Frumusețe).

d) O presupunere *Soit un rectangle* (Fie un dreptunghi).

e) O concesie *Qu'il sache qu'il sait au moins.*
(Să știe că știe cel puțin).

f) O circumstanță legată de o condiție *Vienne la nuit, sonne l'heure*
Les jours s'en vont, je demeure.
(G. Apollinaire).

Obs.: Se va observa că, în aceste cazuri, verbul este la persoana a III-a singular, afară de pct.c, unde avem de-a face cu o propoziție exclamativă.

Întrebuițarea conjunctivului în propoziții subordonate

292. În propozițiile subordonate dependente (P.d.), conjunctivul, introdus de prepoziția *que*, se întrebuițează:

1) După verbele care exprimă: *voința* (la voință), *dorința* (le désir), *teama* (la crainte), *îndoiala* (la doute), *porunca* (l'ordre), *necesitatea* (la nécessité), *obligatia* (l'obligation), *posibilitatea* (la possibilité), un sentiment (*de regret, de bucurie, de surpriză* etc):

E	vouloir	a voi	défendre	a
x	ordonner	a	douter	a se
		porunc		îndoi
		i		
	craindre	a se	désirer	a dori
		teme		
	regretter	a	avoir peur	a-i fi
		regret		frică
		a		
	aimer	a-i	s'indigner	a se
	mieux	plăcea		indigna
		mai		
		mult		

¹ În acest caz, conjunctivul înlocuiește un imperativ, deoarece imperativul nu are persoana a III-a:
Ex.: *Qu'il se taise! Qu'il entre tout de suite!*

De asemenea, *exiger, souhaiter, préférer, attendre, s'attendre (à ce que), obtenir, veiller (à ce que), tenir (à ce que)* etc.

Ex.: *J'ai peur qu'il ne soit bien tard. Je souhaite que tu réussisses. Il doute que je puisse l'aider.*

2) După verbe și expresii impersonale (în primul rând după *falloir*):

Ex.: *"Il faut qu'une porte soit ouverte ou fermée".*

Il ne faut pas que je le perde de vue.

Il faudrait qu'il y eût une troisième catégorie.

Obs.: Totuși, când exprimarea îmbracă o recomandare cu caracter general, după unele verbe impersonale se folosește infinitivul:

Ex.: *Il ne faut jamais faire les choses à moitié.*

Il est nécessaire de travailler.

Următoarele expresii impersonale cer conjunctivul:

Il est possible² (este posibil), **il se peut** (se poate), **il convient** (se cuvine), **il est juste** (este drept), **il est douteux** (este îndoielnic), **il est temps** (este timpul), **il arrive** (se întâmplă), **c'est dommage** (este păcat), **peu importe, qu'importe.**

Il est juste que vous soyez récompensé de votre travail.

² Ca și după: *il est nécessaire, il est naturel, il est utile, il est convenable, il vaut mieux, nul doute que* etc.

Obs.: După **il est certain, il est probable, il est vrai, il est vraisemblable, il est évident, il résulte** etc. se întrebuițează indicativul:

Ex.: *Il est certain que ton père viendra.*

La forma negativă și interogativă, și aceste expresii cer conjunctivul:

Ex.: *Il n'est pas probable qu'il puisse venir.*
Est-il probable qu'il vienne?

3. După superlativul relativ al adjectivelor (*le meilleur; le plus beau* etc.) și după **(le) seul, (l') unique, (le) premier, (le) dernier, (le) suprême**, urmate de **qui, que**.

Ex.: *C'est le seul problème concret que je connaisse aujourd'hui.*

Pierre est le meilleur ami que j'aie jamais vu.

4. După locuțiunile conjuncționale:

afin que (pentru ca)	jusqu'à ce que (până ce)
à moîn que (afară numai dacã)	supposé que (presupunând cã)
à la condition que (cu condiția ca)	pour que (pentru ca)
avant que (înainte ca)	pourvu que (numai sã)
de peur que (de teamã ca)	quoique (cu toate cã)
de crainte que (de teamã ca)	sans que (fãrã ca)
malgré que (cu toate cã)	soit que (fie ca)
de manière (façon) que (în așa fel încât)	de sorte que (în așa fel încât) etc.

Ex.: *Pour qu'il vive, c'est assez.*
Il sort, quoiqu'il soit souffrant.

De asemenea, se întrebunțează după locuțiuni pronominale ca: **quoi que** (orice), **qui que** (oricine), **quelque... que** (oricât de), **quel que** (oricare):

Quoi qu'il arrive, ne vendez jamais la terre (orice s-ar întâmpla...)

Quel que soit le souci que la jeunesse endure... (oricare ar fi...)

Quelque grands que soient, les rois sont ce que nous sommes... (oricât de mari ar fi...)

Qui que tu sois, fais ton devoir (oricine ai fi...)

Dupã locuțiunile: *de telle manière (sorte) que, tellement que* se întrebunțează:

a) Indicativul – când se exprimã un fapt real:

Il a travaillé de telle sorte que ses parents sont contents de lui (el a lucrat în așa fel încât părinții săi sunt mulțumiți de el).

b) Conjunctivul – când se exprimã un fapt a cărui realizare este dorită:

Dessine de telle sorte que ton maître soit content de toi (desenează în așa fel încât dascălul tău să fie mulțumit de tine).

5. După un verb însoțit de o negație (în special după *ne pas croire, ne pas penser*), după o formã interogativã sau după un imperativ, ca și după: *aucun, personne, rien, pas un*, precedând pronumele relativ *que (qui)*:

Je ne dis pas que Sand ait toujours vécu selon ces principes.

Croyez-vous qu'il faille, pour être agronome, avoir soi-même labouré la terre?

Fais que ton père veuille te le permettre.

Crois-tu que je n'aie plus d'orgueil?

Je ne crois pas qu'il soit malade¹.

Faites que je sois content de vous.

Je ne connais personne qui puisse vous faire

mal.

¹ Și totuși, uneori se folosește indicativul:

Et je ne crois pas que tu es un monstre (J. Anouilh).

E. Modul infinitiv (Le mode infinitif)

293. Infinitivul, mod nepersonal, are o întrebunțare foarte variată. El exprimã fie un prezent, fie un trecut, fie un viitor:

Je l'entends chanter.

Je l'entendais chanter.

Je l'entendrai chanter.

Infinitivul are două timpuri:

- **prezentul**: *dire, avoir, chanter, prendre, recevoir, se réveiller.*

- **perfectul**: *avoir dit, avoir eu, avoir chanté, avoir pris, avoir reçu, s'être réveillé.*

294. Infinitivul poate avea o valoare verbalã și una substantivalã.

1. Cu valoare verbalã el este folosit:

a) În propoziții exclamative sau interogative directe precedate de *que, quoi, où, comment* ș.a. sau fără ele:

Que faire? Où trouver une corde à minuit?

Où aller? Où ne pas aller?

Pourquoi mentir?

Elle, me hair, pas du tour!

b) În propoziții imperative spre a exprima un ordin general, un anunț public, un aviz, o rețetã medicalã sau o ordonanțã:

Ne pas fumer dans la voiture.

Prière de ne pas entrer.

Défense de se pencher en dehors.

c) În exprimarea unui trecut istoric (*infinitif de narration*) precedat aproape totdeauna de prepoziția *de*:

Et flatteurs d'applaudir (în loc de: *les flatteurs applaudirent* – lingușitorii aplaudarã).

d) În expresii sau cu valoarea unui verb pasiv:

Maison à vendre; chambre à louer.

Donner à manger.

e) Ca atribut substantival sau adjectival:

Leçon facile à expliquer.

Vin à boire.

Il n'y avait qu'un demi tour à faire.

f) După verbe ca:

entendre, faire, laisser, mener, ouïr, regarder, sentir, voir ș.a., când subiectul lor este complementul direct al verbului principal:

Elle me voit arriver. Laissez faire, laissez passer.

Je la fais venir.

2. Cu valoare substantivalã, infinitivul poate primi un articol (**le, les**) și exprimã, în general, o acțiune: *le manger* (mãncarea), *le savoir* (știința), *le souper* (supeul), *le dîner* (cina).

Itã câteva infinitive folosite ca substantive:

(le) *baiser* (l') *être* (le) *rire*

(le) *boire* (le) *goûter* (le) *souvenir*

(le) *coucher* (le) *lever* (les) *vivre(s)*

(le) *déjeuner* (le) *parler* (le) *devoir*

Ex.: *Au sortir de la leçon.*

Répondons le savoir en féconde ondée.

Rolul infinitivului în frazã

(Le role de l'infinitif dans la phrase)

295. Ca verb, infinitivul poate juca rol de *subiect*, de *nume predicativ* (atribut), de *complement* și de *apozitiie*:

Il est nécessaire de travailler. Vivre c'est agir.
(subiect logic).

Bien dire et bien penser ne sont rien sans bien faire.

(subiecte gramaticale).

Renoncer à une liberté c'est renoncer à sa qualité d'homme.

(nume predicativ).

Je continue de lire ma lettre.

(complement).

Il n'y a pour l'homme que trois événements: naître, vivre et mourir.

(apozitiu).

296. Întrebuințarea infinitivului:

a) fără prepoziție;

b) precedat de prepoziția **à**;

c) precedat de prepoziția **de**.

Având funcția de complement, infinitivul este folosit: fără prepoziție sau precedat de prepozițiile **à**, **de**:

Près des flots chéris qu'elle devait revoir...

Je songe à te chercher un mari digne de toi.

Je suis obligé de partir de bonne heure.

Il essayait de demander ce que c'était.

I. Fără prepoziție, infinitivul poate fi întrebuințat de regulă când are același subiect cu al verbului principal*, după modurile personale ale unor verbe ca:

aimer mieux – a-i plăcea mai mult

aller – a merge *avoir beau* – în zadar

compter – a conta *croire* – a conta

désirer – a dori *devoir* – a trebui

préférer – a prefera *prétendre* – a pretinde

se rappeler – a-și aminti *faire* – a face

entendre – a înțelege *estimer* – a socoti

s'imaginer – a-și imagina *oser* – a îndrăzni

penser – a gândi *pouvoir* – a putea

supposer – a presupune *savoir* – a ști

*venir*** – a veni

* Ex.: *Il pouvait ranimer une flamme; Voulez-vous venir avec moi?*

Când subiectele sunt diferite, infinitivul este înlocuit cu un mod personal:

Vous voulez que je vienne chez vous?

Totuși, deseori infinitivul poate avea alt subiect:

Je vois cet homme redescendre d'un pas lourd.

În acest caz, el capătă o funcție sintactică de complement direct sau indirect.

** *Venir à* marchează un fapt întâmplător; *Venir de*, un trecut apropiat:

Il vient à passer. Je viens de rencontrer.

Obs.: În general sunt urmate de infinitiv fără prepoziție verbele care arată gândirea, afirmația, dorința, voința.

II. Precedat de prepoziția **de**, infinitivul poate fi folosit după verbe ca:

accepter – a accepta *se contenter* – a se mulțumi

accorder – a acorda *convenir* – a conveni

accuser – a acuza *craindre* – a se teme

achever – a isprăvi *décider* – a hotărî

admettre – a admite *défendre* – a opri

attendre – a aștepta *se dispenser* – a se dispensa

brûler – a arde *douter* – a se îndoii

cesser – a înceta *empêcher* – a împiedica

se charger – a-și lua sarcina

commander – a porunci

conseiller – a sfătui

éviter – a evita

s'excuser – a se scuza

se garder – a se feri

se hâter – a se grăbi

s'indigner – a se indigna

interdire – a interzice

jurer – a jura

menacer – a amenința

mériter – a merita

offrir – a oferi

ordonner – a ordona

oublier – a uita

permettre – a permite

se permettre – a-și permite

permite

prier – a ruga

projeter – a proiecta

envisager – a considera

essayer – a încerca

s'étonner – a se mira

promettre – a promite

proposer – a propune

se proposer – a-și propune

refuser – a refuza

regretter – a regreta

se réjouir – a se bucura de

se repentir – a se căi

rêver – a visa

risquer – a risca

rougir – a roși

souhaiter – a ura

se souvenir – a-și aminti

sugérer – a sugera

tâcher – a-și da silința

se vanter – a se lăuda

etc.

III. Infinitivul poate fi întrebuințat însoțit de prepoziția **à** după verbe ca:

aboutir – a duce la

aider – a ajuta

s'amuser – a se distra

s'appliquer – a se strădui

apprendre – a învăța

s'apprêter – a se pregăti

arriver – a ajunge

s'attendre – a se aștepta

avoir – a avea

persister – a persista

chercher – a căuta

condamner – a condamna

se condamner – a se condamna

consentir – a consimți

contribuer – a contribui

se décider – a se decide

destiner – a destina

disposer – a dispune

donner – a da

tenir – a ține

travailler – a lucra

trouver – a găsi

encourager – a încuraja

s'engager – a se angaja

s'essayer – a-și încerca

puterile

aspirer – a aspira

s'exercer – a se exercisa

hésiter – a ezita

se mettre à – a se apuca de

s'offrir – a se oferi

parvenir – a parveni

se borner – a se mărgini

(se) préparer – a (se) pregăti

renoncer – a renunța

se résigner – a se resemna

se résoudre – a se hotărî

*rester** – a rămâne

réussir – a reuși

songer – a visa

servir – a servi

tarder – a întârzia

veiller – a veghea

viser – a ținti

etc.

* Cu sensul de: rămâne de făcut (*chose qui reste à faire*).

Obs.: Infinitivul se întrebuințează și după una din prepozițiile sau locuțiunile prepoziționale: *afin de, après, au point de, avant de, de façon à, en vue de, jusqu'à, pour, sans* etc.:

On ne peut pas vivre sans travailler.

Il est sorti afin de rencontrer son ami.

Exemple

1. Infinitiv fără prepoziție: *Il veut répondre correctement. Tu peux résoudre ce problème. Cet enfant ne sait pas et n'entend pas mentir. Il a beau crier, personne ne l'écoute.*

2. Infinitiv precedat de **de**: *Cessez de bavarder. Il craint de passer la rue. Cette petite essaye de monter l'escalier. Je vous conseille de lire ce livre. Il mérite d'être pendu.*

3. Infinitiv precedat de **à**: *Les élèves s'amuse à regarder cet éléphant. Tous les hommes cherchent à être heureux. Si vous vous donnez la peine vous parviendrez à vaincre les difficultés. Il se mit à lire. Apprenez à penser.*

Infinitivul trecut (L'infinitif passé)

Se întrebuițează pentru exprimarea unei acțiuni trecute:

Il croit avoir bien compris ce problème.

În general, verbul întrebuițat la infinitivul trecut are același subiect cu verbul principal.

297. Infinitivul trecut urmează mai cu seamă după prepozițiile **après, sans, pour**:

Cet enfant est tombé pour avoir désobéi à sa

mère (înlocuiește pe **parce qu'il** a désobéi...)

Le petit Pierre est sorti sans avoir pris son imperméable.

Après être rentrée, Marie prit son déjeuner.

Obs.: La verbele pronominale, acordul participiului trecut se face cu pronumele reflexive **me, te, se, nous, vous, se**:

Après nous être lavés, nous nous sommes essuyés.

Notă: După **pour** și **après**, infinitivul trecut se traduce cu perfectul compus. După **sans** se traduce fie cu infinitivul perfect, fie cu conjunctivul perfect.

F. Modul participiu (Le mode participe)

298. Modul participiu are două timpuri:

présent (le participe présent)

trecut (le participe passé)

Avouant (mărturisind), **déclarant** (declarând) sunt la participiul prezent (gerunziu).

Montrer		Diateza activă	Diateza pronominală	Diateza pasivă
Participiu prezent	simplic	montrant	se montrant	étant montré
Participiu trecut	compus	montré <i>ayant montré*</i>	montré <i>s'étant montré</i>	montré <i>ayant été montré</i>

* În limba franceză există și un participiu trecut compus (care lipsește în limba română). El exprimă anterioritatea față de o acțiune trecută. Se mai numește și participiu prezent în trecut (*participe présent dans le passé*).

Participiul prezent (gerunziul) (Le participe présent)

299. Forma verbală terminată în **ant** poate fi:

a) Participiu prezent propriu-zis, marcând o acțiune:

J'ai écouté le professeur expliquant la leçon de français.

b) Adjectiv verbal cu valoare de adjectiv calificativ (adjectiv verbal):

Il remporta une victoire éclatante.

c) Gerundiv (participiul prezent precedat de **en**):

(le gérondif)

Il se promène en lisant.

Participiul prezent propriu-zis este invariabil:

Je regarde une fille (un garçon) écrivant ses devoirs.

Je regarde des filles (des garçons) écrivant leurs devoirs.

El se întrebuițează cu sau fără complement:

Je vois les deux élèves lisant (qui lisent).

Elles restaient paisibles allongeant la tête.

Il la ramassa, sachant qu'il n'y avait là qu'un contretemps.

a) În locul unui verb la un timp personal precedat de **après que, comme, quand, lorsque, parce que, puisque**, când are același subiect cu verbul principal, dar acțiunile nu sunt simultane:

Terminant son petit déjeuner, l'élève prit ses livres et partit.

(pentru *Quand l'élève eut terminé...*)

b) În locul unui verb la un timp personal precedat de **qui**:

J'ai vu un enfant jouant dans la cour.

300. Adjectivul verbal. Cele mai multe adjective verbale au aceeași terminație (*ant*) ca și participiul

prezent:

	Participiu	Adjectiv
parler	<i>parlant</i>	<i>parlant</i>
vivre	<i>vivant</i>	<i>vivant</i>

Participiile prezente terminate în **quant, quant** devin **cant** și **gant** ca adjective verbale prin schimbarea lui **qu, gu** în **c, g**:

	Participiu	Adjectiv
convaincre	<i>convainquant</i>	<i>convaincant</i>
fabriquer	<i>fabriquant</i>	<i>fabricuant</i>
fatiguer	<i>fatiguant</i>	<i>fatigant</i>
intriguer	<i>intriguant</i>	<i>intrigant</i>

Alte participii prezente se deosebesc de adjectivele verbale prin terminație:

	Participiu	Adjectiv
exceller	<i>excellant</i>	<i>excellent</i>
différer	<i>différant</i>	<i>différent</i>
équivaloir	<i>équivalant</i>	<i>équivalent</i>
précéder	<i>précédant</i>	<i>précédent</i>
violier	<i>violant</i>	<i>violent</i>
négliger	<i>négligeant</i>	<i>négligent</i>

Adjectivul verbal, simplu calificativ, se întrebuițează ca epitet sau ca nume predicativ.

El se acordă în gen și număr cu substantivul sau cu pronumele pe care îl determină:

Le garçon obéissant est aimé de ses parents.

Cette fille est obéissante.

Obs.: Uneori, din participiul prezent se formează substantive: **le debutant, les arrivants, les assaillants, les descendants**:

Les gros paons, vert et or, ont reconnu les arrivants.

Alteori, aceste substantive se formează din adjectivele verbale: **le fabricant, l'intrigant**.

Le gérondif*

301. *Le gérondif*, formă adverbială a verbului, nu est

propriu-zis un mod. El nu este altceva decât gerunziul (le participe présent) precedat de **en**. În propoziție are funcția de complement circumstanțial:

*J'attire **en** me vengeant sa haine et sa colère.*

*Vous leur fîtes, seigneur, **en** les croquant, beaucoup d'honneur.*

* L-am putea traduce cu *gerundivul*, deși denumirea nu este atestată în limba română.

Obs.: În general, subiectul verbului la "*le gérondif*" este același cu al verbului principal, iar acțiunile sunt *simultane*:

*Marie se promène **en** chantant.*

Când subiectele sunt diferite, de obicei se folosește participiul prezent:

*J'imagine encore Sisyphé **revenant** vers son rocher.*

Participiul trecut (*Le participe passé*)

302. Participiul trecut joacă rol de verb și de adjectiv.

Când are rol de verb, în general, el participă la formarea timpurilor compuse:

*Elle **avait** beaucoup réfléchi. Tout s'**était** mis en ordre. Nous **avons** chanté. Elle **est** venue. Ils **se sont** amusés.*

Participiul trecut exprimă un fapt petrecut în trecut în raport cu o acțiune prezentă, trecută sau viitoare:

*Je comprends (je comprenais, je comprendrai) les mots **prononcés**.*

El poate apărea în timpurile compuse, alături de:

a) Auxiliarul *avoir* (*Pierre a mangé une pomme*).

b) Auxiliarul *être* (*Elle est partie. Il se sont serré la main*).

Sau fără auxiliar (*La manœuvre permit, pour la première fois, d'assembler en plein ciel deux satellites lancés* séparément de la Terre*).

* Întrebuințat fără auxiliar, participiul trecut are uneori sens pasiv: *Lancés séparément de la Terre...* înlocuiește pe *ils ont été lancés séparément...*

Însoțind auxiliarul **être**, el are deseori rol de nume predicativ (atribut):

*La porte est **ouverte**.*

*Elle était **surprise et troublée, éblouie**.*

Folosit fără auxiliar, participiul devine adjectiv și se acordă în gen și număr cu substantivul sau pronumele la care se referă**:

*Une jeune fille **bien élevée**. Des enfants **gâtés**.*

** Multe verbe întrebuințate în mod absolut au participii trecute cu sens activ: *Une jeune fille **passionnée, obstinée*** etc.

Participiul trecut compus exprimă, în general, o acțiune anterioară acțiunii exprimate de verbul principal:

*Avant **passé** la rivière, il s'enfonça dans la forêt.*

*Étant **arrivée** avant moi, elle fut obligée de m'attendre.*

Acordul participiului trecut* (*L'accord du participe passé*)

* vezi nr.213 și urm.

Notă: Când este vorba de persoana a II-a de politețe care se exprimă cu *vous*, acordul se face

numai la gen, participiul rămânând la singular, dacă este vorba de o persoană:

Vous êtes venu. Vous êtes arrivée (fem.)

303. Participiile trecute sunt însoțite fie de verbul auxiliar *avoir*, fie de auxiliarul *être*, iar altele sunt singure.

1. Neînsoțite de un auxiliar, participiile trecute sunt adjectiv și ele se acordă cu cuvântul pe care îl califică (vezi nr.68 și urm.):

*Enfants **gâtés**, porte **fermée**, homme **passionné**...*

2. Participiul trecut al verbelor conjugate cu auxiliaru *avoir*:

- Nu se acordă cu subiectul:

Il a marché vite.

Elle a marché vite.

Ils ont marché vite.

Elles ont marché vite.

- Se acordă cu complementul direct al verbului când acest complement este așezat înaintea auxiliarului:

*Les gâteaux **qu'il a mangé** étaient délicieux.*

Obs.: Complementul direct poate fi un *substantiv*, un *pronume relativ* (*que, lequell*), un *pronume personal* (*me, te, le, la, nous, vous, les*) sau un *adjectiv interogativ* (*quel*):

*C'est une habitude **que** j'ai contractée...*

*Vous n'avez plus la bague **que** je vous ai donnée?*

*L'homme qui **les** avait si souvent **forcés** à trembler pour leur vie.*

***Laquelle** des robes as-tu mise aujourd'hui?*

***Quelle** fleur as-tu cueillie?*

*Tu ne l'**as** donc pas **oubliée**, toi, ta pauvre mère?*

- Precedat de un complement direct și urmat de un infinitiv, participiul:

a) se acordă cu complementul dacă acesta joacă rol de subiect al infinitivului:

*Les acteurs **que** j'ai vus jouer (que – complement al lui vus, subiect al lui jouer).*

*Cette actrice **que** j'ai vue jouer.*

b) nu se acordă (rămânând invariabil) dacă este complement direct al infinitivului:

*La comédie **que** j'ai vu jouer (que – complement al lui jouer).*

3. Participiul trecut al verbelor conjugate cu auxiliarul *être* (vezi nr.213 și urm.) se acordă cu subiectul în gen și număr:

*Ils sont **allés** à la pâtisserie.*

*Ils sont **sortis**.*

*Je suis **arrivée** hier, dit Hélène.*

4. Participiul trecut al verbelor întrebuințate impersonal se acordă întotdeauna (la singular) cu subiectul gramatical (*il*):

*Il este **venu** des hommes.*

*Il est **arrivé** des marchandises dans les magasins.*

Obs.: a) Participiile **dû, voulu, permis, pu** sunt adesea invariabile:

*Pierre a prononcé les mots qu'il a **voulu*** (subînțeles: pronocer).

b) Unele participii **approuvé, excepté, ci-inclus, y compris** ș.a. luate ca prepoziții sunt invariabile când stau înaintea substantivului și când sunt așezate la începutul frazei:

Approuvé la demande ci-dessous.

Acordul participiului trecut al verbelor pronominale (*L'accord du participe passé*)

304. 1. Participiul trecut al verbelor pronominale propriu-zise (essentiellement pronominaux), ca și al celor cu sens pasiv, se acordă întotdeauna cu subiectul*:

Elle s'est écriée. Les oiseaux se sont envolés. Ces marchandises se sont nien vendues au marché.

* Tot cu subiectul se acordă și participiul trecut al verbelor pronominale cu pronume aglutinat: **s'apercevoir, se douter, se faire, s'absenter, s'avancer** etc.:

Vous êtes-vous aperçus de ses qualités.

Notă: Nu ne ocupăm aici de cazurile particulare.

2. Participiul trecut al verbelor pronominale provenite din verbe active (accidentellement pronominaux):

a) Se acordă cu subiectul când pronumele reflexiv este complement direct:

Nous nous sommes réveillés à six heures.

Ils ne se sont pas vus depuis hier.

b) Rămâne invariabil când verbul are un complement direct, altul decât pronumele reflexiv, așezat după verb:

Ils se sont lavé les mains.

c) Se acordă în gen și număr cu complementul direct (ca orice verb conjugat cu *avoir*), dacă acest complement este așezat înaintea verbului:

Les idées que vous vous êtes formées de ce poète sont justes.

Obs.: Ca și în cazul verbelor reflexive, participiul

trecut al verbelor reciproce se acordă cu pronumele reflexiv când acesta are rol de complement direct:

Nous nous (c.d.) sommes regardés dans la glace.

Elles se (c.d.) sont vues hier.

Când pronumele reflexiv este complement indirect nu se face acordul:

Nous nous (c.ind.) sommes parlé (écrit).

Elles se (c.ind.) sont succédé.

De altfel, verbe ca: **se parler, se plaire, se déplaire, se ressembler, se sourire, se succéder, se souffire, se survivre**, neavând complement direct, au participiile trecute totdeauna invariabile:

Ils se sont suffi à eux-mêmes.

Elles se sont plu les unes aux autres.

Participiul trecut al verbelor la diateza pasivă

(Le participe passé des verbes à la voix passive)

Obs.: Verbele întrebuintate la diateza pasivă (verbele tranzitive directe) se conjugă întotdeauna cu auxiliarul *être* (vezi nr.266).

305. Participiul lor trecut fiind un adevărat adjectiv, se acordă întotdeauna cu subiectul în gen și număr:

Toutes les baragues des merciers et des marchands de légumes avaient été enlevées.

Verbele intransitive nu pot fi niciodată folosite la diateza pasivă.

Cuvinte invariabile (Mots invariables)

306. Cuvintele invariabile sunt: *adverbul, prepoziția, conjuncția și interjecția.*

Adverbul (L'adverbe)

307. Adverbele sunt cuvinte invariabile care stau pe lângă un verb, un adjectiv, un alt adverb sau chiar pe lângă o prepoziție. Locul lor variază în funcție de necesitate, de stil, de simetrie sau de armonie a frazei. Rolul lor este de a pune în relief anumite sensuri, de a da unele nuanțe exprimării:

Il marche vite. Je reviendrais tout de suite. Elle est très attentive. Nous marchons fort lentement.

Grupul de cuvinte având valoarea unui adverb se numește *locuțiune adverbială*:

tout à coup (deodată), *tout de suite* (îndată), *de temps en temps* (din când în când) etc.

Adverbele exprimă în general:

modul (**bien, lentement, tour à tour** etc) și sunt adverbe de mod (*adverbes de manière*);

locul (**ici, là, loin** etc) - adverbe de loc (*adverbes de lieu*);

timpul (**maintenant, à présent, hier** etc) - adverbe de timp (*adverbes de temps*);

cantitatea (**beaucoup, peu, plus, assez** etc) și sunt adverbe de cantitate (*adverbes de quantité*);

afirmația (**oui, certes** etc) și sunt adverbe de afirmație (*adverbes d'affirmation*);

interogația (**pourquoi, comment** etc) - adverbe de interogație (*adverbes d'interrogation*);

negația (**non, ne... pas**) - adverbe de negație (*adverbes de négation*);

îndoiala (**sans doute**) - adverbe de îndoială

(*adverbes de doute*).

Locul adverbelor (La place des adverbes)

308. Cu toate că locul adverbelor variază în funcție de necesitate, stil etc., în general se poate spune că:

1. Adverbul stă după verb, la timpurile simple:

Vous chantez bien. Il travaille énormément. Je viendrais tout de suite.*

* Vom întâlni însă și o ordine diferită:

Certainement, Georges viendra.

2. Deseori, între auxiliar și participiul trecut, la timpurile compuse:

Il a suffisamment parlé? Tu as mal écrit.*

* Vom întâlni însă și o ordine diferită:

Heureusement, il n'est pas tombé.

Obs.: Adverbele de timp **hier, avant-hier, tard** etc., ca și cele de loc, se așază însă după participiul: *Il est arrivé hier.*

3. Adverbele interogative și exclamative stau la începutul frazei:

Comme il est malade! Que de fautes! Pourquoi parle-t-il si vite?

4. Când stau pe lângă un adjectiv sau pe lângă un alt adverb, ele se așază de obicei înaintea (mai ales în cazul

unei comparații):

Il est très grand et parle très bas. Mon père est bien plus content aujourd'hui. Cette table est assez lourde. Ce garçon est extrêmement appliqué.

Formarea adverbelor în –ment (Formation des adverbes en –ment)

399. Profondément, soigneusement, lentement sunt adverbe de mod. Ele sunt formate din adjectivele *profond, soigneux, lent*.

1. Adverbele de mod în –ment se formează în general de la femininul adjectivelor plus terminația –ment:

	masc.	fem.	adverb
heureux (fericit)		heureuse (fericită)	heureusement (din fericire, în mod fericit)
ouvert (deschis)		ouverte (deschisă)	ouvertement (deschis)

2. Dacă adjectivul are aceeași terminație (e) și la masculin și la feminin, în formarea adverbului de mod el nu se schimbă:

	masc.	fem.	adverb
	facile	facile	facilement

3. Pentru a forma adverbul de mod din adjectivele terminate în –ent și –ant se înlocuiesc aceste terminații prin –emment și respectiv –amment:

prud(ent) - *prudemment*
gal(ant) - *galamment*

Obs.: Fac excepție *lent – lente – lentement, présent – présente – présentement* și *véhémente – véhémentement*, care urmează regula generală.

4. La adjectivele în **ai, é, i, u**, terminația –ment se adaugă direct la forma masculinului:

vrai - *vraiment*
joli - *joliment*

modéré - *modérément*
assuré - *assurément*
absolu - *absolument*

Există adverbe în care e de la feminin este înlocuit printr-un accent circumflex pus pe vocala precedentă:

gai, gaie - *gaiement* (dar și *gaiement*)
assidu, assidue - *assidûment*

Altele se formează în modul următor:

profond	profonde	profondément
énorme	énorme	énormément
impuni		impunément
commode	commode	commodément
confus	confuse	confusément
gentil	gentile	gentiment

Il devint progressivement maigre.

Julien se tourna vivement.

Il l'exposa simplement.

Zadig répondit modestement.

C'est une famille bourgeoise excessivement riche et entièrement obscure.

Je me sens parfaitement à mon aise ici.

- Altele, în sfârșit, sunt de formație diferită: *notamment, brièvement, grièvement* ș.a.

Gradele de comparație ale adverbelor (Degrés de comparaison)

310. Unele adverbe pot avea, ca și adjectivele, grade de comparație. Dintre acestea menționăm:

1. Adverbele **loin, longtemps, près, souvent, tôt, tard, vite**.

2. Cea mai mare parte a adverbelor în –ment (**attentivement, facilement, prudemment** etc.)

3. Unele adjective întrebuințate cu valoare adverbială: **das, faux, fort, bon, cher, clair, haut, juste, net**.

4. Unele locuțiuni adverbiale.

5. **Bien, mal, beaucoup, peu**, care au grade de comparație neregulate.

Pozitiv	loin			facilement		
Comparativ	de superioritate	<i>plus loin</i>	(que)	(plus)	<i>facilement</i>	(que)
	de egalitate	<i>aussi loin</i>	(que)	(aussi)	<i>facilement</i>	(que)
	de inferioritate	<i>moins loin</i>	(que)	(moins)	<i>facilement</i>	(que)
Superlativ	relativ	<i>le plus loin</i> <i>le moins loin</i>		(le plus)	<i>facilement</i>	
	absolut	<i>très (fort),</i> <i>trop, bien loin</i>				

Obs.: 1) În exprimarea diferitelor grade de comparație:

a) adverbul rămâne neschimbat;

b) la superlativ relativ, **le** nu-și schimbă forma (genul sau numărul) chiar când se referă la feminine sau la plurale:

Il marche vite. Elle marche vite.

Il (elle) répond facilement.

Il (elle, ils, elles) parle (parlent) le plus facilement possible.

2. **Bien** și **beaucoup** întăresc uneori comparativul de superioritate al adjectivului și adverbului:

Bien plus loin (grand)

Beaucoup plus grand (loin).

311. Adverbe cu grade de comparație neregulate

(Degrés de comparaison, formes irrégulières)
beaucoup, peu, bien, mal

Pozitiv	Comparativ	Superlativ relativ și absolut	Exemple
---------	------------	-------------------------------	---------

peu (puțin)	moins (mai puțin) aussi peu (tot așa de puțin)	le moins (cel mai puțin) très (fort, bien) peu	<i>Il a peu d'argent</i> <i>Il se fatigue moins que moi</i>
beaucoup (mult)	plus (mai mult)	le plus (cel mai mult)	<i>Elle a beaucoup de charme</i> <i>Il parle plus qu'elle</i> <i>Il parle le plus</i>
bien (bine)	mieux (mai bine) aussi bien (la fel de bine) moins bien (mai puțin bine)	le mieux (cel mai bine) le moins bien (cel mai puțin bine) très bien (foarte bine)	<i>C'est bien</i> <i>C'est mieux</i> <i>C'est moins bien</i> <i>Le mieux est de se taire</i>
mal (rău)	plus mal (mai rău) aussi mal (la fel de rău) moins mal (mai puțin rău)	le plus mal (le pis) (cel mai rău) très (fort) mal (foarte rău)	<i>Il va de mal en pis</i> <i>C'est mal</i> <i>De pis en pis</i> <i>C'est très mal</i>

Obs.: **Plus** este înlocuit uneori cu *davantage* (cu același înțeles), dar acesta din urmă nu poate modifica un adjectiv sau un adverb.

Deci se va spune:

Marie et Hélène sont toutes les deux très appliquées, mais Hélène l'est davantage.

Forma *beaucoup* ține loc și de superlativ absolut.

Adverbe de mod (Adverbes de manière)

312. Adverbele de mod arată felul cum se săvârșește acțiunea verbului și au rol de complement circumstanțiale.

Adverbele de mod sunt:

- derivate din adjective cu sufixul **-ment**: *utile – utilement*;

- simple (primare): **bien, mal, ainsi, même** (chiar), **ensemble** (împreună), **debout, comment, plutôt** (mai degrabă), **vite, volontiers** (bucuros), ș.a.

La aceste feluri de adverbe putem adăuga:

a) O serie de locuțiuni adverbiale de mod, frecvent folosite în limba modernă: **à merveille** (de minune), **de bon gré** (de bună voie), **en vain** (în zadar), **à dessein** (într-adins), **à tort** (pe nedrept), **à loisir** (pe-ndelete), **à propos** (la timp), **de même** (tot așa), **côte à côte** (alături), **(en) tête à tête** (între patru ochi), **petit à petit** (încet, încet), **tour à tour** (rând pe rând).

Elle chante à merveille. Ils s'avancent côte à côte (petit à petit).

b) Unele adjective întrebuințate ca adverbe de mod: **bas, fort, haut, bon, clair, mauvais**.

Parlez bas.

Ils tiennent bon (ei rezistă). *Ça sent bon* (miroase plăcut).

Ça sent mauvais (miroase urât). *Je vois clair* (văd limpede).

Locul adverbilor de mod (La place des adverbes de manière)

313. Așezat lângă un verb, adverbul de mod, în general:

a) rimează, când verbul determinat este la un timp simplu:

Aidons-nous mutuellement. Ryeux y répondit naturellement. Cet élève se tient debout.

b) se plasează de obicei între auxiliar și participiul trecut, când verbul determinat este la un timp compus:

Elle a bien parlé. Tu avais mal travaillé.

Întrebuințarea adverbilor de mod (L'emploi des adverbes de manière)

314. BIEN are multe întrebuințări:

- Adverb de mod: *Vous avez bien passé votre temps.*

- Adverb de cantitate: *Il a bien des livres.*

- Substantiv (la singular și la plural):

Discernez le bien du mal.

La santé est le plus précieux des biens.

- Adjectiv (în limba modernă familiară):

C'est un homme bien.

Se mai folosește:

- În locul lui **très**, în fața adjectivelor sau a adverbilor: *Elle est bien sage. Bien souvent.*

- În fața unor comparative:

Marie est bien plus appliquée que sa sœur.

- Expletiv: *Je vous l'avais bien dit. C'est bien ça?*

Comparativul **mieux** se folosește:

Ca adverb însoțind verbe personale:

L'estime vaut mieux que la célébrité, l'honneur vaut mieux que la gloire.

Obs.: Cu **mieux** se formează numeroase expresii și locuțiuni ca: *tant mieux* (cu atât mai bine), *de mieux en mieux* (din ce în ce mai bine), *à qui mieux mieux* (care mai de care), *faute de mieux* (din lipsă de ceva mai bun), *aimer mieux* (a prefera) etc.

Il va de mieux en mieux.

Mieux vaut tard que jamais.

MAL* (rău) este opusul lui **bien**:

Il écrit mal.

Se folosește în locuțiuni și expresii ca: *pas mal de* (în număr destul de mare), *être mal avec quelqu'un* (a fi certat cu cineva), *tant bien que mal* (de bine, de rău), *se porter mal* (a o duce rău cu sănătatea) etc.

* A nu se confunda **mal** (adv) cu **mauvais, -e** (adj.)

Comparativul are două forme: **plus mal** și **pis**. În limba actuală se folosește mai mult forma **plus mal**. Forma **pis** se folosește în locuțiuni ca:

de mal en pis - din rău în mai rău, din lac în puț

de pis en pis - din ce în ce mai rău

au pis aller - în cel mai rău caz

qui pis est - ceea ce-i mai supărător

tant pis - cu atât mai rău

Tant pis si nous ne tuons pas grand-chose aujourd'hui, dit-il.

PLUTÔT (mai degrabă) nu se va confunda cu *plus tôt* (mai devreme).

COMME și **COMMENT** se întrebuițează ca adverbe de mod, deși **comment** va marca și interogația.

MÊME** (chiar și), adverb, marchează o gradație și stă pe lângă un substantiv. Pentru **même** adjectiv, vezi nr.205.

** *Tout le monde était là, même les enfants* (toată lumea era acolo, chiar și copiii).

Même l'homme robuste faiblit.

Adverbe de cantitate
(*Adverbes de quantité*)

315. Adverbele de cantitate exprimă:

- cantitatea, excesul: *beaucoup* (mult), *assez* (destul), *peu* (puțin), *trop*, *plus*, *moins*, *autant*, *si* (atât), *d'avantage*, *environ*, *quelque*, *à peu près*, *tellement*, *tant*.

Il a beaucoup parlé. C'est beaucoup, c'est trop.

Il est moins grand que toi. Ils ont à peu près trois kilos de sucre. Le loup est si (tellement) méchant.

Adverbele **beaucoup*****, **peu**, **tant**, **autant**, **assez**, **plus**, **moins** urmate de un substantiv se construiesc cu *de* și corespund adesea unor adjective din limba română:

Beaucoup de livres (multe cărți).

*Peu de pommes***** (puține mere).

*** *Bien* cu înțelesul de *beaucoup* nu cere *de*:

Bien des élèves, bien du bruit.

Il est venu chez moi bien des hommes et des femmes.

**** Tot cu **de** se construiesc și expresiile cantitative: **un grand nombre de**, **une foule de**, **une multitude de**, **une grande quantité de** etc. (vezi și nr.59)

BEAUCOUP (mult) poate modifica un verb (Ex.: *Il a beaucoup parlé*) sau un comparativ (Ex.: *Il viendra beaucoup plus tard*).

Obs.: Uneori când stă în fața unui comparativ este precedat de *de*:

Il est de beaucoup plus attentif (este cu mult mai atent), ceea ce echivalează cu: *beaucoup plus attentif*.

Beaucoup poate fi folosit și singur și atunci are sensul unui pronume:

Beaucoup m'encouragent (mulți mă încurajază).

PEU (puțin) este des folosit în limba familiară în expresiile: *un peu* (un pic), *un petit peu*, *un tout petit peu*, cu valori cantitative.

Il est un peu gourmand. Tu manges un tout peu de pain.

PLUS și **MOINS** comparative ale adverbelor *beaucoup*, *peu* stau pe lângă verbe, adjective sau adverbe:

Il marche plus (moins) vite que moi. Il est plus (moins) gai que sa sœur. Elle souffre moins (plus), maintenant.

PLUS poate fi înlocuit cu *d'avantage* în acest din urmă exemplu.

PLUS se folosește în expresii ca: *de plus en plus* (din ce în ce mai mult). Tot așa și **moins**: *de moins en moins* (din ce în ce mai puțin).

Ele se folosesc și repetat: *plus... plus, moins... moins* (cu cât mai mult cu atât, cu cât mai puțin cu atât).

Plus il travaille plus il est heureux. Plus il a des qualités plus il est modeste.

Dar aceasta se poate exprima și prin:

Il est d'autant plus modeste qu'il a plus de qualités (este cu atât mai modest cu cât are mai multe calități).

AUSSI (la fel de) se întrebuițează în fața adjectivelor și adverbelor:

Il est aussi sage que sa sœur. Tu marches aussi vite que lui.

TRÈS (foarte) ajută la formarea superlativului absolut: *très grand, très bien*.

Dar în limba familiară este des folosit și fără comparație:

Il est très en vogue.

Adverbe de loc
(*Adverbes de lieu*)

316. Adverbele de loc indică poziția în spațiu.

317. Adverbele de loc marchează:

Apropierea și depărtarea: *ici, là, ça et là, près, loin*:

a) locul în spațiu: *partout, nulle part, ailleurs, devant, derrière, à droite, à gauche, à côté, en avant, en arrière*;

înălțimea: *haut, bas, dessus, dessous, au-dessus, au-dessous, au milieu*;

interiorul (exteriorul): *dedans, dehors*.

b) locul unde se află cineva sau unde merge cineva: *ici, là, ailleurs, près, loin, dedans, dehors* etc.

c) locul de unde vine cineva (cu ajutorul prepoziției *de*): *de loin, d'ici, de là, de dehors* etc.

locul unde merge cineva (cu ajutorul prepoziției *par*): *par ici, par là* etc.

Obs.: **devant** și **derrière** pot fi prepoziții – *devant la maison, derrière moi*.

Ici, là, d'ici là, loin au uneori valori temporale:

Jusqu'ici je ne l'ai pas entendu parler (Până acum nu l-am auzit vorbind).

Locul și întrebuițarea adverbelor de loc
(*Place et emploi des adverbesses de lieu*)

318. Adverbele de loc stau de obicei după verb:

Ils viennent de loin. Il va ailleurs.

Pentru necesități de stil, uneori se așază la începutul propoziției:

Au milieu il y a une table carrée.

Adverbele de loc răspund la întrebările:

Où (sont-ils)? - *ici, là, dedans, dehors* etc.

D'où (venez-vous)? - *de loin* etc.

Par où (entres-tu)? - *par là* etc.

ÇA* se folosește în locuțiuni adverbiale:

ça et là, deçà (opusul lui *delà*), *en deçà*.

* **Ça** nu trebuie confundat cu forma familiară a pronumelui demonstrativ *cela* (*ça*) și se traduce **ici**.

CI și **LÀ** se folosesc:

a) În formarea locuțiunilor *ci dessus, ci-dessous, ci-contre, là-dessus, là-dessous, là-haut* etc.;

b) În alcătuirea pronumelor demonstrative de apropiere și de depărtare: *celui-ci, celui-là* etc.;

c) În precizarea apropierii sau depărtării unui substantiv precedat de un adjectiv demonstrativ:

Cet homme-ci, cet arbre-là etc. (vezi nr.169).

Pronumele y (aici, acolo) și **en** (de acolo) (vezi nr.153) pot avea valoare de adverbe de loc:

J'y suis, j'y reste (sunt aici, rămân aici).

Il en vient (vine de acolo).

Unele adverbe sau locuțiuni adverbiale devin locuțiuni prepoziționale când sunt urmate de prepoziția *de*:

Il est au milieu de la chambre. Au-dessus de la table il y a une lampe. Alors, dans l'espace, au-dessus de moi une voix d'oiseau cria...

Adverbe de timp (Adverbes de temps)

319. Adverbele și locuțiunile adverbiale de timp indică timpul în mod determinat sau nedeterminat și se referă:

- la prezent: *maintenant, aujourd'hui* etc.;
- la trecut: *alors, hier* etc.;
- la viitor: *demain, désormais* etc.

320. Adverbe de timp

Ce exprimă	Adverbe	Exemple
Anterioritatea	avant (înainte), d'abord (întâi), auparavant (mai înainte), premièrement (mai întâi), en premier lieu (în primul rând) etc.	<i>Tu es entré avant moi</i>
Simultaneitatea	cependant (în acest timp), en même temps (în același timp), simultanément (simultan), brusquement (brusc)	<i>Paul ouvrit la porte. Cependant ses parents étaient à table.</i>
Sucesiunea	ensuite, puis (apoi, pe urmă)	<i>D'abord il sauta du lit, ensuite il entra dans la salle de bain.</i>
Punctul de plecare în timp	dorénavant (de aici înainte), désormais (de azi încolo), dès lors (de atunci).	<i>Désormais je viendrai chez vous chaque jour.</i>
Durata	longtemps, peu de temps	<i>Il a parlé très longtemps.</i>
Repetarea	souvent, quelquefois, de temps en temps, d'heure en heure	<i>Il s'arrêtait souvent.</i>
Rapiditatea	soudain(ement) (deodată), tout à coup (deodată), tout d'un coup (dintr-o dată)	<i>Tout à coup j'aperçus un drapeau tricolore.</i>
Fixează acțiunea în timp	hier, demain, aujourd'hui, maintenant, jadis, à présent, autrefois, naguère, à l'instant, tout de suite etc.	<i>Je l'ai vu hier.</i>

În mod obișnuit, adverbele de timp stau după verb:

Il venait de temps en temps.

Uneori, ele se așază înainte:

Jamais il ne m'avait paru si grand.

QUAND are o valoare interogativă: *Quand est-ce que tu finiras la lecture de ce roman?*

JAMAIS (niciodată) are valoare negativă când înlocuiește negația *pas* și în propozițiile eliptice, dar uneori are sens pozitiv (vreodată):

Je n'ai jamais vu Paris (N-am văzut niciodată Parisul).

Avez-vous jamais vu Paris (Ați văzut vreodată Parisul?).

Si jamais je le retrouve! (Dacă-l voi regăsi vreodată!)

TOUJOURS (totdeauna):

Je vous aimerai toujours (Te voi iubi tot mereu) (încă).

Sa résistance est toujours plus grande (Rezistența sa este tot (mereu) mai mare).

NAGUÈRE (altădată – este puțin timp de atunci), **JADIS** (odinioară – e mult timp de atunci), **AUTREFOIS** (altădată – foarte îndepărtat).

Adverbe de afirmație (Adverbes d'affirmation)

321. Adverbele de afirmație sunt: **oui, si** (ba da),

certainement (cu siguranță, negreșit), **certes** (desigur), **assurément** (cu siguranță), **bien sûr** (desigur), **vraiment** (într-adevăr), **volontiers** (bucuros), **précisément** (în mod precis, tocmai), **exactement** etc.

Cele mai des folosite sunt **oui** și **si**, la care limba familiară actuală adaugă pe **d'accord** (în locul lui *oui*).

Întrebuințarea adverbilor de afirmație

322. OUI se folosește:

a) Pentru a da un răspuns afirmativ la întrebările neînsoțite de negații:

Voulez-vous répondre? Oui!

b) Pentru a întări o afirmație:

Oui, je viendrai chez vous.

c) Pentru a înlocui o subordonată afirmativă:

Je pense que oui.

Obs.: Pentru un răspuns (afirmativ) mai slab la o întrebare folosim: **soit** (fie), **peut-être** (poate), **probablement** (probabil), **sans doute** (fără îndoială).

Tot în sens afirmativ se pot întrebuința unele locuțiuni adverbiale ca: **en vérité** (într-adevăr), **si fait** (așa este), **pour sûr** (desigur) ș.a.

323.. SI poate fi adverb sau conjuncție:

Ca adverb, **si** (așa, atât) arată:

- Cantitatea, intensitatea, cu sens exclamativ:

Il est si (tellement) grand (este atât (așa) de mare!)

Il pleut si (tellement) fort (plouă așa de tare!)

Il trouve le voyage si beau (găsește călătoria așa de

frumoasă).
- Consecința, comparația (*si... que*, atât de...
încât, ca):

Tu as marché si vite que tu es épuisé.

Elle n'est pas si belle que sa sœur.

SI (ba da), adverb de afirmație, este folosit
pentru un răspuns afirmativ la o întrebare negativă:

N'avez-vous pas compris? Si.

SI (dacă), conjuncție, (vezi nr.282 și urm.)

Adverbe de negație (Adverbes de négation)

324. Adverbele de negație sunt: **non** și **ne**:

NON este contrariul lui *oui*. El servește:

a) Ca răspuns negativ la o întrebare:

Allez-vous à la gare? Non!

b) Pentru a întări o negație:

Viendrez-vous avec moi? Non, je ne viendrai pas.

Obs.: Adesea înlocuiește o întregă propoziție:

Je pense que non.

Non este adesea întărit de **pas**, **vraiment**, **certes**,
jamais, **assurément**, **mais** sau înlocuit de **nullement**
(nicidecum), **pas du tout** (deloc), **pas encore** (nu încă):

Je crains votre silence et non pas vos injures.

Il pleut, sortirez-vous? Non, certes. Mais non, je ne sortirai pas.

Non* intră în locuțiuni ca **non seulement** (nu
numai).

Non plus este echivalentul negativ al lui *aussi*:

Nous le voulons aussi. Nous ne le voulons pas non plus.

Tu le veux? Moi aussi. Tu ne le veux pas? Moi non plus (nici eu).

Non... pas servesc la alcătuirea formei negative a
verbelor (pentru folosirea lor, vezi nr.273).

* *Non* poate fi prefix negativ în unele substantive: *une guerre de non-agression; la non-intervention dans les affaires des autres pays; non-sens; non-valeur.*

PAS și **POINT** se folosesc azi în vorbirea curentă
fără prea mare diferență de sens:

Il n'a pas d'argent.

Il n'a point d'esprit.

Pas și **point**, în vorbirea familiară, sunt folosite
în loc de **non**, **non pas**:

C'est pour lui qu'il travaille et pas pour les autres.

POINT se folosește uneori singur sau însoțit de
expresia de întărire **du tout**.

PAS în scris nu se folosește singur, ci în
locuțiune ca:

pas un; pas trop; pas beaucoup.

Avez-vous de l'argent? Pas trop.

Obs.: **Ne** este adesea însoțit și de alte cuvinte
negative:

ne... point, ne... jamais, ne... rien, ne... plus, ne... personne, ne... aucun, ne... nul, ne... que.

Il n'a point d'amis.

Il n'a jamais fait cette affirmation.

Il ne voit personne.

Ne... que introduce o idee de restricție:

Il ne parle que très rarement. Je ne vous accorde qu'une demi-heure (sinonim cu *seulement*).

Suprimarea negației PAS (Suppression de la négation pas)

325. Negația *pas* se suprimă adesea:

1. În unele maxime și zicători:

Il n'est pire eau que l'eau qui dort!

Il ne faut jurer de rien!

Il n'y a que le premier pas qui coûte.

*Rien ne nous rend si grands qu'une grande douleur**.*

** Pisica blândă zgârie rău. Nu pune mâna în foc pentru
nimic (nu spune vorbă mare). Începutul este greu. Nimic nu
ne face mai mari ca o mare durere. *Pas*, de altfel, este
înlocuit de *rien* și *que*.

2. În unele locuțiuni verbale: *n'importe, n'empêche*

3. Când în frază se află un alt cuvânt care prin el
însuși este o negație ca: **jamais** (niciodată), **rien**
(nimic), **personne** (nimeni), **point**, **nullement**
(nicidecum), **guère** (deloc, defel), **ni** (nici), **plus** (mai),
goutte (absolut nimic), **nulle part** (nicăieri), **que**
(decât), **aucun**, **-e** (nici un, o), **nul**, **nulle** (nici un, nici
o).

Il n'est ni querelleur, ni grognon, ni emporté, ni complimenteur, ni opiniâtre. A l'impossible nul n'est tenu (nimeni nu-i obligat să facă imposibilul). *Il n'y a que la vérité qui blesse* (adevărul supără). *Ce garçon ne crie jamais. Cela ne fait rien. On n'entendit plus du tout parler du petit Jean Vallin. Il ne voit goutte* (nu vede absolut nimic).

4. **NE** se poate folosi fără *pas* în alcătuirea formei
negative a unor verbe, ca: *cesser, oser, pouvoir, savoir*;
mai ales când sunt urmate de un infinitiv:

Il ne cesse de parler.

Hélas, je n'ose te dire la vérité.

Ils ne pouvaient vous approuver.

5. Uneori **ne** se folosește, fără o valoare negativă,
fiind expletiv:

J'ai peur qu'il ne tombe. (Mi-e teamă să nu cadă).

Elle est plus intelligente que vous ne pensez. (Este
mai inteligentă decât credeți).

6. **NE** se suprimă uneori în limbajul familiar ca și în
unele propoziții interogative pe ton de intimitate:

C'est pas vrai (în loc de: *ce n'est pas vrai*)

Es-tu pas mon fils? (în loc de *n'es-tu pas mon fils?*).

Adverbe de interogație* (Adverbes d'interrogation)

326. Adverbele de interogație servesc la formularea
unei întrebări privind:

- locul: **où, d'où, par où** (unde, de unde, pe unde);

- cantitatea: **combien de** (cât, câtă, câți, câte);

- data timpului: **quand** (când);

- cauza: **pourquoi, que**;

- modul: **comment**.

În limba vorbită, când subiectul este unul din
pronumele *tu, il, elle, nous, vous, ils, elles, on, ce*,
inversiunea se face în mod curent:

Où vas-tu? D'où vient-il? Où a-t-il pris l'autobus?

Obs.: Când subiectul este **je**, inversiunea nu se mai face
decât în formele: **ai-je?, dis-je?, dois-je?, fais-je?, puis-je?, suis-je?, vais-je?, vois-je?, sais-je?**

Când subiectul este un substantiv:

1. Inversiunea se poate face cu orice adverb de
interogație afară de *pourquoi*.

Où s'est arrêté le chien? Comment répond Pierre?

2. Substantivul însă poate fi reluat prin pronumele personal inversat:

Où le chien s'est-il arrêté?

Pourquoi Pierre répond-il mal?

Comment Pierre va-t-il?

Expresia **est-ce que**, se folosește foarte des în întrebări: *Est-ce qu'il revient? Est-ce qu'il travaille encore?*

Notă: Unele adverbe: **comme, que** se folosesc cu valoare exclamativă:

Comme il este souffrant!

Qu'il fait chaud!

* Ceea ce numim adverbe de interogație sunt de fapt adverbe de mod, de timp, etc., folosite pentru a putea pune întrebări cu ele.

Adverbe de îndoială

(*Adverbes de doute*)

327. Principalele adverbe de îndoială sunt: **probablement** (probabil), **sans doute** (fără îndoială), **peut-être** (poate), **apparemment** (după cât se pare), **vraisemblablement** (după cum se pare).

Il a peut-être compris sa leçon.

Adverbele de îndoială pot fi folosite fie ca adverbe predicative, formând propoziții principale, fie urmate de prepoziția *que* și de o subordonată:

Sans doute, réussira-t-il à passer tous les obstacles.

Peut-être qu'il viendra dans deux heures.

Când fraza începe cu *peut-être, sans doute*, pronumele subiect se pune de obicei după verb (vezi nr.346):

Peut-être viendra-t-il dans deux heures.

Obs.: Dacă însă aceste adverbe sunt urmate de **que**, nu

se mai face inversiunea:

Peut-être que nos pauvres personnes n'ont aucune importance.

Prepoziția (*La préposition*)

328. Prepoziția, parte de vorbire invariabilă, face legătura și stabilește un raport de subordonare între două părți diferite ale unei propoziții:

Jean parle à son frère (à leagă complementul indirect de verb)

Il est arrivé de Paris (de leagă complementul de loc de verb).

Raporturile exprimate de o prepoziție pot fi *de loc, de timp etc.:*

Les livres sont sur la table. La robe est dans l'armoire.

Il m'a dit son opinion sur l'importance de l'atome.

Prepozițiile sunt:

329. *Prepoziții simple* (prépositions simples) formate dintr-un singur cuvânt: **à, avec, chez, vers, avant, près, dans, en, contre, sans, sauf** etc.

330. *Locuțiuni prepoziționale* (locutions prépositives), formate din 2-3 cuvinte cu rol de prepoziție. În general, locuțiunile prepoziționale sunt formate din:

1. *Alte prepoziții:* **de chez, d'avec, d'après, d'entre, de devant, de par** etc.

1. *Din adverbe urmate de de:* **auprès de, près de, au-dessus de, au-dessous de, loin de** etc.

1. *Din substantive uneori precedate de à, de, en, par și aproape totdeauna urmate de de sau à:* **à cause de, à côté de, à l'abri de, à l'égard de, de manière à, de façon à, par rapport à** etc.

Tabloul recapitulativ al principalelor prepoziții și locuțiuni prepoziționale cu raportul pe care-l exprimă și exemple

Prepoziția	Ce exprimă (raportul)	Ce introduce	Exemple
à, avant (la) (înainte)	timpul	Complement de timp	<i>Personne ne bouge pendant la classe.</i> <i>Il est arrivé avant moi.</i> <i>Elle est venue depuis trois jours.</i> <i>Je suis sorti après lui.</i> <i>Il est parti pour trois jours.</i>
après, depuis (după) (de la) durant, jusqu'à, pendant, pour	- prioritatea în timp - durata		
à, en, chez, dans, de, devant	locul -direcția		Complement de loc
jusqu'à, sous, sur, vers, au-dessus de	-prioritatea în spațiu		
à cause de, en raison de (cu prețul a) attendu, grâce à, de par, pour etc.	-cauza	Complement de cauză	<i>Apprécié pour ses succès.</i> <i>Il est au lit à cause de sa maladie.</i> <i>Elle agit par intérêt.</i> <i>Je suis ce que je suis grâce à mes parents.</i>
à, avec, de, par, sous, selon, de façon à etc.	- modul - mijlocul - caracterul	Complement de mod atribut substantival	<i>l s'avance avec courage.</i> <i>Tu regardes par la fenêtre.</i> <i>Le professeur parle de façon à se faire comprendre.</i> <i>Machine à vapeur.</i>
à, envers, pour, touchant etc.	-scopul -direcția	Complement al verbului sau al	<i>J'ai des devoirs envers ma patrie.</i> <i>De l'eau à boire.</i>

		substantivului (atribut)	<i>Il part pour Jassy.</i>
après, au-dessus de, devant, derrière etc.	-ordinea -rangul		<i>Il est au-dessus de vous. Ses hommes entrent les uns après les autres. Elle est devant sa mère.</i>
à (au), pour	-chemarea -dedicația -atribuirea -posesia	nume predicativ	<i>À moi comte, deux mots. Au secours! À mon bon père! Ce cahier est à lui. C'est pour moi.</i>
avec, d'après, selon, suivant etc.	-unirea -conformitatea	(atribut substantival) Complement indirect	<i>Portrait d'après nature. Il va avec son père. Selon mon père, tout est en ordre dans la nature.</i>
contre, malgré, nonobstant	-opozitie	Complement circumstanțial	<i>Il a accepté malgré lui. Il le fait contre son gré.</i>
sans, sauf, excepté, hors	-separarea -exceptarea -excluderea	Complement circumstanțial	<i>Sauf un. Vous irez sans moi.</i>
de, à	-apartenența	Atribut sau nume predicativ	<i>C'est à Marie et non à sa sœur. La cravate de Georges.</i>
de, par	-agentul	Complement de agent	<i>Les laitues sont vendues par le marchand.</i>
près de, auprès de	-comparația	Complement circumstanțial	<i>Je ne suis rien près de toi.</i>

331. Întrebuințarea prepoziției à:

Prepoziția *à* are diverse întrebuințări. Ea indică:

- locul, direcția* *Il travaille à la maison.
Tu vas à Paris.*
- timpul *Je sors à dix heures.*
- scopul, destinația *Chambre à louer.
Brosse à dents.*
- posesia *Ce livre appartient à mon cousin.*
- mijlocul *Il pêche à la ligne.
Aller à bicyclette.*
- atribuirea, dedica-ția, un apel *Ce livre, je le donne à ce garçon.
Aux grands hommes, la Patrie reconnaissante!*
- caracteristica *Enfant aux yeux bleus.*

* Când este vorba de persoane și pronume personale, *à* este înlocuit cu **chez**:
Chez Paul, chez mon oncle, chez toi.

À se folosește în numeroase locuțiuni și structuri: **à raconter** (de povestit), **à relire** (de recitit), **à corrige** (de corectat), **il a mal à la tête*** (îl doare capul), **au point de vue** (din punct de vedere), **à terre** (jos, culcat), (*il aura affaire*) **à moi** (...cu mine), (*rien*) **à dire** (nimic de spus), **comparer à** (a compara cu ceva de ordin general), **à vrai dire** (la drept vorbind).

332. Întrebuințarea prepoziției *de* este de asemenea frecventă.

Ea indică:
punctul de plecare *il vient de Rome*

- originea *bois de Roumanie*
- alegerea *lequel des deux frères*
- materia *bijou d'or, clou d'acier;
pot ce cuivre*
- calitatea *homme de talent;
oiseau de proie;
femme de ménage
pleurer de bonheur*
- cauza *il dépend de toi*
- dependența *le pied du soldat*
- apartenența, posesia *salle d'attente, la maison de droite.*
- locul, mijlocul *Il joue du violon
je suis à l'école de 7 1/2 à 11 1/2 heures*
- timpul *de Bucarest à Paris*
- distanța

De se folosește în numeroase locuțiuni și expresii: **de bonne heure** (devreme), **de grand matin** (dis de dimineață), **de suite** (în șir), **du côté de** (din partea), **au point de vue (de)** (din punct de vedere), **la ville de Bucarest, d'avance** (dinainte), **femme de ménage, femme de journée** (femeie care vine cu ziua și face curățenie), **faire la connaissance de** (a face cunoștință cu), **déjeuner de bon appétit** (a prânzi cu mare poftă) etc.

333. DANS, EN

Dans (în) se întrebuințează mai mult în fața unor substantive determinate, fie printr-un articol **le, un (une)**, fie printr-un determinativ (posesiv, demonstrativ, hotărât):

Dans la boîte il y a des allumettes. Il a passé deux

mois dans une grotte. Dans un domaine. Dans mon enfance. Dans cette vie etc.

Dans indică:

locul *Dans la chambre*
 timpul *Dans une semaine* (peste o săptămână)
 durata *Dans les deux semaines*
 modul *...dans un bruit assourdissant*
 cauza *Dans sa colère il aurait fait un crime.*

334. En are aproape aceleași întrebări, dar se folosește mai ales în fața numerelor nedeterminate. Numai rar va fi urmat de articol: *en l'honneur de* (în cinstea...), *en l'air* (în aer), *en l'état* (în starea), *en la présence* (în prezența), *en l'absence* (în absența).

Altfel: *en ville, en hiver, en automne* (dar: *au printemps*).

En indică:

locul *en rang, en auto*
*il fait un voyage en France**
 data *se précipiter en masse*
 mijlocul, modul *en or, en argent, en bois, en papier, un sac en (de) cuir*
 starea *il est en colère, en bonne santé*
 calitatea *je te parle en ami* (ca prieten)
il est mort en héros (ca erou)
 felul exprimării *en roumain, en français, en prose*
 ținuta etc. *en habit de laine, en chemise*

* Dar: *au Japon, dans les Carpates, aux Antilles, au Canada, au Brésil, en Afrique, en Europe, aux États-Unis, aux Indes* (vezi nr.50)

Obs.: **En** este înlocuit de **dans** când cuvântul este determinat:

Il fait un voyage en France – dar – *Il fait un voyage dans la France du Midi. Je fais ce voyage en auto* – (*dans mon auto*). *Elle est en pantoufles* – *elle est dans ses*

pantoufles rouges. Cu **de... en** alcătuieste locuțiuni adverbiale, ca: *de temps en temps, de plus en plus, de ville en ville etc.*

335. DEVANT – DERRIÈRE, AVANT - APRÈS

Avant exprimă un raport temporal, iar **devant** un raport spațial:

Il est entré dans la chambre avant moi (în timp).

Devant *le magasin il y a un bureau de tabac* (în spațiu).

Après (după) este contrariul lui **avant**: arată că un fapt s-a petrecut în urma altuia (în timp):

Il est arrivé avant moi, je suis arrivé après lui.

Derrière (în spate, după) este opusul lui **devant** și se referă la așezarea ființelor sau a lucrurilor în spațiu:

Devant *la maison il y a un arbre, derrière la maison il y a une rivière.*

Conjunția

(*La conjonction*)

336. Conjunțiile leagă termeni cu același rol în propoziții sau propozițiile principale de subordonatele lor.

- După sens, cele care stabilesc raporturi între termeni cu același rol sintactic sau între propoziții de același fel sunt conjunții coordonatoare (*de coordination*). Cele care leagă o subordonată de regenta ei sunt conjunții subordonatoare (*de subordination*).

- După formă, conjunțiile, cuvinte invariabile de legătură, sunt *conjunții simple*: **et, ou, mais, car, donc, que, aussi, soit, ni** etc. și *locuțiuni conjuncționale*. Locuțiunile conjuncționale sunt grupuri de cuvinte cu rol de conjuncții: **depuis que** (de când), **bien que** (cu toate că), **parce que** (pentru că), **puisque** (deoarece) etc.

337. Schema principalelor conjuncții și locuțiuni conjuncționale

A. Coordonatoare

Conjunția (loc. conj.)	Ce indică	Exemple
et, ni, alors, puis, aussi etc.	legătura (copulative)	<i>Il a mangé une pomme et une poire. Pierre et Jean travaillent dans l'atelier.</i>
ou, soit... soit, ou bien, tantôt (când și când)	alternarea, alegerea (disjunctive)	<i>Tu prendras soit la première (rue) à gauche, soit la première à droite</i>
mais, pourtant, cependant, au contraire etc.	opoziția, restricția (adversative)	<i>Elle a essayé de monter, mais elle n'a pas réussi.</i>
car, en effet	cauza (cauzale)	<i>Elle est rentrée vite, car il pleut à verse.</i>
aussi, donc, par conséquent, c'est pourquoi, ainsi, pas suite, consécutivement	consecința (consecutive)	<i>Cet étudiant travaille bien, par conséquent il réussira. Elle a été admise: aussi est-elle contente de son travail?</i>
c'est-à-dire, savoir (adică)	explicația, tranziția,	<i>Le satellite a réussi sa jonction avec la fusée-cible à 4 h 20 G.M.T., c'est-à-dire exactement à l'heure</i>

or, or donc	gradarea (explicative)	<i>prévue.</i> Or , il s'agit là d'une étape capitale en vue des programmes spatiaux futurs.
--------------------	---------------------------	--

B. Subordonatoare

Conjunția (loc. conj.)	Ce indică	Exemple
pour que, afin que (pentru ca), de peur que, de crainte que (de teamă că)	Scopul	<i>Le professeur lit à haute voix pour que les élèves l'entendent bien.</i>
quoique, bien que (deși), encore que (deși), alors que (chiar dacă, chiar când), quand même (oricum), au lieu que (câtă vreme)	Concesia	<i>Il est sorti quoiqu'il fût malade.</i>
si (dacă), au cas que, au cas où (în cazul când), soit que (fie că), à condition que (cu condiția ca) etc.	Condiția	<i>S'il venait, il aurait l'occasion de voir son cousin. Nous viendrons chez vous à condition que vous soyez à la maison.</i>
quand, lorsque, tandis que (pe când), dès que (de îndată ce), pendant que (în timp ce), à mesure que (pe măsură ce), en attendant que (până ce) etc.	Timpul	<i>Lorsqu'il ne travaille pas, il lit. Il se mit à travailler dès qu'il fût rentré.</i>
comme (cum, ca), de même que (precum), ainsi que (ca și), autant que (atât cât), comme si (ca și cum), suivant que (după cum) etc.	Comparația	<i>Tu parles de lui comme si tu le connaissais depuis longtemps.</i>
comme (cum), parce que (pentru că), puisque (deoarece), étant donné que (dat fiind că), à cause de (din cauză că)	Cauza	<i>Comme il fait mauvais temps, je ne sortirai pas.</i>
que, de façon que, de manière que, c'est pourquoi etc.	Consecința	<i>Il a agi de manière que tout le monde a été content Il neige, c'est pourquoi les enfants sont très gais.</i>

Obs.: Pentru locuțiunile conjuncționale care cer conjunctivul vezi nr.292.

338. ET, MAIS, OU (OU BIEN), NI, DONC, QUE

1. **ET** leagă două cuvinte, două grupuri de cuvinte cu roluri sintactice identice, două propoziții de aceeași natură:

*L'or **et** l'argent sont des métaux.*

*Les élèves **et** les professeurs se réunissent dans la cour de l'école.*

*Pierre travaille **et** sourit en même temps.*

Repetat, **et** îngăduie insistența asupra elementelor care se adaugă la acțiune:

***Et** Jeannot le père, **et** Jeannot la mère, **et** Jeannot le fils virent que le bonheur n'est pas dans la vanité.*

ET leagă două propoziții subordonate supuse aceleiași regente:

*Je sais que vous travaillez bien **et** que vous êtes heureux.*

ET se poate suprima într-o enumerare: *Femmes, moines, vieillards, tout était descendu.*

2. **MAIS** marchează o opoziție: *Il est intelligent, **mais** paresseux.*

3. **OU** și **OU BIEN** marchează echivalența și alternativa:

*Tu pourras **ou** parler **ou** écrire.*

De multe ori se folosește cu *bien* care-l întărește:

*C'est moi que vous cherchez **ou bien** lui.*

4. **NI** (nici) este întrebuitat în fraze negative fără *pas*, uneori putându-se repeta: *ni... ni:*

*Je ne suis **ni** l'ange gardien*

***Ni** le mauvais destin des hommes.*

5. **DONC** (deci) exprimă o concluzie:

*Cet enfant a six ans, **donc** il peut aller à l'école.*

6. **QUE** – dintre conjuncțiile subordonatoare *que* este cea mai frecvent folosită. De obicei, ea introduce propoziții subordonate, menite a întregi înțelesul principalei:

*Il ne faut pas **que** je le perde de vue.*

*Crois-tu **que** je sois comme le vent d'automne?*

Obs.: Nu se va confunda **que**, conjuncție subordonatoare, cu:

que pronume interogativ:

Que voulez-vous? Qu'et-ce que vous voulez?

que pronume relativ: *C'est le livre que j'aime le plus.*

que poate fi folosit și în propozițiile principale independente:

Que ton père soit l'espoir...

Qu'il me soit permis de rendre justice à l'administration

Uneori **que** înlocuiește pe **comme**, **quand**, **si** în fraze în care aceste conjuncții ar trebui repetate:

Quand je l'ai vu et que j'ai appris qu'il était aveugle...

Interjecția (L'interjection)

339. Interjecția este o parte de vorbire invariabilă

care exprimă, fără a le denumi, sentimente și emoții sau reproduce anumite sunete și zgomote:

ah!, oh!, soit!, holà! etc.

Unirea unor cuvinte care echivalează cu o interjecție constituie o locuțiune: **à la bonne heure!, eh quoi!, fi donc!, ta, ta, ta!, Mon Dieu!** etc.

1. Din punct de vedere al formei, interjecțiile sunt:

a) Simple strigăte, exclamații sau onomatopee: *ha!, ho!, hi!, eh!, cocorico!, frrt!, o!, oh!, ouf!, hein!, fi!, bah!, diantre!, ouais!* etc.

b) Substantive, adjective, verbe, adverbe, întrebunțate singure sau însoțite de un determinativ cu valoare de interjecție:

- Substantive: *courage!, attention!, malheur!, misère!, diable!, silence!*

- Adjective: *parfait!, bon!, bravo!, tout bas!*

- Verbe: *allons!, tiens tiens!, suffit!, gare!, halte!, soit!*

- Adverbe: *bien!, or ça!, sus!, ça!, encore!, eh*

bien!, en avant!

2. Ca sens, interjecțiile exprimă:

- surpriza, ușurarea, mirarea: *ha!, ouf!, ah!, hé! eh!, eh quoi!, juste ciel!*

- bucuria: *hi!, hi, oh!, lon!*

- durerea: *hélas!, aïe!, heu!*

- teama, aversiunea: *oh!, fi!, oh fi!, pouah!*

- indignarea: *ho! ho!, hé!, oh!, ah!*

- concesia: *soit!, bon!, bien!*

- avertismentul: *gare!*

- încurajarea: *courage!, allons!, ça!, or ça!, patience!*

- aprobarea: *bravo!, bon!, à la bonne heure!, hourrah!*

- interogarea: *hein?, comment?, eh bien?*

- chemarea: *holà!, hé!*

- tăcerea: *paix!, sst!, silence!*

- dezaprobarea: *pouah!, hein!, ah non!*

SINTAXA

(Syntaxe)

Propoziția (La proposition)

340. Propoziția, enunțare a unei judecăți logice, a unei stări sau acțiuni, este formată:

a) Dintr-un subiect și un predicat: *la rivière coule; Georges écrit.*

b) Din subiect, predicat și un nume predicativ: *Zaza était très malade; Georges est appliqué.*

c) Dintr-un subiect, cu sau fără atribute și din predicat însoțit de unul sau mai multe complemente: *la rivière coule claire sous les saules argentés; les élèves de la X-e classe travaillent dans le jardin.*

d) Numai dintr-un verb: *allons!*

Obs.: O propoziție poate să existe și fără verb: *Voilà! À bon chat, bon rat!*

341. Schema propoziției (topica ei)

Subiect + predicat

Subiect + predicat + nume predicativ

Subiect + predicat + complement

Subiect + atribut + predicat + complement

Obs.: Această ordine logică poate fi inversată în funcție de intenția sau scopul urmărit de cel care vorbește.

342. PĂRȚILE PROPOZIȚIEI

(Schema)

(Schéma de la proposition)

**PĂRȚILE
PROPO-
ZIȚIEI
(Les termes
de la
proposition)**

**A. PĂRȚI PRINCIPALE
(termes essentiels)**

**B. PĂRȚI
SECUNDARE
(Termes
secondaires)**

1. NUMELE PREDICATIV (L'attribut)

**2. ATRI-
BUTUL**

**3. COMPLE-
MENTUL
(le complé-
ment)**

subiectul (le sujet): *Pierre travaille. Il chante.*
predicatul (le verbe): *Les enfants s'amuse. Ils jouent.*

substantival (le
complément du nom)
adjectival (l'épithète)
apozitia (l'apposition)

Complément verbului
(le complément du verbe)

Complément de agent
(le complément d'agent)
Complément pronomelui
(complément du pronom)
Complément adjectivului
(complément de l'adjectif)
Complément verbului
(complément de l'adverbe)

Zaza était malade.
Le visage de la femme.
Un livre d'anatomie.
Les saules argentés.
La neige blanche.
Bucarest, capitale de la Roumanie.
Le père Milton.
La ville de Paris.
direct: *Il aime sa patrie.*
(d'objet direct)
indirect: *Il obéit à son père.*
(d'objet indirect)
circumstanțial: *Elle chante*
(circonstanciel) *bien.*
Ils travaillent dans l'atelier.
Le bon élève est apprécié par son maître.
Celui de mon frère.
Content de ses réponses.
Beaucoup de livres. Un peu de pain.

Subiectul (Le sujet)

343. Subiectul arată, ca și în limba română, ființa sau lucrul despre care se spune ceva prin intermediul unui verb sau cu ajutorul unui nume predicativ.

În general, subiectul este exprimat printr-un substantiv sau pronume. El poate fi însă exprimat prin orice alt cuvânt întrebuițat ca substantiv. Când verbul activ este la imperativ, subiectul nu este exprimat: *Travaillez avec passion. Soyons sages. Ayez du courage.*

344. Subiectul poate fi:

- Un nume propriu (nom propre): *Pierre mange des pommes.*

- Un substantiv comun (nom commun): *L'arbre verdit.*

- Un pronume (pronom): *Il aime sa patrie. Quelqu'un (on) me frappe à la porte. Qui chante? Personne ne bouge!*

- Un adjectiv sau un adverb luate ca substantive (un adjectif ou un adverbe pris comme noms): *Le blanc est préférable au noir. Beaucoup ne disent rien. Le mieux est l'ennemi du bien.*

- Un verb la infinitiv (un verb à l'infinitif): *Lutter pour la paix c'est lutter pour la vie.*

Subiectul răspunde la întrebarea *qui est-ce qui* (pentru ființe) și *qu'est ce qui* (pentru lucruri și noțiuni abstracte):

Victor écrit (qui est-ce qui écrit? Victor). *L'eau coule* (qu'est-ce qui coule? L'eau).

**Locul subiectului
(La place du sujet)**

345. Într-o propoziție, subiectul se așază în

general înaintea verbului:

Beaudelaire a écrit "Les fleurs du mal".

Această ordine "logică" normală (progresivă) este adesea inversată.

Ordinea normală: *Il (le paysan) laboure la terre.*

Ordinea inversă: *Peut-être laboure-t-il la terre.*

Inversiunea subiectului

(L'inversion du sujet)

346. Inversiunea subiectului se face:

a) În propozițiile interogative directe: când subiectul este un pronume personal (*je, tu, il* etc.), pronumele nehotărât **on** sau pronumele demonstrative: *Parlez-vous le français? Que dit-on? Est-ce vrai?*

Obs.: La timpurile compuse, subiectul se așază imediat după auxiliar:

Avez-vous pris vos cahiers? Est-il sorti?

În acest caz, pronumele subiect este despărțit de verb printr-o liniuță. Liniuța se pune și la timpurile simple când verbul se termină cu o vocală (e, a):

Arrive-t-il, arriva-t-il, arrivera-t-il?, a-t-il?

T eu fonc are rolul de a împiedica hiatul.

b) În propozițiile numite incidente sau intercalate (*incises*) întrebuițate în vorbirea directă:

Écoute, finit-il par lui dire, j'ai pour toi un sujet magnifique.

Pourquoi, reprit-il, se laisser envahir par les autres?

c) În propozițiile exclamative:

Puisse-t-il répondre clairement! (De-ar putea răspunde clar!)

d) În propozițiile interogative care încep cu *qui* (având altă funcție decât cea de subiect), *que*

(complement direct), *lequel* (complement) sau *quel* urmat de verbul *être*:

Que cherchent-ils? Qui écoutes-tu? Quelle est votre opinion? Lequel choisit-tu? Que se passe-t-il? Quelle heure est-il?

Obs.: Nu se face inversiune:

1. După pronumele interogative întărite:

Qui est-ce qu'ils cherchent? Qu'est ce que vous dites.

2. După **qui** și **lequel**, subiecte, și după **quel**, urmat de un substantiv-subiect:

Qui joue dans la cour? Lequel est parti le dernier?

Quelle fillette est plus propre?

3. În propozițiile interogative indirecte:

Je te demande quelle heure il est (vezi nr.383).

e) În propozițiile care încep cu **aussi** (de aceea), **peut-être** (poate), **ainsi** (astfel), **sans doute** (fără îndoială), **toujours** (și totuși, este adevărat că), **en vain** (în zadar):

Je suis fatigué, aussi vais-je me coucher.

Ainsi se voit-il obligé de réfléchir.

Peut-être ce temps viendra-t-il une fois.

À peine fut-il arrivé, qu'il se mit à table.

Sans doute est-il nécessaire de travailler.

f) În expresii cu care se face o urare sau o presupunere:

Vive ma Patrie! Soit un rectangle.

Obs.: Când subiectul este exprimat printr-un substantiv (propriu sau comun), el se reia prin pronumele inversat:

Paul a-t-il un crayon? Ces livres sont-il sur la table? Qui le professeur interrogera-t-il aujourd'hui?

Obs.: Inversiunea subiectului se face și când propoziția interogativă începe cu:

Où (d'où) *Où sont tes parents? D'où viens-tu? Où Paul est-il allé hier?*

Combien *Combien de photos voyez-vous? Combien de pièces y a-t-il au rez-de chaussée?*

Comment *Comment est la poupée de Micheline? Comment va ta mère maintenant?*

Comment Victor parle-t-il le français?

Quand *Quand viendra-t-il? Quand iras-tu au théâtre?*

Pourquoi *Pourquoi souriez-vous?*

Predicatul (*Le verbe*)

347. Într-o propoziție, predicatul exprimă acțiunea (*vous prendrez votre place*), starea sau existența (*il est malade, elle est dans la chambre*), iar împreună cu numele predicativ, felul de a fi al subiectului (*les clartés sont douces*).

Georges travaille. Il est de haute ville. Il n'est jamais souffrant. Son visage est rond.

Predicatul este de obicei un verb la un mod personal: indicativ, conjunctiv, condițional, imperativ:

Faites vos devoirs! Je voudrais voir Paris. Il faut que tu réussisses.

J'aime voir les hautes cimes de la montagne.

Obs.: Pentru infinitiv și participiu cu funcția de predicat, vezi nr.295, 298 și urm.

Acordul predicatului cu subiectul

(L'accord du verbe avec le sujet)

348. În general, predicatul se acordă cu subiectul în număr și persoană.

Pierre parle. Pierre et Hélène parlent.

Acordul în număr (cu un subiect simplu)

(L'accord en nombre)

349. Când subiectul este un pronume: **je**, **tu**, **il**, **elle** sau un substantiv la singular, predicatul se pune la singular; când subiectul este un pronume: **nous**, **vous**, **ils**, **elles** sau un substantiv la plural, predicatul se pune la plural:

Ce garçon (il) aime la lecture des beaux livres.

Ces garçons (ils) aiment la lecture des beaux livres.

Celui-ci écrit, ceux-là jouent dans la cour. Le mien (mon livre) est beau.

- Când subiectul este pronumele nehotărât **on** sau

un substantiv colectiv (cu formă de singular), verbul se pune la singular:

On regardait les lampes; on se disait: c'est quelqu'un.

La foule se rua vers le prison.

- Dacă numele colectiv-subiect este urmat de un complement la plural, verbul se pune:

a) La singular, în cazul când accentul cade pe cuvântul cu sens colectiv:

Un troupeau de moutons parut au lointain.

b) La plural, când accentul cade pe complementul lui:

Un groupe de soldats descendaient la montagne.

- După expresiile cantitative *une foule de*, *une multitude de*, *un grand nombre de*, *la plupart*, *force nombre* (*bon nombre*), *une infinité de* etc. și după adverbele de cantitate *beaucoup*, *peu*, *plus*, *moins*, (*moins de deux*), *assez*, *trop* verbul se pune la plural:

Beaucoup ont réussi dans leur tâche.

Un grand nombre d'élèves son allés au bord de la mer.

Plus d'un cere verbul la singular: Plus d'un jour a passé.

- După *un des...*, *un de ceux qui...* acordul depinde de sensul frazei:

J'ai reçu un de mes amis qui est venu me voir.

J'ai reçu un de ceux qui ont voulu me voir.

Le peu urmat de un complement cere singularul când accentul cade pe peu și pluralul când se atrage atenția asupra complementului respectiv:

Le peu de mots que je parvenais de pronocer ne m'étaient d'aucun secours.

Le peu de fruits que j'avais trouvé au marché me surprit.

350. Acordul predicatului cu un subiect multiplu (aspecte principale)

(L'accord du verbe avec deux ou plusieurs sujets)

În general:

- Subiectul format din două sau mai multe cuvinte la singular sau plural cere acordul la plural:

Cet homme et cette femme sont mes parents.

- Mai multe subiecte, în cadrul unei enumerări, rezumate prin **tout, tout le monde**, cer acordul predicatului la singular:

L'escalier, ma chambre, les draps et les robes de maman, tout sent la vanille.

- Mai multe subiecte unite prin **et, ni, ou** cer, în general, verbul la plural:

Georges ou Michel reviendront.

Ni l'un ni l'autre n'ont pas l'air de l'accepter.

Mon père et ma mère sont mes parents.

Obs.: Verbul se pune totuși la singular:

a) Când un subiect îl exclude pe celălalt:

Sa perte ou son salut dépend de sa réponse.

Pierre ou Jean répondra mieux que moi.

b) Când două subiecte desemnează aceeași persoană:

Cet élève, cet enfant chante bien.

351. Repetarea subiectului

În general, verbul este întrebuințat însoțit de subiect, spre deosebire de limba română unde adesea subiectul se suprimă:

Nous prenons le déjeuner à midi.

Je ferai mes leçons, puis je sortirai un peu.

Dar, de obicei, când două sau mai multe verbe au același subiect și exprimă acțiuni strâns legate una de alta, subiectul nu se repetă:

Il fit quelques pas dans le couloir et s'arrêta.

Subiectul se repetă:

1. Sub forma unui pronume personal accentuat, **moi, toi, lui, elle, nous, vous, eux, elles** cu scopul de a întări exprimarea:

Moi, j'irai le voir, il est malade.

sau a marca o opoziție:

Moi, je travaille et lui, il s'amuse.

2. Prin pronumele personal formă neaccentuată:

a) pentru efecte de stil;

b) când se trece de la un timp la altul sau de la forma afirmativă la cea negativă:

Je suis allé chez Paul mais je ne l'ai pas trouvé à la maison.

Acordul în persoană

(L'accord en personne)

352. – Când într-o propoziție există două subiecte dintre care unul este la persoana I, acordul se face la persoana I plural:

Toi et moi, nous partirons. Lui et moi (nous) répondrons.

- Când sunt două subiecte dintre care unul este la persoana a II-a și celălalt la persoana a III-a, acordul se face la persoana a II-a plural:

Toi et lui (vous) partirez.

- Când amândouă subiectele sunt la persoana a III-a singular, acordul se face la persoana a III-a plural:

Lui et elle partiront.

Obs.: De regulă, un pronume subiect de plural rezumă pe celelalte două, precizând persoana:

Moi et lui, nous étudierons ensemble.

- Când subiectul este **qui** (pron.rel.), predicatul se pune la persoana și numărul la care este antecedentul acestuia:

Vous qui travaillez, vous êtes contents.

La multitude des gouttes qui tombent...

- Când subiectul este **qui**, introdus de galicismul *c'est*, predicatul se pune de asemenea la persoana la care este antecedentul lui **qui**:

C'est moi qui réponds aujourd'hui. C'est toi qui parles. C'est vous qui nagez le mieux.

C'est... stă la singular în: *c'est moi, c'est toi, c'est lui, c'est nous, c'est vous.*

Când subiectul este de persoana a III-a plural se întrebuințează forma *ce sont (eux), ce sont (elles)*.

Numele predicativ

(L'attribut)

353. Numele predicative determină subiectele sau complemente directe.

354. Numele predicativ exprimă calitatea sau felul de a fi atribuite unui subiect sau unui complement direct, prin intermediul unui verb copulativ:

Corneille et Racine sont des écrivains classiques.

Ils me semblent très connus.

Cet homme je le crois capable d'héroïsme.

Numele predicativ poate fi:

- Un substantiv: *L'homme n'est qu'un roseau, le plus faible de la nature, nais c'est un roseau pensant.*

Obs.: În general, când numele predicativ care determină un subiect este un substantiv ce arată meseria sau naționalitatea, se omite articolul:

Paul est étudiant. Tu es Français.

- Un adjectiv: *Vous êtes sages.*

- Un participiu luat ca adjectiv: *La porte semble fermée.*

- Un pronume: *L'acteur favori au public, c'est vous qui l'êtes.*

- Un adverb luat în sens adjectival: *Marie est bien.*

- O propoziție: *Le malheur est que cela ne l'intéresse peut-être pas.*

Locul numelui predicativ

(Place de l'attribut)

355. Numele predicativ se așază de obicei după verbul copulativ:

Cet enfant est heureux.

Când vrem să scoatem în relief numele predicativ, îl așezăm la începutul propoziției:

Fière est cette forêt.

Douce est ma bonne mère!

Atributul substantival

(Le complément du nom)

356. Atributele completează înțelesul substantivelor, fiind numite atribute substantivale (*complément du nom*).

Atributul substantival poate fi:

- un substantiv: *une tasse à café*
une tasse de café
les fenêtres de la maison
un jardin de roses
une famille de mineurs.

Apoziția (*L'apposition*)

358. Apoziția este un cuvânt (substantiv, pronume, verb la infinitiv etc.), ori un grup de cuvinte alăturate unui substantiv, pronume, infinitiv, spre a le sublinia calitatea sau a le da un sens mai larg, a le întări:

Une vapeur, une goutte d'eau suffit pour vous tuer.

Apoziția poate fi despărțită de cuvântul pe care îl lămurește prin virgulă:

- un pronume: *Il veut faire le bonheur des siens*
- un adverb: *Il est sorti par la porte de derrière*
- un infinitiv: *Elle a une machine à coudre.*

Atributul adjectival

(L'épithète)

357. Adjectivele care însoțesc substantivele, arătându-le calitatea, sunt atributele substantivelor pe care le însoțesc. Ele se numesc atribute adjectivale (*épithète*).

Nu orice adjectiv-atribut este un *épithète*.

În schimb, în limba vorbită, și un adverb poate fi folosit ca atribut adjectival:

Un homme bien.

Obs.: Asupra acordului și locului adjectivului-epitet, vezi nr.68 și urm.

Paris, capitale de la France.

Es poate sta înaintea sau după cuvântul ori cuvintele pe care le completează, fiind uneori legată prin prepoziția *de* de substantivul pe care-l determină:

Le compositeur Gounod. La ville de Bucarest.

Obs.: **De** în acest caz are un rol expletiv și însoțește numele lunilor sau numele geografice:

La ville de Moscou. Le mois de septembre.

Complementul (*Le complément*)

359. Complementele determină anumite verbe. Complementul poate însă determina și lămuri nu numai un verb, ci și:

- Un adjectiv: *avide de connaissances* (complément de l'adjectif).

- Un adverb: *conformément aux lois* (complément de l'adverbe).

- Un pronume: *celui de mon frère* (complément du pronom).

- Un verb la infinitiv: *aimer à travailler* (complément de l'infinitif).

- Un substantiv: *la cour de l'école, maison à louer* (complément du nom).

Complementele pot fi: substantive (noms), adjective (adjectifs), pronume (pronoms), verbe la infinitiv, verbe la participiu, adverbe (adverbes).

Complementul verbului

(Le complément du verbe)

360. Complementul verbului poate fi:

- *Direct* (d'objet direct): - *(Pierre aime) ses parents. (Il range) ses livres.*

- *Indirect* (d'objet indirect): - *(Il obéit) à ses parents.*

- *Circumstanțial* (circonstanciel): - *Aujourd'hui (il travaille) bien. (Il range ses livres) sur son étagère.*

- *De agent* (d'agent): - *Ce vieillard (est aidé) par un garçon.*

Complementul direct și indirect

(Le complément d'objet direct et indirect)

361. Complementele directe sunt substantive sau pronume. Ele răspund la întrebările *qui est-ce que, qu'est-ce que, qui, quoi* etc.

În propoziția *il obéit à ses parents*, acțiunea verbului *obéit* se răsfrânge asupra cuvântului *parents* prin intermediul prepoziției *à*, deci în mod indirect. *Parents* este un *complément indirect*.

Complementul indirect răspunde la întrebarea **à qui, de qui** ș.a., **à quoi, de quoi** etc.

Există unele verbe care, cerând un complement indirect, se construiesc întotdeauna cu prepoziția **à** (vezi nr.296).

Există și verbe care se construiesc cu două complemente, unul direct și altul indirect:

Je montre ce livre à mon frère.

Locul complementului direct și indirect
(Place du complément d'objet direct et indirect)

362. Complementul direct și indirect se așază de obicei după verb:

Il lit un livre. Elle s'attache à sa mère.

În principiu, complementul direct stă înaintea celui indirect:

Je passe ce crayon à mon frère.

Obs.: Când însă complementul direct este completat la rândul său de alte cuvinte (complemente sau attribute), el poate fi așezat după cel indirect:

J'ai acheté à ma fille un roman de Flaubert.

Când complementul direct sau indirect este un pronume personal, el stă întotdeauna înaintea verbului:

Je te vois. Tu me parles. Il le regarde. Il nous aime

Când verbul este la imperativ forma afirmativă, pronumele complement se așază după verb:

Parle-moi de lui. Regarde-le. Dites-lui d'être ponctuel.

La imperativ forma negativă, pronumele complement revine în fața verbului:

Ne le regardez pas! Ne lui parlez pas!

Obs.: Pentru locul pronumelui complement vezi nr.142 și urm.

Pronumele adverbiale *en, y*, complemente indirecte sau circumstanțiale, stau de obicei înaintea verbelor (vezi nr.158 și urm.)

Je vous en parlerai. J'y penserai.

J'en viens. J'y suis. J'y reste.

Totuși la imperativul afirmativ: *Allez-y! Prends-en!*

Ob.: Necesități de stil fac însă ca uneori complementul indirect să stea la începutul frazei, mai ales în unele locuțiuni:

À cela non plus, on ne s'attendait pas.

Complementul circumstanțial
(Le complément circonstanciel)

363. Complementele circumstanțiale (*Les compléments circonstanciels*) arată împrejurările în care se săvârșește acțiunea unui verb.

Circumstanța poate fi:

- de timp (*de temps*) *Il viendra demain.*
- de loc (*de lieu*) *Jean travaille dans le jardin*
- de mod (*de manière*) *Aidez-vous mutuellement*
- de scop (*de but*) *Les enfants entrent dans le parc pour s'amuser*

- de cauză (*de cause*) *Le loup mourait presque de faim*

- de consecință (*de conséquence*) *Il court à se faire mal.*

Obs.: Complementele circumstanțiale pot exprima și opoziția, materia, schimbul, prețul etc.

Ele se introduc deseori printr-o prepoziție: **dans, par, de, à** ș.a. și se exprimă prin:

Substantive *Il écrit dans sa chambre; elle est vêtue en habits noirs.*

Pronume *Il ne peut entrer à cause de toi.*

Numeral *Il a payé cinq francs pour ce livre, moi j'en ai payé dix.*

Adverb *Elle a très bien répondu. Il se promenait tristement.*

Verb la infinitiv *J'ai acheté ce journal pour y chercher des nouvelles sportives*

Verb la gerunziu *Nous nous promenons en chantant*

Locuțiune verbală *Elle court à perdre haleine*

Locul complementului circumstanțial
(Place du complément circonstanciel)

364. Complementul circumstanțial stă de obicei după verb (predicat) și după complementul "de obiect":

Je range mes livres sur cette étagère.

Motive de stil cer însă uneori schimbarea acestei ordini:

Sur des étagères est rangée la verrerie.

Ils connaissaient bien ce problème.

În poezie, schimbarea ordinii este frecventă:

*Ainsi toujours poussés vers de nouveaux rivages,
Dans la nuit éternelle emportés sans retour,
Ne pourrions-nous jamais sur l'océan des âges
Jeter l'ancre un seul jour?*

Când complementul circumstanțial este scos în relief de **c'est... que**, el stă la începutul frazei:

C'est là que j'ai vécu dans les voluptés calmes.

Complementul de agent
(Complément d'agent)

365. *Cet enfant est soigné par sa mère.* În această propoziție, *sa mère* are rol de *complement de agent*.

Complementul de agent este subiectul logic sau real al unei propoziții cu verbul la diateza pasivă. El indică persoana sau lucrul prin care se săvârșește acțiunea și se introduce totdeauna prin prepozițiile **par** sau **de**:

Le jardin est arrosé par le jardinier.

Le petit est aidé de son frère.

366. Alte complemente

Felul complementului	Ce indică și ce poate fi	Prin ce se introduce	Exemple
Complementul	Întregește înțelesul unui adjectiv	prepoziția à,	<i>Il est capable d'héroïsme. Elle est</i>

adjectivului (Complément de l'adjectif)	și poate fi un:: - substantiv - pronume - infinitiv - adverb	de etc.	<i>contente de moi. Il faut se rendre utile à sa patrie. Le professeur est content de ses élèves. Tu dois être sûr de mon amitié. Il est bien aimable. Je serais heureux de visiter Paris.</i>
Complementul pronomelui (Complément du pronom)	Completează sensul unui pronume demonstrativ (<i>celui, celle etc.</i>), interogativ (<i>qui, lequel</i>) sau nehotărât (<i>aucun</i>) și poate fi un pronume sau un substantiv	prepoziția de	<i>Aucun de vous ne doit manquer à sa parole. Je vous parlerai de celle d'entre mes amie qui chante très bien.</i>
Complementul adverbului (Complément de l'adverbe)	Completează sensul unui adverb de timp, de mod, de cantitate și poate fi un substantiv sau un pronume	prepoziția à, de	<i>Nous habitons près de l'école communale. Il a assez (beaucoup etc.) de livres.dans sa bibliothèque. Paul habite loin de moi.</i>

Felul propozițiilor (Les propositions)

367. Propozițiile, după formă, sunt afirmative, negative, interogative, exclamative și imperative.

Obs.: Din punctul de vedere al stării afective a subiectului, propozițiile pot fi enunțiative și afective.

Schema propozițiilor după forma lor

Propoziția (La proposition)	Ce exprimă	Modul folosit	Exemple
Afirmativă (affirmative)	un fapt real, o acțiune, o calitate	indicativ	<i>L'amour propre est le plus grand de tous les flatteurs. Il a descendu l'escalier. Tu es très belle. L'homme est né bon.</i>
Negativă (négative)	neagă un fapt	indicativ condițional imperativ	<i>Ne mens pas! L'homme n'écrit rien sur le sable à l'heure où passe l'aquillon.</i>
Interogativă (interrogative)	---	---	---
Exclamativă (exclamative)	indignarea, mirarea, uimirea, admirația, regretul, dorința etc.	indicativ condițional conjunctiv infinitiv	<i>Vive la paix! Moi, le hair? O ciel! Grammaire est prise à contresens par toi. Oh! quel amas d'incertitudes! Oh! qu'il est beau monsieur. Ils souffriraient tant! Comme je voudrais le voir!</i>
Imperativă (impérative)	o poruncă, un sfat, un îndemn, o rugămintă	imperativ conjunctiv	<i>Sortez vite! Soyez obéissants! Cultivez les fleurs. Faites-moi la grâce de m'écouter!</i>

Propoziția interogativă (La proposition interrogative)

368. Explicarea interogației se realizează prin:
- inversiunea subiectului: *viens-tu?, as-tu des fleurs?, t'appelles-tu?;*
- cu ajutorul expresiei **est-ce que, est-ce qui:** *est-ce qu'il vient?*

Propoziția interogativă este de două feluri: directă și indirectă. O întrebare poate fi pusă **direct** printr-o propoziție independentă (interogativă directă):

Connaissez-vous le Delta du Danube?
sau **indirect**, făcând-o să depindă de un verb principal (interogativă indirectă):

Je vous demande si vous connaissez le Delta du Danube.

În acest caz, la sfârșitul frazei nu se mai pune semnul întrebării.

Propoziția interogativă directă (La proposition interrogative directe)

369. Propoziția interogativă directă este o propoziție independentă.

370. Interogația directă poate fi exprimată:

1. Prin inversiunea subiectului:

Peux-tu venir chez moi? Le crois-tu capable d'une mauvaise action? Vous réveillerez-vous à sept heures?

2. Cu ajutorul locuțiunii **est-ce que**, fără a face inversiunea subiectului:

Qu'est-ce que tu es, petit?

Est-ce qu'il n'y a pas de servante chez M-me Thénardier?

3. Prin intonație, vocea ridicându-se progresiv,

fără a se face inversiunea și fără locuțiunea *est-ce que*:

Vous êtes venu(e) en voiture?

Obs.: Vorbirea familiară folosește în mod curent forme ca acestea:

Marcel, vous me suivez, n'est-ce pas? în loc de *Marcel, me suivez-vous?*

Dis, tu sais ce qu'il fait, son père? în loc de *Que fais son père?*

Tu viens, oui ou non?

Sintaxa frazei

(La syntaxe de la phrase)

371. Fraza, unitatea sintactică superioară propoziției, este o alcătuire din două sau mai multe propoziții legate prin raporturi analoge celor care unesc cuvintele dintr-o propoziție:

Il pense que vous arriverez trop tard.

Obs.: În mod curent, în limba franceză este numită "frază" chiar o singură propoziție. Fraza simplă este cea care are un singur predicat. Când ea este alcătuită din două sau mai multe propoziții, se numește frază complexă.

372. Considerate în raporturile lor reciproce, propozițiile dintr-o frază pot fi:

- independente (propositions indépendantes), când nu depind de nici o propoziție și de care nu depinde nici o altă propoziție:

Manuela filait à une allure folle. Elle allait, venait...

- Principale (principales), când nu depind de alte propoziții, dar au în subordonarea lor una sau mai multe propoziții:

J'admirais les cheveux... qui volaient..

- Subordonate (subordonnées), când depind de alte propoziții al căror înțeles îl completează:

Où voulez-vous que je porte mes pas?

Propoziții juxtapuse și coordonate

(Propositions juxtaposées et coordonnées)

373. Propozițiile care nu sunt despărțite prin nici un cuvânt de legătură se numesc juxtapuse.

Propozițiile principale legate între ele printr-o conjuncție de coordonare: **et, ou, mais, car, or, donc**, sunt coordonate. Ele pot fi legate și printr-un adverb cu valoare de conjuncție: **pourtant, ensuite** etc.

Les cosmonautes subirent les radiations, mais elles n'ont pas été dangereuses. Cet étudiant a préparé ses examens donc il réussira. éléphonez-nous ou venez chez nous.

Între două sau mai multe propoziții coordonate există un raport de coordonare. Coordonarea este:

- Copulativă: *Il lit **et** réfléchit à ce qu'il lit.*

- Disjunctivă: *Comprenez-vous **ou** vous ne comprenez pas?*

- Adversativă: *Il l'écoute **mais** il ne l'approuve pas.*

- Cauzală: *Ces paysans sont rentrés de bonne heure **car** il pleuvait.*

- Consecutivă: *Il respire **donc** il n'est pas mort.*

Obs.: Coordonate între ele pot fi și două propoziții secundare:

*Je vois **que vous êtes devant moi et que vous me parlez***

Propoziții intercalate

(Propositions incisives ou intercalées)

374. Propozițiile numite intercalate stau fie în interiorul frazei între virgule, fie la sfârșitul ei, în cadrul unui dialog sau al vorbirii directe:

Allons, dit-il, (il) faut se mettre en règle.

Il fait un clair de toute beauté, se disait-il.

Obs.: În propozițiile intercalate, subiectul stă aproape totdeauna după verb, ca la forma interogativă:

Moi, répondit Jean, j'irai avec toi.

Toi, dit-elle, tu ne peux pas quitter la ville.

Subordonarea

(La subordination)

375. Într-o frază, pe lângă propoziția principală pot exista și propoziții subordonate sau dependente:

Je sais (aussi) que je ne puis apparemment juger les autres.

După formă, propozițiile subordonate pot fi:

1. Propoziții subordonate introduse printr-o conjuncție, de obicei: **quand, comme, si, que**, și compusele lui **que: afin que, pour que, après que** etc.:

Je suppose que vous désirez le genre de vie que je mène.

2. Propoziții subordonate interogative indirecte introduse prin pronumele relativ **qui, lequel**, prin adjectivul relativ interogativ **quel**, adverbul relativ-interogativ **où**, sau prin conjuncția **si**:

Dites-moi si vous venez chez moi.

Je me demande laquelle des deux étoffes est plus belle.

Je voudrais savoir qui a chanté.

3. Propoziții subordonate introduse prin **qui, que, dont, quoi, lequel** sau **où**, care sunt de fapt propoziții relative:

L'enfant qui obéit à ses parents est sage.

Le livre où tu as rencontré cette phrase est très connu.

4. Propoziții infinitivale, principale etc.

Propoziții subordonate infinitivale

(Propositions infinitives)

Sans y songer, il vit *s'éteindre*, l'un après l'autre,

tous *les rayons* du crépuscule. On entendait *des voix s'appeler* d'une maison à l'autre. On entendit *rouler des pierres*, puis le silence revint.

376. Infinitivele *s'éteindre, s'appeler, rouler* au ca subiecte *les rayons, des voix, des pierres* care sunt în același timp complementele directe ale verbelor principale (*il vit, on entendait, on entendit*).

Aceste infinitive alcătuiesc propoziții numite *infinitivale*. În general, o propoziție infinitivală este formată dintr-un verb la infinitiv cu subiect propriu. Acest subiect este însă în același timp complementul direct al verbului principal (ca în exemplele de mai sus).

Propozițiile infinitivale de aces gen apar după verbe ca *apercevoir, écouter, entendre, regarder, sentir, voir*; ca și după *envoyer, faire, laisser* ș.a.:

Je vois cet élève écrire soigneusement ses devoirs (Eu văd acest elev scriindu-și cu grijă temele). *Je le vois écrire* (Îl văd scriind). *Il a laissé ses enfants jouer dans le parc* (Și-a lăsat copiii jucându-se în parc). *Il les a laissé jouer dans le parc* (I-a lăsat jucându-se în parc).

Obs.: Infinitivul se traduce în românește prin gerunziu.

Uneori, propoziția infinitivală este introdusă prin prepoziția *de* după verbe ca: *défendre, demander, dire, empêcher, ordonner, prier, permettre*:

Dites-lui de se taire. Je vous prie de me prêter votre stylo. Il m'empêche de parler.

Aici, infinitivul se traduce în română prin conjunctivul prezent.

Obs.: Întrebunțat nominal, infinitivul nu formează o propoziție infinitivală mai ales când completează un verb: *Je veux partir, il doit venir, il commence à travailler.*

Propoziții subordonate participiale (Propositions participiales)

377. O propoziție participială are verbul:

1) Fie la participiul prezent: *Le maître étant absent, ce lui fut chose aisée*;

2) Fie la gerundiv: *En les voyant si faibles, les Barbares furent pris d'une joie désordonnée*;

3) Fie la participiul trecut: *Arrivée à la maison, elle se mit à relire son livre de chevet.*

Propoziția participială precede întotdeauna verbul propoziției regente.

Felul propozițiilor subordonate (Types de propositions subordonnées)

378. După funcția în frază, propozițiile subordonate pot fi:

1) Subiective (*subordonnées sujet*).

2) Predicative (*subordonnées attribut*).

3) Completive introduse prin *que* (*subordonnées complétives*).

4) Completive interogative directe (*interrogatives indirectes*).

5) Relative (*relatives*).

6) Circumstanțiale de loc, de timp etc. (*circonstancielle de lieu, de temps etc.*).

Propoziția subordonată subiectivă (La proposition subordonnée sujet)

379. Propozițiile subiective joacă rolul de subiect al propozițiilor principale.

Propozițiile subiective sunt introduse prin pronumele relative **qui, celui qui**, conjuncția **que** sau pronumele nehotărât **quiconque** (oricine). Ele se întrebunțează:

1) După verbe și locuțiuni verbale imparsonale care exprimă:

a) Certitudinea, probabilitatea și cer de regulă modul indicativ sau uneori modul condițional (în cazul unei eventualități):

Il est sûr que tu réussiras. Il est probable qu'il y aurait une méthode plus simple.

b) Îndoiala, posibilitatea, imposibilitatea, și atunci verbul subiectivei este la conjunctiv:

Il est possible que ton père soit arrivé. Il n'est pas douteux que la règle ne doive s'y entendre.

2) La începutul frazei, cu adăugarea pronumelor demonstrative *ce, cela*:

...cela me semble très probable. Que son père eût porté un nom retentissant, cela ne l'empêchait pas de s'appeler Jack.

Obs.: Propoziția subiectivă apare mai ales în proverbe, unde se poate confunda cu o relativă fără antecedent: *Qui se ressemble s'assemble.*

Propoziția subordonată predicativă (La proposition subordonnée attribut)

380. Propozițiile predicative urmează după un verb copulativ (être sau echivalenții lui) și sunt introduse prin conjuncția **que**. Verbul din propoziția predicativă est fie la indicativ (după o certitudine), fie la conjunctiv (după o acțiune posibilă, o dorință, o teamă).

Propoziția completivă (directă) introdusă prin que (La proposition complément d'objet direct)

381. Propozițiile completive (directe) răspund la întrebarea complementului direct **quoi, qu'est-ce que**, ele urmează după *il faut, il croit etc.* și sunt introduse prin conjuncția **que**.

Deși propoziția completivă este introdusă de regulă prin conjuncția **que** *Je veux qu'il vienne*. Il sait très bien **que vos idées sont excellentes**, ea poate urma și după un pronume interogativ sau relativ **qui, quoi**, ori chiar după adverbul **pourquoi**:

Dis-moi qui tu hantes, je te dirai qui tu es.

Je sais de quoi il s'agit.

Il savait pourquoi cet homme est venu.

Propoziția completivă poate avea verbul și la infinitiv:

Je vois cet homme redescendre d'un pas lourd.

Obs.: În acest caz, infinitivul complement direct are subiectul lui propriu.

Modul verbului din propoziția completivă

382. În propoziția completivă introdusă prin **que**, verbul poate fi la indicativ, la conjunctiv sau la condițional.

1, Se folosește indicativul pentru a exprima o acțiune reală, pozitivă, după verbe ca: *apercevoir, comprendre, croire, dire, penser, savoir, sentir, voir etc.*, care indică o constatare, o declarație, o afirmație:

Mon père croyait que les ormeaux étaient près de leur fin.

2. Se folosește conjunctivul:

a) După verbe care exprimă voința, teama, îndoiala, porunca, un sentiment, după un verb însoțit de o negație sau la forma interogativă:

J'ai peur que ma petite sœur ne tombe du lit.

Il doute que vous ayez raison.

J'ordonne que vous obéissiez à vos maîtres.

Je ne voudrais pas que vous me compreniez mal.

Croyez-vous qu'il ait été à Paris?

b) Când subordonata se află la începutul frazei:

Qu'il me l'ait remis, je le voudrais bien.

3. Se folosește condiționalul pentru a exprima o acțiune eventuală, posibilă:

Il a dit que Pierre lirait ce livre.

Există propoziții completive introduse prin **à ce que**. Le-am putea numi completive indirecte. Ele sunt cerute de verbe ca *obéir*, *s'attendre* etc.:

J'obéis à ce qu'il me dit.

Completivele indirecte urmează și după unele verbe ca *consentir*, *veiller*, *douter* etc., fără locuțiunea *à ce que*:

Je consens que tu prennes ce livre.

Je doute qu'il vienne chez moi.

Propoziția completivă interogativă indirectă

(*La proposition complétive interrogative indirecte*)

383. Propoziția interogativă indirectă este o propoziție completivă:

Il me demande quelle heure il est.

Între propozițiile interogative directe și cele indirecte există anumite deosebiri:

1. Propoziția interogativă directă este o propoziție independentă, iar cea indirectă este o propoziție subordonată și, deoarece răspunde la întrebarea complementului "de obiect" direct, este o completivă:

De quoi parlez-vous? (interogație directă).

Je vous demande de quoi vous parlez (interogație indirectă).

2. În propoziția interogativă directă se face inversiunea subiectului, iar în cea indirectă nu:

Voulez-vous venir avec moi?

Je veux savoir si vous voulez venir avec moi.

Obs.: În propozițiile completive indirecte nu se pune semnul întrebării.

Se va observa că propoziția interogativă indirectă urmează după unele verbe ca *demander*, *examiner*, *ignorer*, *voir* etc., sau după imperative *dites* (*dire*), *racontez* (*raconter*), *apprenez* (*apprendre*) ș.a., urmate de cuvinte de legătură *si*, *où*, *comment*, *quand*, *pourquoi*, *combien*.

Comparați

<i>Pourquoi ne mange-t-il pas?</i> (interogativă directă)
<i>Je te demande pourquoi il ne mange pas</i> (interogativă indirectă)
<i>Est-ce que vous aimez</i> (aimez-vous) <i>ces fruits?</i>
<i>Dites-moi si vous aimez ces fruits.</i>
<i>Comment s'appelle-t-il?</i>
<i>Je demande comment il s'appelle.</i>

Modul în propozițiile subordonate interogative indirecte

(*Le mode des propositions interrogatives indirectes*)

384. În propozițiile interogative indirecte se folosesc modurile *indicativ*, *condițional* sau *infinitiv*, în funcție de felul sau sensul verbului din propoziția principală:

Je vous demande si vous êtes content de moi.

Dites-moi où je pourrais le rencontrer.

Dites-lui de venir plus tôt.

Propoziția relativă

(*La proposition relative*)

385. Propoziția relativă este propoziția atributivă din limba română.

Propoziția relativă fără antecedent, folosită rar în limba franceză, este introdusă de pronumele relativ **qui**:

Dis-moi qui tu hantes, je te dirai qui tu es.

Propozițiile relative au, în general, un antecedent ale căror atribute sunt:

J'aime l'homme qui travaille pour le bien d'autrui.

Qui travaille pour le bien d'autrui este o propoziție relativă.

Ea întregeste sensul substantivului *l'homme* din propoziția principală (regentă).

Propoziția relativă se introduce prin pronumele relative **qui**, **que**, **quoi**, **dont**, **lequel**, **où** (în care):

La chambre où vous dormez est bien aérée.

Uneori, propoziția relativă este introdusă prin conjuncția **que**:

...du temps que j'étais belle.

Modurile folosite în propozițiile relative

(*Les modes employés dans les propositions relatives*)

386. Modul folosit în propoziția relativă poate fi:

1. *Conjunctivul*:

a) pentru exprimarea intenției, a consecinței sau a scopului către care se tinde:

Voulez-vous un homme qui répondît de vos actions?

b) după un superlativ relativ sau după:

(le) *premier*, (le) *dernier*, (le) *seul*, (l')*unique*:

Pierre est le seul ami que j'aie eu.

2. *Indicativul* când propoziția relativă exprimă un fapt pozitiv, sigur:

J'ai vu l'astronaute qui a pris place dans la cabine de son engine.

3. *Condiționalul* pentru exprimarea unei eventualități, a unei ipoteze:

Est-ce une réponse qui vous donnerait satisfaction

4. *Infinitivul* introdus printr-un pronume relativ precedat de o prepoziție:

Aucun visage sur qui reposer ses yeux dans cette famille.

Propozițiile circumstanțiale

(*Les propositions circonstancielles*)

387. Propozițiile circumstanțiale sunt propoziții secundare care exprimă împrejurările în care se săvârșește acțiunea verbului din propoziția principală.

Ele exprimă:

- Timpul circumstanțială de timp (circonstancielle de temps):

Tandis qu'il parlait je me faisais tout

- Locul	<i>petit dans mon coin...</i> circumstanțială de loc (circonstancielle de lieu): <i>Il dînait où il se trouvait.</i>
- Cauza	circumstanțială de cauză (circonstancielle de cause): <i>Je ne pouvais le lui montrer, puisque je ne le voyais pas moi-même.</i>
- Scopul	circumstanțială de scop sau finală (circonstancielle de but ou finale): <i>Il a fallu cette course... pour que Jean ait la liberté de penser.</i>
- Consecința	circumstanțială consecutivă (circonstancielle de conséquence): <i>La nuit était si claire qu'on y voyait comme en plain jour.</i>
- Condiția	circumstanțială condițională (circonstancielle de condition): <i>Si dans cinq minutes elle n'est pas là, je partirai.</i>
- Comparația	circumstanțială comparativă (circonstancielle de comparaison): <i>Elle apprit les noms des chattes, aussi vite que l'eut fait un enfant intelligent.</i>

- Opoziția	(concesia) circumstanțială concesivă (circonstancielle de concession): <i>Il appela Eugénie qu'il ne voyait pas quoi qu'elle fût agenouillée devant lui.</i>
- Modul	(propriu-zis) circumstanțială de mod (circonstancielle de manière): <i>Il répondit sans que sa voix tremblât ni s'élevât.</i>

Propoziția circumstanțială de timp
(*Proposition circonstancielle de temps*)

388. Propozițiile temporale exprimă timpul când s-a petrecut acțiunea din propozițiile principale de care depind.

Propozițiile temporale sunt propoziții subordonate care exprimă o acțiune:

- anterioară verbului din principală;
- simultană cu acțiunea aceluia verb;
- posterioară față de acea acțiune.

Între propoziția principală și cea circumstanțială de timp pot exista următoarele raporturi:

Felul raportului	Prin ce se introduce	Modul folosit	Exemple
De anterioritate	après que, dès que, aussitôt que, depuis que	indicativul	<i>Dès qu'il avait quitté la cuisine, ma mère s'y précipitait à son tour</i>
De simultaneitate	au moment où, quand, lorsque, pendant que, tandis que	indicativul	<i>Au moment où il traversait cette chambre, M-me Mongloire serrait l'argenterie.</i>
De posterioritate	avant que, jusqu'à ce que, en attendant que	conjunctivul	<i>Oui, vous ne chasserez pas avant que je l'aie embrassé.</i>

Propoziția circumstanțială de loc
(*Proposition circonstancielle de lieux*)

389. Propoziția circumstanțială de loc arată locul unde se petrece acțiunea verbului din propoziția principală. Ea se introduce prin adverbul de loc **où** sau locuțiunile adverbiale **d'où, par où, jusqu'ou**.

Verbul din circumstanțiala de loc este la indicativ, exprimând un fapt real. Uneori, el poate exprima o eventualitate și atunci el este la condițional:

Je viendrais là où vous voudriez.

Obs.: Propoziția circumstanțială de loc poate fi introdusă și prin **où que, de quelque côté que** ș.a., verbul fiind în acest caz la conjunctiv:

Où que vous allez je vous découvrirai.

Propoziția circumstanțială de cauză
(*Proposition causale*)

390. Subordonata de cauză exprimă cauza acțiunii unui verb din regentă. Ea este dezvoltarea unui complement de cauză.

Principalele conjuncții și locuțiuni conjuncționale prin care se introduc propozițiile cauzale sunt: **parce que** (pentru că), **puisque** (deoarece), **comme** (cum) – (cu înțelesul de *parce que*), urmate de un verb la indicativ. Un înțeles cauzal pot avea și alte conjuncții și locuțiuni conjuncționale, ca: **attendu**

que (dat fiind), **vu que** (deoarece), **dès que** (de îndată ce), **du moment que** (din moment ce), **étant donné que** (dat fiind că), **faute de** (din lipsă de), **sous prétexte que** (sub pretextul că):

Et la lutte cessa faute de combattants.

Locuțiunea **ce n'est pas que**, prescurtată uneori în **non que**, cere conjunctivul:

Il est rentré à neuf heures du soir non qu'il fût tard, mais parce qu'il était fatigué.

Uneori, într-o propoziție de cauză se folosește infinitivul precedat de propozițiile **à de, pour**, care înlocuiesc locuțiunile conjuncționale cauzale:

Il a mal à la gorge pour avoir trop parlé.

Je te plains de tomber dans ses mains redoutables.

À force de bavarder, Gorju se fit un nom.

Propoziția circumstanțială de scop (finală)
(*Proposition circonstancielle de but ou finale*)

391. Propoziția subordonată finală exprimă scopul acțiunii verbului dintr-o regentă. Ea are funcțiunea unui complement de scop.

Propoziția finală (de scop) este introdusă:

1) Prin locuțiunile conjuncționale: **afin que, pour que** (pentru ca), **de peur que, de crainte que** (de teamă că), urmate de un verb la modul conjunctiv:

Tu as conduit ton roi à Reims pour qu'il y fût sacré.

Il s'arrête devant l'obstacle de peur qu'il ne tombe.

2) Prin prepozițiile și locuțiunile prepoziționale: **afin de, pour, de peur de, de crainte de, dans le but de, dans la crainte de** ș.a., urmate de infinitiv cu același subiect ca al verbului principal:

Il est venu afin de voir son oncle. Cet enfant courait dans la rue de peur d'être en retard.

3) Propoziția finală poate fi exprimată prin infinitiv, fără ajutorul vreunei conjuncții, după verbele de mișcare:

Les enfants sont allés chercher des escargots.

4) Propoziția finală este adesea introdusă prin simpla conjuncție **que** (înlocuind pe **pour que, afin que**), mai ales după imperative:

Descends, que je t'embrasse.

Propoziția consecutivă

(*La proposition consécutive – de conséquence*)

392. Propoziția subordonată consecutivă marchează consecința acțiunii unui verb din propoziția principală.

Propoziția consecutivă este introdusă prin: **de sorte que, de façon que, de telle façon que, en sorte que, de telle manière que, si bien que, à tel point que**, precum și de **que** anunțat de **si, tellement, tel, tant**:

Elle parle si vite qu'on ne puisse la comprendre.

Aceste locuțiuni cer indicativul când consecința este reală și conjunctivul când consecința este dorită de subiect.

Obs.: Propoziția consecutivă se introduce și prin **au point de, de manière à, de façon à** sau chiar numai cu **à** urmat de infinitiv:

Il évoque le passé (de manière) à le faire revivre.

Propoziția concesivă

(*La proposition concessive*)

393. Subordonatele concesive (*concessives, de concession, d'opposition*) marchează fapte și împrejurări care ar putea împiedica, dar nu împiedică, realizarea acțiunii din propoziția principală.

De obicei, verbul acestor propoziții este la conjunctiv:

Quelque grands que soient, les rois sont ce que nous sommes.

Propoziția subordonată concesivă se introduce în frază:

1. Prin locuțiunile conjuncționale: **bien que, quoique, encore que, malgré que, quand même** ș.a.:

*Quoiqu'il fût gravement blessé, il se releva et partit.**

2. Prin alte locuțiuni ca: **si... que, quelque... que, pour... que** ș.a.:

*Si fort qu'il fût, il ne m'a pas vaincu.**

3. Prin locuțiuni pronominale ca: **quel que, qui que, quoi que** ș.a.:

Qui que tu sois, pense à ta fin.

4. Uneori, prin simplul **que** (înlocuind pe *bien que, quoique*) etc.:

Que les chênes fatidiques soient coupés (...) ces solitudes ne sont pas déçues de pouvoir.

Obs.: **bien que, quoique, encore que** se construiesc foarte des fără subiect și fără verbul *être*:

Quoique souffrant je suis sorti.

Obs.: Locuțiunile **tandis que, alors que, au lieu que, pendant que** cer modul indicativ sau modul condițional:

L'air était frais tandis que le ciel se couvrait de nuages noirs. Vous vous amusez tandis qu'il faudrait étudier.

Au lieu de poate fi folosit și cu conjunctivul.

* În exprimarea orală, această formă cu conjunctivul după locuțiunile menționate se înlocuiește adesea cu forme mai simple fără conjunctiv:

Il était gravement blessé, cependant il se releva et partit.

Il était fort, mais il ne m'a pas vaincu.

Obs.: Când este vorba de un fapt real sau de o eventualitate, după *bien que, quoique* mulți scriitori folosesc astăzi modul indicativ:

Quoique, pour un musicien, c'est merveilleux d'avoir une femme capable de déchiffrer...

Propoziția subordonată condițională

(*La proposition subordonnée conditionnelle – de condition*)

394. Propoziția aceasta subordonată exprimă o acțiune de care este condiționată acțiunea verbului din propoziția principală.

De obicei, ea este introdusă prin conjuncția condițională **si** (vezi întrebuintarea condiționalului nr.282 și urm.)

După **si** (condițional) verbul stă la indicativ prezent, imperfect, mai mult ca perfect (vezi nr.282).

Propoziția subordonată condițională se poate introduce și prin alte conjuncții sau locuțiuni condiționale, ca:

1. **Pourvu que, à moins que, vu que, supposé que, si tant est que**, care cer modul conjunctiv:

Il arrivera à temps porvu qu'il sache se débrouiller.

2. **Au cas où, dans le cas où, quand, quand même**, care exprimă ipoteza și care cer condiționalul sau indicativul:

Au cas où il viendrait, je le verrais. Il pourra sortir de l'hôpital dans le cas où il sera guéri.

3. **À (la) condition que, sous la condition**, urmate de indicativ (viitor) sau de conjunctiv:

Je viendrai à (la) condition que tu sois à la maison

4. **Selon que, suivant que**, urmate de indicativ:

Selon que vous serez puissant ou misérable...

Obs.: O propoziție subordonată condițională se poate exprima și printr-un verb la infinitiv:

À l'entendre on dirait qu'il est une merveille,

sau printr-un gerundiv:

J'attire en me vengeant sa haine et sa colère...

În vorbirea modernă s-au găsit și alte forme pentru exprimarea condiției. De exemplu, printr-o propoziție interogativă:

Voulez-vous triompher des difficultés? Agissez vite

sau printr-un imperativ

Si tu veux réussir, étudie sérieusement.

Propoziția comparativă

(*La proposition comparative – de comparaison*)

395. Propoziția subordonată comparativă exprimă o acțiune care s-a săvârșit ori se săvârșește comparativ cu acțiunea verbului din propoziția principală, indicând un raport de egalitate, de echivalență etc.

Propozițiile comparative se introduc prin:

1. Conjuncția **comme** sau prin locuțiunile conjuncționale **ainsi que, de même que, autant que**, marcând egalitatea:

On le respecte autant qu'on l'aime.

2. Locuțiunea conjuncțională **comme si**, marcând ipoteza:

Elle hésita comme si elle ne voulait pas s'avancer.

3. Locuțiunile **selon que, suivant que, à même que, à proportion que**, marcând proporția:

Selon que vous serez puissant ou misérable...

4. Conjunția **que** cu corelativele **plus, moins**,

autant, aussi, de même, ainsi, marcând inegalitatea:

Il faut autant qu'on peut obliger tout le monde.

Il (le nuage) se développa en large ainsi que nos orages du nord.

Il marchait aussi vite qu'il pouvait.

396. SCHEMĂ REZUMATIVĂ A PROPOZIȚIILOR CIRCUMSTANȚIALE

Propoziția	Prin ce se introduce	Exemple
Temporală (temporelle)	quand, lorsque, pendant que, tandis que, au moment où etc.	<i>J'aurais dû deviner quand il disait son nom.</i>
Finală (de but, finale)	pour que, afin que, de peur que, de crainte que etc.	<i>Il tâcha de se mettre sur son séant, afin qu'on le vît de tout l'orchestre.</i>
Cauzală (de cause, causale)	parce que, puisque, comme, sous prétexte que etc.	<i>Il était vite rentré parce qu'il n'avait plus de force.</i>
Consecutivă (consécutive ou de conséquence)	tant... que, si... que, tellement... que, de manière que, de sorte que	<i>J'ai tant fait que nos gens sont enfin dans la plaine.</i>
Concesivă (concessive)	quoique, bien que, même si, quand même etc.	<i>Socrate fut condamné bien qu'il fût innocent.</i>
Condițională (conditionnelle)	si, à (la) condition que, au cas où, à supposer que etc.	<i>Nous serions heureux s'il réussissait.</i>
Comparativă (comparative)	comme, de même que, ainsi que, plus que, selon que etc.	<i>L'amour s'en va comme cette eau courante.</i>
De mod (de manière)	sans que, comme	<i>La petite fille qui les gardait sans qu'il s'en aperçût, pieusement les essuya.</i>

Concordanța timpurilor (La concordance des temps)

397. Considerații generale. Regula care stabilește raportul dintre timpurile propoziției principale ale unei fraze și cele ale subordonatei ei, introdusă prin conjunția **que** (că), poartă numele de **concordanța timpurilor**.

Acest raport se stabilește atât pentru timpurile indicativului cât și pentru cele ale conjunctivului.

Acțiunea verbului din subordonata introdusă prin **que** poate fi:

- Simultană cu acțiunea verbului din principală:

Je crois qu'il vient (maintenant).

Je doute qu'il vienne (maintenant).

- Anterioară față de ea:

Je crois qu'il est venu (hier).

Je doute qu'il soit venu (hier).

- Posterioară (ulterioară):

Je crois qu'il viendra (demain).

Je doute qu'il vienne (demain).

Concordanța timpurilor indicativului (La concordance des temps de l'indicatif)

"Je comprends bien, que je ne sais rien, lui dit Fabrice".

J'ai compris que j'avais détruit l'équilibre du jour. Je savais que c'était stupide, que je ne me débarrasserais pas du soleil.

Anaxagoras disait qu'il était au monde pour admirer le soleil. Il lui aurait dit qu'il avait soupé le mercredi avec une amie.

398. În construcția frazelor de mai sus, după prezentul *comprends* s-a folosit tot prezentul *je ne sais rien*, pentru o acțiune care se petrece simultan cu acțiunea principală; după imperfectul *je savais*,

pentru o acțiune simultană s-a folosit imperfectul indicativului *que c'était stupide*, iar pentru o acțiune posterioară, condiționalul prezent *que je ne me débarrasserais pas du soleil*. După perfectul compus *j'ai compris* și după condiționalul trecut *il aurait dit* s-a folosit mai mult ca perfectul indicativului, *que j'avais détruit l'équilibre du jour*; *qu'il avait soupé*, pentru că el exprimă o acțiune anterioară verbului principal.

Regula concordanței timpurilor indicativului:

I. Când verbul din propoziția principală este la prezent sau viitor, în propoziția subordonată introdusă prin conjunția **que** se folosește timpul cerut de sens (prezent, perfect simplu, perfect compus, mai mult ca perfect, viitor), ca și în limba română:

Je vous dis (Je vous dirai) | *qu'il parle bien le français*
qu'il parlait correctement
qu'il parla avec moi
qu'il a parlé tout le temps
qu'il avait fini de parler quand
vous avez téléphoné
qu'il parlera toujours bien le français etc.

II. Când verbul din propoziția principală este la un timp trecut (imperfect, perfect compus, perfect simplu, mai mult ca perfect) verbul din propoziția subordonată se pune la:

a) **Imperfectul indicativului** pentru exprimarea unei acțiuni care se petrece simultan cu acțiunea verbului din propoziția principală:

Je vous disais qu'il parlait bien le français.

(Vă spuneam că vorbește bine franceza).

b) **Mai mult ca perfectul indicativului** pentru exprimarea unei acțiuni anterioare acțiunii verbului din propoziția principală:

Je vous disais qu'il avait bien parlé le français.

(Vă spuneam că a vorbit bine franceza).

c) **Condiționalul trecut** (le futur du passé) pentru

exprimarea unei acțiuni posteroare acțiunii verbului din propoziția principală:

Je vous disais qu'il parlerait bien le français.
(Vă spuneam că va vorbi bine franceza).

d) *Condiționalul perfect* (le futur antérieur du passé) pentru un viitor anterior:

Je vous disais qu'il serait venu.
(Vă spuneam că o fi venit).

III. Când verbul din propoziția principală este la un trecut, iar în subordonată vrem să exprimăm un adevăr valabil în toate timpurile sau un fapt, o situație care durează încă în momentul vorbirii, folosim prezentul indicativului:

Avant Copernic, personne ne savait que la terre tourne autour du soleil.

Vauvenargues a dit qu'on ne peut être juste si on n'est humain.

J'ai toujours cru que tu es un homme.

Obs.: Dacă faptul sau acțiunea pe care le exprimă verbul din subordonată sunt date ca sigure după

momentul vorbirii, acest verb se poate folosi la viitor:

Il m'a écrit qu'il viendra (viendrait) samedi.

Il m'a écrit qu'il sera arrivé (serait arrivé) samedi.

Când verbul din propoziția principală este la condiționalul prezent sau perfect, în subordonată se procedează ca în exemplul următor:

<i>Je dirais</i> (Condițional prezent)	<i>qu'il vient chez nous</i> (prezent, pentru o acțiune simultană) <i>qu'il viendra comme d'habitude</i> (viitor, pentru acțiune posteroară) <i>qu'il est venu afin de nous souhaiter une bonne année</i> (perfect compus pentru acțiune anteroară).
---	--

<i>J'aurais dit</i> (Condițional trecut)	<i>qu'il venait nous voir</i> (imperfect, pentru o acțiune simultană) <i>qu'il était venu avant nous</i> (mai mult ca perfect, pentru acțiune anteroară) <i>qu'il viendrait parce qu'il devait se reposer</i> (condițional prezent, pentru acțiune posteroară).
---	---

399. SCHEMA PRINCIPALELOR ASPECTE ALE CONCORDANȚEI TIMPURILOR INDICATIVULUI, CU EXEMPLE

a) Când verbul din principală este la prezent sau viitor		b) Când verbul din principală este la un timp trecut		Traducerea în limba română a propoziției subordonate din col.b
Prezentul sau viitorul în principală	Timpul folosit în propoziția subordonată	Timpul trecut folosit în propoziția principală	Timpul folosit în propoziția subordonată	
A. Pentru o acțiune simultană				
<i>Je dis (disais)</i>	<i>que tu parles le français</i> (prezent)	<i>je disais (imp.) j'ai dit (p.c.) je dis (p.s.) j'avais dit (mmcp.)</i>	<i>que tu parlais le français</i> (imperfect)	...că tu vorbești limba franceză
B. Pentru o acțiune anteroară				
<i>Je dis (dirai)</i>	<i>que tu parlais le français as parlé le français avais parlé le français</i> etc. (orice timp trecut)	<i>je disais (imp.) j'ai dit (p.c.) je dis (p.s.) j'avais dit (mmcp.)</i>	<i>que tu avais parlé le français</i> (m.m.c.p.)	...că tu ai vorbit limba franceză
C. Pentru o acțiune posteroară				
<i>Je dirais</i>	<i>que tu parleras le français aurais parlé le français</i> (viitor)	<i>je disais (imp.) j'ai dit (p.c.) je dis (p.s.) j'avais dit (mmcp.)</i>	<i>que tu parlerais (aurais parlé) le français</i> (condiționalul)	...că tu vei vorbi (vei fi vorbit) limba franceză
D. Când verbul din principală este la condițional				
<i>Je dirais</i>	<i>que tu parles as parlé etc.</i> orice timp ca la A, B, C col.a	<i>j'aurais dit</i>	<i>que tu -parlais (acț.simult.) -avais parlé (acț. anter.) -parlerais (acț. poster.) -aurais parlé le français (acț. poster.)</i>	...că tu vorbești, ai vorbit, vei vorbi (vei fi vorbit) limba franceză ca în A, B, C col.b

Obs.: În subordonată, prezentul se pune când verbul din principală este la trecut, iar cel din secundară exprimă:

- Un adevăr valabil în toate vremurile: *Copernic a montré că la terre tourne* (prezentul);

- O acțiune care durează încă (în prezent): *Il m'a écrit que son grand-père est encore malade* (prezentul).

Concordanța timpurilor conjunctivului (La concordance des temps du subjonctif)

-Je suis belle et j'ordonne

Que pour l'amour de moi vous n'aimiez que le Beau.

Que tu viennes du ciel ou de l'enfer, qu'importe, O Beauté.

-Il n'y avait rien ni personne que je connusse mieux au monde.

Tu es la seule femme que je n'aie jamais vue se

regarder dans la glace.

400. Propozițiile subordonate din exemplele de mai sus sunt la diferite timpuri ale conjunctivului: *que vous n'aimiez* (prezent), *que tu viennes* (prezent), *que vous je connusse* (imperfect), *que j'aie vue* (perfect).

Ele sunt în corespondență cu timpurile verbelor din propozițiile principale: *j'ordonne... qu'importe*, *O Beauté, il n'y avait rien, tu es la seule...* care cer conjunctivul.

Concordanța timpurilor conjunctivului prezintă următoarele aspecte:

I. Când verbul din propoziția principală, care cere conjunctivul, este la prezent sau la viitor, ca și atunci când este la imperativul prezent, verbul din propoziția subordonată se pune:

a) La prezentul conjunctivului (*présent du subjonctif*), spre a exprima o acțiune simultană (prezentă) sau posterioară (viitoare) în raport cu acțiunea verbului din principală:

Je veux que tu me répondes.

Il faudra que tu sortes plus vite.

Ordonnez qu'il revienne tout de suite.

b) La perfectul conjunctivului (*passé du subjonctif*), spre a exprima o acțiune anterioară (trecută) în raport cu acțiunea verbului din principală:

Je veux que tu aies répondu à cette question.

Il faudra que tu sois sorti plus vite.

Ne doutez pas qu'il ait pu venir.

Obs.: Aceste raporturi se folosesc și în limba vorbită și în limba scrisă:

Que faut-il que je fasse? Veux-tu que je réponde correctement? Il ne dit pas que G.Sand ait toujours vécu selon ces principes.

II. Când verbul din propoziția principală, care cere conjunctivul, este la un timp trecut (perfect compus, perfect simplu, imperfect, mai mult ca perfectul), în propoziția subordonată, în general, folosim:

a) Imperfectul conjunctivului (*l'imparfait du subjonctif*), pentru exprimarea unei acțiuni simultane sau posterioare în raport cu acțiunea verbului din propoziția principală:

Je voulais (j'ai voulu, j'avais voulu) qu'il me répondît.

b) Mai mult ca perfectul conjunctivului (*le plus-*

que-parfait du subjonctif), pentru exprimarea unei acțiuni anterioare în raport cu acțiunea verbului din principală:

Je voulais (j'ai voulu, je voulais, j'avais voulu) qu'il m'eût répondu – voiam (am vrut, voi, voisem) ca el să-mi fi răspuns.

Obs.: 1. Aceste raporturi se folosesc mai mult în limba scrisă. În limba vorbită, imperfectul este înlocuit cu prezentul, iar mai mult ca perfectul cu perfectul conjunctivului:

Je voulais que tu puisses venir (în loc de *que tu puisses venir*).

Je voulais que tu aies pu venir (în loc de *que tu eusses pu venir*).

2. În afară, poate, de persoana a III-a singular a verbelor auxiliare *être* și *avoir* – *qu'il fût, qu'il eût* ca și de persoana a III-a singular a altor câteva verbe: *qu'il allât, qu'il pût* etc., imperfectul conjunctivului tinde să dispară și din limba scrisă.

După un verb la un timp trecut (imperfect etc.) prezentul conjunctivului poate înlocui imperfectul în următoarele cazuri:

a) Când verbul din subordonată exprimă un fapt care nu se fixează în timp:

Il a voulu que la paix soit toujours.

b) Când verbul din subordonată exprimă un prezent sau un viitor în raport cu momentul vorbirii:

Il a voulu que je vienne (aujourd'hui ou dans les deux jours suivants). Moi j'ai fait de longs détours parce qu'il fallait que je descende.

III. Când verbul din propoziția principală este la condiționalul prezent sau perfect se întrebunțează:

- imperfectul conjunctivului pentru o acțiune simultană sau posterioară:

Je voudrais qu'il pût venir.

- mai mult ca perfectul conjunctivului pentru o acțiune anterioară:

Je voudrais qu'il eût pu venir.

Obs.: În limba vorbită și uneori și în limba literară, imperfectul este înlocuit cu prezentul, iar mai mult ca perfectul cu perfectul conjunctivului:

<i>Je voudrais (j'aurais voulu)</i>	<i>qu'il puisse venir</i> (acțiune simultană sau posterioară)
	<i>qu'il ait pu venir</i> (acțiune anterioară)

401. CONCORDANȚA TIMPURILOR CONJUNCTIVULUI Schemă rezumativă – aspecte principale cu exemple

Propoziția principală		Propoziția subordonată			Sensul în limba română
Timpul (modul) propoziției principale	Verbul propoziției principale (timp, mod)	Timpul în limba scrisă	Acț.	Timpul în limba vorbită	
Prezent sau viitor	<i>Il faut (il faudrait)</i>	<i>qu'il parte (prez.) qu'elle soit partie (perfect)</i>	sim. sau post ant.	<i>...qu'elle parte (prez) ...qu'elle soit partie (perfect)</i>	Trebuie să plece Trebuie să fi plecat
Un timp trecut: Imperfect Perfect simplu Perfect compus M.m. ca perfect	<i>Il fallait (sau alt timp trecut)</i>	<i>qu'il partît (imp.) qu'elle fût partie (m.m.c.p.)</i>	sim. sau post ant.	<i>...qu'elle parte (prez) ...qu'elle soit partie (perfect)</i>	Trebuie să plece Trebuie să fi plecat
Condiționalul prezent	<i>Je voudrais</i>	<i>qu'il partît (imp.) qu'elle fût partie (m.m.c.p.)</i>	sim. sau post ant.	<i>...qu'elle parte (prez) ...qu'elle soit partie (perfect)</i>	Aș vrea ca ea să plece Aș fi vrut ca ea să fi plecat
Condiționalul trecut	<i>J'aurais voulu</i>	<i>qu'il partît (imp.) qu'elle fût partie (m.m.c.p.)</i>	sim. sau post ant.	<i>...qu'elle parte (prez) ...qu'elle soit partie (perfect)</i>	Aș vrea ca ea să plece Aș fi vrut ca ea să fi plecat

402. Stil direct – stil indirect (Discours direct – discours indirect)

- I. Paul a demandé à Georges: "*Es-tu à la maison?*"
Georges a répondu: "*Oui, je suis à la maison*"

Întrebarea pusă între ghilimele "*es-tu à la maison?*" și răspunsul "*oui, je suis à la maison*" reproduc în mod direct cuvintele vorbitorilor. Acest mod (stil) de vorbire în care se prezintă textual cuvintele spuse de cineva este numit *stil direct*.

- II. *Paul a demandé à Georges s'il était à la maison.*
Georges lui a répondu qu'il était à la maison.

Aici, cuvintele din întrebarea pusă și cele din răspunsul dat nu mai sunt spuse în mod direct, ci reproduse, indirect, la persoana a II-a, de către povestitor. Acest mod (stil) de vorbire este numit

indirect.

Obs.: Transpunerea vorbirii directe în vorbire indirectă antrenează următoarele schimbări:

- persoanele I și a II-a sunt înlocuite cu persoana a III-a;
- semnul întrebării și ghilimelele dispar;
- uneori timpul verbului se schimbă;
- se introduc unele conjuncții ca *si, que*.

Stil direct

Marie me demande: "*parles-tu français?*"
Elle me dit toujours: "*sois attentif!*"

Pierre m'a dit: "*le frère de mon ami est malade*".

"Je me réveille à six heures du matin".

"J'ai préféré faire ma promenade habituelle".

Stil indirect

Marie me demande si je parle français.

Elle me dit toujours d'être attentif.

Pierre m'a dit que le frère de son ami était malade.

Il affirme qu'il se réveille à six heures du matin.

Il racontait qu'il avait préféré faire sa promenade habituelle.

FONETICĂ ȘI ORTOGRAFIE

Alfabetul fonetic internațional	1
Sunetele și literele limbii franceze	1
Sunetele	
A. Vocalele	1
B. Semivocalele	2
C. Consoanele	2
Literele	3
Semnele ortografice ale limbii franceze	4
A. Accentele	
accentul ascuțit	4
accentul grav	4
accentul circumflex	4
B. Alte semne ortografice	
-Sedila	5
-Trema	5
-Liniuța de unire	5
Apostroful	5
Despărțirea cuvintelor în silabe – Reguli	5
Legătura între cuvinte	6
Se face întotdeauna legătura	6
Nu se face niciodată legătura	6

MORFOLOGIE

Substantivul	7
Genul substantivelor (nume de lucruri)	7
Formarea femininului (nume de ființe)	9
- substantive cu forme speciale pentru feminin	10
- substantive cu o singură formă pentru ambele genuri	10
- substantive fără formă de feminin	11
- substantive cu un singur gen	11
- substantive omonime de gen diferit	11
Genul substantivelor proprii	11
- prenume de persoane	11
- denumiri geografice	11
<i>Formarea pluralului substantivelor</i>	12
Pluralul substantivelor compuse	12
A. Substantive care se scriu într-un singur cuvânt	12
B. Substantive care se scriu în două sau mai multe cuvinte	13
Pluralul substantivelor de origine străină	13
Substantive folosite numai la plural	13
Pluralul substantivelor proprii	14
Articolul	14
Articolul hotărât	14
- forme	14
- întrebuițarea articolului hotărât	15
- întrebuițarea articolului hotărât înaintea numelor proprii	15
Articolul nehotărât	16
- forme	16
- întrebuițarea articolului nehotărât	16
- înlocuirea articolului nehotărât singular cu <i>DE</i>	16
Articolul partitiv	16

- forme	16
- întrebuițarea articolului partitiv	17
- înlocuirea articolului partitiv și a articolului nehotărât cu <i>DES</i> și <i>DE</i>	17
- suprimarea articolului	17
Adjectivul	18
Adjectivul calificativ	18
- formarea femininului	18
- formarea pluralului	18
- gradele de comparație	18
- adjective cu grade de comparație neregulate	21
- acordul adjectivului calificativ	22
- acordul adjectivelor compuse	22
- acordul adjectivelor de culoare	22
- locul adjectivului calificativ	22
- adjective care își schimbă sensul	23
Adjectivul posesiv	23
- forme	23
- întrebuițarea adjectivelor posesive	23
Adjectivul demonstrativ	24
- forme	24
- întrebuițarea adjectivelor demonstrative	24
Adjectivul interogativ – exclamativ	25
- forme	25
- întrebuițarea adjectivului interogativ – exclamativ	25
Adjectivul nehotărât	25
- tabloul adjectivelor nehotărâte	26
- întrebuițarea adjectivelor nehotărâte	26
A. Cantitative	
1. Cantitate nulă	26
2. Cantitate parțială	26
3. Cantitate integrală	27
B. Calitative	
1. De identitate	27
2. De diversitate	28
3. Demonstrative (comparative)	28
Adjectivul numeral	28
A. Cardinale	
- tabloul adjectivelor numerale cardinale	29
- pronunțarea unor numerale cardinale	30
- întrebuițarea numeralelor cardinale	30
- locul adjectivului numeral cardinal	31
B. Ordinale	
- tabloul adjectivelor numerale ordinale	31
- întrebuițarea adjectivelor numerale ordinale	31
- Cuvinte cu valoare de numeral	32
Pronumele	32
Pronumele personale	32
- Tabloul pronomelor personale	32
- Întrebuițarea pronomelor personale	33

1. Pronumele personale subiecte	33	Categoriile verbului: persoană, număr	54
- Locul pronumelui personal subiect	33	Moduri: personale, nepersonale	55
2. Pronumele personale complemente	33	Timperi: simple și compuse	55
- Locul pronumelui personal complement	33	Cele 3 grupe ale verbelor	55
- un singur pronume complement	33	Formarea timpurilor simple	56
- două pronume complement	34	Lista terminațiilor timpurilor simple	60
- Întrebuințarea pronumelor personale tonice	34	Formarea timpurilor compuse	60
- subiect	34	Tabel cu formarea timpurilor compuse	60
- nume predicativ	35	Lista principalelor verbe neregulate	61
- complement	35	Diatezele verbale	62
Pronumele neutru IL (LE)	36	Verbele auxiliare	62
Pronumele personale reflexive	37	Conjugarea verbelor auxiliare AVOIR și ÊTRE	63
- Locul pronumelui personal reflexiv	37	Observații asupra verbelor AVOIR și ÊTRE	64
- Folosirea formei tonice SOI	38	64
Pronumele adverbiale EN, Y	38	Întrebuințarea verbelor auxiliare AVOIR și ÊTRE	64
- Întrebuințarea pronumelui adverbial EN	38	Alte verbe folosite ca auxiliare	65
- Întrebuințarea pronumelui adverbial Y	39	Viitorul apropiat	65
- Locul pronumelor adverbiale	39	Trecutul recent	65
Pronumele posesive	40	Diateza activă	65
- forme	40	- Grupa I – Parler	65
- întrebuințarea pronumelor posesive	41	- Particularități ale verbelor din grupa I	66
Pronumele demonstrative	41	- Grupa a II-a – Finir	67
- forme	41	- Particularități ale verbelor din grupa II	70
- întrebuințarea pronumelor demonstrative simple	42	- Grupa a III-a – Verbe în -ir	71
- întrebuințarea pronumelor demonstrative compuse	42	Verbe în -oir	73
- întrebuințarea pronumelor demonstrative neutre	42	Verbe în -re	76
- Forma simplă CE (C')	42	- Particularități ale verbelor din gr. III-a	77
- C'est... qui, C'est... que	42	Verbe impersonale	77
- Forme compuse: CECI, CELA	43	Verbe defective	77
Pronumele relative	43	Diateza pronominală (reflexivă): SE LAVER	78
- Forme	43	Observații asupra verbelor pronominale	79
- întrebuințarea pronumelor relative simple	44	Diateza pasivă: ÊTRE AIMÉ	79
- întrebuințarea pronumelor relative compuse	44	Observații asupra verbelor pasive	81
Pronumele interogative	46	Conjugarea interogativă	81
- Forme	46	Observații asupra formei interogative	81
- întrebuințarea pronumelor interogative	46	Conjugarea negativă: avoir, être, parler	81
A. Forme simple	46	Observații asupra formei negative	81
B. Forme compuse	48	Conjugarea interogativ-negativă	81
Pronumele nehotărâte	48	Întrebuințarea modurilor și a timpurilor	81
- Tabloul pronumelor nehotărâte	48	A. Modul indicativ: imperfect etc.	81
A. Cantitative	1. Cantitate nulă	B. Modul condițional: prezent, perfect	82
1. Cantitate nulă	48	SI condițional	82
2. Cantitate parțială	49	C. Modul imperativ	83
3. Cantitate totală	49	D. Modul conjunctiv	84
B. Calitative	1. Cu nuanță demonstrativă	Întrebuințarea conjunctivului	84
1. Cu nuanță demonstrativă	50	în propoziții independente	84
2. De identitate	51	în propoziții subordonate	84
3. De diversitate	51	E. Modul infinitiv: timpuri, folosirea lui	85
4. Relative	52	- Rolul infinitivului în frază	86
5. Personale	52	- Întrebuințarea infinitivului	86
Verbul	53	- Infinitivul trecut	87
Locuțiuni verbale	53	F. Modul participiu	87
Verbe tranzitive și intransitive	53	- Participiul folosit ca adjectiv verbal	87
Radical și terminație	54	- Le gérondif	88
		- Participiul trecut	88
		- Acodul participiului trecut	88

Adverbul: felurile	89	- Locul complementului direct și indirect	104
- Locul adverbilor	90	- Complementul circumstanțial	104
- Formarea adverbilor în <i>-ment</i>	91	- Complementul de agent	104
- Gradele de comparație ale adverbilor	91	- Alte complemente	105
- Adverbe cu grade de comparație neregulate	91	Felul propozițiilor	105
- Adverbe de mod	91	Schema propozițiilor	105
- Adverbe de cantitate	92	Propoziția interogativă	106
- Adverbe de loc	92	Propoziția interogativă directă	106
- Adverbe de timp	93	Sintaxa frazei	106
- Adverbe de afirmație	94	- Felurile propozițiilor în frază	106
- Adverbe de negație	94	- Propoziții juxtapuse și coordonate	106
- Suprimarea negației <i>pas</i>	94	- Propoziții intercalate	106
- Adverbe de interogație	95	Subordonarea	106
- Adverbe de îndoială	95	- Propoziții subordonate infinitivale	107
Prepoziția – Prepoziții simple	95	- Propoziții subordonate participiale	107
Locuțiuni prepoziționale	95	Propozițiile subordonate după funcția lor în frază	107
- Tablou recapitulativ	95	Propoziția subiectivă	107
Conjuncția – Generalități	97	Propoziția predicativă	107
- Schema principalelor conjuncții	98	Propoziția completivă directă introdusă prin <i>que</i>	107
Interjecția	99	- Modul verbului din prop.completivă	108
SINTAXA		Propoziția interogativă indirectă	108
Propoziția – Generalități. Schema propoziției	99	- Modul verbului în propozițiile interogative indirecte	108
- Părțile propoziției – schemă	100	Propoziția relativă - Modurile folosite în propozițiile relative	108
Subiectul	100	Propozițiile circumstanțiale: de timp, loc, cauză, scop etc.	109
- Locul subiectului	100	- Schema propozițiilor circumstanțiale	111
- Inversiunea subiectului	100	Concordanța timpurilor. Generalități	111
Predicatul	101	- Concordanța timpurilor indicativului	111
- Acordul predicatului cu subiectul	101	- Schema	112
- acordul în număr	101	- Concordanța timpurilor subjonctivului	113
- acordul cu subiectul multiplu	102	- Schema	113
- acordul în persoană.	103	Stil direct. Stil indirect	113
Numele predicativ	103		
- Locul numelui predicativ	103		
Atributul substantival	103		
Atributul adjectival	103		
Propoziția	103		
Complementul	103		
- Complementul verbului	103		
- Complementul direct și indirect	104		